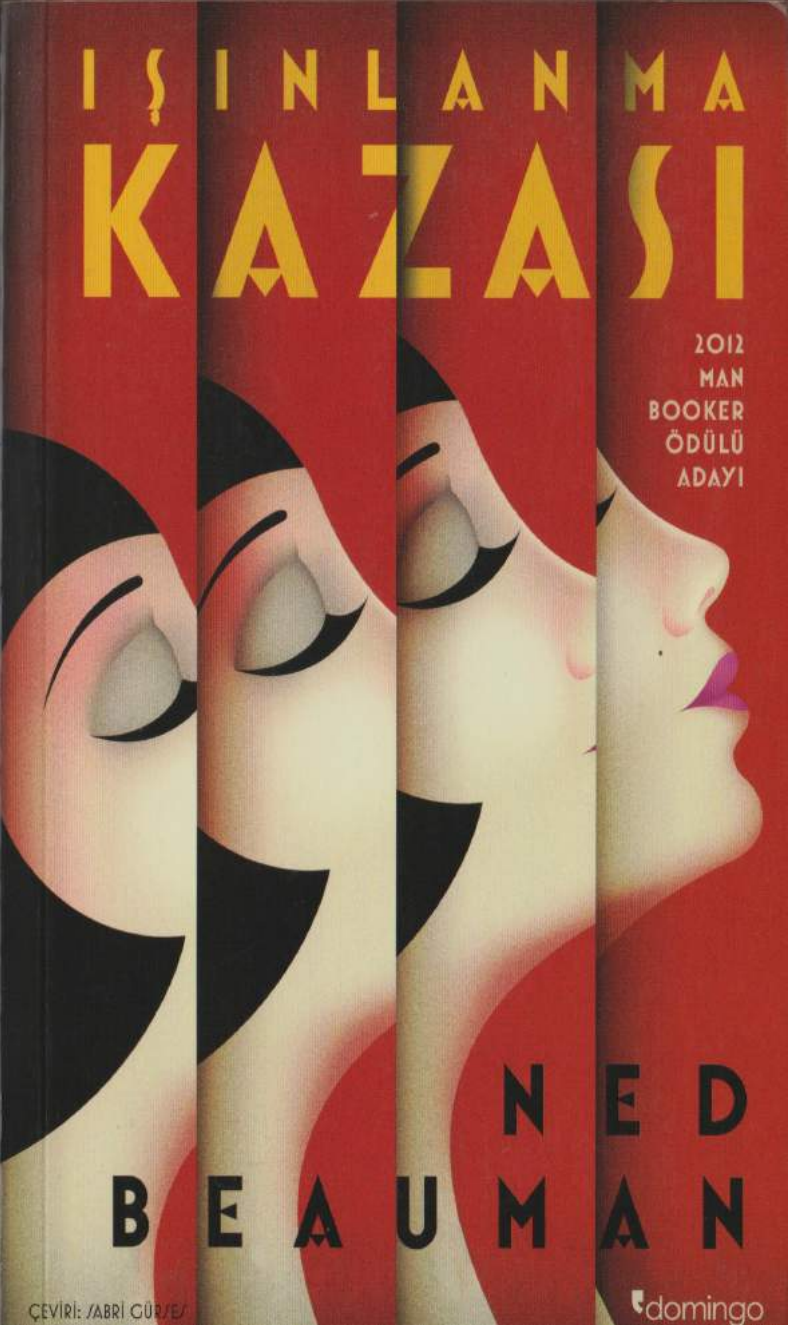
IŞINLANMA KAZASI

2012 MAN BOOKER ÖDÜLÜ ADAYI

NED BEAUMAN

ÇEVİRİ: SABRİ GÜRSES

domingo

IŞINLANMA KAZASI

Yine Ned Beauman'dan

Boksör Böcek

IŞINLANMA KAZASI

NED BEAUMAN

ÇEVİRİ: SABRİ GÜRSES

domingo

domingo

IŞINLANMA KAZASI
NED BEAUMAN

Özgün ismi: The Teleportation Accident
© 2012, Ned Beauman

Türkçe yayın hakları:
© 2013 Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.
Sertifika No: 12746
Domingo, Bkz Yayıncılık markasıdır.

Çeviri: Sabri Gürses
Editör: Zarife Biliz
Kapak Uyarlama: Ayşe Nur Ataysoy
Sayfa Tasarımı: Bahadır Erşık

Kapak © La Boca

ISBN: 978 605 4729 06 7

Baskı: Mart 2013
Pasifik Ofset San. Tic. Ltd. Şti.
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1
Baha İş Merkezi A Blok Kat: 2 Haramidere Avcılar 34310 İstanbul
Tel: (212) 412 17 77 Sertifika No: 12027

Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın tümünün veya içeriğinin herhangi bir bölümünün yayıncının yazılı izni olmadan, fotokopi yöntemi dahil, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla çoğaltılması yasaktır.

Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.
Asmalımescit Mah. Ensiz Sok.
No: 2 D: 4 Tünel İstanbul
Tel: (212) 245 08 39
e-posta: domingo@domingo.com.tr

www.domingo.com.tr

:::::::::

Siyasetten de siyasi inançtan da nefret ederim, çünkü bunlar insanları kibirli, doktriner, inatçı ve gayriinsanî kılar.

Thomas Mann, *Apolitik Bir Adamın Düşünceleri*

... tek yapmam gereken metroya inmekti. Orada bu iş balık tutmak gibiydi... Dal metroya, çık bir kızla.

Philip Roth, *İnsan Lekesi*

I. Bölüm

Edebi gerçekçilik

1
BERLİN, 1931

Misafir olduğunuz evin halısına toz şeker kâsesini devirirseniz, ev sahibinin anne babasının üzerine düşen çığın parodisini yapmış olursunuz; ki dudaklarını size baştan çıkarıcı şekilde uzatan yeni sevgilinizin ağzının aldığı ördek gagası şekline bakıp da, eski sevgilinizin sevişirken vak vak diye sesler çıkardığını hatırladığınızda da aynı şey söz konusudur. Tanımadığınız biri santrale yanlış numara verdiği için gecenin bir vakti telefonunuz çalarsa, kazara yanlış kişilere yollandığı için, karısını aldatan kuzeninizin evliliğini bitiren telgrafları hatırlarsınız; ki bu da tam olarak, yeni sevgilinizin köprücük kemiğinin simetrik çıkıntıları arasında titreşen boşluğu gördüğünüz anda, eski sevgilinizin tombul dekoltesinin güzel olduğu fikrinin boşa çıkmasına benzer. Yani en azından Egon Loeser'a göre olay böyleydi, çünkü ona göre insan hayatı özünde kararlı, anlaşılır ve Newton mekaniğine uygun bir işleyişe sahipti ve buna düşman olan iki şey vardı: kazalar ve kadınlar. İnsan eğer bu korkunç çiftin eline düşüp akıl hastası olmak istemiyorsa, onları birer mucize olarak değil de, incelenecek birer metin gibi ele almak zorundaydı. Temel ilke şuydu: Kazalar, tıpkı kadınlar gibi, bir şeyleri çağrıştırır. Bu çağrışımlar sırf bilinçdışı olduğu için parlaklıklarından bir şey kaybetmezler; tersine kıymetleri bilinçdışından kopup gelmelerindendir. Bile bile kaza yapmaya yeltenmenin hata sayılmasının bir nedeni budur. Zaten şu da var ki, böyle bir şeyi deneyeni herkes dangalak sayar.

İşte 1931 yılının Nisan ayında bir sabah vakti Işınlama Makinesi'nin kolunu indiren Egon Loeser'ın aklından geçen son kaygı buydu. Bu iş ters giderse herkes şöyle diyecekti: Bu deneysel sahne düzenleme prototipinize tiyatro tarihinin en deneysel sahne düzenleme prototipinin adını vermenizin anlaşılır bir sebebi

var mı acaba? Neden böyle bir çağrışıma imkan verdiniz? Bu iki atı niye tek bir arabaya koştunuz? Duvara şeytan çizersen şeytan çıkar gelir, bunu bütün çocuklar bilir. Ya da bu Alman deyişinin İngilizcedeki karşılığını söyleyecek olursak: Kaderi kışkırtma! Fakat Loeser batıl inançtan o kadar yoksundu ki, bu durum onda bir batıl inanç halini almıştı. Bir keresinde Allien Tiyatrosu'na gösteriden yarım saat önce gidip sesi kısılıncaya kadar sahnede "Macbeth!" diye bağırmıştı. Babasının uzun süre gidip gelen psikiyatrik hastalarından biri de aynı kafayla yatına *Titanik*, kızlarına Goneril ve Regan, şirketine de Roma İmparatorluk Holdingi ismini veren Amerikalı bir para babasıydı. O yüzden kaderin, insana ironik bir kıç üstü düşüş yaşatma fırsatını hiç kaçırmayan dandik bir oyun yazarı gibi bir şey olduğunu söyleyen İngiliz deyişine de; Şeytanı, adı geçiyor mu diye her sabah gazetenin dedikodu sütununu baştan aşağı okuyan titiz bir aktör gibi gösteren Alman deyişine de (ama kim bilir belki de Tanrı böyle biriydi) hak veremiyordu. Kazalar çağrıştırır ama taklit etmez. Bir şeye başka şeyin adını vermek, mantıken, yeni şeyin eskisine benzeme şansını arttırmaz. Yine de bugünkü test başarısız olursa herkes bu makineye Işınlama Makinesi ismini takmaması gerektiğini söyleyecekti.

Fakat başka ne yapabilirdi ki? Bu cihaz Adriano Lavicini adlı, on yedinci yüzyılın en büyük sahne tasarımcısının hayatını anlatan bir oyunda kullanılmak için yapılmıştı. Oyunun merkezinde de Lavicini'nin İnsanların Bir Yerden Başka Yere Neredeyse Anında Taşınmasını Sağlayan Sıra Dışı Mekanizması'nın ya da modern söylemdeki adıyla Işınlama Makinesi'nin dehşetengiz başarısızlığı yer alıyordu. Egon Loeser kendini Lavicini'nin en yakın modern emsali saydığından ve bu yeni Işınlama Makinesi, tıpkı Lavicini için kendi makinesinin olduğu gibi, en iyi icadı olduğundan, ikisi arasındaki paralelliği görmezden gelmek görmekten daha saçma olacaktı.

Zaten Lavicini duvara çizip şeytan çağırma işini Loeser'a kıyasla çok daha cesurca yapmıştı. 1679 yılında Işınlama Makinesi'nin test edilmesine izin verilmemişti. Tıpkı bir taarruz silahı gibi

tam bir esrar perdesi içinde yapılmıştı makine. Sahne işçilerinin hiçbiri planın tamamını görmemişti. Théâtre des Encornets'nin diktatör ruhlu sahibi Auguste de Gorge bile bir göz atamamıştı, hatta Montand'ın *Kertenkele Prens* adlı yeni balesinin son giysili provasında bile makine çalışır durumda değildi, o yüzden ne dansçılar ne koreograflar açılış akşamı neyle karşılaşacaklarını biliyordu. Ama Lavicini, Işınlama Makinesi'nin çok hassas olduğunu, o yüzden bunların önem taşımadığını söylüyordu ısrarla; asıl önemli olan, makinenin yapısı hakkında en ufak bir söylentinin bile yayılmamasıydı.

Taarruz silahıyla kıyas yapmak çok doğru, diye düşünüyordu Loeser, çünkü on yedinci yüzyılda Hıristiyan dünyasının büyük tiyatroları ve opera evleri arasındaki üstünlük mücadelesi tam da bir silahlanma yarışını andırıyordu. Büyük İtalyan şehirlerinin seçkin aileleri için bu yarışta geri kalmak politik bir felaket olurdu, hatta Paris'te bile rekabet çok ateşliydi; aslında sırf bu yüzden bile, bir zamanlar Venedik Cephaneliği'nde de çalışmış olan Lavicini gibi bir sahne tasarımcısının, yirminci yüzyılda biyolojik silah üreten sıradan bir bilim adamıyla aynı ağır iş akdine bağlı kalmak zorunda olması akla yatkın bir şeydi. (Doğal olarak, bunu hoş gösterecek kadar iyi bir maaş alıyordu.) Seyircilerin arabaları çeken sfenksler, havada dans eden tanrılar, kız oluveren aslanlar, şehir duvarlarını parçalayan kuyrukluyıldızlar görmeyi beklediği bir çağdı bu; bütün bu iyi şeyler oyunun ortalarında çıkardı elbette, çünkü ilk perde oynanırken henüz tiyatro yolunda, beşinci perdede ise şapkanızı vestiyere bırakmakla meşgul olurdunuz. Basılı librettolarda gösteri sırasında kullanılacak on dokuz aletin hepsi birden gururla listelenmiş olurdu, ama bestecinin adını unuturlardı. Emprezaryolar peş peşe iflas ederdi ve bilgiç eleştirmenler ciddi dram öğelerinin bu "fevkaladelik" tutkusuna teslim edildiğinden yakınır, özel efektlerin abartılı bir şekilde kullanılmasının Reform hareketiyle başladığını ve bu durumun herhalde Hollywood büyük San Andreas çukuruna gömülünceye kadar da sürüp gideceğini tartışıp dururlardı.

Yani Lavicini'nin patronu onun Işınlama Makinesi'ni kesinlikle sır olarak saklamak istemesini hoş görebilirdi. Hatta adamın tekini bir aşk mektubu dikte ettirirken boğazlayan de Gorge bile, Paris'in bütün elitlerinin mücevherlerini takıp takıştırarak XIV. Louis ile kraliçesini de yanlarına alıp, *Kertenkele Prens* prömiyerini seyretmek üzere Théâtre des Encornets'ye gelmeleri, gelince de kendi aralarında küçük küçük baleler yapar gibi aşırı resmi ve yapmacık el öpme törenleriyle birbirlerini selamlamaya başlamaları karşısında içten içe biraz huzursuzluğa kapılmış olmalı. Binbirinci kez kendi kendine, hocası Lunaire'in ona öğrettiği şeyi hatırlatmış olmalı: Bir emprezaryo olarak, gösteriyle bir alâkan varmış gibi böbürlenmeye kalkışmamalısın. Neyin tutacağını bilemezsin. Senin işin bilet satmaktır. Ve eğer elinden gelenin en iyisini ortaya koyarsan, derdi Lunaire, o zaman geriye yapılacak tek bir şey kalır: Seyircilerden hiçbirinin yanında bir çocuktan daha büyük bir köpek ve marangoz çekicinden daha büyük bir tabanca getirmemesi için dua et. Fakat yeni makinenin provasını bile yapmamışken, bütün bunlar duvara şeytan çizip çağırmaktan başka bir şey değildi.

Buna karşılık Berlin'deki küçük Allien Tiyatrosu'nda sergilenen Loeser'ın Işınlama Makinesi'nin seyircisi sadece iki kişiydi: *Lavicini*'nin müstakbel başrol oyuncusu Adolf Klugweil ile müstakbel yazar-yönetmeni Immanuel Blumstein. Blumstein kırk yaşındaydı ve iki genç ortağına fazla eski görünen o ünlü *Novembergruppe* adlı dışavurumcu sanatçı topluluğunun kurucu üyelerinden olacak kadar yaşlıydı. Arkasından kelliğiyle alay ediyorlardı, nostaljiye düşkünlüğüyle alay ediyorlardı ve tikiyle, cüzdanını ya da piposunu yanlış yere koyduğunu sandığı zaman (ki hep öyle sanıyordu) cebinin nerede olduğuna aldırmadan sabırsızca, öfkeyle kendini tokatlayıp erotikle dinsel karışımı bir tür kendi kendini kamçılama gösterisi yaratma alışkanlığıyla alay ediyorlardı; fakat aynı zamanda hocalarının, saçlarıyla birlikte gençlik inançlarını da terk etmemek üzere sergilediği çabaya büyük saygı duyuyorlardı. Üç adamın ortak inancına göre dışavurumcu-

luk yeterince dışa vurulmamıştı. "Nasıl devrim bir devlet biçimi değilse, dışavurumculuk da bir tiyatro biçimi değildir" diye yazmıştı Fritz Kortner. Belki öyleydi, ama o zaman devrim yarım yamalak yapılmış demekti. 1920'lerin ortasında dışavurumculuğun yerini alan yeni nesnellik, yeni hükümete sahip eski bir devletten başka bir şey değildi. Buna karşılık yeni dışavurumculuk, yeni bombalarla gelen eski devrim olacaktı.

Bu arada Klugweil neredeyse pelte gibi bezgin bir yirmi dörtlüktü, fakat sahneye çıkıp da içindeki tımarhaneyi delirmiş gözler ve fırlak dişlerle serbest bıraktığı zaman bambaşka biri oluyordu; o zaman dışavurumcu oyunculuğa mükemmelen uygun hale geliyor ve başka tür oyunculuk yapması imkânsızlaşıyordu. Loeser'la aynı üniversitedeydi; Loeser onun sevişirken ne hal aldığını merak ediyor, ama kaknem kız arkadaşına sormaya kalkışmıyordu.

"Herkes hazır mı?" diye sordu, binanın kanat kısmında eli manivelaya yapışmış halde duran Loeser. Blumstein devralmadan önce Allien Tiyatrosu eski moda bir müzikholdü ve onarımlar daha tamamlanmamıştı, o yüzden sahne arkasında birkaç saat geçiren herkesin üstü başı sıva parçaları, toz bulutları, kopuk iplikler, yastık içleri, örümcek ağları ve kıymıklarla kaplanıyor, insan kendini ekmek kırıntılarıyla kaplı dana külbastı gibi hissediyordu.

"Evet, başla bakalım" dedi boş salonda 3F numaralı koltukta oturan Blumstein.

"Bu parça koltuk altından geçiriliyor" dedi, üzerine geçirdiği koşum takımı ile sahnede duran Klugweil –uçağı olmayan test pilotlarına benzemişti.

Lavicini'nin İnsanların Bir Yerden Başka Yere Neredeyse Anında Taşınmasını Sağlayan Sıra Dışı Mekanizması, anlaşılan, gerçekten de sıra dışıydı. Eskiden bir salıneyi değiştirmek için düdükle haberleşen on altı sahne teknisyeni gerekirdi. Giacomo Torelli'nin tek bir eksende dönen icadı birçok düzlemin eşzamanlı hareket etmesini mümkün kılmış, teknisyen sayısını on altıdan bire indirmişti. Ama bu ilerleme de Lavicini'nin Işınlama Makinesi'nin ihtişamı yüzünden hemen önemsizleşmişti. İlk sahne

sona erince, sahne ansızın bir kuş sürüsü gibi havalanıyor, seyircilerin ağızları metreyle ölçülecek kadar açılıyordu. İplerden, vinçlerden, kollardan, tekerleklerden, yaylardan, palanga iplerinden, çekme halatlarından, ağırlıklardan ve denge ağırlıklarından ibaret heyula gibi bir düzenek, sahnedeki bütün parçaları havalandırıyor, sonra hepsini sallayıp, döndürüp, değiştirip yeniden düzenliyor, zar zor duyulur bir gürültüyle tekrar yerleştiriyordu. Üçüncü Kertenkele Tapınağı gidiyor, yerine Dagon'un Köle Koyu geliyor, bütün bunlar olurken herkes nefesini tutmuş bekliyordu. Bütün kemancılar sırasını şaşırdı ve bir balerin bayıldı, ama ardından kopan alkış öyle büyük oldu ki, bunların hiçbir önemi kalmadı. Tiyatronun arka tarafındaki Auguste de Gorge, ilk prömiyerde beş, ikinci prömiyerde sekiz orospuyla yattıktan sonra bu gece on üç orospuyla yatması gerektiğini hesaplıyordu. (Geçenlerde birisi ona Fibonacci dizisinden bahsetmiş, de Gorge da bunu bir meydan okuma olarak kabul etmişti.) Adriano Lavicini kontrol mekanizmasının başından hoşnut bir gülümsemeyle kalktı. Bu sahne düzenleme makinesi o kadar heyecan vericiydi ki onu büyüden ayırmak imkânsızdı: Duvara şeytan resmi çizmek buydu işte.

Buna karşılık Loeser'ın Işınlama Makinesi'nin göz alıcı olması gerekmiyordu. Sadece işe yarayacaktı. *Lavicini*'nin ilk yarısı, yani kahramanın Paris'e göç etmeden önceki hayatını anlatan kısım Venedik Karnavalı'nda geçiyordu; bütün şehrin maske taktığı –mahkemede savunma yapan avukatların maske taktığı, pazara giden hizmetçilerin maske taktığı ve annelerin yeni doğan bebeklerine maskeler taktığı–, üstelik herkesin sadece maske de değil, maske evet, ama ayrıca uzun da bir maskeli balo pelerini giydiği, dolayısıyla konuşmadıkları sürece kadınla erkeği birbirinden ayırmanın imkânsız hale geldiği bir zaman diliminde geçiyordu. Karnaval sırasında herkes her yere gidebilir ve herkes herkesle içli dışlı olabilirdi: "Prens uyruğuyla", diye yazıyordu Casanova, "sıradan adam önemli adamla, sevimli olan iğrenç olanla içli dışlı oluyor. Artık ne geçerli yasa var, ne de yasa yapan." Yılın diğer zamanlarında her şeye kadir, her yere hâkim olan engizisyon da karnaval

sırasında hiç var olmamış gibi olurdu. Loeser ve Blumstein'a göre, eski karnavalın ihtişamı ve çekiciliği, dile getirilmeyen politik radikalizminin yanında önem taşımıyordu. Tarihte başka ne zaman böyle büyük ölçekli bir sosyal deney yaşanmıştı? Bolşeviklerin hiçbiri buna cesaret edememişti. Loeser ve Blumstein'ın birlikte çalıştığı oyunlar hep "eşdeğerlik" dedikleri bir kavram üzerinde duruyordu: Bu kavrama göre, komünist Naziden, rahip gangsterden, kürklü ev kadını asker botu giymiş orospudan farklı değildi. Karnaval ortamı işte bu yüzden mükemmel uyuyordu onların konularına. Işınlama Makinesi de öyle. Lavicini'nin makinesi gibi, Loeser'ın makinesi de yaylar, çekme halatları ve denge ağırlıklarından yararlanıyordu, ama Lavicini'nin makinesi sahneyi kastın çevresinde döndürürken, Loeser'ın makinesi kastı sahnenin çevresinde döndürüyordu; ki bu çok daha kolaydı. Burada fikir, koşum giymiş bir aktörün önce sahnenin sağ üst köşesindeki küçük bankada durup bir borsacı gibi konuşabilmesi, sonra geri çekilip gözden kaybolması ve sonra bir anda sol alt köşedeki küçük kumarhanede saplantılı bir kumarbaz olarak ortaya çıkmasıydı. Pek incelikli olmasa da bu ikisinin aynı olduğunu göstermek için etkili bir yoldu bu. Üstelik bu yeni oyunda maske ve pelerinler giyilip çıkarılırken etki kat kat artacaktı.

Théâtre des Encornets'de ikinci perdenin sonlarına gelindiğinde, Işınlama Makinesi sahneye çıkalı yirmi dakikadan fazla olmasına rağmen Paris sosyetesi henüz ölesiye sıkılmamıştı ondan. Montand'ın o sevimli Yarım Balık Dansı sona erdi, orkestra ara nağmesini çalsın diye dansçılar sahneden kaçıştı ve sahne bir kez daha havaya yükseldi. Sonra yer dev bir havan tokmağıyla dövülüyormuş gibi bir gümbürtü başladı.

Sonra neler olduğu konusunda kimse kesin bir şey söyleyemiyor. Bir kargaşa yaşandığı kesin. Loeser'ın da tek bildiği Théâtre des Encornets'nin sarsılmaya başladığı, ama bütün binanın değil, sadece güneydoğu köşesinin; yani sahnenin bir tarafı, oraya yakın birkaç özel seyirci locasıyla birlikte sarsılmaya başlamıştı. Herkes panikle kaçışmaya başladı ve o delicesine güzel dekor, tiyatro

tarihinin başlangıcındaki bu trajik ve manasız yıkımı hatırlayan herkesin gözlerini yüzyıllar sonra bile yaşlarla dolduracak şekilde yıkıldı. Neyse ki o dekorun içinde bulunanların büyük kısmı zarar görmedi; orkestra çukuru sayesinde, düşen mermerlerden korunma şansı bulan müzisyenler yaralanmadı; sahneyi soldan değil de sağdan terk eden dansçılar da öyle. Sonuçta toplam ölü sayısının çöküntünün olduğu yere en yakın özel localardaki yirmi beş seyirci olduğu anlaşıldı; ölenler yangın söndürüldükten sonra molozların arasından çıkarıldı, ancak tanınmayacak kadar kötü ezilmişlerdi. Kanat tarafında duran diğer balerinlerin yanına gitmeyip sahne arkasında bir divana uzanmış olan baygın balerin, Théâtre des Encornets'nin kedisi Mösyö Merde ve bizzat Adriano Lavicini de ölenler arasındaydı.

Bu arada Işınlama Makinesi binayla birlikte kendini de yerle bir etmişti. Hatanın nereden kaynaklandığını saptamak için tek bir parça bile bulunamadı; Lavicini'nin atölyesinde cihazın planlarını, hatta eskizlerini bile bulamadılar. Auguste de Gorge mahvoldu elbette. XIV. Louis de bir daha tiyatroya gitmedi.

İki yüz yıl sonra Allien Tiyatrosu'nda bir yay yaylandı. Bir denge ağırlığı düştü. Bir aktör sahnede ateş etti. Bir çığlık işitildi.

Bu ilk Işınlanma Kazası'nın ünlü olmasının tek nedeni, bir sahne tasarımcısının bir tiyatroyu ilk kez yerle bir edip seyircilerin bir kısmını ortadan kaldırmış olması değildi. Felaketle ilgili bazı raporlarda yer alan iddialar da bu kazanın ününe ün katmıştı. Güvenilir birkaç tanık, ikinci perde sona ermeden hemen önce eriyik metalle paslı metal arası bir koku duyduklarını söylüyordu. Tiyatronun içinde buz gibi bir hava akımının dolandığını hissedenler de olmuştu. Ve (pek de güvenilir sayılmayan) bir markizin arkadaşlarına söylediğine göre, kaçarken sahnenin önündeki kemerin arkasından Dor sütunları kadar kalın gri dokunaçlar çıktığını görmüştü. Söylentiler yayıldı; eh, denen oydu ki, Aydınlanma sonrası herhangi bir tarihçinin pek de kabul etmek istemeyeceği üzere, sözü geçen o Alman deyişi bu olay için kullanılabilirdi. Sonuçta, ölmeden önce Lavicini "Büyücü" diye anılmaya başlamıştı.

Gerçek ne olursa olsun, Lavicini'nin Işınlanma Kazası'ydı bu. Ama Loeser'ın Işınlanma Kazası o kadar kötü olmadı. Kimse ölmedi. Allien Tiyatrosu paramparça olmadı. Klugweil, olayı birkaç kırık çıkıkla atlattı.

Bunu da çok daha sonra söylediler. Olay yerine koşan Loeser ile Blumstein'ın görebildiği tek şey, koşumdan yarı çıkmış, kolları bacakları ters dönmüş, yüzü bembeyaz, gözleri yuvalarından fırlamış halde yatan Klugweil oldu. Loeser bu manzarayı, bir atletin donuna ite kaka, yamuk yumuk sıkıştırılmış, soluk renkli, iri bir erkek organına benzetti.

Aktörü bağlarından kurtarmaya çalıştıkları sırada, "Tanrı aşkına, ne diye kalkıp buna Işınlama Makinesi dedin, be manyak?" diye tısladı Blumstein Loeser'a. "Bunun olacağını biliyordum."

"Saçmalama" dedi Loeser. "Adını ne koyarsam koyayım bir terslik çıkacaktı belli ki." Havada asılı duran Klugweil'dan yediği kafaya bakılırsa bu pek de tatmin edici bir yanıt değildi.

İki saat sonra Potsdamer Platz'daki Haus Vaterland'ın içinde bulunan Vahşi Batı Barı'na gelen Loeser, en iyi dostunu onu beklerken buldu.

"Burnuna ne oldu?" diye sordu Achleitner.

"Soruna yanıt vermek gerekirse," dedi Loeser dalgın bir tavırla, "bu gece Klugweil'dan kokain alırız diyorduk ya, sanırım mümkün değil." Bir sigara yakıp tiksintiyle çevresine bakındı. Bir önceki yıl Kempinski adlı karanlık bir girişimci tarafından açılan Haus Vaterland bir eğlence mekânı, bir *kitsch* Babil'iydi; barlarla, sinemalarla, sahnelerle, pasajlarla, restoranlarla ve her biri milli temalar taşıyan (İtalyan, İspanyol, Avusturyalı, Macar gibi, fakat Versailles Antlaşması yüzünden İngiliz ve Fransız yoktu), kendi dekoruna, müziğine, kostümlerine ve yiyeceğine sahip dans salonlarıyla doluydu. Loeser ile Achleitner'ın oturduğu Vahşi Batı Barı'nda kovboy şapkaları giymiş asık suratlı bir Negro caz topluluğu çalıyor, bu halleriyle Haus Vaterland'ın kültürel doğruculuğa kararlı bir şekilde bağlı olduğunu hissettiriyorlardı; alt katta, Lavicini'nin operalarında olduğu gibi, yapay şimşek, gök gürültü-

sü ve yağmur eşliğinde "Ren Gezisi" yapmak mümkündü. Sanki cehenneme yeni gelenler, cehennemin pek tutulmayan bir bölgesinde, anavatanlarını hatırlatacak küçük gettolardan rastgele bir topografi yaratmışlardı; ama arafta bin yıl beklediklerinden pek de iyi hatırlamıyorlardı anavatanlarını. Her yer taşradan turistlerle doluydu, ortalıkta geziniyor, duruyor, dönüp yine geziniyor, hiç sebepsiz yere duruyor, boş yere askeri talim yapar gibi aynı şeyi yineliyorlardı; bu arada etraf, yüz çocuk parkını alıp iç içe koymuşlar gibi gürültülüydü. Ama Achleitner buraya gelmek için ısrar ediyor, bunun gelecekte yaşamak için iyi bir alıştırma olduğunu savunuyordu. Yirminci yüzyılın bir George Grosz tablosu gibi görüneceğini, gözlüklü şişko askerler ve dişsiz sokak kadınlarıyla, parke taşlı kasvetli caddelerle dolu olacağını düşünebilirsin, diyordu Loeser'a. Loeser ne zaman Kempinski'nin geleceğin aynası olduğu fikrini tartışmaya kalksa, Achleitner Loeser'ın eski sevgilisi Marlene'i hatırlatmakla yetiniyordu.

Loeser üç hafta önce yedi-sekiz aylık bir ilişkinin ardından ayrılmıştı Marlene Schibelsky'den. Sığ bir kızdı, Loeser da sığ kızlarla ilişki kurmaması gerektiğini biliyordu, ama kız yatakta iyiydi ve Loeser'ın içindeki *Reichstag*'da Beyin ya da Penis baskın bir çoğunluk elde edinceye kadar elden hiçbir şey gelmiyordu. Sonunda bu çıkmazı sona erdiren şey Strandow'daki bir kafede, küçük bir partide yaşandı.

Gecenin geç bir vaktinde Loeser yakınlardaki bir masada Berlin'in kültür hayatındaki diletantizm öğesi üzerine konuşulduğunu işitti. Masada oturan beş-altı kişiden biri de besteci Jascha Drabsfarben'di. İki nedenle şaşırtıcıydı bu. Birincisi, Drabsfarben'i bir partide görmek şaşırtıcıydı, çünkü Drabsfarben partilere gitmezdi. İkincisi, tam da Drabsfarben orada otururken böyle bir konunun tartışılması şaşırtıcıydı, çünkü Berlin'in kültür hayatındaki diletantizm öğesiyle ilgili bir tartışmada, Drabsfarben'in kendisi apaçık ve kaçınılmaz bir karşıt örnekti, o yüzden ya birinin Drabsfarben'in şöhretinden Drabsfarben'in önünde bahsetmesi gerekecekti ve bunu yapması bir pohpohla-

ma gibi duracağı, Drabsfarben gibi birini pohpohlamak da hoş karşılanmayacağı için herkesi rahatsız edecekti; ya da kimse Drabsfarben'in şöhretinden bahsetmeyecek ve bu da yine herkesi rahatsız edecekti, çünkü bu yüzden tartışma daha şaibeli biçimde uzadıkça uzayacaktı.

Arkadaşlarının birçoğu gibi Loeser da kendi sanat çabaları hakkında şöyle böyle coşku duyardı, ama Drabsfarben'in kendini sanata delicesine adamış olduğunu herkes bilirdi. Hani bir gemi kazasından kurtulup bir kayalığa çıksa herhalde çalışmalarının bir öğleden sonrası için bile kesilmesine izin vermez, oracıkta kurumuş yosunlardan ve martı kemiklerinden bir piyano yapardı. Seks manasızdı onun için; siyaset manasızdı; ün manasızdı; toplum da manasızdı, sadece belli bir yönetmen, organizatör, ya da eleştirmenin çalışmalarının duyulmasına katkısı olacağına inandığı zaman toplumu hatırlar, söz konusu kişiyi kendi tarafına çekmek için gerekli akşam yemeklerine ve resepsiyonlara katılırdı. En son çalışması atonal bir piyano konçertosuydu; bir sigorta uzmanının balon kazaları için hazırladığı istatistik tablosundan uyarlanmış bir konçertoydu. Aslında onun müziği dinleyicilerden, o müziği yaratan kişinin entelektüel azmini kat kat aşan bir azim talep ederdi. Yani açıkçası, Drabsfarden Loeser'ın kendisini biraz üçkâğıtçı hissetmesine neden oluyordu. Ama normalde Loeser bundan rahatsız olmazdı. Hatta Loeser bazen Berlin'de saygı duyduğu tek kişinin Drabsfarben olduğunu hissederdi. İşte bu yüzden Hecht'in, "Bana kalırsa bir sürü insan sırf narsist bir sosyal gündeme sahip olduğu için tiyatroya giriyor; yani şey gibi... şey..." demesi ve o ana kadar hep sessiz kalmış olan Drabsfarben'in, "Loeser gibi mi?" diye sorması çok kalp kırıcı oldu.

Ayık olsa Loeser buna aldırmayabilirdi, ama iki şişe kırmızı şarap onu pıt pıt atan küçük kalpleri saydam derilerinin altından görünen o tuhaf Peru kurbağalarının duygusal eşdeğeri haline getirmişti. Partiden hiç tereddüt etmeden ayrıldı ve peşinden buz gibi sokağa çıkan Marlene onu kaldırıma oturmuş, topuklarını yağmur oluğuna dayamış, ağlayıp zırlarken buldu. "Benim için

böyle mi düşünüyorlar? Gerçekten benim hakkımda düşündükleri bu mu sadece?" Ertesi sabah, hatta belki partinin sonunda bu küçük krizi unutacaktı muhtemelen, fakat Marlene onu teselli etmeye kalktı.

İşte o sırada söyledi söyleyeceğini. "Düşme karanlığa, sevgilim. Düşme karanlığa."

Loeser sarhoş olmasına rağmen hemen hatırladı bu sözleri. Ranekstrasse'deki sinemada seyrettikleri *Arzunun Yaraları* adlı berbat bir Amerikan melodramındandı bu sözler. Loeser o gün bütün akşam yemeği boyunca ve eve dönerken hep alay etmişti filmle, hatta yaptığı şakaları o kadar gülünç bulmuştu ki, filmle dalga geçen bir makale yazmayı bile tasarlamıştı. Marlene'in de aynı şekilde düşündüğünden emindi, ama sonra aniden kızın sessizce hıçkırdığını fark etmişti; kız filmi çok sevdiğini söylemiş, "tam benlik" itirafında bulunmuştu. Lafı hemen değiştirmişti Loeser. Marlene *Arzunun Yaraları*'na dört kez daha gitmişti sonra, iki kez kız arkadaşlarıyla, iki kez de tek başına. Özet olarak: Filmin sonlarında esas oğlan esas kızla evlenip evlenmemek konusunda ahlaki ikileme düşer, çünkü kız daha önce adamın kardeşiyle evlenmiştir ve bu kardeş de savaşta ölmüştür. Adam ağlaya ağlaya etrafı kırıp dökmeye başlayınca, aslında yeni nişanlısına değil, kardeşinin anlamsız ölüşüne öfkelendiğini anlarız. Esas kız da onu, "Düşme karanlığa, sevgilim. Düşme karanlığa," diye fısıldayarak sakinleştirir.

Marlene'in filmden alıntı yapması kötüydü elbette, ama bu değildi asıl sorun. Asıl sorun kızın bu sözleri bir filmden alıntıymış gibi değil de, kendi kalbinin derinliklerinden gelir gibi söylemesiydi. Tembel bir senaristin sözlerini onun ticari kökenlerini iyice unutacak kadar içselleştirmişti. *Arzunun Yaraları* onun kişiliğine plastik bir protez gibi zımbalanmıştı.

Elbette, ertesi gün kızdan ayrıldı Loeser.

"Yani sen şimdi kalkmış bana Marlene'in yirminci yüzyıl Avatarı falan mı olduğunu söylüyorsun?" diye sordu Loeser *şnaps*'ını yudumlarken.

"Evet," dedi Achleitner. "Çünkü ona pazarlanan duygulardan en az kendi duyguları kadar çok besleniyor. Hatta belki daha çok onlardan besleniyor. Ucuz guguk kuşu yumurtası bulmuş bir saksağan gibi. Onu buraya getirmiş miydin hiç?"

"Bir kere, hatırlasana. Sen de vardın."

"Sevdi mi burayı? Gelse kendini evinde hissederdi bence."

Caz topluluğu "Georgia on My Mind" şarkısını tamamladı ve birazdan art deco tarzı bir domuz çiftliğine dönecekmiş gibi duran sahneden indi. "Bu biraz sert oldu," dedi Loeser. "Bu akşamki partiye gelecekmiş, biliyor musun? İşte sırf bu yüzden biraz olsun kokain bulamazsak, ben kesinlikle gitmem oraya."

"Egon, neden her zaman eski sevgililerinden biriyle aynı mekânda olma işini büyük bir meseleye çeviriyorsun? Çok sıkıcı bu."

"Yapma. Bilirsin bu işler nasıldır. Eski bir kıvılcımın gölgesini yakalarsın, sonra hayvansal karıncalanmalar başlar içinde; sanki bir tazıyla aynı odaya kapatılmış tilki gibisindir. Bütün gece rahat, başarılı, keyifli görünmeye çabalarsın ve senin hâlâ aynı çaresiz dangalak olduğunu şıp diye anlayabileceklerini çok iyi bildiğin halde, bu yapmacık hali sürdürmekten başka seçeneğin olmaz."

"Yeniyetmelik seninkisi. Eski sevgililerin konusunda bu kadar nevrotik olman, onların sayısının çok az olması gibi hayırlı ve öngörülür bir sonuca yol açıyor. Doğada sıkça görülen zarif sistemlerden biri bu; bir nevi kendi kendini dengeliyor."

"Bu ayrılma olayında kaybeden ben olamam. Yenilenlerin başına neler geldiğini biliyoruz hepimiz."

"Ondan hoşlanmazdın bile."

"Biliyorum. Ama en azından benimle sevişti. Üstelik iyi sevişti. Bir daha kim bilir ne zaman sevişirim artık biriyle? Yani para ödemeden. Cidden, ne zaman? Bazen keşke senin gibi ibne olsaydım diyorum. Bu konuda dert çektiğini görmedim hiç. Söylesene, kaç şanslı yolcuyu uğurladın bu yıl?"

"Ne bileyim ben. Daha okuldayken bırakmıştım saymayı. Senin kaç oldu şimdi?"

"Beş. Hâlâ. Koskoca hayatım boyunca. Orospuları saymıyorum. Biliyor musun, bazen sokakta yürürken çevreme bakınca, güzel kadınlardan yapılmış bir çarmıha gerilmiş gibi hissediyorum kendimi. Bazen banyodan çıkınca aynada kendimle karşı karşıya geliyorum ve bizzat kendi penisim bana hayal kırıklığıyla bakıyormuş gibi geliyor."

1920'lerde Almanya seks hakkında konuşmaya hevesli öğretmenler, doktorlar, psikanalistler, sosyologlar, şairler ve romancılarla doluydu. Hepsi seksin doğal olduğunu, ondan haz almak gerektiğini ve herkesin tatmin edici bir seks hayatına sahip olma hakkı olduğunu bildirmeye hevesliydiler. Loeser bu ilk iki savı genel olarak kabul ediyordu, hatta üçüncüyü de ilke olarak kabul ediyordu, ama mevcut durumuna bakılırsa onun, yani Egon Loeser'ın bir amcıkla beş kuruş ödemeden baş başa kalabildiği bir dünya, küresel bir Marksist işçi cenneti kurma hayaline kıyasla çok daha imkânsız görünüyordu. Bu iyi niyetli uzmanlar, sevişmek gerekiyor dedikleri anda herkesin sevişmeye başlayacağını, sabahtan akşama süren erotik festivallerin önündeki yegâne engelin ahlaki çekinceler olduğuna samimiyetle inanıyorlardı. "Ah, minnettarım size," demek istiyordu Loeser onlara. "Çok naziksiniz. Durmadan baş döndürücü sevişmeler yaşamalıyım, öyle mi? Valla siz söylemeseniz hiç aklıma gelmezdi bu. Şimdi bu esin verici sözlerinizle hür bir birey oluverdiğime göre, hemen gidip bayılana kadar sevişmem lazım."

Ama diğer yandan, bazen bu saçmalıktan yararlanmak da mümkündü. Anlaşılan 20'lerin başında kısa bir durgunluk dönemi olmuştu, o dönemde bir kızı sizinle yatağa girmeye ikna etmek için yapmanız gereken tek şey, bunu yapmadığı anda onu dar görüşlü ve muhafazakâr ilan etmekti, tıpkı bir işçiyi grev bütçesine katkıda bulunmaya ikna ederken olduğu gibi. Hemen bir sürü ilerici düşünürden, bazen bölüm bölüm, bazen satır satır alıntılar yapmak da işe yarardı. Fakat ne yazık ki bu numara Loeser onu kullanacak kadar büyümeden önce vadesini doldurmuştu.

Loeser, Berlin'in deneysel tiyatro sahnesinin umut vaat eden

bir genci olarak Avrupa'nın belki de en ahlaksız şehrinin, belki de en ahlaksız sosyal ortamlarına girdiği için kendini özellikle talihsiz hissediyordu. Delfit yakınlarındaki bir köyde yaşamış olsaydı örneğin, tezat bu kadar acı verici olmazdı. Venedik şehvet âlemlerine savrulmadan yirmi yıl önce moloz altında kalan Lavicini'yi bile biraz kıskanıyordu. Loeser siyasetten nefret ederdi, ama Almanya'nın özgürlükçülüğe düşüşünü durdurmak isteyen siyasetçi sayısının kalabalık olduğunu biliyor ve onları canıgönülden destekliyordu. Eski tip cinsel baskılar birazcık yaşanıyor olsa, onun cinsel hayatı görece iyi görünürdü. Örneğin 1890'larda olsa, hiç sevişmediği için bu kadar depresyonda olmazdı, çünkü zaten kimse sevişmiyor olurdu; Rusya'da patates ve elektrik gibi şeyler için kullandıkları ilke gibi. Birinci Dünya Savaşı'ndan önce bile, kadın dediğin sevgili babasının o evlensin diye yıllarca para biriktirdiğini bilir, o yüzden gerdek gecesinin bir mana taşımasını arzulardı. Ama enflasyon bütün o çeyiz paralarını kuru sonbahar yapraklarına çevirmiş ve kadınlar eğlenmekten zarar gelmediğini fark etmişti. En azından Loeser'ın teorisine göre durum buydu.

"Şimdi ne kadar oldu?" diye sordu Achleitner.

"Marlene'den ayrıldığımdan beri."

"Ona söyledikten sonra mı, önce mi?"

"Hemen önce." Bu son stratejik keyfiyet Loeser için özellikle keyif verici olmuştu, çünkü ilk kez Marlene'e bir orgazm yaşatmak için çaba harcamak zorunda olmadığına karar vermişti. Genelde onu orgazma ulaştırmanın lanet olası tek bir yolu vardı: Loeser yatakta kahvaltı eden bir sakat gibi oturup sırtını duvara yaslar, Marlene onun üzerine oturur, birlikte ileri geri gidip gelmeye başlarlardı, sonra Loeser dilini kızın kulağına, eşzamanlı olarak da elini itişip kakışan iki göbeğin arasından aşağılara daldırırdı; bu yüzden kendini, sıska mı sıska bir inekten, küçük mü küçük bir buzağı çıkarması gereken kelepçeli bir veteriner olarak görmüştü bazı rüyalarında. Marlene'le yaptıkları gerçekten tuhaftı; o kadar uzun sürerdi ki parmak uçları kırış kırış olurdu ve sonunda koluyla bileğine kramp girdiği için başka bir uzantının

ihtiyacını karşılamaya da pek sabrı kalmazdı. Ama birlikte geçirdikleri zamanın büyük kısmında bu küçük vazifeyi yerine getirmekten bir rahatsızlığı yoktu, çünkü kız başka her açıdan istisnai bir sevgiliydi. "Demek ki üç hafta olmuş" dedi Achleitner'a.

"Üç hafta mı? Üç haftadan daha çok dayandığını bilirim senin."

"Elbette üç haftadan uzun dayanmıştım. On dokuz yıl dayandığımı bile hatırlarım."

"Peki, niye şikâyet ediyorsun?"

"Diyelim ki birliğim dağda mahsur kalmış ve tayınımız tükenmiş; ne yapmalıyım, açlıktan kıvranıncaya kadar kafaya takmayayım mı?"

"Yakında yamyam olur, bu işi de öyle çözersin sen."

"Anton, benim yamyamlığım 1921 yılının güzel bir öğle vakti başladı ve o zamandan beri vazgeçemiyorum. Şimdi olay şu; en basit malzemeyi tedarik etmemiz bile altı ayı bulabilir. Bir yılı bile bulabilir. Ya da kim bilir? Parasız seks yapamam belki de bir daha. Asla. Bu da olabilir."

"Çıkar karşına biri."

"Bu söylediğin hiçbir temeli olmayan bir ihtimal hesabı, o yüzden de en ufak değeri yok. Özgüvenimi tazelemekten daha iyisini yaparsın diye düşünüyordum ben de. Güven tazelemekten daha bayat bir şey olamaz."

"Bütün gece böyle olacaksan bana da lazım kokain. Keşke Klugweil'ın kafasını bozmasaydın."

Littau Münih'teydi, ikisinin de Tetzner'e borcu vardı ve Borchardt'taki tuvalet görevlisinin onlara aspirin tozu satacağı kesindi. "Peki ya Mauve Kapısı'ndaki?" diye sordu Achleitner sonunda. "Kulaksız olan hani."

"Hepsinden beter! Son seferinde bize ne sattı bilmiyorum ama Brogmann'ın evine dönerken yolda altıma sıçacaktım az kalsın. Yabancıdan mal almaktan bıktım artık. Haydi, bir düşün, biri gelir senin aklına. Sizin ekip –böyle diyerek Loeser eşcinselleri kastediyordu– bu tür şeyler için elini sallasa ellisi gelir."

"İtimadın için sağ ol ama kim yardım edebilir bilemiyorum. Ah, tamam; geçen geceki İngilizin malı harikaydı."

"Hangi İngiliz?"

"Londra'dan gelen şu yazar olma heveslisi sarışın. Eden Bar'da karşılaştım onunla. Wagner'in *Yüzük* operasındaki Norveç devlerinden birini andırıyordu."

"Onu yine bulabilir miyiz?"

"Sanırım kaldığı pansiyonun numarası duruyor bende."

Loeser iç çekti. "Bak Anton, gençken Berlin sokaklarında dişe dokunur uyuşturucu bulacağız diye boş yere dolandığımız o sayısız akşamı mutlulukla anıyorum elbette, ama bu gece havamda değilim. Neyse, zaten burnum da daha iyileşmiş değil."

"Ama bu partiye gitmemiz lazım. Brecht de geliyormuş duyduğum kadarıyla."

"Ah, ha ha." Loeser'ın Berlin'de Bertolt Brecht'ten daha çok tiksindiği kimse olmadığı gibi, Berlin tiyatro partilerinin en tiksindiği tarafı da herkesin zırt pırt, "Brecht de geliyormuş duyduğum kadarıyla" çığlıklarıydı.

"Ve Adele Hitler."

"Ne?"

"İsviçre'den dönmüş anlaşılan."

Adele Hitler zengin bir ailenin fıkır fıkır ergen kızıydı, Loeser ona bol cukka aldığı iki yıl boyunca şiir dersi vermiş, sonra kız yatılı okula gitmişti. "Döndüyse ne olacak? Sokakta görsem laflarım biraz, ama son bebek koleksiyonuyla ilgili fikirlerini dinlemek için bu partiye gidecek değilim."

"Artık on sekizine basmış ama," dedi Achleitner, tek kaşını kaldırarak.

"Ne demek istiyorsun? Onu yatağa atmaya kalkışacak değilim."

"Öğretmen ahlakı mı?"

"Alâkası yok, o kız yusyuvarlak şişkonun tekiydi."

"Çok değişmiş diyorlar. Çirkin ördek hikâyesi."

Loeser duyduklarını şöyle bir tarttı. "Benden biraz hoşlandığı-

nı düşünürdüm hep." İçkisini bitirdi. "Peki, tamam, zaten kaybedecek şeref meref de kalmadı. Hadi gidip senin şu Wagner şövalyesini bulalım."

İngilizle bir saat sonra, Konigslandstrasse'de kaldığı pansiyonun önünde buluştular. Rüzgârlı bir akşamdı ve biraz ötede, elinde iki düzine kırmızı balon olan kambur bir balon satıcısı rüzgârın yönüne göre ağırlığını değiştiriyor, yerinde duramayan bir avuç köpek yavrusuyla yarışmada sahneye çıkan köpek yetiştiricisi gibi, bir sağa bir sola savruluyordu.

"İkinizi tanıştırmak isterdim," dedi Achleitner İngilizi başıyla selamlayarak, "ama korkarım bu peçeteye telefon numarasının yanına sadece 'Londra, sarışın, yok böyle alet' yazmışım."

"Rupert Rackenham. Ve hata olmasın, aslen Devon'luyum. Kavga mı ettiniz siz?" diye sordu Loeser'a.

"Sayılır."

"Sende o kokainden kaldı mı diye merak ediyorduk" diye sordu Achleitner.

"Sağlam bir zulam var, evet," dedi Rackenham. Almancası iyiydi.

"Biraz satın alabilir miyiz?" diye sordu Loeser. "Şimdi bir partiye gidiyoruz da, oradaki arkadaşlarımıza katlanmak için başka bir yol düşünemiyoruz."

"Nasıl bir parti bu?"

"Puppenberg'deki eski korse fabrikasında" dedi Achleitner. Son zamanlarda böyle parti mekânları modaydı: artık kullanılmayan dans salonları, iflas etmiş tabut depoları, istimlâk edilmiş liseler. Loeser'a göre sapıklıktı bu, çünkü bir yer terk edilmişse bunun bir nedeni olmalıydı ve orayı durup dururken canlandırmak sapıklık sayılırdı.

"Peki, artık dost olduğumuza göre, neden size bedavaya birkaç fırt çektirmiyorum? Belli mi olur, belki siz de beni bu partiye götürme ve bahsettiğiniz o katlanılmaz arkadaşlardan birkaç tanesiyle tanıştırma nezaketini gösterirsiniz."

"İkimiz için kaç fırt olacak?"

"On dört desek nasıl olur?"

Achleitner Loeser'a omuz silkti, Loeser da Achleitner'a omuz silkti. Sonra Achleitner, "İyi" dedi. "Zaten elindeki zulayı orada otuz saniyede satıp bitirirsin."

"Harika. Yukarı çıkıp kameramı alayım." Kültürlü, alaycı, çok İngiliz bir hali vardı, aynı anda hem şiddetle samimi hem de usulca mesafeliydi, düğünlerde tanımadığı kişilerle evliliğin ne kadar süreceği üzerine bahse giren, ama kazandığı parayı asla almaya kalkışmayan tipleri andırıyordu.

"Biz de bir taksi bulalım."

Geri geldiğinde Rackenham'ın boynunda kayışıyla bir Leica sallanıyordu. Loeser ile Achleitner'ın bir fotoğrafını çekti, sonra bindikleri taksi Puppenberg'e doğru yola çıktı. Köşede arabacının biri geniş ağızlı kömür sepetinden yaşlı beygirini besliyordu, etraftaki güvercinler de yerlere dökülen yulafları kerhen gagalıyorlardı; sanki taze at pisliğinden birkaç lokma almayı tercih edermiş gibi bir halleri vardı.

"Herhalde sanatçısınız, Herr Loeser" dedi Rackenham.

"Nereden çıkardınız?"

"Çünkü Berlin'e geldiğimden beri tanıştığım herkes sanatçı. En azından kendilerini öyle tarif ediyorlar."

Loeser o kast ekibinin partisinde yan masadan duyduğu şeyleri düşündü. "Evet, mide bulandırıcı bir durum bu, ancak doğru tahmin ettiğiniz üzere, ben de buna katkıda bulunduğumdan suçluyum. Sahne tasarımcısıyım ben. Allien Tiyatrosu'na iş yapıyorum genellikle."

"Şu anda ne var elinizde?"

"Pek bir şey yok. Yeni bir projeye başlıyoruz." Loeser Rackenham'a o sırada hayal edildiği haliyle *Lavicini* adlı oyunu kısaca anlattı. Taksi şoförlerinin yanında eserlerinden bahsetmeyi pek sevmezdi.

"Demek tarihsel bir oyun? Umarım gücenmezsiniz Herr Loeser, ama tarihsel oyunlar niye yapılır, hiç anlamam. Aynı şekilde tarihsel romanlar da öyle. Bir ara bir tarihsel roman yazmaya ni-

yetlendim, ama sonra yazdığı çağla tek yakınlığı tren yolculuklarında okuduğu tarih kitaplarını laubali bir tavırla karıştırmak olduğu halde, o çağ hakkında yepyeni bir şeyler söyleyebileceğini düşünecek kadar kibirli bir genç karşısında okurlar ne kadar sabırlı olabilir ki, diye sordum kendime. Sonuçta ben çağımıza bağlı kalıyorum. İlgimize muhtaç olan şeyin günümüz olduğunu düşünüyorum açıkçası."

"Herr Rackenham, hoş bir tesadüf eseri lafı yeni ekspresyonist tiyatronun büyük temalarından birine getirmiş oldunuz" dedi Loeser. Eşdeğerliği açıkladı sonra. Evet, ne zaman biri bir oyuna ya da romana başlasa bir seçim yapmak gerekirdi: Zeplin'in rotasını günümüz Berlin'ine mi çevirmeli, on yedinci yüzyıl Paris'ine mi, geleceğin Londra'sına mı, yoksa tümüyle bambaşka bir yere mi? Fakat seçimin hiçbir anlamı yoktu. 1931 yılında Weimar Cumhuriyeti tarafından yönetilen Almanya'yı düşünün. Başlangıcından beri on üç yıl geçmişti, doruğu sayılan noktadan beri beş yıl olmuştu, koklamaya değer kokainse en son iki yıl önce görülmüştü: Başka bir deyişle, daha şimdiden yaşlı bir kültürdü bu, gazetecilerin geriye dönerek "tarih" diye anmaya başladıkları kadar yaşlı bir kültür. Üstelik ona Altın Çağ diyorlardı, hiç beklenmeyen gelişmelerin yaşandığı bir çağ. Ama eğer bu çağın bir parçasıysanız –hatta Loeser gibi onun çöküşünün bir parçası bile olsanız–kendi kendinize ister istemez şöyle dersiniz: Bütün bu gençler, civardakilerin hepsi, hepsi Rackenham'ın dediği gibi, kendilerine sanatçı diyor. Bütün bu boş zaman. Bütün bu açılışlar, prömiyerler, partiler. Bütün bu laflamalar, içkiler, gevezelikler. Yaklaşık on beş yıldır. Bütün bunlar. Ve bu kültürün ürettiği her şeyi çıkıp da biri, seksen yıl sonra, bir şişe tatsız tuzsuz *Riesling*'le değiş tokuş edemez mi? Birkaç oyun, birkaç tablo, birkaç piyano konçertosu; çoğu da zaten bütün bunların içinde yer almak için can atanların bile ilgisini çekmeyen şeyler. Altın Çağ eğer buysa, o zaman zeki bir yatırımcı elindeki külçeyi kur daha fazla düşmeden satınayı düşünse iyi olurdu. Bir sürü Altın Çağ olmuştu ve Loeser hepsinin aynı olduğuna ve hep de öyle olacağına emindi. Lavicini'nin

rüştünü ispatladığı geç dönem Rönesans'ının Venedik'iyle Weimar dönemi Berlin'ini karşılaştırın ya da Weimar dönemi Berlin'ini 2012 yılında en moda şehir hangisiyse onunla kıyaslayın, o zaman aynı boş insanları aynı boş partilere gider ve aynı boş çabalar hakkında aynı boş yorumları yaparken bulursunuz, o sırada kayda değer birkaç sanat spazmı da ıssız uçlarda yaşanır. Hiçbir şey değişmedi. Eşdeğerlik buydu işte. Rotayı başka bir ülkeye, başka bir çağa çevirsen de umut edebileceğinin en iyisi yanlışlıkla yerkürenin etrafını dönmek, kendi vatanının karşı kıyısına varmak, Zeplin'i çamura bağlayıp bilmediğin bir dilde konuşan tanımadığın bir kabile bulmak olabilir. Eğer Loeser bu Işınlama Aleti'ni çalıştırabilirse, o zaman gelecek prodüksiyonlarda oyuncuları sadece mekân içinde değil, zaman içinde de oraya buraya savurmak mümkün olabilecekti.

"Eşdeğerlik iyiymiş" dedi Rackehnam. "Ama en azından siyasi koşulların değişmesi lazım. Devrimci bir oyun yazarı için bunun da bir manası olmalı."

"Tanrı aşkına bana siyasetten bahsetmeyin" dedi Loeser. "Savaştan bu yana geçen on üç yıl içinde kaç hükümet değişti Anton?"

"On beş mi?" diye tahminde bulundu Achleitner. "On yedi?"

"Evet. Bu arada bizim tırnaklarımızı yiyerek olay örgüsündeki keyfi gelişmelere sabır göstermemiz mi gerekiyor? Siyaset pisliktir. Hindenburg ve Macdonald ve XIV. Louis; hepsi insan bunların. Bu konuda tereddütsüz bire on bahse girerim... Anton, sen hâlâ gazete okuyorsundur: Şu sıralar adı sık sık duyulan birini söylesene."

"Hitler."

"Bire on bahse girerim ki... Bir dakika, Hitler mi? Adele'in babası mı?"

"Alâkası yok."

"Tamam. Dediğim gibi, bire on bahse girerim ki bu diğer Hitler, her kimse, benim hayatımda en ufak iz bırakmayacak."

"Dikkat et, Egon" dedi Achleitner. "Bunlar tam da sonradan

ciddi tarihsel alay konusu olacak türden sözler."

"Peki ya enflasyon?" dedi Rackenham. "O da siyasetin hatasıydı. Onun sizi etkilememiş olduğunu söyleyemezsiniz."

"Aslında, söyleyebilir" dedi Achleitner. "Bu herif özel bir vaka. Anne babası psikiyatrdı ve müşterilerinin çoğu İsviçre frankı ya da Amerikan dolarıyla ödeme yapardı. Loeser ailesinin işine geldi enflasyon. İşte bu yüzden böyle şımarık, sevimli bir şey oldu. Bizim gibi mantardan yapılmış kekler yemedi o."

"Anton haklı sayılır," dedi Loeser, "ama anne babamın bir araba kazasında öldüğünü söylemiyor. Öldüler ve benim eşitlik adına hissedebileceğim her tür suçluluk duygusunu da yanlarında götürdüler böylece."

"Üzüldüm buna" dedi Rackenham.

"Evet, sık sık düşünürüm onları."

"Hayır, demek istediğim, burada rahat içinde yetişen insanların bu yüzden utanıyor olmasına üzüldüm. İngiltere'de benim sosyalist arkadaşlarım bile dert etmez böyle şeyleri."

"Zaten bu Depresyon dedikleri şey de bizi pek etkilemiyor" dedi Achleitner. "Kimsenin ciddi bir işe sahip olmak gibi bir niyeti olmadığı için, altı milyon işsiz lafı kulağı çok da tırmalamıyor."

"Yine de, altı milyon fazlalık insanla ne yapılır ki?" dedi Rackenham.

"Belki hepsi birden kadrolu sahne tasarımcısı olur" dedi Achleitner.

"En iyisi bu konuyu bırakıp biraz şarap içelim" dedi Loeser. "Partinin yakınında açık yer bulamayız."

Loeser inip dört şişe ucuz şarap aldıktan sonra şoföre beklemeye devam etmesini söylediler, Rackenham'ın kokaininden fırt çekeceklerdi. Rackenham kamerasının arka kapağını açtı ve paketlenmiş fare yemeği gibi içi dolu küçük bir kâğıt parçası çıkardı.

"Kokaini hep orada mı saklarsın?" diye sordu Loeser.

"Evet."

"Filmi de oraya koymak gerekmiyor mu?"

"Evet."

"Peki nasıl fotoğraf çekiyorsun?"

"Böyle düz mantık bakma olaya. Törensel bir jest olan fotoğraf çekmek, insanlara iyi vakit geçirdiklerini hissettirmenin güzel bir yolu, fakat teknik ayrıntıları sıkıcı. Bu makineyi bir fırt karşılığında aldım, çünkü içinde film olsa da çalışmıyor. Bu arada taksimetrenin çalışmakta olduğunu belirtmekte yarar görüyorum." Ortalıkta düz bir yüzey olmadığından kokaini ellerinin kıyısına koyarak çektiler, sonra kalanı yaladılar. Berlin'in eğlence hayatının en büyük hünerlerinden biri de, bu tuhaf kendi kendini koklama işini zarif bir el hareketine dönüştürmesiydi; Loeser bunu yaparken kendi kendine oral seks öğretmeye çalışan okul çocuklarına benzediğini biliyordu. Sonra bir de hep o kaçamak, ürkek bakış vardı; sanki orada yalnız olmadığını birdenbire anlamış gibi...

Taksi yola devam etti. Artık Puppenberg'e girmeye başlamışlardı; yanından geçtikleri binaların birçoğunun tuğlaları isli, pencereleri de yamuk yumuktu. "Az önce günümüzde üretilen uyuşturucular konusunda kırıcı konuştum belki, ama doğrusu bu mal hiç fena değil" dedi Loeser. Sonra korse fabrikasının önünde durdular.

Kimse partiyi kimin verdiğini hatırlamıyordu. İçeride, kara dikiş makineleri uzun sıralar halinde, sağılmaya hazır inekler gibi bekliyordu. Elektrik kesildiği için bütün fabrika mumlarla aydınlatılmıştı ve en uzak köşede (beyazlardan oluşan, şapkasız) bir caz topluluğu ters çevrilmiş portakal sandıklarından oluşturulmuş bir sahnenin üzerinde çalıyordu. Dört beş yıl önce olsa Loeser bütün bunları çok yaratıcı ve keyif verici bulurdu.

Tanıdıklar arasında önce Dieter Ziesel ile Hans Heijenhoort'u gördüler, bu da hayırlı bir başlangıç sayılmazdı. İkisi de fizik asistanıydı, Loeser'ın sosyal ortamını oluşturan çalı çırpı kaplı uçurumun kıyısına, iyice pörsümüş ama tam olarak ölmemiş eski üniversite arkadaşlıkları sayesinde tutunmuş duruyorlardı. İkisi de akıl almaz derecede sıkıcıydı, gerçi Loeser her şeye rağmen, üçüncü öğretim yılında zilzurna sarhoş olduğu bir akşamdan beri Dieter Ziesel'a karşı özel bir yakınlık hissediyordu.

Üniversitenin lokaline uğramıştı o akşam; kötü bir şey olmuştu –Loeser tam olarak ne olduğunu hatırlayamıyordu ama muhtemelen bir kız tarafından reddedilmişti– ve bunalımdaydı. "Etrafımdaki herkesten, belki Drabsfarben hariç, herkesten daha iyi olduğumu biliyorum" demişti Achleitner'a. "Ama ne fark eder ki? Yani kızlar aldırmıyorsa, başkaları niye aldırsın? Cidden önemli bir şey başarırsam mutsuz olmaya aldırmam, ama sonunda cidden mutlu olursam da, herhalde önemli bir şey başaramamış olmamaya aldırmam. Ama ya ikisini de elde edemezsem? Bütün hayatım boyunca başarısızlıkla el sıkışabilmiş olanları hor gördüm ama ya ben de yapmak zorunda kalırsam bunu? Herkes zirveye ulaşamaz. Birilerinin dipte kalması gerekir. Bu da olabilir. Ama bunu kabulleneceğime önce kendimi çiğ çiğ yerim."

"Sen asla dipte olmayacaksın" demişti Achleitner.

"Nereden biliyorsun?"

"Dieter Ziesel sayesinde"

"Kimmiş o?"

Achleitner eliyle göstermiş, Loeser da dönüp bakınca, elinde bira bardağıyla tek başına oturan şişko bir öğrenciyi görmüştü. Ziesel üniversite birinci sınıfta, demişti Achleitner, ama hemen hiç kimse tanımıyordu onu. Hâlâ bekareti bozulmamıştı, çünkü bir fahişenin önünde bile soyunamıyordu; işin aslı, daha hiçbir kızı öpmemişti. İki kadehten fazla içse kusardı. Ne zaman tramvayın peşinden koşsa, ki hep geç kaldığı için sık sık koşardı, göbek yağlarının sallanıp durduğunun farkındaydı. Her hafta sonu trenle Lemberg'e ailesinin yanına gider ve bütün öğleden sonrayı annesinin dizinde ağlayarak geçirir, annesi de onu bebek gibi pışpışlardı. Akşamlarını hayali gezegenlerin haritalarını çizerek geçirirdi. "Tuba bile çalabiliyor! Mükemmel bir şey değil mi bu? Şimdi baksan bunun bir matematik dehası olduğunu sanırsın, değil mi? Onun gibiler genellikle öyle olur. Ama bu değil. Sınavları verebiliyor, çünkü yıkanmadan kütüphanede saatlerce oturabiliyor, ama hocaları onun konuya en ufak ilgi duymadığını söylüyorlar."

"Nereden biliyorsun bütün bunları?"

"Günlüğünü bir yerde unutmuş, biri de bulmuş. Asıl olay şu: Hayatının ne kadar kötü olduğunu düşünürsen düşün, Dieter Ziesel'inkinin seninkinden daha kötü olduğuna emin olabilirsin. Asla dipte olmayacaksın, çünkü en dipte hep Dieter Ziesel olacak. Matematik diliyle söylersek; bu adam *n* eksi 1."

"Bugüne kadar duyduğum en mutluluk verici şey bu herhalde" demişti Loeser.

"Evet. Dieter Ziesel hepimiz için bir nimet. Düşünüyorum da bir bakıma bizim İsa'mız o."

Daha sonraki yıllarda Loeser binlerce kez Dieter Ziesel'i düşünerek güç topladı. Bir ara Ziesel'in minyatür portresini yaptırıp cüzdanında taşımayı ciddi ciddi düşündü. Büyük kurtarıcısı prestijli bir araştırma bursu kazandığı zaman biraz sarsıldı doğrusu, ama sonradan profesörlerden birinin heyet önünde Ziesel'in tezini savunduğu anlaşıldı; o profesör de elbette Ziesel'e acıyor, hayatının başka bir alanında hiçbir umudu olmadığını biliyordu.

Loeser'ı özellikle eğlendiren nokta Ziesel'in hâlâ rolünü kabullenmemiş olmasıydı. Tanıdıklarının düzenlediği bir parti oldu mu hemen orada bitiverirdi, hem de kimsenin onu orada istemediğini kesin olarak bildiği halde. Bir süre önce halk arasında o sıralar moda olan hantal Amerikan stili bir takım elbise almıştı –vatkalı omuzlar, dar pantolon, deri kemer–, sanki bu modaya uygun kılığı görme fırsatı bulan herkes onun hakkında düşündüklerini hemen değiştirecekti. Daha da saçma olan şey, Heijenhoort'la olan yıpratıcı ilişkisini sürdürüyor olmasıydı. İkisi üniversitede iyi arkadaştı, ama herhalde bir noktada Ziesel sıska sınıf arkadaşının kendisine yanıt vermeyeceğini, ona rahatça dayılanabileceğini fark etmiş olmalıydı. Çünkü Heijenhoort yeryüzünün gelmiş geçmiş en iyi huylu adamıydı (o da biraz İsa gibiydi ama iyiliği bir boka yaramıyordu). Hiç çekici ya da eğlenceli değildi, sadece iyiydi. Anlaşılması imkânsız bir dostluk, iyimserlik, geri planda kalma, cömertlik ve nezaket rezervine sahipti. Ameleler yolunu kesip onu pelte gibi yığılıp kalıncaya kadar tekmelesin; can ceki-

şirken çıkaracağı hırıltılar bile zarif çıkardı. Ziesel Heijenhoort'la güvendeydi. O yüzden ne zaman birini etkileyeceğini düşünse, sosyal statüsünü azıcık bile yükseltebileceğine inansa, tıpkı bir bakana bir meslektaşının yetersizliğini mektupla bildiren ve buna karşılık terfi bekleyen bir taşra memuru gibi, Heijenhoort'u küçük düşürecek şakalar yapardı. Fakat bu şakalar sadece Ziesel'i daha da zavallı göstermeye yarardı, çünkü aklı başında hiç kimse Heijenhoort'u sevmemezlik edemezdi.

Aklı başında hiç kimse derken, Egon Loeser hariç. Sürekli iyi olmak manasız bir şey, diye düşünüyordu Loeser. Gayriinsanî, mantıksız, laubali ve korkakça bir şey. En az bir şeyden nefret etmeyen insan hiçbir şeyi gerçekten sevemez. Hatta belki de hemen her şeyden nefret etmedikçe herhangi bir şeyi cidden sevmek imkânsızdır. Heijenhoort'un yavan yakınlığını hiçbir ayrım gözetmeden herkese sunacağını bile bile onunla, yani Ziesel bozuk tereyağıysa yağsız süt olan Heijenhoort'la "arkadaş" olmanın manası neydi ki? Fakat Achleitner bile Heijenhoort'dan rahatsız olmadığını söylüyordu, o yüzden Loeser hislerini kendine sakladı.

Loeser, Rackenham'ı bu iki uyumsuz mesihle tanıştırdı ve sonra onlara parti nasıl gidiyor, diye sordu. "Pek iyi değil" yanıtını verdi Ziesel. "Tirbuşon yok."

"Nasıl yani?" diye sordu Achleitner.

"Tirbuşon yok" dedi Ziesel. "Kimse açamıyor şarabını. Civarda hiç dükkân da yok."

"Burada en az iki yüz kişi olmalı. Nasıl tek bir tirbuşon bile olmaz?"

"Hildkraut'nun tirbuşonlu bir çakısı var, ama parayla kiralıyor, kimse de para ödemek istemiyor" dedi Heijenhoort.

"Kazalar başladı bile." Brogmann şişesinin ağzını duvara vurup kırmış, sonra değdirmeden içmeye çalışırken dudağını kesmişti. Hannah Czenowitz'e gidip, özgeçmişine bakılırsa bir tıpayı kolayca emip çıkarması gerektiğini söyleyen Tetzner ise gözüne yumruk yemişti.

"Amma aptallık" dedi Achleitner.

"Evet, tam bir hayal kırıklığı, ama en azından Brecht gelecekmiş daha sonra" dedi Ziesel.

"Eğer şarap bile yoksa, kokain bulduğumuz için tanrıya şükürler olsun" dedi Loeser. Sonra omzuna birinin dokunduğunu hissetti ve arkasına döndü.

Achleitner haklıydı. Adele Hitler değişmişti.

Loeser'ın dikkatini ilk çeken şey saçları oldu. Aşırı demodeydi o saçlar. Loeser'ın kadın arkadaşlarının hepsinin, arkası çok kısa kesildiği için sabahları ensede toplanan ve geometrik şema gibi duran kısa model saç kesimleri varken, solgun Adele'in kafasında saç kesimi denemeyecek bir şey, bir kara sığırcık sürüsü, suya düşmüş bir damla mürekkep, bir bukleler çığı vardı; yani bu şey bir makasla karşılaşsa makası hiç tereddüt etmeden yutardı.

1931 yılı elbiselerinin hemen hepsi, tıpkı ortaçağdaki Yunan tüccar ve yerölçümcü Cosmas Indicopleustes gibi, bütün kanıtlara rağmen düzlüğü savunurken, fazlasıyla ergen bir endama sahip olan Adele, göğsü ve kalçalarına lirik şiirler yazan mavi bir elbise giyiyordu; elbisenin üzerinde bulutlar, gökdelenler ve uçaklardan oluşan bir desen vardı ve elbisenin kamuoyu beğenisiyle ortak tek yanı bu desendi.

Ve sonra, her şeyin ötesinde gözleri. Diğer kızlar gibi far çekip gözlerinin üzerine gölge yapmamıştı, sadece hafif bir göz kalemi ve hafif bir rimel sürmüştü, ama ikisi de pek işe yaramamıştı, çünkü yapay hiçbir boyayla hem Loeser'ın gördüğü en büyük, en parlak, en sevecen gözler olan, hem de her iki irisinde birden, gözbebeğinin çevresinde bir güneş tutulmasının çevresindeki haleyi andıran bir altın serpintisi bulunan bu gözleri büyültmek mümkün değildi; o gözbebekleri mavili yeşilli benek benek bir çemberin içinde, bir kurşunkalem izi kadar belirgin gri bir hatla çevrili duruyordu ve onları en soluk kırmızı damarın bile bozamadığı, ama pınarında küçük pembe safire benzeyen mükemmel birer gözyaşı oluğu barındıran nemli bir beyazlık sarmıştı. Bu gözler nadir bulunan bir Cava maymununun, ürkmüş bir yavrunun gözleri olabilirdi.

Loeser bütün o tombulluğun altında –tombulluk değil de, tosuncuk desek daha doğru olur– böyle yoğun bir güzelliğin bulunduğuna inanamıyordu. Peş peşe derslerin çok sıkıcı geldiğine, böyle bir kıza ders vermek için işe alınmış olduğu için kendini şanssız hissettiğine, bazen tramvayda gördüğü ve çok daha fazla... neyse, bunu karıştırmamak lazım, işte o kız öğrencilerden birine ders vermediği için pişman olduğuna inanamıyordu. Tam karşısında böyle bir şey, böyle bir vahiy varken, onun ağzının içine bakarken, zamanında bu kadar nankör olabildiğine inanamıyordu. Giyinmeyi, yüzünü boyamayı ve saçını kesmeyi çok iyi bilen Marlene Schibelsky gibi modaya uygun kızların peşinde at gözlüğü takmış gibi koşturmasının bir anda saçma sapan gelişine inanamıyordu.

Hayatı boyunca hiçbir şeyi bu kadar çok sikmek istememişti.

"Herr Loeser" diyordu kız. "Beni hatırladınız mı?"

Kendine geldi. "Adele Hitler! Elbette. Sen... çok iyi görünüyorsun."

"Teşekkür ederim. Siz de kendinize çekidüzen vermişsiniz. Burada çok kimseyi tanıyor musunuz?"

"Fazlasıyla çok."

"Brecht'in geleceği doğru mu?"

"Korkarım evet."

"Onunla tanışmak isterdim."

"Hayal kırıklığı yaratır. Ne mal olduğunu görürsün."

"Nasıl bu kadar emin olabilirsiniz ki?"

"Schiller çalışarak geçirdiğimiz saatlerden hatırladığım o fazlasıyla eleştirel göz sayesinde." Böyle bir şey hatırladığı yoktu. "Tabii o kıskanç İsviçreli öğretmenler onu kesip biçmediyse."

Adele gülümsedi. "Hâlâ ders veriyor musunuz Herr Loeser?"

"Bana Egon diyebilirsin artık. Hayır, ders vermiyorum. Tiyatrodayım."

"Ah, çok heyecan verici, ben de hep sizin bir oyun yazarı olabileceğinizi düşünmüştüm! Tanışmayı çok istediğim bazı yazarlar var. Siz tanıştığım ilk yazar oldunuz. Brecht'ten daha iddialı mısınız yoksa?"

Loeser'ın özgüveninin ara sıra tefeciye bırakmayı kabullenmediği bir parçası yoktu, ama tek bir kuralı vardı: Başkasını memnun etmek için kendini farklı göstermeyecekti. Kimse buna değmezdi. Dünya onu olduğu gibi kabullenecekti. Adele'in varsayımının üzerine yatıp yola devam etmek çok kolay olabilirdi, ama onu düzeltmek zorundaydı. "Aslında, yazar değilim ben. Sahne tasarımcısıyım."

"Marangoz gibi mi yani?"

Loeser tam çalışmasının *Lavicini* oyunundaki temel önemini açıklamaya başlamıştı ki, arkasından bir klik sesi duydu. Etrafına bakındı. Rackenham'dı; Leica'sıyla. Yine bölünmüştü, ama bu sefer fena olmamıştı: Adele'in onu kozmopolit iş arkadaşlarıyla kuşatılmış olarak düşünmesi iyi olurdu.

"Aa, ama bana poz verme şansı bırakmadınız" dedi Adele, perçemlerini düzeltmeye çalışarak.

"Senin çirkin bir resmini çekmek mümkün olamaz canım" dedi Rackenham.

"Özellikle de o kamerayla" dedi Loeser.

"Neden beni tanıştırmıyorsun, Egon?"

"Fraulein Hitler, bu Herr Rackenham. Kendisi çok seçkin bir genç yazardır."

"Gerçek bir yazar! Kitabının adı ne?"

"Son kitabımın adı *Sert Hava*" dedi Rackenham.

"Ah, hiç duymadım. Üzülerek söyleyeyim, İngiliz edebiyatını pek takip etmiyorum."

"Üzülme. Akıllılık ediyorsun. İngiliz edebiyatı ölmüş. Benim bunu söylemem vefasızlık, çünkü İngiliz edebiyatının gelecekteki pek çok yıldızıyla birlikte okudum üniversiteyi, ama ölmüş işte."

"O zaman kimi okuyacağım?"

"Amerikalıları. Bir eleştirmen dostuma göre İngiliz edebiyatıyla Amerikan edebiyatı arasında karar vermeye çalışmak, bir cesetle akşam yemeği yemekle bir bebekle kokteyl içmek arasında seçim yapmaya benziyor, ama en azından bebeğin önünde uzun bir yaşam var."

"Amerikan kitaplarını seviyorum" dedi Adele.

Loeser, o sıralar Alfred Döblin'in *Berlin Alexanderplatz*'ını okuyordu. Ne yazık ki on yedi ay sonra hâlâ 189. sayfadaydı. Kitabı aynı gün satın alan Achleitner ise 12. sayfanın dörtte üçünü tamamlamıştı. "Yankilere olan bu karasevdaya tahammül edemiyorum" dedi. "Rackenham, sen de en az şu yeni takım elbisesini giymiş Ziesel kadar kötüsün."

"Bence bunu duymuş olabilir" dedi Rackenham.

"Umarım duymuştur. Amerikan kültürünün cidden ne olduğunu öğrenmek istiyorsan, gidip Kaufhaus des Westens'deki yeni yürüyen merdivenlere bak. Amerikan imalatı onlar. Bu kadar çok sağlıklı yetişkinin hareket etmeden ayakta durmak için sıraya girdiğini görebileceğin tek yer orası."

"Peki ya caz?" diye sordu Adele.

"Caz fabrika işçileri için yapılmış kastrasyon müziği. Bu grup doğru yerde çalıyor, ama geç kaldılar."

"Amerikan olup da sevdiğin bir şey olmalı."

"Hiç."

"Hiç mi?"

"Hiç."

Yalandı bu, ama yalan gibi değildi; çünkü gayet özel tek bir istisnası vardı. Bir yıl kadar önce, büyük teyzesini ziyaret etmek üzere Köln'e trenle gitmişti ve yolculuk sırasında yanına okumak için kasten *Berlin Alexanderplatz*'dan başka bir şey almamış, altı saat sonra ya ben kitabı bitirmiş olurum ya kitap beni bitirmiş olur, diye düşünmüştü. Ancak bir istasyon dayanabildi, sonra vagondaki bir adama döndü ve "Okuduğunuz roman için size elli yedi mark veririm, cüzdanımda sadece bu kadar var" dedi.

"Affedersiniz, Almanca bilmiyorum" dedi adam koyu bir Amerikan aksanıyla.

Loeser teklifini İngilizce tekrar etti. (Anne babası sayesinde çocukluğundan itibaren iki dili de konuşabiliyordu.)

"Hangi kitap olduğuna aldırmıyor musunuz?"

"*Berlin Alexanderplatz* değil herhalde, değil mi?" diye sordu Loeser.

"Hayır."

"O zaman aldırmıyorum."

Kitap Stent Mutton'ın *Boğuk Çığlık* adlı romanıydı. Los Angeles'ta geçiyordu ve tramvayda bir hizmetçiyle karşılaşan, onun aşığı olan, sonra da hizmetçi kısır ev sahibesine satıp kaçabilecek kadar para alsın diye bir bebek çalma planı yapan bayağı bir suçluyu anlatıyordu. Loeser kitabı iki saat içinde bitirdi; başka koşullarda parasını çöpe atmış sayılabilirdi, ama kitabı Köln'e varmadan önce bir daha, bir daha ve daha sonra bir kere de teyzesinin misafir odasında mum ışığında okumaktan büyük keyif aldı. Anlatıcının adı yoktu; geçmişi, ahlakı, mizah duygusu da yoktu. Sözcük haznesi bir muhabbet kuşununki kadardı ve yine de Amerikan dilinin en sıradan kelimelerini tuhaf bir şairanelikle kullanıyordu. Yeryüzündeki herkesi ve her şeyi çok sıkıcı buluyor gibiydi ve kollarına atılan kadınları pek reddetmese de, onu gerçekten kışkırtan tek gerçek tutku zenginlere ve zenginlere hürmet edenlere karşı ateşli nefretiydi. Loeser bütün bunları büyüleyici buldu ama daha da büyüleyici bulduğu şey, Mutton'ın kahramanının ne yapacağını hep, hep, hep biliyor olmasıydı. Tereddüt yok, erteleme yok, utanıp sıkılma yok: sadece eylem. Loeser bu adama özendi. Kısa süre sonra New York'taki Knopf'a yazıp Mutton'ın diğer kitaplarını istedi; kitaplar şimdi yatağının altında, *Hemşirelik Yüksekokulunda Geceyarısı* adlı Paris'te yayımlanmış, pahalı bir fotoğraf albümünün yanında duruyordu.

Ama Adele ve Rackenham'a bu konuda hiçbir şey söylemedi. Onun yerine, konuşmayı yine tiyatroda yaptığı etkileyici çalışmalara çevirmeye çalıştı. Fakat daha buna kalmadan Achleitner geldi. Loeser Achleitner'ı Adele'le tanıştırdı. Achleitner gülüşüyle Loeser'a, "Bu kız karşısında kendini budalaya çevirmeni seyretmekten keyif alacağım" diyordu. Ama sesli olarak, "Anlaşılan az önce Brecht gelmiş" dedi.

Fabrikanın girişinde gerçekten de Brecht'in parazitleri olabi-

lecek küçük bir kalabalık vardı. Ama Loeser Brecht'i görmedi. Onun gibi az önce gelmiş olduğu anlaşılan Marlene'i gördü. Kadının şık görünümünden dolayı keyfi kaçtı. Hatta modaya uygun bir monokl bile takmıştı. Bu arada Adele parmak uçlarında yükselmiş, oyun yazarını görmeye çabalıyordu.

Loeser'ın beynine canavarca bir düşünce pençelerini sapladı.

Achleitner'a, Adele'e Brogmann ile cankurtaranların hikâyesini anlatmasının iyi olacağını, o arada Rackenham'la bir şey konuşacağını söyledi. Sonra Rackenham'ı kenara çekti.

"Biliyorum, daha yeni tanıştık," dedi, "ama senden bir iyilik isteyeceğim. Brecht yirmi dakika içinde buradan gidecek. Hep böyle yapar. O vakte dek Adele'i oyalayabilir misin? Onunla dans et, bir şeyler yap. 'Fotoğraf' çek."

"Niye?"

"Eminim ki senin eğilimlerine sahip biri bile Adele'in bu partinin en güzel kadını olduğunu söyleyebilir. Artı taze kan. Eğer Brecht onu görürse, tıpkı dondurmalı meyve kokteylinin peşine düşen Ziesel gibi düşer kızın peşine. Kızın da ona hayır diyeceği yok. Herif ağzını yıkayıp dişlerini fırçalamadığı halde hem de."

"Neden sen oyalamıyorsun onu?"

"Eski sevgilim burada." Çevresine bakındı. "Nereye gitti emin değilim, ama burada. Beni eski öğrencim olan on sekizlik bir çıtırı baştan çıkarmaya çalışırken görürse, onun yokluğunda seks hayatımın yetişkinlere has başarılı bir model sergilemediği izlenimine kapılabilir ki, ikimizin de bildiğin üzere vaziyet tam da öyle. Böyle bir izlenime kapılmasını istemem."

"Loeser, çocuk çok sevimli görünüyor, ama bu kokainin kalanını satmazsam bütün hafta sonu ev sahibinden saklanmam gerekecek."

"Lütfen, Rackenham. Eğer Brecht onu düzmezse, o zaman sanırım ben gerçekten düzebilirim. Biliyorum, aptalca, ama bana öyle geliyor ki eğer onu düzersem..."

"Ne?"

"Bana öyle geliyor ki eğer onu bir kere olsun düzersem, o zaman her şey yoluna girecek" dedi Loeser, tereddütle. "Benim için.

Bu yıl başka kimseyi düzmesem bile. Biliyorum çok acıklı geliyor kulağa, ama şuna bir baksana. Gözlerine bir bak. Büyük olasılıkla ilk erkeği de ben olacağım. Düşünsene! Sen ve Achleitner bunu anlayamazsınız, çünkü siz kimi ne zaman isterseniz düzebilirsiniz. Ama tercihini kadınlardan yana kullandıysan işler böyle yürümüyor. Tabii Brecht değilsen." Ya da bir Stent Mutton kahramanı.

"Eh yani, sen bu kadar açık sözlü olduktan sonra hayır diyemem, değil mi?" Rackenham'ın sesinde iğneleyici bir ton vardı, ama içten bir yakınlık da yok değildi; Loeser İngilizin alımlı mavi gözlerine bakarken bir an için şaşırtıcı bir duygu hissetti – ağlamaklı minnettarlıkla, alışık olmadığı bir iyimserlik ve belki az biraz homoerotik ürpertinin tuhaf bir karışımıydı bu duygu. Herhalde kokaindendi. Aldırmayıp Rackenham'a sıcak bir şekilde teşekkür etti, Adele ile Achleitner'ın yanına döndüler, sonra Rackenham kızla birlikte gitti. Tam durumu Achleitner'a açıklayacakken Tetzner'in yakında bir yerde durduğunu gördü, uyuşturucu borçları hakkında konuşmak istemediğinden diğer yöne doğru yürüdü ve o sırada Klugweil'la karşılaştı.

Aktörün kolları çifte askı içindeydi –askılar rahatsız edici şekilde onu yaralayan koşuma benziyordu. Ve sanki başka kimse kalmamış gibi Marlene'le sohbet ediyordu. Bu da talihsiz bir durumdu, ama çok şaşırtıcı değildi, çünkü Marlene'in Loeser'la birlikteyken bile partilerde flört ettiği adam hep Klugweil olmuştu. Neyse ki Klugweil sıkıcı sevgilisi Greten'e sadıktı ve Loeser'ın tecrübesine göre en uzun süren ilişkiler, en sıkıcı sevgililerle kurulan ilişkilerdi; Sibirya'dan gelme bir beyin paraziti gibi, içine girdikleri beynin daha heyecan verici bir hayat hayal etme yeteneğini alıp götürürlerdi.

"Merhaba Adolf" dedi Loeser. "Merhaba Marlene."

Klugweil ona dik dik baktı, Marlene de, "Doktor kollarının asla eski haline dönemeyeceğini söylemiş" dedi. "Gündüz bunu yapmışsın, şimdi de bu partiye gelmiş hiçbir şey olmamış gibi eğleniyorsun."

"Benim de burnum kırılıyordu."

"Daha da kötüsü, Adolf makinenin aslında onu yaralamak üzere tasarlandığını bizzat senin söylediğini, o yüzden o ismi verdiğini söylüyor."

"Hayır, böyle bir şey söylemedim, sadece aletin adının ne olduğunun mantıksal olarak bir önem taşımadığını kuramsal olarak açıklamaya çalışıyordum..."

"Tanrım, hep bir açıklama buluyorsun, değil mi? Hep birtakım beş para etmez açıklamalar. Peki, kolları ne olacak?"

Loeser omuz silkti. "En azından kopup gitmediler."

Marlene tiksintiyle iç çekti ve Klugweil'ı alıp götürdü, herhalde ona karanlığa düşmemesini söyleyecekti. "Hey, sakin olun" diye seslendi Loeser arkalarından. "Şaka yapıyordum. Adolf! Olanlara üzgünüm. Gerçekten."

"Ya, siktir git!" diye bağırdı Klugweil karşılık olarak. Sesi hiç de cansız çıkmamıştı.

Loeser bunun biraz daha kokain çekmek için iyi bir fırsat olduğunu düşündü. Gidip Achleitner'ı buldu, bir köşeye çekilip bir dikiş makinesinin üzerine beyaz çizgiler çekmeye başladılar.

"Bu arada, gelen Brecht değilmiş" dedi Achleitner. "Vanel'miş; ama Brecht'in hep giydiği o uzun kızıl paltolardan birini giyiyordu."

"Peki, kapıda niye kargaşa olmuş?"

"Anlaşılan yanında tirbuşon varmış."

"Ah, o zaman Adele'i gidip Rackenham'dan geri alabilirim."

"Ne demek istiyorsun?"

"Brecht görmesin diye kızı ona teslim etmiştim. Çok yardımcı oldu."

"Cesurca bir hareket" dedi Achleitner.

"Cesur mu?" dedi Loeser. Yakınında bir yerden, çıtır çıtır yanan bir ateşin ani parlamaları gibi partilerde rastgele aralıklarla duyulan o irkiltici toplu kahkaha patlamalarından biri yükseldi.

"Çok çekici biri."

"Evet de kendisi hamle yapacak değil ya! Adam ibne. Bu iş için biçilmiş kaftan."

Achleitner başını salladı. "Pek sayılmaz."

Loeser'ın beynine yeni bir canavarca fikir sapladı dişlerini; eski canavarca fikrini sevimli bir fino köpeğine çevirmişti bu fikir. "Ne demek istiyorsun?"

"İngiliz okullarından çıkan oğlanlar jilet gibidir, bunu herkes bilir. İki tarafları da keskindir."

"Ama sen ibne demiştin."

"Demedim Egon. Sadece onu siktiğimi söyledim. Aynı şey değil."

"Benimle kafa buluyorsun."

"Hayır."

"Bulmalısın."

"Hayır."

"Bulmalısın, yoksa önce seni, sonra kendimi geberteceğim."

"Ne yazık ki hayır."

Loeser dans pistine doğru atıldı, ama Adele ile Rackenham ortalıkta görünmüyordu. Tirbuşon tekelini kaybettiği için üzgün görünen Hildkraut'un yakasına yapıştı. "Uzun siyah saçlı, iri gözlü o kızı gördün mü?" diye bağırdı müziği bastırmaya çabalayarak. "Yanında yelekli bir İngiliz vardı."

"Kısa boylu, sıska kız mı? On iki yaşında gibi görünen?" diye sordu Hildkraut.

"Sanırım" dedi Loeser. Başkalarının Adele'i onun kadar çekici bulmayabileceği aklından geçmemişti.

"Buradaydılar ama gittiler."

"Nereye?"

"Kokain çekiyorlardı, hem de hiç sakınmadan..."

"Herif ona kokain mi verdi?"

"Evet. Sonra da arka kapıdan çıktılar."

"Kahretsin!"

Dışarıda, ters çevrilmiş bakır bir korse kalıbının içine ritmik kasılmalarla kusan Klein'dan başka kimse yoktu. Loeser yanından koşarak geçip caddeye çıktı, ama cadde bomboştu, tekrar koşarak partiye döndü; Hildkraut'un yanlış görmüş olabileceği gelmişti aklına.

Daha efendisi borsadaki dalgalanmanın gelirine nasıl etki edeceğini merak etmeye başlamadan bir-iki hafta önce, ağır ağır antik mobilya mezadı için hazırlıklara başlayan ve Fransız aşçıyı işten çıkaran, efendisine sadık yaşlı bir kâhya gibi bir alt kısmı vardı Loeser'ın beyninin; bu gece Adele'i düzen kişinin kendisi değil, Rackenham olacağını daha şimdiden kabul etmişti o kısım ve üst kısmın da bu durumu kabullenmek zorunda kalacağı anı bekliyordu. Fakat o an gelinceye dek, Loeser yukarı aşağı koşuşturarak dolapları karıştırıyor, dansçıları itip kakıyor, olası tanıklara tutarsız sorular soruyor, iyimser bahaneler buluyor (kız aniden iğrenç bir şekilde aybaşı olmuş olabilirdi!), ve genel olarak sanki artık apaçık aşikâr olan şey sonunda yanlış çıkabilirmiş gibi davranıyordu. Ama sonunda delice, utanç verici ve öngörülebilir bir on iki dakikalık çaresizlik kreşendosunun ardından, son umut da Loeser'ı kartta kalan son kredi gibi terk etti. "İşe yaramaz sürtük!" diye inledi yeri tekmeleyerek. Bir içki bile içmediğini fark etti ve tam o sırada Gobulev'in karaborsa votka şişesini bir sigara yakmak için kenara bıraktığını gördü, hemen kaptı şişeyi ve içindekini çenesinden aşağı sızana kadar içti. Sonra sallanarak kalabalığa karıştı ve dans pistinden uzaklaştı.

Şimdi ne olacaktı? Asıl mesele olaya takılmamaktı. Seçenekleri vardı. Eve dönebilirdi; orada saat kaç olursa olsun, şükürler olsun ki, *Hemşirelik Yüksekokulunda Geceyarısı*'ydı. Ama bu kez kitap onu tatmin etmeye yetmeyebilirdi. Partiden başka birini düzmeye çabalayabilirdi. Ama yeni bir hedefe kilitlenecek ve her zamanki gibi başarısız olacağını bile bile ayartma çabasına girecek kadar güç yoktu içinde. Peki ya Marlene? Marlene'i eski zamanların hatırına onunla yatmaya ikna edebilir miydi? İnsanlar böyle şeyler yapardı, değil mi? Ama kız ondan cidden nefret ediyordu. Geriye sadece Zinnowitz Salonları kalıyordu. Zinnowitz Salonları'na gitmek isteyecek kadar da sarhoş değildi. Ama Gobulev'in kalan votkasını devirirse, kısa sürede yeterince sarhoş olurdu.

Biri Loeser'ın fahişelere gitmekten hoşlanmamasının tek sebebinin onu huzursuz etmeleri olduğunu bilseydi, Loeser'ın kaybe-

decek herhangi bir ahlaki duygusu olmadığı sonucuna varabilirdi. Ya da bu rahatsızlık duygusunun kendisinin de bir tür ahlaki duygu olduğu sonucuna varabilirdi; hastalıklı, bencil, iktidarsız bir ahlaki duygu, ama yine de ahlaki duygu işte. Ne olursa olsun, Loeser on dokuz yaşından beri fahişelere ayık gitmiyordu ve geçen yılın sonlarından beri sarhoşken bile gitmemişti. Bu son olay çok kötü olmuştu. Bir dakika kadar debelendikten sonra gidip gelmeyi bırakmış, gergin bir tavırla boğazını temizlemişti.

Adının Sabine olduğunu söyleyen kız, ne olduğuna bakmak için başını ona çevirmişti. "Sorun ne?" diye sormuştu. Loeser'ın alnı terden şıpır şıpırdı, ama kızınki, her zamanki gibi, hâlâ pudra gibi kupkuruydu.

"Bak, eğer senin için fark etmiyorsa..."

"Ne yapmamı istiyorsun sevgilim?"

"Yani harcadığın çabayı takdir emiyor değilim, yanlış anlama, çükümü tatlı tatlı övüp inliyorsun falan, ama işin aslı..." Daha önce bunu söylemeye cesaret edememişti hiç. "Bir garson ya da tezgâhtar çocukluk arkadaşımmış gibi davrandığında nasıl hoşlanmıyorsam, sen bu işten zevk alıyormuş gibi yaptığın zaman da hoşlanmıyorum. Kırmak istemiyorum seni. Biliyorum, işin bu. Ama ikimiz de biliyoruz bu işten cidden zevk almadığını. Eh, ben de bunu unutamıyorum işte. Bütün bunlar hevesimi kaçırıyor."

Biraz huysuzluk edeceğini umarken kız, "Nasıl istersen" demekle yetinmişti. Loeser da rahatlayıp git-gel işine geri dönmüş, ama kız aniden ondan uzaklaşıp, "Hayır, hayır, lütfen, bırak beni, lütfen, bu çok kocaman!" diye bağırarak debelenmeye başlamıştı.

Loeser dehşetle durmuştu. "Affedersin."

Kız ona bakmıştı. "Niye durdun? Yanlış mı yaptım?"

Loeser kızın rol yaptığını anlamamıştı. "Ne yapıyordun?"

"Bana haz almıyormuş gibi yapmamı söyledin."

"Hayır, sadece haz *alıyormuş* gibi yapmayı bırakmanı söyledim."

"Yani haz alayım mı, almayayım mı?" demişti kız.

"Alma."

"Peki, öyleyse?"

"Ama o şekilde değil."

"Eğer haz almıyorsam, o zaman sana durmanı söylemeliyim, değil mi?"

"Ama daha önce haz almıyordun ve bana durmamı söylemedin. Yani, eminim bir şekilde durmamı istiyordun, ki aslında demek istediğim biraz da bu, buradaki fark senin o zaman bir şey söylememiş olman."

"Bir şey söylememi istemedin ki."

Kızın sesindeki sinir Loeser'ın ereksiyonunu katlediyordu. "Biliyorum, ama... Bak, kabul edelim ki sana yüzlerce orgazm yaşatmıyorum, fakat tecavüz de etmiyorum sonuçta; ben bu kapitalist yabancılaşmış emek sistemi içinde sana belli bir hizmetin verimli icrası karşılığında adil bir ücret öneren kibar bir yabancıyım sadece, öyle değil mi? Benim ayıp fantezim de bu."

O andan itibaren kız komaya girmiş hasta kadar sessiz ve kıpırtısızdı. Bu da üç senaryonun en kötüsüydü. Birkaç dakika sonra sırf gidebilmek için boşalmış gibi yapmıştı Loeser; para ödeyip de böyle yapması gerekeceğini hiç hayal etmemişti, ama sonuçta kendi hatası olduğunu da biliyordu.

Bu yüzden Lieblingstrasse üzerindeki Zinnowitz Salonları'nın önünde taksiden indiği zaman omuzları kaygılarının ağırlığıyla çökmüştü. Sabahın ikisinde Strandow sokakları yakındaki birahanelerden nara atarak çıkan sarhoşlarla doluydu, eve gitmeden oradaki tezgâhlardan kapari soslu haşlanmış köfte almak üzere sıraya giriyordu çoğu. Genelevin fedaisine başıyla selam verip içeri girdi Loeser; Frau Diski adlı bodur dükkân sahibesi çıktı karşısına. "Herr Loeser! Bu ne şeref! Uzun zaman oldu, değil mi? Oturun, oturun. Ne içmek istersiniz?"

"Herhalde yeterince içtim bu akşam." Votka şişesini ne yaptığını hatırlamıyordu.

"Biraz çay öyleyse."

"Olur." İçerde altı-yedi erkek daha, tek başına ya da çift halinde, bazısı dizlerine birer kız tünemiş halde oturuyordu. Neyse ki

tanıdık kimse yoktu. Çiçekli duvar kâğıdı, ahşap sandalyeleri ve köşedeki gramofonda hafif hafif çalan Blandine Ebinger plaklarıyla Zinnowitz Salonları, geceyarısından sonra bile, insanın bir pasta yemek için teyzesini götürebileceği türden bir yerdi. Herhalde Frau Diski'nin müşterilerin saldırganlaşmasını önlemek için kullandığı psikanalitik bir stratejiydi bu: Bir zamanlar hepsi kibar oğlan çocuklarıydı ve hepsinin bir fıçı biranın bile yok edemeyeceği bazı derin burjuva içgüdüleri vardı.

"Keyfiniz kaçık gibi, Herr Loeser."

"Çok da iyi bir gece geçirmedim."

Frau Diski yanına oturdu. "Anlatmak ister misiniz?"

"Manası yok."

"Bilmek isterim."

"Peki... Bir kızın peşindeydim. Onu elde edebilirdim. Ama benim yerime başkası elde etti. Bunu katlanılmaz kılan şey de, onu elde etmesinin benim hatam olması." Adele'i kendi elleriyle Rackenham'a teslim etmesinden bahsediyordu elbette, ama kendini bir yazar olarak göstermemek için elinden geleni yaptığını da hatırladı. Fark eder miydi acaba? Yazarlar sırf yazar oldukları için gerçekten daha çok mu seks yapıyorlardı? Herhalde yazarlar bunu umut edip dua ediyorlardı. Bir yerde Balzac'ın yazmaya sırf kadınlarla tanışabilmek için başladığını okumuştu. İşe de yaramıştı: Hayranlarından biriyle evlenmişti. Ama bu doksan iki roman yazdıktan sonra olmuştu ve Balzac karaciğerden ölmeden sadece beş ay önce evlenmişlerdi. Düğünden sonra her gün seks yaptıklarını düşünsek bile, demek Balzac soluk soluğa girdiği her seks ilişkisi için yarım kitap yazmıştı. Pek şahane bir kâr oranı sayılmazdı. Yine de hiç yoktan iyiydi, ve eğer Kontes Ewelina Ha ska yatakta Marlene Schibelsky kadar iyidiyse, düşünmeye değerdi.

"Kim bu kız, bu arzu nesnesi?" diye sordu Frau Diski.

"On beş yaşında öğrencim olan biri. Ama tabii artık büyümüş" diye ekledi telaşla Loeser.

"Adı ne?"

"Adele."

"Tipi nasıl?"

"Köylülere benzer baş döndürücü uzun siyah saçları var. İri masum gözler. Mükemmel açık bir ten. Müzik gibi bir gülüş. O kadar ince ki, uzanıp köprücük kemiğini, omuzlarını, omurgasını, kalçalarını, omurgasını ve her yerini okşamak istiyor insan." Loeser, şehvetten kusmak mümkün müdür diye merak etti içinden.

"Başka söze gerek yok Herr Loeser. Böyle gelin." Frau Diski ayağa kalkıp onu yatak odalarına açılan halı kaplı koridordan geçirdi.

"Ama daha bir kız seçmedim? Seçtim mi?" Biraz sendelediğini fark etti.

"Tarifiniz bu kadar kışkırtıcıyken resmigeçit töreni yapmaya gerek yok. Siz yazar olmalıymışsınız."

"Yani, aldırdığımdan değil. Ama yine Sabine olmasın da. Sabine'in bir kusuru yok elbette."

"İşte geldik Herr Loeser." Durdular ve Frau Diski önlerindeki yatak odasının kapısını açtı. İçeride bir kız oturmuş, sırtı kapıya dönük halde saçlarını tarıyordu. Üzerinde beyaz renkte dantel bir iç çamaşırından başka şey yoktu ve gaz lambasının ışığında teni su gibi yumuşak görünüyordu. Omurları bir akıntıya yarı batmış bir sıra çakıltaşı gibi duruyordu. Oda temiz çarşaf kokuyordu. Bir an için Loeser bir camın arkasındaki gerçekdışı bir şeye, eski bir madalyondaki fotoğrafa bakıyormuş gibi hissetti, ama sonra Frau Diski, "İşte bu... Anneliese" dedi. Kız döndü ve Loeser kalbinin ağzına geldiğini hissetti.

"Frau Diski, beni yanlış anlamış olmalısınız" diye kekeledi. "Ne tür bir kız istediğimi anlatmıyordum, sadece bu gece olanları anlatıyordum. Siz istemiştiniz. Ben... ben..."

"Ben ikinizi yalnız bırakayım" dedi Frau Diski gülümseyerek. Loeser'ı hafifçe odaya itti ve sonra kapıyı kapatıp onu madalyonun içine hapsetti.

On beş yaşından büyük görünmeyen "Anneliese" tıpkı Adele gibi görünüyordu, ama on beşindeki Adele gibi görünmüyordu, on sekizindeki Adele gibi de görünmüyordu. Adele on beş yaşın-

da, on sekiz yaşındaki gibi güzel görünseydi, böyle şişko, yarım yamalak olmasaydı görüneceği Adele gibi görünüyordu. Saçlar, gözler, ten, kemikler yerindeydi, ama ayrıca gençti; bir zamanlar çok iyi tanıdığı Adele ile birkaç dakika önce tanıdığı yeni Adele'in birleşimiydi. Benzerlik ürkütücüydü, ama hiç var olmamış birine, paralel evrenden ödünç alınmış bir eşine benzemekti bu.

Ama bu yaştaki bir kızın yapmaması gereken bir iş olduğunu da biliyordu bunun Loeser. Körelmiş ahlaki melekeleri bile bunu ona söyleyebiliyordu. Kızın vücuduna bakmamaya çalıştı, çünkü ereksiyon olursa kendini çok suçlu hissedeceğini biliyordu. Doğal olarak daha önce sokakta küçük orospular görmüştü, ama onlardan konforlu Zinnowitz Salonları'nda bulunduğunu bilmiyordu.

Loeser kıza baktı ve kız ürkekçe gülümsedi Loeser'a. Soldaki duvardan çok hafifçe sentetik haz çığlıkları duyuluyordu.

Yapamazdı elbette. Yapamazdı.

Yapabilir miydi?

2
BERLİN, 1933

Loeser uyanır uyanmaz bir yanlış yapıldığını anladı: Ona yollanan akşamdan kalma baş ağrısı hatalıydı. Kuzey Rodezya'nın bir yerlerinde mayalanmış marula meyvesiyle sarhoş olmuş bir fil vardı, yakınlardaki bir köye dalmış, sonra da bir hendekte uyuyakalmıştı ve şimdi günü, hafif bir baş ağrısıyla karşıladığı için hoş bir şaşkınlık içindeydi; bu ancak Fraunhofen'ın mahzeninden birkaç şişe iyi kırmızı şarap içmenin ardından gelecek türden bir ağrıydı. Loeser bir ihtimal yetkililerle temasa geçebilseydi, bu küçük talihsiz karışıklığı yoluna sokabilirdi, ancak bunu kafasını kıpırdatmadan ya da gözünü açmadan yapması gerekiyordu. Yoksa ağrıdan ölebilirdi.

Orada yirmi dakika kıpırtısız yatıp stratejisini düşündükten sonra ev sahibesinin merdivenlerden inip kapının altından bir mektup attığını işitti. Herhalde Achleitner'dandı mektup, kalkmaya değmezdi. Ama anlaşılan daha erkendi saat. Günün harcanacak bir sürü saati vardı hâlâ. Fakat sonra Adele'i ve Schwanneke'deki garsonları hatırladı, tekrar uyumaya karar verdi, çalar saati herkesin ölmüş olduğunu bildiği bir saate kurmanın mümkün olup olmadığını merak etti. Hecht'in son oyunu aklına geldi. Oyun, çocukların elinden bir kaplumbağa kurtaran, kaplumbağanın denizlerin ejderha tanrısı Ryujin'in kızı olduğunu anlayan, Ryujin'in sarayına seyahatle ödüllendirilen ve köyüne döndüğünde aradan üç yüz yıl geçmiş olduğunu öğrenen balıkçı Uraşima Taro'nun efsanesini anlatıyordu. Ne büyük mutluluktu bu!

1933 başında, en gözü kapalı ve egoist Berlinli bile –yani Loeser bile– tatsız bir şeyler olduğunu görüyordu. Artık partilerde iyimserlik yerini tedirginliğe, bağrışlar ise fısıltılara bırakmıştı; cidden iyi vakit geçirmek imkânsızdı ve yakında neler olabilece-

ğini düşünmek de korkutucuydu. Tabii bu kötü ortamı genç işçi kabadayılar başlatmıştı, ama artık her kuşak ve her sınıftan insanlar katılmıştı bu beyinsiz hareketliliğe. Sırf 1920'lerin uygar çözümleri işe yaramadı diye, tam tersi yöne körü körüne atılmakta yarar var diye düşünüyorlardı. Loeser'ın arkadaşlarının çoğu acil bir şeyler yapmak gerektiğine inanıyordu, ama hiç kimse şimdiden bu kadar baskın hale gelmiş olan bir şeyle nasıl mücadele edileceğini bilmiyordu. Bazıları ülkeyi terk etmekten bahsetmeye başlamıştı, en azından aklıselim yerine gelinceye dek. Alman tarihi bir dönüm noktasındaydı.

Loeser, ketamin denilen şu yeni uyuşturucuyu ilk kez duyduğu zamanı hâlâ hatırlıyordu. Hep birlikte, aralarından birinin Ritterbrücke'nin kuzeyindeki aile çiftliğine gitmek üzere trene binmişlerdi –aile başka bir yerlerdeydi. Nereye giderse gitsin insanın ya canlı bir at ya da ölü bir geyik tarafından izlendiği hissine kapıldığı o tuhaf kır partilerinden biriydi. Saklambaç oynamaktan sıkılan Loeser, geceyarısına doğru dans edecek bir kız bulma umuduyla bir caz grubunun çaldığı arka bahçeye geçmişti. Otların üzerinde kıvranıp inleyen bir delikanlıya takılıp düşüyordu az kalsın, çevreye bakınca aynı halde olan birkaç kişi daha gördü. Hildkraut'u görünce bir hardal gazı saldırısı mı oldu diye sormak için yanına gitti, çünkü bu kadar insan hep birden böyle sarhoş olmazdı; Hildkraut ise ona ketamin adlı karaborsa bir at sakinleştiricisi kullandıklarını söyledi. O zaman Loeser, bir tür Dada dünyasına girdiği hissine kapıldı.

"İnsan ne diye bile isteye at sakinleştiricisi alsın ki?"

"Çünkü artık iyi kokain bulamıyorlar."

"İyi kokain yoksa, mantıklı seçenek bu mu yani?"

"Tabii. Banliyölerdeki ayaktakımı başladı önce, sonra sanat okullarına sıçradı, şimdi herkes alıyor."

Vanel bir çakmak aranıyordu, görmezden geldiler onu. "Peki, ne yapıyor?" diye sordu Loeser.

"Böyle dipsiz, kasvetli bir tünelin içine çekiliyormuş gibi hissediyorsun. Ya da başka şekilde söylersek, sanki yeryüzünün bir

sürü ağırlığı ve derdi omzundan kalkmış da yerine bir tane, çok daha büyük ve sağlam bir ağırlık yerleşmiş gibi oluyor. Hiçbir yerin kıpırdamıyor ve cidden konuşamıyorsun. Eğer yeterince kullanırsan saatlerce sürüyor bu, ama çok daha uzun sürmüş gibi geliyor, çünkü zaman da yavaşlıyor." Hildkraut hevesle gülümsedi. "Fantastik bir şey." Hemen ayaklarının dibindeki biri coşkuyla onaylar gibi tatlı tatlı inledi. "Üstelik sayesinde Wagner bile kulağa süper geliyor."

"Kalın kafalılık etmek istemem ama," dedi Loeser, "herkes kafayı mı üşütmüş? Kokain çekiyorum, çünkü eğlenceli. Beni kendime güvenli, konuşkan ve enerjik yapıyor; en azından kiremit tozu vermedikleri zaman öyle yapıyordu. Saatlerce karanlık bir tünele girmiş gibi hissetmek istersem, eve gider bütün Schopenhauer'leri okurum."

"Bu da var tabii. Neyse, zaten Brogmann bir keresinde o kadar çok almış ki, uyandığında cidden ahırda bulmuş kendini. Bilmem artık nasıl olmuşsa."

Partide başkalarıyla da konuştuktan sonra, koca Almanya'da ketaminin adını duyan en son kişinin kendisi olduğunu anladı Loeser. Ama kimse ona teklif etmedi. O olaydan sonra aylar geçti ve Berlin'in kibar gece hayatı tanınması imkânsız bir parodiye dönüştü. Artık kimse gülüp dans etmiyor, öpüşmüyordu, kusup salyalar akıtarak tükenmiş bir halde sabahlara kadar yatıyorlardı. Elbette kayda değer arkadaşlarının çoğunun ketaminle alâkası yoktu; doğru dürüst uyuşturucunun ne demek olduğunu bilen biri, ne diye onu denesindi? Ama artık yirmi beş, yirmi altı yaşlarındaydılar. Ortam on dokuz, yirmiliklerindi artık. Loeser hayatında ilk kez eski gerçekçi kuşağın ekspresyonizmin ilk günlerinde neler hissettiğini anladı. Kendisinden daha çok kokain çekmiş olmak gibi bir nezaketsizlik yapan kişilerle yaptığı tüketici ve bezdirici sohbetleri bile özlemeye başlamış olması bir yana, yeni edindiği Nazi arkadaşlarıyla dağlara çıkmış olan, başka her açıdan oldukça umut vaat eden bir dönemi cidden mahvedebilecek bu at sakinleştiricisi saçmalığından çok uzaklarda olan Achleitner'ı bile kıskanmaya başlamıştı.

Ketaminin zaferi, talihsiz bir deyişle, bir başka siyah atın daha zaferiyle örtüşmüştü; bir sürü pek önemli kısrağın arasında bir numaraya yükselen Adele Hitler adlı hoş bir kızın zaferiyle. Puppenberg'deki o ilk partide kız merak konusuydu, ancak 1931'in sonlarında Brecht'ten daha çok davet alıyordu ve sebebi aşikârdı: Çarpıcı görüneceği kesindi, şamatalı bir şekilde sarhoş olacağı kesindi ve en önemlisi de, dedikodusunu yapmaya değer biriyle yatacağı kesindi. Rackenham sadece açılıştı. Ne zaman Adele Hitler'in bir partiden sonra biriyle yattığını duysanız, o kişinin kim olduğunu bulmak gerçekten zarif işlenmiş bir cinayetin esrar perdesini aralamaya benzerdi: Söz konusu kişinin x olacağını bir an için bile düşünmezdiniz, ama onun x olduğunu anladığınız zaman, bu kişinin asla zaten x'ten başkası olamayacağını fark ederdiniz. Brecht'le herkes yatıyor diye yatmıştı, Brogmann'la kimse yatmıyor diye yatmıştı, Littau'yla ibne diye yatmıştı, Hannah Czenowitz'le lezbiyen değil diye yatmıştı, Hecht'le kız arkadaşı var diye yatmıştı, Klein'la iktidarsız diye yatmıştı; klarnet çalan Zencilerle, tek bacaklı gazilerle, uyuşturucu satıcılarıyla ve büyükelçi çocuklarıyla yatmıştı. Adele Hitler efsanesiydi bu: İki yıllık baş döndürücü hafifmeşrepliği boyunca birincisi hiç kimseyle ikinci kez; ikincisi, şöyle ya da böyle biraz dikkat çekici olmayan kimseyle yatmamıştı.

Cinsel açıdan üretken güzel kadınlarda, Loeser'ın kendini kötü hissetmesine yol açan bir şeyler vardı; sanki ruhu sivri çakmaktaşlarıyla yontuluyormuş gibi oluyordu. Eğer yataktaki üretkenliklerini onunla birlikteyken sergilerlerse, bu elbette iyi bir şeydi. Ama başkasıyla yaptıklarında acı veriyordu. O kritik noktayı, teslimiyet anını düşünmeden edemiyordu. Nasıl oluyordu bu? Bu kızlar, doğru düzgün tanımadıkları erkeklerle yaptıkları bu kaçamak ilişkilerden gerçekten haz alıyorlar mıydı? Tatmin edici bir yanıtı yoktu bunun; çünkü almıyorlarsa, o zaman güzellikleri sömürülüyor ve bozuluyor demekti ki, bir trajediydi bu ve eğer alıyorlarsa... yo, alamazlardı. A-la-maz-lar-dı. Adele'inki kadar baş döndürücü gözlerin, leş gibi pis bir oyun yazarı tarafından bir

masanın üzerinde abanılmak gibi banal heveslere kapılan bir bedende var olması, çözülmesi güç bir paradokstu.

Bu arada, Loeser'ın kendisi de uzun zamandır seks yapmamıştı. Korse fabrikasındaki gecenin beynindeki kayıtlarını silmek için çok çaba harcamıştı, ama kendi biyografisine en azından minimum sempatiklikte bir kahraman olarak katkıda bulunmak için on beş yaşındaki bir fahişeye el sürmediğini varsayıyorsa, o zaman en son Marlene Schibelsky'yle, yani yaklaşık iki yıl önce yatmıştı. Achleitner'a bu işi bir daha yapamayabileceğini söylediği zaman buna kendisi bile inanmıyordu, ama artık bu sözlerin geriye dönük olarak akla yatkın titreşimler yaydığını hissediyordu. Cinsel hayal kırıklığı o kadar yoğundu ki, hayatı tehdit eden bir hastalık gibi olmuştu: testis gutu, libido kangreni.

Adele'le yaptığı cesaret kırıcı konuşma tam da bu konuya dönmüştü; cinsel bolluğa yani, tersine değil. Önceki gece Zinnemann'ın Hochbegraben'deki dairesinde verdiği partiye gelince, bildik bileli mütehakkim bir ev sahibi olan Zinnemann'ın yeni bir oyun icat ettiğini öğrenmişti.

"Herkesin herkesle yatmış olduğu bir yaşa geldik artık" diye açıklamıştı topladığı konuklara. "Pers hanedanları arasında daha enseste eğilimliler olmuş olabilir, ama buna rağmen bizim sosyal ortamımız bence en uç sınırı oluşturuyor. 'Permütasyon tükenmesi' gibi bir ifade hiç de yersiz olmaz. Şimdi, bazıları bunun sıkıcı olduğunu, yeni arkadaşlar bulmamız gerektiğini söylüyor. Bence bu kutlanması gereken bir şey." Sonra öbek öbek renkli ip dağıtmaya başlamıştı. "Odaya bakın. Eğer yattığınız birini görürseniz, bileklerinizi bu üç metrelik iplerle birbirine bağlayın. Eğer böyle keyifsiz *petit bourgeois* bir sözde-evlilik içindeymiş gibi tekrar tekrar yattığınız birini görüyorsanız –başka bir deyişle, "çıktığınız" birini görüyorsanız– o zaman bileklerinizi birbirine bir buçuk metrelik iplerle bağlayın. Sonuç başka herhangi bir partide olanlardan daha tuhaf olmayacak; sadece biraz daha dolaşık olabilir. Bu geceden sonra gittiğiniz bütün partiler buna kıyasla daha dertsiz görünecek."

Şaşkın bir sessizlik oldu. Sonra, Loeser gözlerine inanamazken,

herkes söyleneni yapmaya başladı. Bunun ertesi güne iyi bir hikâye olacağını anlamışlardı herhalde. Çok geçmeden, Zinnemann'ın salonu gökkuşağı renklerinde bir örümcek ağı gibiydi. Renkler bir ipi baştan sona takip edebilmek içindi, hatta daha önce bilinmeyen bazı yakınlıklar da gözler önüne serildi. Böylece her konuk eski sevgililerinin yanından sağa sola sürükleniyor, eski zaferleriyle yay gibi gergin bir gerilime maruz kalıyordu. Herkes evrensel bir romans ağının içine o kadar saplanmıştı ki, sırf odanın öte yanından bir içki almak için bile başka birinin kalp kırıklığının altından eğilip geçmek gerekiyordu. Çok ısmarlama bir sembolizm bu, diye düşündü Loeser, ama asıl sorun Marlene'in orada olmaması, üstelik diğer dört sevgilinin de orada olmamasıydı, o yüzden bileği çırılçıplak duruyordu ve tam bir hadım gibi görünüyordu. Sadece görünüşte doğru olsa bile buna katlanamazdı. O yüzden odayı emekleyerek terk etti ve Schlingesdorf'ta oturan Fraunhofenlere gitmek üzere bir taksiye bindi.

Herr Fraunhofen bir makineli tüfek imalatçısıydı, karısı Lotte ise kendini kültürlü sayardı; o yüzden her ay yazar, oyuncu, ressam ve maiyetlerini akşam toplantısı için evine davet ederdi. (Püsküllerin bile püsküllerinde üzerinde püskül olan püsküllere sahip olduğu o evlerden biriydi bu.) Elbette ilginç konukların hiçbiri geceyarısından önce gelmezdi; o saate kadar gecenin sıkıcı kısımları sona ermiş, ama bir sürü şarap ve bazen de yiyecek artmış olurdu. İşte yine böyle bir gecede Loeser, yemek salonunda, ağzı soğuk sosisle tıka basa dolu halde duruyordu ki, biri omzuna dokundu. Döndü. Eski öğrencisi, arka kısmı bir yığın tavuskuşu tüyüyle kaplı kara bir elbiseyle karşısında duruyordu. O zamanlar giysilerinin çoğunu arkadaş olduğu moda tasarımcılarından ödünç alırdı.

"Merhaba Egon."

Loeser ağzında çiğnediği koca dana etini yuttu. "Merhaba Adele." Herr Fraunhofen'ın kumarda kaybettiği parayla ilgili dedikodu yaptılar bir süre, sonra Loeser, "Bu parti yaşça biraz büyük kalır sanmıştım senin için" dedi. "Kendisine panda müshili ya

da son moda başka bir şey şırınga eden birini görmedim sanki."

"John ve Helga'yla aynı taksideydik, bedava içki bulabileceğimiz başka yer gelmedi aklımıza" diye açıkladı Adele. "Ayrıca, Sartre denen herif de burada."

"Şu Fransız mı? Tanıştım. Dört yaşında çocuğun çizdiği baba resmine benziyor suratı."

"Çok zeki olduğunu söylüyorlar, canım." Artık herkese "canım" diyordu Adele. "Husserl'in öğrencisiymiş."

"Onunla yatmak istediğini söyleme sakın? Geceyarısı uyanıp da o korkunç donuk gözün memelerine boş boş baktığını bir düşünsene. Hem zaten Husserl kim, onu bile bilmiyorsun."

"Biliyorum: *Transandantal Fenomenoloji*'nin yazarı. Hem zaten sen neden çeneni kapamıyorsun?"

Loeser'ın, hayatının en büyük erotik arzu nesnesi Adele Hitler'le gözyaşlarına boğulmadan muhabbet edebilmek için bildiği tek yol buydu: onun cinsel seyrüseferi hakkında tatsız şakalar yapmak. Pek kahramanca değil elbet. Ama en azından kız bazen onu gülünç buluyordu, ve çoğu kez eski arkadaşlarmış gibi davranıyorlardı. Loeser istese ilişkilerini bu şekilde sonsuza dek sürdürebilirdi –böyle durumlara düşenlerin bazen yaptığı üzere–; zaten Puppenberg'den beri yaptıkları onca sohbetin ardından kalkıp da şimdi, ilk kez, çaresizliğinin vidaları her zamankinden daha sıkı değilken, bu sohbette, ona doğruları söylemeye kalkışması için hiçbir sebep yoktu, fakat sarhoştu ve Zinnemann'ın oyununda sabrını zorlayan bir şeyler vardı, o yüzden şu laflar birden ağzından çıkıverdi: "Neden yapıyorsun bunu Adele?"

"Neyi?"

"Neden kendini bu insanlarla harcıyorsun? Neden yatağa giriyorsun Sartre, Brogmann ve ... ve ..." İyice tatsız bir örnek bulmaya çalışıyordu.

"Schwanneke'deki garsonlarla?" diye yardım etti Adele.

"Evet, onlarla" dedi Loeser. Sonra: "Pardon, ne dedin?"

"Schwanneke'deki garsonlarla neden yattığımı öğrenmek istiyorsun."

"Aslına bakarsan şu anda beni Schwanneke'deki garsonlarla yatmadığına ikna etmeni bekliyorum."

"Yani, hepsiyle birden değil tabii." Loeser içi bulanmış bir halde bakıyordu ona, o yüzden kız devam etti: "Canım, Schwanneke'deki garsonlarla herkes yatar. Mekân sahibi ibne olduğundan Berlin'in en yakışıklı garsonları orada."

"Tanrı aşkına. Benim en hummalı paranoyak fantezilerim... hepsi doğru mu yani?"

"Ne diyebilirim Egon? Bunu seni huzursuz etmek için yapmadım. Bu bir sınıf nevrozu mu?"

"Sana kahve getiren adamla sırf yakışıklı diye yatıyorsun, ama ben iki yıldır peşindeyim senin ve..."

Kız sinek görmüş gibi elini salladı. "Ah, lütfen girmeyelim bu konuya yine. 'Aşk iki cinsel nesne arasındaki en küçük farkın aptalca abartılmasıdır.'"

"Kim demiş bunu?"

"Bir partide duvarda gördüm."

"Ah, öyleyse doğru olmalı! Benim sana olan ilgimin hiçbir manası yok yani?"

"Gururum okşanıyor elbet, ama denememize bile gerek yok. İhanet ettiğimde katlanamayacak bir adamsın sen, ama benim de kendimi tutamayıp ihanet edeceğim birisin. O tiplerdensin. Sen acemi bir boynuzlusun."

Acemi boynuzlu! Cidden öyle miydi? Loeser yatakta yapış yapış yatarken sohbetin geri kalan kısmını hatırlayamıyordu. İnsanlık için nasıl bir şaka bu, diye düşündü; bu rastgele güzellik madenleri, tıpkı rastgele altın madenleri gibi, rastgele ve amaçsızca arzulanan bir nitelik, bir filozof ya da matematikçinin risalesinin başındaki, ardından gelen her şeyi alengirli bir totoloji statüsüne çeviren önkoşul –"Diyelim ki x yeryüzünde en çok olmak istediğiniz şey"; "Varsayalım ki y için insan canını verir"–. Sonra yanında yatıyor olsaydı kızın nasıl görüneceğini düşündü; karmakarışık saçlarıyla gözlerini kırpıştıran, esneye esneye gerinen, ama bedenini çarşafın kıvrımları arasında saklayabilecek kadar

hafif hafif gerinen bir yaratık. Tekrar uykuya daldı ve peş peşe buz gibi soğuk su dolu bardakları yuvarladığı ama susuzluğunun hiç geçmediği bir sürü rüya gördü, sonra saat on birde her zamanki, "Hopla! Gerin! Tekme!" bağırtılarıyla uyandı. En azından bu, kalkmaya değerdi, o yüzden gözlerini iki inatçı istiridye gibi tutup ikiye ayırdı ve sonra zar zor kendini pencereye sürükledi. Kannerobertstrasse'nin çaprazında, iflas edip bir süre kapalı kaldıktan sonra yeniden açılmış olan büyük bir müzik kutusu fabrikası vardı ve orada çalışan kızlar, günde üç kere terasa toplanıp yirmi dakika verimlilik artırma egzersizi yapmak zorundaydı. Loeser açısından bu kabare hem bir işkenceydi, hem de *Hemşirelik Yüksekokulunda Geceyarısı*'na daha kapsamlı bir alternatifti, o yüzden gösterileri pek kaçırmıyordu. Bir gün gidip vardiya sonunda fabrika kapısında bekleyip imza istemeyi planlıyordu.

Daha sonra evin içinde gardiyanlar tarafından dövülmüş gibi dolanırken, ağzına acıyıp mutfak musluğunun altına dayadı, sonra da ev sahibesinin verdiği mektubu açtı; mektup gerçekten de Achleitner'dandı. Loeser neredeyse üç aydır en yakın arkadaşını görmemişti; yani Achleitner bir sanat sergisinde Buddensieg adında aslan gibi elli ikilik bir Nazi aristokratıyla tanıştığından ve bu aslan Achleitner'ı alıp, sonu gelmez bir eşcinsel cümbüşe ev sahipliği yaptığı anlaşılan Kara Orman'daki kalesine götürdüğünden beri... Achleitner mektuplarında yiyecekleri, şarabı, odaları, kırları ve her şeyin ötesinde, delikanlıları övüyordu. Naziler, diye yazmıştı en son mektubunda, "bir tür estetik-ahlaki safsataya kapılmışlar; buna göre eğer bir erkek sarışınsa, mavi gözleri ve güçlü yüz hatları varsa, o zaman cesur, sadık, zeki falan olacakmış. İyiliğin güzellikle nedensel bir akrabalığı olduğuna cidden inanıyorlar. Aptalca bu tabii, ama senin durumundan daha aptalca değil Egon. Sen de Adele Hitler gibi masum, sevimli yüzlü bir kız gördüğün zaman onun melek gibi biri olması gerektiğine inanmıyor musun; dürüstçe söyle bana? Astrolojiden daha fazla bir manası olmasa bile. İbneler de yapıyor bunu elbette, ama çok fazla değil, çünkü biz de bir zamanlar delikanlıydık, yani kızlar sana

hep gizemli gelecek belki ama delikanlılar bize aynı ölçüde gizemli gelmiyor, biraz daha kuşkucu olabiliyoruz. Hatta, herhangi bir peri masalını düşünsene! Sindirella'nın hep güzel olması, kız kardeşlerinin ise çirkin olması şarttır; oysa tam tersi olsa hikâye çok daha ilginç olurdu. Nazilerin tek yaptığı fiziksel güzelliğe olan bu romantik inançtan bir kült çıkartmak; o kadar çocuksu ki, insanı duygulandırıyor. Estetikçi olarak Gilbert Osmond'un acımasızlığı bile yok onlarda. Neyse; sonuçta bu kalede, bütün Berlin'i toplasan bulacağından daha fazla kaliteli oğlan var. Bu sabah yatağımda üç tanesiyle uyandım. Mest olmuş durumdayım. Fakat yaşlı Buddensieg'i de ihmal etmemek lazım, yoksa beni kovabilir."

Loeser'ın anlayamadığı şey Achleitner'ın nasıl sıkılmadığıydı. İkide bir Marx'tan bahsetmeyecek kadar sağduyusu olan Hecht gibi birkaç tahammül edilir komünistin dışında, bir siyasi partiye aidatlı üye olan herkesin boğucu derecede sıkıcı olması kuraldı. Bir kale dolusu pul koleksiyoncusu ya da futbol fanatiği bile daha iyiydi, çünkü sürekli kendilerini haklı görmezlerdi. Fakat Achleitner, Atmık Olimpiyatları'na gittiğinden beri bir kere bile politikadan konuşulduğunu duymadığını söylüyordu. "Rejim yapmaktan, egzersizden, güneşlenmekten, kutsal kayıp şehir Agartha'dan ve bayatlamış Yahudi şakalarından bolca bahsediyorlar, ama Versailles, işsizlik, seçim sistemi gibi konular asla yok, tanrıya şükür. Gazeteler geliyor ama kimse okumuyor onları."

Birçok kimse gibi Loeser da on dört yaşından itibaren düzenli olarak yeryüzünde gerçek bir dostu olmadığı sonucuna varmıştı ve bütün budalaca melankolik genellemeler gibi bu da çok rahatlatıcı bir şeydi, çünkü insanın sorumluluk gölünü bir anda kurutuyordu. Ama bunun gerçekten doğru olabileceğini anlamak bambaşka bir konuydu. Birkaç hafta boyunca Loeser Achleitner'ı Berlin'e dönmeye ikna etmeye çalıştı, ama bir yararı olmadı. Kimse ketamin ve rengârenk iplerle dolu bir Berlin için cenneti bırakmazdı. Peki, Achleitner da yoksa kim kalıyordu geriye? Evet, Loeser bir partiye gittiği zaman sarhoş olup iyi vakit geçi-

rebileceği, birbirinin yerine geçebilecek onlarca kişi vardı. Ama ertesi sabah kederli bir kahvaltıya eşlik edecek birini istese, telefon edebileceği tek kişi bile yoktu. O sıralar sık sık gördüğü tek kişi herhalde Klugweil'dı. Işınlanma Kazası'ndan kısa süre sonra Blumstein, *Lavicini* üzerinde çalışsınlar diye iki ortağını birbirinden özür dilemeye zorlamıştı; ve doğrusu kazadan öncesine göre şimdi çok daha iyi anlaşıyorlardı. Loeser Klugweil'a yalnızlığını açacak kadar güvenmiş, hatta bir gün dalgınlıkla tren istasyonundaki bir sakız otomatına yüksek sesle, "Teşekkür ederim" demesinin münzevi akli dengesizlik işareti olup olmadığını bile sormuştu. Fakat aktör –o sıkıcı Gretel'in ne mal olduğunu geçen yaz sonunda anlamıştı– artık telefonlara yanıt vermiyordu; belki de henüz kimseye bahsetmek istemediği yeni bir sevgili bulmuştu. Sonuçta Loeser'ın yapması gereken şey... ama hayır, bunun düşüncesi bile korkunçtu. Evde yapacaktı kahvaltısını.

Ne var ki mutfağını iyice inceledikten sonra geçen gece partiden dönünce evdeki bütün yiyecekleri yiyip bitirdiğini anladı. Aslında birkaç dakikalık dedektiflik çalışması onun uyduruk reçelli çörekler yapmaya çalıştığını, bunun için de çiğ kabak ve Angostura likörü kullandığını ortaya koydu. Deliller ortada olmadığından, başarılı olmadığını varsaymak için bir neden yoktu. Keşke bu deneyin bir kaydını tutmuş olsaydı.

Yani yine dışarı çıkması gerekiyordu. Ya tek başına çıkacaktı, ya da Ziesel'i çağıracaktı. Ziesel'in boş olduğunu biliyordu. Ziesel her zaman boştu. Berlin'de tifo bakterileri bile Ziesel'den daha revaçtaydı.

Bu dehşeti bastırabilecek bir şeyler bulabilmek için evin içinde dolandı. Yazı masasında kirli bir kadeh, ödenmemiş bir terzi faturası, *Lavicini* için birkaç not, 202. sayfasına işaret konmuş *Berlin Alexanderplatz* ve Köln'deki büyük halasına yazmaya başladığı, iki satırdan öteye geçemediği bir mektup taslağı buldu. Hepsi de yalvararak bakıyorlardı ona.

Ziesel'i aradı.

"Alo?" Arkadan birtakım konuşma sesleri geliyordu.

"Dieter. Ben Egon. Romanisches'te kahvaltıya gel benimle."

"Gelemem."

"Yirmi dakika sonra buluşuruz."

"Egon, gelemem."

"Benden önce gidersen çift porsiyon salamlı yumurta söyle."

"Kusura bakma Egon ama sana eşlik edemem. Zaten kahvaltı-dayım. Bandodan birkaç eleman var burada."

"Ha?"

"Öğle yemeğinde boşum ama."

Uzun bir sessizlikten sonra, "Sen, Dieter Ziesel, benimle, Egon Loeser'la kahvaltı yapamayacak kadar meşgulsün" dedi Loeser. "Evet," dedi Ziesel.

"Ben, Egon Loeser, seninle, Dieter Ziesel'le vakit geçirmeye o kadar hevesliyim ki, sen serbest kalıncaya kadar iki saat oyalanacağım."

"Bir açıdan öyle de denebilir" dedi Ziesel.

"Bu yani, bu! Hayatımın geldiği nokta bu."

"Ben böyle söylemezdim" dedi Ziesel.

Uzun bir sessizliğin arkasından, "Tamam" dedi Loeser. "Saat birde görüşürüz" dedi ve telefonu kapadı.

Masasındaki yetimlerden biriyle vakit geçirmeye heves duymadığı için giyinip, Ranekstrasse üzerindeki antikacının yanında bulunan Luni adlı sahafa gitmeye karar verdi. İki haftadır yedinci gidişi olacaktı bu ve tezgâhtaki zarif kız ona daha da bezgin davranacaktı. Kendisine karşı ümitsiz bir romantik alâka duyduğu sonucuna çoktan varmış olmalıydı kız, çünkü Rupert Rackenham'ın yazdığı *Venedik Büyücüsü*'nü okumaya o kadar can atan biri yeni baskısı için on iki mark ödeyebilirdi. Fakat Loeser, Adele Hitler'i ilk siken adamın teliflerine bir kuruş bile katmaktansa, bir fincan dolusu kusmuk içmeyi tercih ederdi; kimseden ödünç de isteyemezdi (her ne kadar bütün tramvaylardaki bütün yolcuların elinde bu kitaptan olsa da) çünkü bu şeyi okuyacak kadar çaresiz olduğunu kimsenin bilmesini istemiyordu. Rackenham'ın romanı her açıdan 1931 civarı Berlin'inin deneysel tiyatro sahnesinin pek de

gizlenmeye çalışılmamış bir eskiziydi ve hiç kimse Loeser'ın kendisinin nasıl tasvir edildiğine dair üstü kapalı sorularına yanıt vermeye hevesli olmadığından –Brogmann bile bu konuda onunla dalga geçmeyerek hassasiyet göstermişti– Loeser, Rackenham'ın edebi benzeştirmesinin bir kin ve intikam *golem*'i olduğu, karakterinin, kapalı tabut gerektirecek derecede katledildiği sonucuna varıyordu. İlginç insanların biyografilerinde okunan türden bir ilişkinin kurbanı olmaktan dolayı heyecanlanıyor ve bu konuda Rackenham'la yüzleşmeye can atıyordu. İki yıl boyunca herkesi Rackenham'ın bir pislik olduğuna ikna etmeye çalışmış, ama asla neden böyle düşündüğünü açıklamamıştı. Artık nefretinin, cilveli bir hatunun peşindeyken üçkâğıda getirilmiş olmasından daha düzgün bir bahanesi vardı.

Luni'ye giderken Drabsfarben'i göreceğine dair kendi kendine iddiaya girdi; Drabsfarben nedense hep o dükkânın yanından geçiyordu. Nitekim gördü de, ama Drabsfarben her zamanki gibi o kadar dalgın görünüyordu ki, Loeser merhaba demeye falan kalkışmadı, Drabsfarben'in gözlerini diktiği şeyle kurduğu nadir uyumu bozmaya adeta korktu. İçeriye girdiğinde, tezgâhtaki kız onu görür görmez açıkça gerildi.

"Geldi mi?" diye sordu Loeser, hep yaptığı gibi, 'birbirimizin yabancısı değiliz artık' duygusunu sesinden silmeye çabalayarak (sesi duygusuzlaşacağına, tutkulu aşkını bastırmaya çalışıyormuş gibi çıkmıştı).

"Evet. Dün biri bir tanıtım kopyasıyla geldi."

Kitabın parasını öderken kız eli eline değmesin diye paranın üstünü bir metre yukardan bıraktı. Loeser dışarı çıkarken düşünde de, her şeye rağmen, bir kez olsun, bir kızla mesafesinin ne olduğunu bilmek iyi bir şeydi. Sonra *Venedik Büyücüsü*'ne göz atmak için bir banka oturdu, gelip geçen tanıdık olursa görmesin diye kitabı dizlerine bastırarak kapağını gizledi. Önceleri, kimse seyretmediği halde parmaklarının hareketi fiyakalı bir şekilde kayıtsızdı, ama metin bir değil, iki öfke yalımı yarattığı için tavırları gayriihtiyarî öfkeli bir hal aldı.

Birinci öfke: hırsızlık. Roman 1677 yılında Paris'e Venedikli büyük sahne tasarımcısı Adriano Lavicini'nin gelmesiyle başlıyordu. Loeser daha ismi duyar duymaz tahmin etmeliydi, ama Rackenham'ın Puppenberg'e giderken takside yaptığı tarihsel kurgunun manasızlığı hakkındaki konuşmasının ardından, İngilizin kalkıp da Loeser, Blumstein ve Klugweil'ın yaklaşık üç yıldır oyunlaştırmaya çalıştığı on yedinci yüzyıl lokumunu şapır şupur yiyeceği hiç aklına gelmezdi. (Üç yıl! Einstein'ın denklemleri, açısal momentumun göreceli etkisi yüzünden bir dönme dolap ya da balerinadayken zamanın yavaşladığını söylüyordu. Asla dönmeyi bırakmayan Berlin'de insanın peş peşe sezonlar boyunca hep aynı oyun üzerinde çalışabilmesi ve yine de kendini pek bir şey yapmamış gibi hissetmesinin nedeni de bu muydu?)

Rackenham'ın çarpık versiyonunda Lavicini Théâtre des Encornets'de tanıştığı genç bir balete âşık oluyordu, balet aslında XIV. Louis'nin kılık değiştirmiş asi kızı Prenses Anne Elisabeth'ti. Lavicini'nin yakınlaşmasını kimliği ortaya çıkacak kaygısıyla reddediyordu, o yüzden de Lavicini aşkının ifadesi olarak Işınlama Makinesi'ni inşa ediyor, *Kertenkele Prens*'teki sahne değişikliklerini ancak kızın anlayabileceği küçük ışıltı ve kıvrımlarla dolduruyordu. Son bölümde kız prömiyerde oyunu ilk kez baştan sona görünce yine kendinden geçiyor ve bir bayılma numarası yaparak sahnenin arkasına, adamın kollarına koşuyordu. Gösteri devam ederken bir divanda sevişiyor, kıskanç bir teknisyene Işınlama Makinesi'nin manivelalarını kırma, (başka her açıdan güvenilir olan) makineyi hurda haline getirip üçünün birden ölümüne yol açma fırsatı veriyorlardı. Rackenham, yeryüzünün en büyük sanat eserlerinden bir kısmının kızları etkilemek için yapıldığını söylüyordu âdeta; tamam, bu kendince şirindi de, sanatçı dediğin ahlaki sorumluluklarını bir yana bırakmamalıydı, yoksa kaos doğabilirdi.

Buna karşılık, Loeser-Blumstein-Klugweil prodüksiyonunda bu kadar yarım yamalak bir şey yoktu, aşk hikâyesi falan da yoktu: Onlarınkinde Lavicini Işınlama Makinesi'ni o kadar saplan-

tı haline getiriyordu ki bütün insanlığını kaybediyor, makinenin birçok kusurunu kabul etmeyi reddediyor ve sonunda makine onu tam anlamıyla yutuyordu. Neyin neyi simgelediğini bulmak seyirciye kalmıştı. Loeser'a göre asıl mesele; politika, ticaret ve bütün o diğer burjuva sosyal mekanizmaların, onlara kapılan insanları katlanması imkânsız birer dangalağa dönüştürme eğilimine sahip olmasıydı.

İkinci öfke: hakaret. Bu daha da kötüydü. *Venedik Büyücüsü*, tahmin ettiği gibi, onun kaba bir parodisi değildi. Hiç beklenmedik sıcak övgüler de içermiyordu. En küçük zararsız tesadüfî bir benzerlik bile yoktu.

Loeser'ı model alan bir karakter yoktu.

Achleitner, Blumstein, Brecht, Drabsfarben, Grosz, Heijenhoort, Klugweil, Ziesel ve Zuckmayer'ı açıkça model alan karakterler vardı. Hatta Brogmann için bile bir karakter vardı. Kuşkusuz, baş döndüren Lavicini karakteri yazardan ilham alıyordu ve Prenses Anne Elisabeth de Adele'di sanki. Ama Loeser hiçbir yerde yoktu. Avrupa'nın dört bir yanında, Berlinli genç sanatçılar hakkında yazılmış, gelmiş geçmiş en sarsıcı, en ayrıntılı belge diye okunan bu kitapta –merkezinde özellikle amına koduğumun bir *sahne tasarımcısı* olan bu kitapta– o yoktu. *Venedik Büyücüsü*'nde görünmek sonraki nesillerle yatağa girmekti ve sonraki nesillerle Loeser dışında herkes yatağa girmişti: Laf dönüp dolaşıp Adele'e varıyordu, ama bu kez sonraki nesillerin kusuru değildi bu, çünkü sonraki nesillerin pezevenkliğini, başka kimse kalmamış gibi Rupert Rackenham yapıyordu. Elbette kitapta yer almadığı için yakınması da mümkün değildi, çünkü Loeser'ı olduğundan daha acınası gösterecek olan tek tepki bu olurdu; yani, *Rupert Rackenham Beş Para Etmez Piçin Tekidir* adlı, müziklerini J. Drabsfarben'in yaptığı, sözlerini E. Loeser'ın yazdığı bir barok operayı sahnelemek için bütün maddi birikimini harcamak dışında –ki, Loeser'ın, şu kitabı yalayıp yutması bittikten sonra tek yapmak istediği buydu. Ama o bunu yapmak yerine Romanisches'e doğru yola koyuldu; Ziesel'le buluşmasına yirmi

beş dakika geç gittiğinde orada gördüğü ilk kişi, Klein'la oturmuş kahve içen Rupert Rackenham'dan başkası değildi.

Romanisches'de hâlâ ressam, aktör, yazar, yönetmen, prodüktör, sanat simsarı, moda tasarımcısı, Marksist, filozof, sağcı gazeteci, solcu gazeteci, doktor, psikiyatr ve diğer bütün herkes için ayrı ayrı yerler vardı, ama 1920'lerin sonunda teritorya çekişmeleri eskisinden de karmaşık bir hal almıştı, çünkü dadaizm ve ekspresyonizm gibi hareketler yenilmiş ve bir iktidar boşluğu doğmuştu. Burada da bir Versailles doğması şaşırtıcı olmazdı; bir kesim batı Prusya'sını alır, bir başka kesim kuzey Schleswig'ini alır, diğerleri Alsas ve Lorraine'i alırdı, ama aslında masa örtülerinin eskilikten leke leke olduğu bir yere oturmakta herkes önce bir tereddüt ediyordu. O yüzden ilk haftalarda bu yerler –buraya oturmasalar ancak girişe yakın bir yerde oturabilecek olup, kafenin derinliklerine nüfuz edebilmekten mutlu olan– önemsiz yeni konuklar tarafından dolduruluyor, sonra mekânın gerçek müşterileri birdenbire, oraya biri oturacaksa eğer bunun o başıboş sokak köpekleri olmaması gerektiğine karar veriyor ve çevik bir hareketle oraya geçiyor, bazen de durup sakallarına ak düşmüş, dudağı delik baş fedaiye, yeni gelenlerin içeri alınmaması gerektiğini söylüyorlardı. Bir yıldan fazla bir zamandır Loeser, Klugweil ve onların yeni ekspresyonist arkadaşları, terasın eskiden ilk ekspresyonistlere ait olup sonra tiyatro eleştirmenlerine verilen kısmını geri almak üzere bir kampanya yürütüyordu. Ama hiçbiri başarılı olmamıştı. Güçlü bir lidere ihtiyacımız var, diye düşünüyordu Loeser.

Rackenham ile Klein boks hakkında bir sohbete gömülmüşken, masanın üstüne kahve fincanlarını şıngırdatacak kadar güçlü şekilde bir *Venedik Büyücüsü* düştü. Kitabın geldiği yere baktılar. "Bunu yapmaya nasıl cüret ettin?" dedi Loeser. *Balıkçı Urashima*'nın prömiyerinden beri Rackenham'ı görmemişti.

"Avansı yiyip bitirmiştim, o yüzden başka seçeneğim yoktu" dedi Rackenham.

"Hayır, onu demiyorum; ne cüretle bizim konumuzu çaldın?"

"Ne demek istediğini anlamadım. Lavicini gerçek bir insandı. Kimse sahip olamaz ona. Araştırmayı kendim yaptım."

"Ama biz sana oyunumuzdan bahsetmiş olmasak o konuda bir roman yazmayı asla düşünmeyecektin."

"Evet, birçoğumuz gibi ben de eğitimime sohbetlerle devam ediyorum."

Loeser kitapta bir Loeser karakteri olmamasına gücendiğini itiraf etmemesi gerektiğini unutmamaya çabalıyordu. "Her şeyi yüzüne gözüne bulaştırmasan hadi neyse!"

"Ne demek istiyorsun?"

"Ne söylesem ki? Senin bu gülünç hikâyende Lavicini'nin karşılaştığı yirmi-otuz tarihsel şahsiyet arasında eski arkadaşı Leonardo da Vinci de var."

"Evet, Işınlama Makinesi'ne yardım ediyor."

"Lavicini doğmadan yüz yirmi dokuz yıl önce ölmüştü Leonardo."

"Yanlış zamanda doğmuş."

"Ayrıca kitapta bir yerde, Leonardo'dan Signor da Vinci diye bahsediyorsun. da Vinci 'Vincili' demektir. Senin yaptığın, Jeanne D'Arc'a 'Arclı Matmazel' demek gibi bir şey. 'Arclı Matmezel'e telgraf var!' gibi bir şey yani."

"Tamam, biraz eşeklik etmişim."

"Üstelik da Vinci köstekli saat kullanıyor ve insanlara 'it herif' deyip duruyor."

"Ukalalık ediyorsun Loeser. Bir roman bu, ben de alelacele yazdım. Tarihsel kesinlik arayan okurlarım *Domesday Book* ya da *Wisden*'e bakabilir."

"Yapma tanrı aşkına, tarihle ilgilenmiyorsan ne diye kalkıp tarihsel roman yazıyorsun? Yarattığın Venedik Kempinski'nin New York'undan beter."

"Benim hayal gücüm çok zengin değil, anla artık bunu" dedi Rackenham. "Romanlarımın her biri *roman à clef*. Bütün olay *clef*'i bir saksının altına saklamış mıyım, saklamamış mıyım? Her seferinde isimleri değiştirmekten başka bir şey yapmamaktan sı-

kılmıştım. Son kitapta tatsız bir şeyler de yaşandı. *Sert Hava*'da, yargıcın kızının bir partiden sonra üç ragbi oyuncusuyla yatağa gitmesi var; ki o hikâye en ufak ayrıntısına kadar gerçek. Benim üniversiteli bir kız arkadaşımın başına gelmiş. İyice samimi olduğumuz bir anda, gayrı samimi bir şekilde ayrılmamızdan kısa süre önce anlatmıştı bana. Özel bir cinsel rezaleti anlatmak istediğim zaman, o sırada kızın suratının bir kitaba değil de bir yastığa yaslanmış olmasını yeğlerim, ama bu kız benimle bir daha yatacak kadar aptal olmadığından, yayıncımı aracı olarak kullanmaktan başka çarem kalmamıştı. Olayın aramızda kalacağını düşünüyordum; sonuçta ragbi oyuncuları okuma yazma bilmez ve eski manitam da yaptığım şeyden yakınamazdı, en yakın dostlarına bile. Okuduğu zaman öyle öfkelenecek ve öyle çaresiz kalacaktı ki, artık onu her gördüğümde üstünlük bende olacaktı. Yeme de yanında yat."

"Peki ne oldu?"

"Ragbi oyuncularından birinin olayı bilen okuryazar bir arkadaşı varmış. Heriflere kitaptan bahsetmiş. Beni bulmak için Londra'ya geldiler. Neyse ki başkasının yanında kalıyordum o gece. Berlin'e gelmemin başlıca sebeplerinden biriydi bu."

"İyi de olayı on yedinci yüzyıl Venedik'ine taşıdığında ne değişiyor? Kimin kim olduğu besbelli."

"Evet, ama benim kuramıma göre oradaki insanlar bana gelip de 'Karnaval maskesi giymiş o frengili gondolcu bizzat ve şahsen ben oluyorum' demeyi saçma bulacak, yapmayacak. Tarih bir tür fantezidir ve fantezi darbeyi hafifletir. Buraya kadar her şey yolunda gitti sanki. Ama elbette, ne önlem alırsan al, tıpkı senin örneğinde olduğu gibi, öfkelenmek için bahaneden kolay şey yok." Rackenham kahvesini bitirdi. "Neyse Loeser, geçen akşam Adele'le yaşadıklarından sonra keyfin yerine gelir sanmıştım."

"Kafa mı buluyorsun? Rezaletti. Bana 'amatör boynuzlu' dedi."

"Ama onu öptün."

"Ne?"

"Onu öptün" dedi Rackenham. "Ben görmedim, ama sonra gelip anlattın bana. Seni hiç öyle mutlu görmemiştim."

"Böyle bir şey asla hatırlamıyorum."

"Şaşırmadım. Çift kanatlı bir pencere kadar ışıl ışıldın. Düşmemek için elindeki kadehten destek alıyordun."

"Samimi bir şekilde bana onu öptüğümü söylüyorsun."

"Evet."

"Rackenham, eğer bu bir şakaysa, bu kitabı gırtlağından aşağı öyle bir sokacağım ki, onu safra kesende oniki parmak bağırsağın imzalayacak."

"Şaka yapmıyorum. Biraz önce onu öptüm dedin." O zaman Loeser hatırladı. Gerçekten öpmüştü. "Amatör boynuzlusun" demişti Adele Fraunhofenlerin yemek odasında.

"Sen de şaka gibisin" demişti Loeser.

"Nasıl yani?"

"Kanımca, bu gönülleri fetheden sürtük rutininin eskiyip herkesin başka bir şeyden bahsetmeye başlaması için üç hafta kadar bir şey kaldı. Sonra dedikodu olmaktan çıkıp basit bir göstergeye dönüşeceksin. Adın sadece belli bir sosyal davranış kalıbından bahsetmenin kolay yolu olarak anılacak. Modası geçmiş bir şeyin canlı stenosu olacaksın. Bir hayalet. Bir heykel. Bir şaka."

"Peki, bu kaderden nasıl kaçınabilirim?"

"Bu kadar öngörülür olmayı bırak. Sözgelimi, bir gece için olsun demode olmayı dene."

"Can sıkıcı geliyor kulağa. Ne yapmak lazım?"

"Seni bir akşam yemeğine çıkarayım, absentti, ketamindi olmasın, sen de şöhretim ya da çene kemiğim yüzünden değil, zekâm ve cazibem yüzünden benimle yatıp yatmamaya karar ver."

"Amma sıkıcı. Nereye götüreceksin beni?"

"Borchhardt'a."

Adele gülümseyip bir kaşını kaldırdı. "Peki ya Schwanneke?"

"Saçmalama."

"Eğer oraya gidersek, garsona kibar davranır ve iyi bahşiş bırakırsan, o zaman seninle yemeğe çıkarım."

"Cidden mi?"

"Evet. Ama sonra seninle eve gitmem. Bu çok eski moda olmaz."

"Ama beni en azından öpebilirsin?"

"Sanırım." Kaşlarını çattı. "Bunu söylememeliydim. Şimdi bütün geceyi beni o noktaya nasıl getirebileceğini düşünerek geçireceksin."

"Herhalde."

"Peki, o zaman onu şimdi halledelim de dikkatin dağılmasın." Adele parmak uçlarında yükselip onu kesinlikle tutkusuz ve şaşkınlık verecek kadar güçlü bir şekilde öptü. "Öyleyse, yarın saat sekizde?" dedi sonra da.

Loeser yanıt vermek istedi, ama sanki hem dili hem penisi kalan günlerini taşrada akıl hastanesinde inzivaya çekilerek geçireceğe benziyordu.

"Neyse, gidip Sartre'ı bulacağım" dedi Adele. "Yarın seni göreceğim diye bu gece biriyle tanışmamam gerekmez. İyi akşamlar." Dedi ve gitti.

Romanisches Café'de bütün bunları tek tek hatırlayan Loeser eğilip Rackenham'ı kucaklamak istedi, ama sonra İngilizin bu zaferde hiçbir payı olmadığını hatırlattı kendine. Onun yerine, kitabı aldı, konuşmalarını böldüğü için özür diledi ve Ziesel'in yanına gitti.

"Dieter! Nasılsın?" dedi ve Ziesel'in ağzından tam bir fonem çıkmasına izin verme cömertliğini gösterdikten sonra lafını kesti: "Sağol, ben de acayip iyiyim. Bu akşam Adele Hitler'le yemeğe çıkıyorum. Adele Hitler. Üstelik dün gece beni öptü."

"Hadi ya?"

"Benimle yatmayacağını söyledi, ama tabii, onu bilirsin. Artık kız arkadaşım olacağına eminim doğrusu. Canavarı inine sokan ben olacağım. Sen anlamazsın bunu tabii, ama başka bir sürü erkekle yatmış olan biriyle çıkmanın biraz tatsız bir yanı var. 'Eğer bir kadın iyi sik yalıyorsa, bunun tek nedeni bir sürü sik yalamış olmasıdır. Erkeğin ebedi trajedisi budur.' Bunu biri söylemiş...

Goethe olmalı, elbette... Bazen, seksi akla yatkın kılan tek şeyin beden hücrelerinin yer değiştirmesi olduğuna inanıyorum: Bir kızın klitorisini, Theseus'un Gemisi düzeyinde değil de moleküler düzeyde bütün diğer erkeklerin öptüğü hep aynı klitoris olsa, asla öpemezdim. Ama bu kez bunlara hiç aldırmayacağım. Eğer o benimse, yeni bir uçak kullanıyorum demektir. Aman tanrım, Dieter, bu herhalde bir insanın başına gelmiş en harika şey. Düşünsene; iki yıldır romantik hayatımın ateşböceği yaşlı bir dişçi hemşiresiyle flört ediyor ve şimdi birdenbire. Ah evet, bir salamlı sandviç, biraz turşu ve bir bardak şampanya, lütfen. Üstelik Marlene'i yendim! Onun yeni birini bulmasının benden daha uzun sürebileceğini hiç düşünmemiştim ama baksana şuna. Ben Adele Hitler'i kaptım, ama onun elleri bomboş kaldı. Bomboş!"

Ziesel onun nefes almak için duraksamasını fırsat bildi ve "Eh, aslında hayır, yani sanırım, Klugweil pek sayılmaz, değil mi?" dedi.

İşte: eşit ve karşıt tepki.

"Klugweil'ın bu olayla ne alâkası var?" diye sordu Loeser.

Ziesel'in yüzünden hızlı birtakım akıl hesapları geçti. "Hiç. Onun da kız arkadaşı yok. Onu kastetmiştim."

"Sen 'pek sayılmaz' dedin. Ne olarak, sayılmaz?"

"Neden bahsediyorsak. Tam dinlemiyordum."

"Çok iyi dinliyordun. Klugweil ile Marlene arasında bir tür bağlantı olduğunu ima ediyordun sanki."

"Hiç de değil."

"Bana yalan söylemeye kalkışma Ziesel." Ziesel sindi. "Ben zaten biliyorsun sanmıştım."

"Berlin'de kalan son en iyi dostum benim eski kız arkadaşımla mı yatıyor? Bana bunu mu söylüyorsun?"

"Yani..."

"Hayır, bunu bilmiyordum."

"Ama sen terk ettin onu. İki yıl önce. Onu senden çalmış falan değil ki."

"Bir de benim neye kızıp kızmayacağımı mı dikte ediyorsun?

İstediğim kadar kızgın olurum ben. Bunun için ehliyete ihtiyacım yok. Tanrım, benimle yemek yemene izin veriyorum ve karşılığında bana verdiğin şeye bak." Garson bir bardak şampanyayla geldi. Loeser şampanyayı kafasına dikti ve sonra Romanisches'ten koşarak çıkıp tramvaya yetişmeye çalıştı.

Bazen psikoloji çok düz olabilir: Loeser'ın anne babası bir araba kazasında ölmüştü, o da arabalardan nefret ediyordu. Asla araba kullanmayı öğrenmemiş, özel bir araca yolcu olarak binmeyi bile reddetmişti. Taksilerde sorun yoktu, çünkü taksi sonuçta kendine özgü bir otobüstü. Trenler de rahatlatıcıydı. Ama tramvaylar en iyisiydi. Uzun süre yakın gözlemin ardından bir karakter uzmanının da fark edebileceği gibi, Loeser her ten temasına hoşgörü gösterecek ve yakınlık duyacak biri değildi. Ama bir şekilde, bir tramvaya adım atar atmaz, her zamanki hassaslıkları ortadan kayboluyordu ve çevresini kuşatan, kendi gizemli hayatlarını yaşayan yolculara bakıyor ve kendisini büyük bir yirminci yüzyıl şehrinde doğmaktan dolayı çok şanslı sayıyordu. Tramvay şebekesinin ayrım yapmayan cömertliğinden haz alıyordu: Başka kim arzularınızın ne olduğuna bakmaksızın o arzulara ulaşınanız için size yardım ederdi? Bu neredeyse aşka yakın bir tavır değil miydi? Bir doktor bile isteğinizi ancak sizi sağlıklı kılacağına inanıyorsa yapar, ama bir tramvay, bir köprüden atlamaya gidiyor olsanız bile hiç tereddüt etmeden keser biletinizi. Loeser arkadaşlarının tramvayların çok pahalı, çok kalabalık, çok düzensiz olmasından yakınmasına katlanamıyordu. Şımarıklıktı bu. Hecht ona, bu duyguyu bütün insanoğlunu kapsayacak şekilde yayacak olursa, doğuştan komünist olduğunu anlayacağını söylemişti; ama Loeser bununla ilgilenmiyordu. Hiçbir parti onu bir partiye götürmezdi. Hecht'e *Politika*'dan alıntılar yapmayı severdi. "Yöneticilerin astlara ihtiyaç duymayacağı, efendilerin kölelere ihtiyaç duymayacağı tek bir durum geliyor akla," demişti Aristoteles, "ve bu koşul her aracın kendi işini yapması durumudur." Aynen *İlyada*'da Hephaistos'un atölyesinde yardım etsin diye altından yaptığı robot hizmetçiler gibi. (Ya da kondüktörü olmayan bir tramvay gibi.)

Marlene kapıyı üzerinde, Loeser'la birlikteyken sahip olmadığı, çok hoş, yeşil renkli ipek bir kimonoyla açtı. Yoğun ter kokusunun altından vanilyalı parfümünün kokusu geliyordu.

"Ah, Egon," dedi, "karşımda duran gerçekten sen misin, yoksa bu sadece enfes bir rüya mı?"

"Nedir senle Klugweil arasındaki olay?"

"Sonunda duydun demek."

"Sonunda mı?"

"Başka herkes biliyordu zaten, ama sen pislik yaparsın diye sana duyurmamaya çalıştık."

"Düşünüp duruyorum ama ikinizin bunu bana nasıl yaptığını aklım almıyor."

"İki yıl oldu Egon. Zaten sen beni terk eder etmez Adolf'la yatsam hak etmiş olurdun; ama iki yıl oldu."

"Sonunda onu koynuna aldığın için gurur duyuyor olmalısın."

"Doğrusu, öyle. Bak, neden olduğunu da söyleyeyim sana. Hatırlıyor musun, senin o dangalak makinen onun kollarını o hale getirdikten sonra doktorlar bir daha pek normale dönemeyeceğini söylemişlerdi?"

"Şöyle böyle."

"Doktorlar haklıymış. Ama bu ne demekmiş, bir tahmin et." Kulağına fısıldamak için öne eğildi. "Aynı anda iki eliyle birden yapabiliyor."

"Neyi?" Marlene gülümseyip tek kaşını kaldırdı. Derken Loeser anladı. "Hayır!"

"Evet."

"Kimse onu iki eliyle birden yapamaz! Ben defalarca denedim! Yer yok! Kollarla yapılmaz öyle şey!"

"Adolf'unkiler yapıyor. Sana teşekkür borçluyuz doğrusu. Ama komşuları bilmem. Beni nasıl inlettiğini anlatamam."

"Yani şehvet rütbelerinde terfi ettiğini mi söylüyorsun bana? Tamam, iyi, peki, anlaşıldı. Bu arada ben de bu akşam Adele Hitler'le yemeğe çıkıyorum." Bundan bahsetmek yoktu aklında.

Marlene güldü. "Cidden mi? Berlin'in en büyük orospusuna

bir de yemek parası mı harcıyorsun? Üzüldüm. Halk kütüphanesinden kitap alırken kütüphaneciye de rüşvet veriyor musun? Adolf, duydun mu olayı?" diye seslendi evin içine Marlene. "Egon o iğrenç Hitler'le yemek yiyormuş bu akşam. Pek de mağrur."

"Klugweil burada mı şu anda?" diye sordu Loeser.

"Doğrusu, evet."

"Beni içeri davet etsene. Onunla konuşmak istiyorum."

"Kusura bakma. Öğleden sonranın tadını çıkarmak istiyorum, zira Adolf gayet formunda. Hoşçakal Egon. İyi şanslar bu gece. Umarım buna değer o kız." Kapıyı kapatmaya davrandı.

"Dur. Lütfen. Bir şey daha."

"Ne?"

"Schwanneke'deki garsonlardan herhangi biriyle yattın mı?"

"Midemi bulandırıyorsun."

"Ah, tanrım, bu yüz kızarması! Yatmışsın!"

Marlene kapıyı suratına kapadı.

Bir zamanlar büyük yakınlık duyduğu tozlu merdivenlerden süklüm püklüm, tek tek her basamağın tanıdık gıcırtılarından eski dostuyla kurdukları yeni ittifak yüzünden nefret ede ede indi. Blumstein'ın evi yarım saatlik yürüme mesafesindeydi, ama Loeser bu kez tramvay bekleyemeyecek kadar sinirliydi, yürüyerek gitti. Yönetmenle karısı Fraunhofenlere yakın bir yerde, 1923 yılında Bauhaus'tan Gugelhupf adlı genç bir mimar tarafından onlar için tasarlanmış, dev bir camekânlı dolaba benzeyen evde yaşıyorlardı. Binanın cam duvarları her yıl bin kadar kuşu öldürüyordu; komşuların şikayetine göre bina yapıldığından beri Schlingesdorf'un günbatımı korosu neşeyle cikcikleyeceğine ağıt yakıyordu. O şampanya Loeser'ın akşamdan kalma halini geçiştirmişti, ama hâlâ bir şey yememişti ve bir balon gibi uçup gitmesine engel olan tek şeyin öfke safrası olduğunu hissediyordu.

"Artık Klugweil'la çalışamayız" dedi Blumstein ön kapıyı açar açmaz.

Blumstein öğleden sonrasının ne kadarını buna feda edeceğini

tahmin etmeye çalışır gibi iç çekti. "Tünaydın Egon" dedi. "Gelsene. Emma da bize kahve yapar."

"Kahveyi boş ver" dedi Loeser, onun peşinden pahalı oturma odasına girerken. Köşedeki bir rafta Blumstein'ın öğrenciyken yaptığı ünlü prodüksiyonu *Fırtına*'dan kalma, renkli müstehcen maskelerden biri görünüyordu; *Fırtına* yirmi yıl önce iglo büyüklüğündeki bir tiyatroda topu topu iki gece sahnelenmişti, ama herkes onu gördüğünü söylüyordu. "Sadece bu işi halletmek istiyorum."

"Ortak dostumuz hakkında sızlanmak için ilk gelişin değil bu" dedi Blumstein. "Birbirinizi 'Işınlanma Kazası' için affedebilseydiniz, şimdi her ne olduysa, onun için de affedebilirdiniz." Ağır ağır, Gugelhupf tasarımı dikdörtgenimsi siyah koltuklarından birine oturdu ve Loeser'a da bir diğerine oturmasını teklif etti; ama ayakta durmayı tercih etti Loeser.

"Buraya sızlanmaya gelmedim bu kez. Cidden. Beni arkamdan bıçakladı."

"Nasıl yaptı bunu?"

"Bütün bu tatsız hikâyeyi anlatmanın yararı yok. Konu şu ki artık ortak olamayız. Ama buraya gelirken bunun en iyisi olacağını fark ettim. Bu son birkaç ayda neler söylediğini duyuyor musun? Birdenbire *Lavicini*'nin baştan sona Naziler hakkında olması gerektiğine karar verdi. Oyunumuzun kahrolası Nazilerle hiçbir alâkası yok. Yeni ekspresyonizm vaktini politikayla harcamaz. Bunda anlaşmıştık."

"Bunda 1929'da anlaşmıştık" dedi Blumstein.

"Yani?"

"Eşdeğerliğe saygım sonsuz, ama olaylar değişiyor. Geçen ay Bauhaus'u kapattıklarını duydun mu? Seninle bunu konuşmak zor tabii, çünkü gazete falan okumuyorsun, ama böyle bir zamanda bir sanatçının belli sorumlulukları olduğu besbelli."

"Kabul. Berlin'in atmosferi politik konuşmalarla her zamankinden daha çok kirlenmişken, izleyicilerimize biraz temiz hava sunmakta yarar var."

"Yahudiler hakkında neler söylendiğini duysaydın..."

"Ne düşünecektim? Yarın sabah hepinizin çevresini katillerin saracağını mı?"

"Hayır, elbette hayır, ama..." Blumstein duraksadı ve sol omzuna sağ eliyle dört-beş kez mutsuz bir tavırla dokundu. "Egon, sana bunu şimdi söylemeyi planlamamıştım ama Adolf'la ben küçük bir proje üzerinde çalışıyoruz."

"Ne demek istiyorsun?"

"Almanya'da olup bitenler hakkında küçük bir şey. Bugün olanlar hakkında, on yedinci yüzyıl sonunda olanlar hakkında değil. Yazıp provasını yaparak birkaç ay içinde sahneleyeceğimiz, insanların cidden gelip görmek isteyeceği bir şey."

Loeser öyle sarsılmıştı ki aklına gelen tek soru, "Sahneyi kim yapacak?" sorusu oldu.

"Sahne olmayacak. Kara örtülerden başka bir şey olmayacak. Savaştan hemen sonra yaptığımız gibi."

Loeser yaşlı adamdan öğrendiği her şeyi şöyle bir düşündü, ona borçluydu. Bu yine de hiçbir şeyi affettirmiyordu. "Yani üç yıllık çalışmanın ardından *Lavicini*'yi bırakıyoruz."

"Gelecekte Lavicini'ye dönmemek için bir sebep yok, ama şimdi..."

"Ah, canınız cehenneme."

Blumstein yerinden sıçrayıp evden dışarı fırlayan Loeser'ın peşinden gitti. "Egon, lütfen anlamaya çalış. Bütün bu konularda yanılıyorumdur belki, umarım yanılıyorumdur, ama şu anda başka seçenek varmış gibi gelmiyor."

Fakat Loeser geriye bakmadan hızlı adımlarla gidiyordu, o yüzden Blumstein'ın alabildiği tek yanıt, evinin cam duvarına kafasını çarpan genç bir kırlangıcın çıkardığı hafif bir ses ve sonra kırlangıcın arkasındaki petunya tarhına düşmesiydi.

Loeser o akşam Schwanneke'ye vardığında restoran kalabalıktı, ama neyse ki tanıdığı kimse yoktu. Adele'in kaşığından dondurma yiyip yemeyeceğini merak etti. Eve dönerken kendi kendine o gün olan hiçbir şeyin önemi olmadığını söyleyip durmuştu

–Rackenham, Marlene, Blumstein, hiçbirinin– çünkü bu akşam ödülüyle yemek yiyecekti. Ama sonra Puppenberg'deki partiyi, kanyon büyüklüğündeki hayal kırıklığını hatırladı. Kızın gerçekten gelmesini sağlamanın tek yolunun, kendisini gelmeyeceğine inandırmak olduğu gibi irrasyonel bir sonuca vardı. O yüzden yıkanır, giyinir ve bir aylık çarşaflarını değiştirirken, kendi kendine tekrar tekrar onun gelmeyeceğini, kesinlikle gelmeyeceğini, mutlak kesinlikle gelmeyeceğini söylüyordu.

Ve sonra kız gelmedi.

Loeser bir buçuk saat bekledi, masa örtüsünün püsküllünden iplikler kopardı, mönüdeki tashihleri saydı, iş başındaki garsonları seyredip hangilerinin Adele'le, hangilerinin Marlene'le yattığını hesapladı. Sonunda, uyuşmuş bir halde, umudunu yitirdi ve içtiği şarabın parasını ödedi. Paltosunu giyerken kapının kıyısında fısıldaşan üç garson gördü. Aklına tek gelen, bu amcıkların istedikleri kadına hiç çaba harcamadan sahip olduğuydu. Onlara doğru yürürken buldu kendini ve giderken boş bir masadan bir çatal kaptı. Ne yapacağını bilmiyordu.

"Bakar mısınız?" dedi.

"Buyurun efendim?" dedi garsonlardan biri.

İstedikleri her kadını, diye düşündü. Bu amcıklar.

Uzun bir sessizlik oldu.

"Burada garson aranıyor mu?" diye sordu Loeser.

"Ne yazık ki hayır, efendim."

"Anlıyorum, peki. Teşekkür ederim. Hoşçakalın."

Loeser dışarıya çıkınca bir taksiye binip Hitlerlerin Hochbegraben'deki evine doğru yola çıktı. Adele'in evine davetsiz gitmek itibarını tamamen tüketecekti, ama aklına başka bir şey gelmiyordu. Kapıyı Hitlerlerin hizmetçisi açtı, onu Adele'e ders verdiği zamanlardan hatırladı. Hitlerlerin salonunda geçen sıkıcı, lüks öğleden sonraları özlediğini fark etti Loeser; aklına bir zamanlar Achleitner'ın yeni kurulan Allien Tiyatrosu için önerdiği bir iş planı geldi:

1. Hochbegraben'deki güzel evlerde oturan türden insanları delice alaya alan oyunlar sahnele.
2. Hochbegraben'deki güzel evlerde oturan türden insanlara bir sürü bilet sat.
3. Hochbegraben'deki güzel bir eve taşınacak kadar para kazan.

"Herr Loeser!" dedi hizmetçi. "Ne güzel bir sürpriz!"

"Bu kadar geç rahatsız ettiğim için kusura bakmayın. Fräulein Hitler evde mi acaba?"

"Ne yazık ki hayır, Herr Loeser."

"Nerede olduğunu biliyor musunuz?" diye sordu. İlk kez aklına Adele'in annesiyle babası geldi; geceleri kızları eve dönmediğinde nereye gittiğini sanıyorlardı? Dans dersine mi?

"Yarım saat önce tren istasyonuna gitti."

"Tren istasyonu mu?"

"Evet, Herr Loeser. Fräulein Hitler Paris'e gitti."

"Paris mi? Ne kadar süreliğine?"

"Bilmiyorum Herr Loeser, ama arkasından gönderilmek üzere bir sürü bavul topladı."

"Bana bir not bıraktı mı? O tür bir şey?"

Hizmetçi şaşırmış görünüyordu. "Bildiğim kadarıyla hayır, Herr Loeser."

"Anlıyorum. Peki. Teşekkürler. Hoşçakalın."

Ceplerini karıştırıp üzerinde bir taksilik daha para olup olmadığına baktı ve tek bulabildiği Schwanneke'den aldığı çatal oldu. Yürümesi lazımdı. Tepesinde, Berlin'in üzerindeki ay, bir tuvaletteki çıplak ampul kadar ışıl ışıl yanıyordu. Sturzbrunnenstrasse'deki yüzme havuzuna varınca karşıya geçti, solunda Goldschmieden Üniversitesi'nin kütüphanesi vardı, kütüphanenin önünde elli kadar öğrenci ateş yakmıştı. Hepsi bir ağızdan bağırıyordu. Herhalde gülünç bir sanat performansıydı, ama yine de, sırf meraktan, neler olup bittiğini görmeye karar verdi. Yaklaştıkça, yaktıkları şeylerin kitap olduğunu gördü, kitapları tek tek, kare şeklinde dizilmiş kütüklerin ortasına atıyorlardı. Birkaç oğlanla kız, titreşen ışıkta okunması güç pankartlar taşı-

yordu. Duman kokusu böyle donuk bir yakıt için şaşırtıcı derecede sertti.

"Ne yapıyorsunuz?" diye sordu en yakınındaki genç kitap yakıcıya. Ateşe düşen her kalın kitap sevinçli bir kül tabakası havalandırıyordu ve kopan kâğıt parçaları rüzgârda alevli sonbahar yaprakları gibi dans ediyordu.

"Yoz edebiyat bunlar. Almanya adına yok ediyoruz onları. Katılmak ister misin?"

Loeser kıkırdadı. Öğrenci, rolünü neredeyse ekspresyonist denebilecek bir ciddiyetle oynuyordu. Modaya uygun, modern Goldschmieden'in hemen önünde bu ortaçağ halk büyüsünü sahnelemenin çok eğlenceli bir yanı var, diye düşündü Loeser kendi kendine. O yaşta Loeser'ın da aklına gelebilecek bir şeydi bu. Tam ona hangi topluluktan ya da kolektiften olduklarını soracağı sırada öğrenci eline bir roman tutuşturdu. Kitaba baktı. Rupert Rackenham'ın *Venedik Büyücüsü*. Hiç duraksamadan, nesnel tiyatro değerlendirmelerini bir anda unutan Loeser, dönüp kitabı şenlik ateşinin ortasına heyecan dolu bir bağırışla fırlattı. Sonra, öğrenci ona Brecht'in *Üç Kuruşluk Opera*'sının bir senaryosunu ve *Berlin Alexanderplatz*'ın yırtık bir kopyasını verdi. Loeser neşeyle Brecht ve Döblin'i de Rackenham'ın yanına gönderdi. Sonra biraz Kafka, Troçki ve Zola gibi haklarında özel bir şey hissetmediği kişiler geldi, ama hiç duramayacak kadar kaptırmıştı kendini. Sonunda sıcak biraz rahatsız etmeye başladı da, öğrencinin sırtına minnettar bir tavırla vurup yoluna devam etti.

Ancak şenlik ateşinin ışıltısını terk eder etmez, sıkıntıları üzerine fotofobik tatarcıklar gibi çullandı. Adele gitmiş, Achleitner gitmiş. Blumstein ona Klugweil'la, Klugweil ona Marlene'le ihanet ediyor. Ketamin, politika, sıkıntı. İki yıldır seks yok. Hayal kırıklığı ve hüsran her şeyin üzerini yapış yapış kaplamış. Berlin cehennemdi. Wagner'den koptuktan sonra yaşadığı son aklı başında yılında Nietzsche'nin yazdığı o denemeyi düşündü. *Nietzsche Wagner'e Karşı. Loeser Blumstein'a Karşı. Loeser Herkese Karşı.*

Venedik'i terk ederken Lavicini ne hissediyordu acaba? Ne kadar süreliğine gittiğini düşünüyordu? Yabancı bir ülkede öleceğinden korkmuş muydu hiç?

Tamam, dedi Loeser. Siktir et.

Paris.

3
PARİS, 1934

"Sevgili anne, sevgili baba. İyi haberlerim var: Zengin oldum. Sünnet derisi pazarında köşeyi döndüm." Scramsfield, Rue de l'Odéon'da bir kafede oturmuş, planının başarısızlığının aslında iyi bir şey olduğuna kendini inandırmaya çalışıyordu; tesellisiyse, zaten ailesine bunların hiçbirini asla anlatamazdı. "Edebi tutkularımdan vazgeçtim çünkü yeni doğan bebeklerin o yumuşacık başlıkları bana bambaşka türden bir şöhret getirdi. Şimdi Paris'te hangi bara girsem, bir anda herkes, 'Heey, Champs-Élysées'nin sünnetçibaşı şerefine bütün içkiler benden!' diye bağırıyor." Hayır. İmkânsız.

Fakat elbette bu kadar açık olması gerekmiyordu: Tıbbi-kozmetik ürün ticareti yaptığını da söyleyebilirdi. Ki bu da doğru olurdu. Ermeni, sünnet derilerinin yarısının ezilip cilt kremi yapılacağını ve diğer yarısının da yanıkları, çarpma yaralarını ve ülserli damarları tedavi etmek için nakil derisi olarak kullanılacağını söylüyordu. Yaşlı kadınların ve özel hastanelerin 30 gram penis *karpaçyo*'su için binlerce frank ödemesinin nedeni yeni doğan bir bebeğin hücrelerinin herhangi bir yaşlı alın ya da kalçaya rahatça kaynayacak kadar belli belirsiz olmasıydı. Kara büyü gibi geliyordu bu kulağa, ölümü ertelemek için bebek kanı içen ortaçağ rahiplerini hatırlatıyordu, ama biraz düşündükten sonra Scramsfield bu işe inandığına karar verdi: 1929 yılındaki halini düşünmesi, *Melchior*'un güvertesinden Le Havre'ı ilk kez gördüğü o yılı, bir yere ilk kez gelen biri olarak karşısına çıkan herkesle sanki hepsi en yakın dostlarıymış gibi el sıkıştığı günleri hatırlaması yetmişti. Ermeni ille de sünnet derisi olması gerekmediğini açıklamıştı ona; göbek yağının da kabul göreceğini, ama sonuçta sünnet derisinin çocuğun normal olarak atılabilen tek parçası olduğunu

söylemişti ve Scramsfield "normal olarak" derken ne kastettiğini merak etmişti; fakat her şekilde, bu olayı o ünlü maymun bezesi üçkâğıdından ayıran şey sünnet derisiydi. Bir erkeğin kesesine maymunun herhangi bir parçasını dikmek mümkün değildi, illa maymunun kendi kesesinin içindekiler lazımdı, gerekli bütün endokrinal sıvılar oradaydı.

Belki "üçkâğıt" demek yanlıştı buna. Scramsfield'ın Weitz adlı bir dişçi arkadaşı vardı. (Konuşurken ünsüz harfleri hep yutar, sanki ağzı ardına kadar açıkmış gibi konuşurdu; Scramsfield bir kere niye böyle yaptığını sorunca, uzun süre yabancı ülkede yaşamaktan gibi bir şeyler gevelemişti dişçi, zamanla hastalarının aksanını kapmıştı.) Geçen yıl Weitz *Avrupa Anesteziyoloji Dergisi*'nde kısa ama etkili bir makale yayımlamış, bunun üzerine ünlü Dr. Serge Voronoff tarafından Château Grimaldi'de yemeğe davet edilmişti. Şatoda, iflas etmiş bir sirkin hayvan terbiyecisi, büyük alan gerektiren bir maymun yetiştirme işinin başındaydı. Weitz, Voronoff'un yaptığı şeye gerçekten inandığını söyledi: Bir erkeğe, takımlarının arasına kaçak mal paketi gibi bir maymun testisi yerleştirerek fazladan yirmi-otuz yıl ömür –ve kazık gibi bir cinsel iktidar– verebileceğine gerçekten inanıyordu. "İnsan, bezeleri kaç yaşındaysa o yaştadır" derdi. Yıllar içinde hastalar sıraya dizilmişti: Başbakanların ve mihracelerin, Westminster Dükü'nün köpeğinin ve hatta söylentilere göre, Papa XII. Pius'un derdine deva olmuştu –ki bu son örnekte insan düşünmeden edemiyor; bu iş nasıl bir iş ki, patronuyla önceden kararlaştırılmış büyük randevusunu ertelemesini gerektirecek kadar çaresiz? Artık herkes bütün bu olayın saçmalık olduğunu sonunda anladığı ve gazeteler mucidiyle alay edip durduğu için Voronoff her zamanki gibi bütün samimiyetiyle inanıyordu yaptıklarına. Neden inanmasındı ki? Parasını alamazlardı elinden. Yirmi bir yaşındaki güzel karısını alamazlardı.

Her koşulda, sünnet derisi oyunu primat oyunu gibi değildi. Scramsfield asla Voronoff gibi bir tekele sahip olamazdı, en azından uzun süreliğine. Bu da onun ikinci, daha işe yarar tesellisiydi:

Üç-dört ay içinde, ya hahamlar ya da Ermeni, deyim yerindeyse, kesintilerden yapılan kesintilerden sıkılacak ve Scramsfield sessiz sedasız kesilip atılacaktı. Yine de, bu üç-dört ay için, bir Guggenheim gibi yaşayabilirdi. *apogee* adlı altmış dört sayfalık kuşe kâğıda gri illüstrasyonlu derginin yeni bir sayısını daha çıkarabilirdi (katkıda bulunanlara sözcük başına beş sent ödüyordu); Latin Mahallesi'ndeki herkese galeri yapacağını söylediği eski ayakkabıcı dükkânının depozitosunu yatırabilirdi; emektar mavi Corona'sını tefeciden kurtarabilirdi; ödünç aldığı takım elbiseyi geri verip koltuk altlarından sıkıştırmayan bir tane satın alabilirdi. Bu sefer bütün parayı Sphinx'te harcamayacaktı. Şimdi de burada oturmuş Shakespeare and Company'nin kapısını seyrediyor, öğle yemeğinden sonra dükkân tekrar açıldığı zamana kadar ahbaplık etmek isteyebilecek biri çıkagelmezse, Picquart'ta satmak üzere biraz daha kitap çalmak için içeri girmesi gerekeceğini biliyordu. Önceki gün yaptığı kahvaltıdan beri bir şey yememişti ve açlık, koyun sürüsüne saldıran kurt gibi düşüncelerini karman çorman ediyordu.

Ama Scramsfield'ın üçüncü ve en nefis tesellisi Phoebe'ydi. Paris'e yazar olması için göndermişti kız onu. Şimdi o çekler yüzünden Ermeni hapse girdiğine göre, yazar olmakta serbestti yine. Paranın ve meşguliyetin olmaması para ve meşguliyetten daha iyiydi. Babasında para da meşguliyet de vardı. Herkesin parası ve meşguliyeti olabilirdi. Önemli olan buydu.

Bu sakin nisan gününde, saat biri geçerken, iki kadın Shakespeare and Company'nin kapısına geldi, bir dakika durup vitrindeki kitaplara baktılar, sonra kapıyı açmaya çalıştılar. Kilitliydi ama zorladılar, sanki kapı bunun kabalık olduğunu fark edip fikrini değiştirebilirmiş gibi.

Ön dişlerini bir peçeteyle silen Scramsfield ayağa kalktı ve kadınların yanına gitti telaşla, fark edilecek kadar yaklaşınca öylesine yürüyormuş gibi yavaşladı, sonra yanlarından geçti. Birkaç dakika sonra makul bir incelikle duraksadı, döndü ve "Sylvia'yı mı aramıştınız? İkiye kadar kapattı" dedi.

İşte yüzlerinden okunuyordu, her zamanki gibi neredeyse şehvetli denebilecek kadar derin rahatlama anı: turistin, dost bir Amerikan sesi, dürüst bir Amerikan yüzü karşısında duyduğu umutsuz minnettarlık; bütün bu garsonlar, konsiyerjler, polisler, taksi şoförleri, dilenciler, tezgâhtarlar ve tren kondüktörleri komplosuna karşı bir müttefik karşısında duyulan minnettarlık. Kadınlardan biri gençti, sarışındı, olabildiğince güzeldi, ama bütün yüz hatları biraz yamuktu, sanki telaşla asılmış tablolar gibiydi; diğeri yaşlıca, ak saçlıydı, diğerinin annesi olacak kadar yüz benzerlikleri yoktu, ama belki teyzesi ya da muhtemelen dadısı olabilirdi. "Ah" dedi yaşlıca kadın. "Teşekkürler. Sylvia kim?"

"Bayan Beach'i tanımıyor musunuz? Dükkânı o işletiyor. Amerikalı ama Fransızlar öğle yemeğinde kapattığı için o da kapatıyor."

"Bu çok tatsız bir şey. Bir adet *Ulysses* almayı düşünüyorduk." Scramsfield'ınkine benzer, üst sınıf Boston aksanı vardı sesinde.

"İyi bir vakitte geldiniz. Beşinci baskısı yeni çıktı. Jimmy bu yüzden havalara uçtu. Sonunda tipografik hataların büyük kısmını hallettiklerini söylüyor. Bu tipografik hatalar konusunda çok titizdir."

"Jimmy?"

"Jimmy Joyce" dedi Scramsfield, sanki çok aşikâr bir şey söylemiş gibi.

Yaşlı kadın genç olana bir bakış attı. "Bay Joyce'u tanıyor musunuz?"

Scramsfield omuz silkti. "Tabii. Paris'te herkes tanır Jimmy'yi. Daha dün akşam onunla ve Sylvia'yla yemekteydik. Fransa'da tahammül edebildiği bir restoran bulamadı hâlâ." Sonra İrlandalı ya da en azından İskoç aksanıyla konuştu: "Kullandığım baş ağrısı haplarında bile bu biftekten daha çok kan vardı!" İki kadın neşeyle güldü. O sırada Scramsfield genç kadının çantasındaki bir kanişin başını okşadığını gördü, ama kaniş küçük, yeşil ve tüysüzdü, kafasında da beyaz dantelli bir bone vardı; öyleyse bir kaniş olmamalıydı bu, ama Scramsfield halüsinasyon görecek kadar

aç olmadığını da biliyordu. "Neyse, görürseniz Sylvia'ya selam söylersiniz" dedi şapkasını çıkararak. O sırada kıvırcık saçlı, bahriyeli kıyafetli iki çocuk sopalarla bisiklet tekerleklerini sürerek geçti yanlarından.

"Söyleriz" dedi yaşlı kadın. Sonra tam Scramsfield yürümeye başlamışken peşinden seslendi, "Fakat bize isminizi söylemediniz."

Scramsfield bir kez daha, bir koro kızı kadar güleç ve mekanik bir tavırla döndü. "Haklısınız. Ne düşüncesizlik. Herbert Wolf Scramsfield."

"Nasılsınız Bay Scramsfield? Benim adım Margaret Norb ve bu da yeğenim Elisalexa Norb."

"Ve bu da Mordechai" dedi Elisalexa. İguanasını boynundan yakalayıp çantadan çıkarttı ve Scramsfield'a doğru uzattı. "Elinizi sıkmak istiyor."

Sürüngen havada kıvrılıp bükülüyor, kurtarılmak için gözleriyle yalvarıyordu ama Scramsfield uzanıp onun pençeli ayaklarından birini iki parmağının arasına aldı. Hayvanın alt çenesinden uzun sarı bir gerdan boş bir maymun kesesi gibi sarkıyordu. "Nasılsınız Bay Mordechai?" dedi kibarca.

Kısa bir süre sonra hep birlikte Rue des Saules üzerindeki Le Beau Manchot'da oturmuş öğle yemeği yiyorlardı. Scramsfield Norblara, İtalyan ordusunda ambulans şoförlüğü yaparken Hemingway'le tanıştığı zamanları anlatıyordu. "O günler hakkında Hem'in yazdığı hiçbir şeye inanmayın. Schio'da hayatımı kurtardığını söylüyor. Tam tersi olduğunu ben biliyorum. Güvenilir tek tanık Sidney Howard'dı, ama o da öldü artık." Az pişirilmiş alabalık geldikten sonra Scramsfield ne kadar aç olduğu yiyişinden anlaşılmasın diye gayret sarf etti, çünkü pişmiş bir limonun yarısını yutma telaşı içinde bütün restoranı operalara has bir *lamento*'yla inleterek büyük şoka soktuğu talihsiz olayı unutmamıştı. Bir süre sonra hemşerilik konusuna girdiler ve Scramsfield Norbların anne babasını tanımadığından emin olunca rahatladı. "Phoebe'yi de mi tanımıyorsunuz? Çok yazık. Karım. Birkaç hafta sonra buraya, yanıma gelecek o da."

Elisalexa'nın babası sanayi kimyasalları yapıyordu: sülfürik asit, hidrolik asit, nitrik asit vb. Depresyonun ilk yıllarını işgücünü azaltarak atlattığını anlattı Margaret; ilk işten çıkarmalardan sonra birkaç talihsiz kendini fıçıların içine atmıştı atmasına, ama Bay Norb ikinci turda fıçıların üzerine güvenlik ağı gerdirmeyi ihmal etmemişti. Bunun gibi mantıklı kararlar alarak ve şirket tahvilleri yerine devlet tahvillerini tercih ederek, ailenin servetinin krize dayanmasını ve Norb ailesi kadınlarının Avrupa'ya eğitim amaçlı seyahatler yapabilmesini sağlamıştı.

Tatlı sırasında Scramsfield Norblara *apogee* adlı edebiyat dergisiyle –T.S. Eliot ilk kez bu dergide yayınlanmıştı– kendi yazmakta olduğu ilk romanı *Kederli Soylular*'dan bahsetti –Jimmy Joyce'un bile kitaba bitmeden bakmasına izin yoktu. Elisalexa yemek sırasında hiç konuşmamış, sadece Mordechai'ye bir şeyler söylemişti ve şimdi de bir kaşığın tersiyle iguananın ağzına kek parçaları tıkıştırıyor, yuttuğundan emin olmak için de çenesini eliyle kapatıyordu. İguananın bonesi çikolata olmuş, biraz da gözlerine bulaşmıştı. Herkesin keyfi yerindeydi. Yemekten sonra Margaret, Scramsfield'ın bütün itirazlarına rağmen, kendi yediklerini ödemesine izin vermedi. Bahşişi hesaplamaya çalışırken, Scramsfield en az yüz frank bırakması gerektiğini söyledi.

"Bu biraz fazla değil mi?"

"Ne yazık ki burada işler böyle yürüyor. Garsonun ücretini bizim ödeyeceğimizi bildikleri için yemeği bu kadar ucuza veriyorlar."

"Evet, yemekler aşırı ucuzdu."

Aslında yirmi frank garsona, otuz frank işletmeciye gidecek, elli frank da Scramsfield'e kalacaktı. Norbları Le Beau Manchot'ya getirmesinin tek nedeni restoranla yaptığı bu anlaşmaydı ve benzer pazarlıkları Paris'in içinde yarım düzine kadar başka işletme ile de yapmıştı.

Oradan ayrılırlarken, eğer Hemingway'le karşılaşmak isterlerse, onu kesinlikle Dingo'da bulabileceklerini söyledi laf arasında Scramsfield. Margaret öğleden sonra Lanvin ve Molyneux'ya git-

meyi planladıklarını, ama Hemingway'le tanışmayı tercih edeceğini, Elisalexa'nın da kesinlikle böyle düşüneceğini söyledi. Böylece Dingo'ya gittiler, ama Hemingway orada yoktu. Scramsfield beklemeleri gerektiğini söyledi, beklerken de Norbların tanışmak isteyebileceği diğer ünlülerin listesini çıkardı: Fitzgerald, Joyce, Picasso, Chanel ve daha da önemlisi Diyagilev, çünkü Margaret büyük bir bale âşığıydı. Scramsfield Norblara bu tanışmaları ayarlamanın onun için çok zor olmayacağını söyledi. Birkaç içkiden sonra –Scramsfield viski, yine hesabı ödeyen Norblar ise *citron pressé* içmişti– Scramsfield belki de Dôme'u denemenin daha iyi olacağına karar verdi. Hemingway orada da yoktu, o yüzden Rotonde'yi denediler, sonra Closerie des Lilas, Coupole, Lepp's, Strix ve son olarak Falstaff Bar'a gittiler, tabii artık hepsi acıkmış olduğu için Le Maison D'Or'da akşam yemeğine gittiler. Birkaç bardak *pinot noir*'dan sonra Margaret Norb'un itiraf etmesi gereken bir şey olduğu anlaşıldı.

"Aslında tanışmak istediğim bir beyefendi daha var Bay Scramsfield."

"Buyurun Bayan Norb?"

Kadın sokuldu. Yüzü mürekkep lekeli bir kâğıt gibi kırmızı şaraba bulanmıştı ve alnındaki iri siyah ben, dosdoğru Scramsfield'a bakıyor gibiydi. "Dr. Voronoff adlı biriyle tanışmayı çok istiyorum. İnsanın ömrüne otuz yıl ekleyebildiğini okudum. Nasıl yapılıyor bilmiyorum ama bezelerle ilgili bir şeymiş. Maymun bezeleri. Çok bilimsel bir çalışma."

Scramsfield biraz tereddüt etti, ama sonra Margaret'in Bay Norb için *Wall Street Journal* bile sosyalizm dolup taşmış diyerek eve gazete almıyor dediğini hatırladı. Bolca viski içmişti ve bu noktada, samimi olmadığı izlenimini verecek herhangi bir şey söylememeye özellikle özen göstermesi gerekiyordu. "Dr. Voronoff'u çok yakından tanırım Bayan Norb. Bir arkadaşıma ücretsiz konsültasyon yaptırmanın bir sorun olmayacağına eminim."

"Tanrı aşkına Bay Scramsfield, Paris'te tanımadığınız kimse yok mu sizin?"

"Paris'te tanımadığım tek bir kişi var Bayan Norb, o da bana doğru dürüst bir Amerikan saç kesimi yapabilecek kişi!"

Kahkahalar.

Margaret'in yüzde iki yüz elli bahşiş bırakmasını sağladıktan sonra, Norbları bir içki daha içmek üzere Flore'ye götürmeyi denedi, ama teyze belirgin şekilde sarhoştu ve otele dönüp Elisalexa'yı hemen yatırmaları gerektiğini mırıldanıp duruyordu. Ertesi gün Le Beau Manchot'da öğle yemeği için buluşmak üzere anlaştılar, Scramsfield orada Norblara bir öneri getirmeyi düşünüyordu: Hemingway, Fitzgerald, Joyce, Picasso, Chanel ya da Diyagilev'le sadece el sıkışmak sıradan bir turiste yeterli gelebilirdi, peki ya Boston'daki arkadaş ve akrabalarına hepsini birden aynı anda şık ve tarihi bir akşam yemeğinde ağırladıklarını anlatabilecek olsalar? Tek yapmaları gereken, yiyecek, şarap, garsonlar, yemek salonunun kiralanması için biraz nakit avans – sözgelimi beş bin frank– vermekti, Scramsfield ertesi güne bütün her şeyi hazırlayacaktı. Ve kesinlikle elinden gelenin en iyisini yapacaktı. Hep en iyisini yapardı. Bir sahtekâr değildi o. Ama şans eseri misafirler gelemeyecek olursa, yemek yapılamazsa, üzerine Norbların otelinin ismini yazdığı bileti bulamazsa, parayı geri getiremezdi, o zaman cebinde hem Ermeni'yi hem de daktilosunu kefaletle çıkartmak için gerekenden fazla para olacaktı.

Le Maison D'Or'a giderken, Scramsfield omzunda bir el hissedip irkildi. "Affedersiniz?" Tereddütle arkasına döndü, ama bu müdahaleyi yapan kişiyi tanımadığını görerek rahatladı. Karşısında, gerektiği zaman rahat bir duruş ve anlamlı bir surat takınabilecek, ama rahatlama fırsatı verildiği zaman minnetle doğal haline, yani çökük omuzlar, eğik baş, kavuşturulmuş kollar, bitişik dizler, çatık kaşlar, daralmış gözler, kapalı ağız, sıkıştırılmış diş, sıkılmış yumruk ve bükülmüş ayaklar haline dönecek biri vardı; kan basıncı onu okyanusun dibine dalgıç çanı takmadan gönderilebilecek kadar yüksek olan biri. Scramsfield'dan birkaç yaş gençti, çok zayıf ve çok solgundu, siyah saçları yana taranmıştı ve üzerine oturan ama iplikleri sökülmek üzere olan koyu gri bir

takım elbise giymişti. Alman aksanıyla konuşuyordu ve birkaç santim sağında uçuşan dikkatsiz, sabırsız bir zekâsı vardı.

"Buyrun?" dedi Scramsfield.

"Kulak misafiri olmamalıydım, ama yan masada yemek yiyordum ve kadın sizin Paris'teki herkesi tanıdığınızı söyledi. Doğru mu bu?"

Bu adam muhtemelen Scramsfield'ın berber şakasını da duymuştu, ama aklına başka bir şey gelmediği için omuz silkmekle yetindi Scramsfield.

"Adele Hitler adında bir kızı arıyorum. Tanıyor musunuz?"

Scramsfield bu ismi duyup duymadığını hatırlamaya çalıştı. Aklına hiçbir şey gelmedi. "Elbette, tanıyorum Adele'i. Genellikle Flore'de içer. İsterseniz sizi oraya götürebilirim."

"Sizi rahatsız etmeyeyim."

"Zaten gidiyordum. Belki bir içki ısmarlarsınız bana da orada."

"Memnun olurum. Adım Egon Loeser."

"Herbert Wolf Scramsfield." El sıkıştılar.

Adele Hitler yoktu Flore'de, ama Norblara yaptığı gibi beklemeleri gerektiğini söyledi yine Scramsfield, o yüzden birer brendi aldılar. Lucienne Boyer gramofondan şarkı söylüyordu. Bar erkencilerle doluydu henüz –onlar geç vakitte gelenlerden çok farklıydı; iyimserdiler, coşkuluydular, genç ve güzeldiler.

"Gerçekten sırf bu kızı bulmak için mi geldiniz Paris'e?"

"Evet," dedi Loeser.

"Baş döndürücü biri olmalı."

"Evet." Birkaç ay önce gelmiş olmak istiyordum, diye açıklamaya başladı, ama bir aile yatırımından para çekmekte zorlandığı için yola çıkamamıştı.

"Berlin'de ne yapıyorsunuz?" diye sordu Scramsfield.

"Tiyatro için sahne tasarımcısıyım."

"Muhteşem. Kendini esin perisine adamış bir insan. Buna içilir." Scramsfield Loeser'a *apogee*'den ve *Kederli Soylular*'dan bahsetti. Loeser'ın pek ilgilenmediğini görünce konuyu yerel res-

toranlara kaydırdı, ama Loeser onunla da pek ilgilenmedi, o yüzden Loeser'a kolunun altındaki kahverengi pakette ne olduğunu sordu. Alman paketi açıp içindekini gösterdi. İçinde Dante'nin *Cehennem*'inin oldukça eski bir baskısı vardı, koyu kırmızı deriyle kaplı cildi o kadar pörsümüş ve buruşmuştu ki, kurumuş çilek reçeli gibi yapış yapış görünüyordu.

Scramsfield arkasından gelen açıklama sırasında dikkatinin dağılmasına müsaade etti, çünkü "ölü bir adamın kitap koleksiyonu" diye başlayan hiçbir hikâye müstehcen bir nükteyle bitecek değildi. Neyse, genel olarak duydukları şuydu. Loeser, geceleri barlar dolup taşmadan Adele Hitler'e rastlamayı pek umut etmediği için, öğleden sonralarını, bir zamanlar Paris'te yaşamış olan Adriano Lavicini adlı bir kahramanı hakkında araştırma yaparak geçiyordu. Şans eseri Marais'de, bir zamanlar bu adama ait olan birkaç kitabı bir müzayededede satın almış olan bir sahaf bulmuştu. Ancak bugüne o kitaplardan sadece bir tanesi kalmıştı dükkânda ve hepsinin arasında en az isteneni buydu, çünkü hem uzun ömrünün birkaç ayını çatlak bir çatıdan su içerek geçirmişti, hem de Lavicini kitabı hiç açmamış gibi görünüyordu: Kitap başlangıçta, Lavicini'nin Nicolas Sauvage adlı bir arkadaşına aitti ve Sauvage ölürken Lavicini'ye birkaç kitabını bırakmıştı, ama bu mirası alan Lavicini de birkaç ay sonra ölmüştü. Loeser kitabı yine de almıştı, ve Le Maison D'Or'daki yemekte incelerken, satın aldığına çok sevindi. Anlaşılan ne Lavicini, ne de asırlar sonra kitabı satan sahaf, Sekizinci Daire'nin ortalarında bir yere Sauvage'ın, Lavicini'nin ona Ocak 1679'da gönderdiği bir mektubu sıkıştırdığını fark etmemişti.

"Mektupta ne var?" diye sordu Scramsfield.

Loeser cebinden üzeri yazısız bir zarf çıkardı ve içinden katlanmış eski mektubu çıkardı. "'Sevgili Nicolas,'" diye, bir yandan da çevirerek yavaş yavaş okudu, "'ayrıldıktan sonra bütün gece uyuyamadım, çünkü benim uyarılarıma gerekli ciddiyeti göstermediğinden kaygılanıyordum. Onları tekrarlamanın ne yararı var, bilemiyorum, ama başka bir yol da gelmiyor aklıma. O yüz-

den açık olmama izin ver: Eğer planlarını uygulamaya sokarsan, kendi hayatın ve ailenin hayatı için endişelenmen gerekir. Hafife almaya kalkıştığı güçlerle boy ölçüşmeye kalkışan Villayer'nin başına gelenleri biliyorsun: Cours des Miracles'da ölümüyle karşılaştı.' –Mucizeler Sarayı– 'Villayer'den daha akıllı biri olduğumu iddia etmiyorum. Ama sahip olduğum seçenekler beni bu kötü niyetin kalbine bütün insanlardan daha fazla yaklaştırdı. Bu yüzden gücünü ve yapabileceklerini biliyorum. Bir mektuba daha fazlasını yazmaya elim varmıyor, ama lütfen Nicolas, sevgili dostum, şunu unutma: Eğer o... karanlık alt katmanları fethetme niyetinde ısrar edecek olursan, çok geçmeden onların içine gömüleceksin. Biliyorum sen insanın bu...' –buradaki ifadeyi çıkaramadım pek– 'bu öngörülmemiş seyahatleri?' Neyse: 'bu öngörülmemiş seyahatleri yapmakta serbest olduğuna inanıyorsun kibirle, tıpkı Villayer'nin öngörülmemiş münasebetlerini', yani her neyse bu, 'kurmakta serbest olması gerektiğine inanması gibi, ama bizim gücümüz bize karşı koyanlarınkiyle boy ölçüşünceye kadar ve mevcut düzen tümüyle altüst oluncaya kadar, ikimiz de biliyoruz ki bu asla... bu bir... lanetli ve çıkışsız bir hedef. Blaise bunu anlayacak kadar hassastı; sen neden öyle değilsin?' Sanırım bu Blaise Pascal olmalı, Lavicini'yle tanışıyorlardı. 'Yüz birinci kez yalvarıyorum vazgeçmen için. Bu mektubu alır almaz yanıt vereceğine söz ver. Adieu.' Bir de hamiş var en altta: 'Yemekte sormayı ihmal ettim: De Gorge köpeği için iyi bir berber arıyor, senin bildiğin biri var mı?'"

Yeni brendileri söylediler. "Sauvage kim?" diye sordu Scramsfield.

"Bir marangoz. Ama çok iyi bir marangoz. Lavicini'nin mekanik sahne tasarımlarından bir kısmına o yardımcı oldu. Villayer politikacıydı. Pascal'ı da tanıyorsunuz tabii."

Scramsfield onayladı. Tanımıyordu. "Mucizeler Sarayı neydi?"

"Gringoire adlı oyun yazarı, *Notre Dame'in Kamburu*'nda oraya gider." Loeser, Filles-Dieu Manastırı'nın yanındaki geniş, toprak

çıkmazın haydutlar için bir tür bağımsız devlete, kendi kanunları, kendi kralları, hatta kendi dilleri olan hırsızlar, yankesiciler, soyguncular ve orospularla dolu bir eşkıya Vatikan'ına dönüştüğünü anlattı. Mucizeler Sarayı adı hem geceleri oraya gelen sakatların "mucizevi" bir şekilde yeniden yürümeye başlaması, körlerin "mucizevi" bir şekilde yeniden görmeye başlaması, cüzzamlıların "mucizevi" bir şekilde yaralarından kurtulması yüzünden; hem de buranın falcılar, büyücüler ve şeytana tapanlarla dolu olması yüzünden verilmişti. "Hayvanları canlı canlı yiyip o hayvan olduğuna inanan bir kült vardı hatta." Scramsfield'ın aklına Voronoff geldi. "Sonra XIV. Louis polise bu bölgeyi temizlemesini emretti, sonra da orayı yıkıp bulvar yaptılar."

"Yani bu mektubun anlamı ne sizce?"

"Hiç fikrim yok. Herhalde şaşanın tepeye vurduğu bu on yedinci yüzyıl Paris'inde ben pek yükselemezdim, çünkü ben mektup yazdığım zaman konu neyse onu açık seçik yazmayı tercih ederim. Zaten tuhaf olan şey Lavicini, Villayer, Sauvage... Hepsi de 1678 ya da 1679 yılında tuhaf bazı kazalar sonucunda öldüler. O dönemde bu işte Lavicini'nin parmağı olduğunu düşünenler vardı... ama bunu düşünmeleri çok saçma. Villayer ya da Sauvage'dan da şüphelendiklerini hiç bilmiyordum. Ama işte Villayer Mucizeler Sarayı'nda ölümle karşılaşmış, balık kültlerinin olduğu yerde. Sauvage da, 'karanlık alt katmanlara öngörülmemiş seyahatler' yapmış. Bütün bunlardan ne çıkarabileceğimi hiç bilmiyorum. Yarın gidip eski Théâtre des Encornets'yi, Lavicini'nin öldüğü yeri görmeyi düşünüyorum. Villayer ile Sauvage hakkında da bir şeyler bulmak lazım." Loeser mektubu muhafaza zarfına koyup kitabı tekrar paketledi. "Evet, Adele'den eser yok burada. Başka bir yere gitmemiz gerekmez mi sizce?"

Böylece önce Strix, sonra da Zelli'nin Kulübü'ne gittiler. Ama Adele'i bulamadılar. Artık vakit geceyarısı olmuştu. "Sorabileceğimiz kimse yok mu?" dedi Loeser. "Bilen birini tanıyor olmalısınız."

"Bu iyi bir fikir." Kalkıp barda dolandı. Scramsfield'ın ahbapları bugünlerde onu eskisi gibi sıcak karşılamıyordu, ama biliyor-

du, Amerika'dan gelen para artık iyice azalmıştı ve güzel dostların da giderleri vardı.

Beş-altı kişiyi yokladıktan sonra Loeser, "Şu ana dek sırf Amerikalılarla konuştuk" dedi.

"Evet?"

"Adele'in neden Paris'e geldiğini hâlâ bilmiyorum. Ama bir fikrim var, çünkü gitmeden önce yaptığı son şeyi hatırlıyorum: Paris'ten gelen şaşı bir öğrenciyle cilveleşiyordu. Sanırım bu çok hoşuna gittiği için koşarak buraya, başka Fransız öpücükleri aramaya gelmiştir."

"Ne demek istediğinizi anlamadım."

"Demek istediğim, herhalde Fransızlarla takılıyordur, Amerikalılarla değil. Bu konuda size zahmet vermek istemem Scramsfield, ama tanıdığınız herhangi bir Galli var mı?"

"Elbette var." Fakat Scramsfield bir an duraksadı; Loeser'ın da bu duraksamayı yakaladığını gördü.

"Ne zamandır buradasınız?" diye sordu Loeser, ona daha sert bakarak.

"Beş yıl."

"Peki, hiç Fransız arkadaşınız yok mu?"

"Var. Picquart adlı yaşlı bir adam. Ama onun dışında... Amerikalılar burada Fransız arkadaş edinmez. Fransız metresleri olabilir ama Fransız arkadaş, asla."

"Bu çirkin bir şey. Berlin'de yabancılar bizimle dost olmak için can atar. Bence bizim onlardan daha iyi olduğumuzu biliyorlar."

"Burada işler farklı."

"Adele'i gerçekten tanıyor musunuz?"

Scramsfield panikledi. "Evet! Bana yalancı demiyorsunuz ya? Sevgili tatlı Adele! Onu bilirsiniz! Hep ortalıkta dolanır durur. Hep ortadan kaybolur." Sahte bir öfkeyle yumruğunu sıktı. "Değil mi? Ha ha! Ama onu hemen bulacağız. Bir içki daha içelim, sonra bir plan yaparız."

"Bence en iyisi ben otelime döneyim."

Scramsfield Loeser'ın kolunu yakaladı. "Aptallaşmayın.

Fransızları tanımadığımı söylerken şaka yapıyordum. Alay ediyordum... Mesela Mencken... Bakın, şuradaki Dufrène. Yakın bir dostumdur ve Adele'in nerede olduğunu o bilir. Kesinlikle bilir." Scramsfield Dufrène'i sevmezdi, onunla konuşmak da istemiyordu, ama başka seçeneği yok gibiydi. Barın arka tarafına, Dufrène'in elinde bir şişe Pernod'yla durduğu yere gittiler. Bu şapkacının nemli, beyaz bir teni vardı, nane kokardı ve başı, boynu, omuzları ve beli az çok aynı çaptaydı; tüm bunları birarada düşündüğünüzde, bu onun bir diş macunu tüpünden sıkılıp çıkartılmış olduğu hissini veriyordu. Bir poker oyunu sırasında Ermeni tanıştırmıştı onları. Scramsfield, Dufrène'in hapse giren Ermeni hakkında bir şeyler duyup duymadığını merak ediyordu. Duymamış olmasını diliyordu. Ermeni çeklerle yaşanan sorundan Scramsfield'ı sorumlu tutuyor olabilirdi. Saçmaydı bu elbette; zaten Scramsfield Ermeni'nin kefalet parasını toparlayınca bunu birlikte halledebilirlerdi.

"Fabrice, eski dostum! Nasılsın?"

"Ne istiyorsun?"

"Seni harika yeni bir dostumla tanıştırmak istiyorum. Fabrice, işte Egon Loeser."

Dufrène Loeser'a başıyla selam verdi, ama elini sıkmadı. "Size ne teklif ediyor?" dedi Alman'a. "Ernest Hemingway mi okuyor romanınızı? Yoksa takımları Coco Chanel'e mi yalatıyor? Kimden bahsediyorsa, tanımıyordur asla."

Scramsfield yüksek sesle güldü. "Çok komik, Fabrice" dedi. "Ama öyle bir şey değil. Loeser bir hanım arkadaşını arıyor, Adele Hitler. Onu bulamıyoruz. Seni görünce, onun yerini bilecek biri varsa o da Dufrène'dir, diye düşündüm. Paris'teki bütün güzel kızları tanır Dufrène diye düşündüm. Değil mi? Biri biliyorsa, eski dostumuz Dufrène'dir o." Dufrène'in bir sonra ağzından çıkacaklardan korktuğundan aralık vermeden konuşuyordu.

Haklı olduğu anlaşıldı. "Anlamadığım bir şey var Scramsfield, neden ülkene dönmüyorsun? Neden Amerika'ya gitmiyorsun? Beş yıldır neden diğerleri gibi çekip gitmedin? Paris istemiyor

seni. Paris belki bu adamı bir haftalığına, parasını yemek için istiyordur, ama seni istemiyor."

Scramsfield Dufrène'in riskli olduğunu biliyordu, ama bu kadarını ummamıştı. "Biraz kafayı bulmuşsun sanırım Fabrice, en iyisi seni rahat bırakalım."

"Hayır, 'kafayı bulan' sensin. Sana göre ayığım ben. Bu bön embesil sana bu gece kaç içki ısmarladı? Zavallısın."

"Bana bak Dufrène, arkadaşlar arasında şakanın zararı yok ama dostuma kabalık edemezsin. Şehre daha yeni geldi, Fransızların hep söyledikleri gibi kaba olduğunu düşünmesini istemezsin herhalde, ha ha! İster misin?"

"Boş ver bu adamı" dedi Dufrène Loeser'a. "Eğer bir sahtekârlığa para yatırmaya niyetliysen, bir arkadaşım enfes bir sahte Monet satıyor. En azından seyahatten sonra gösterecek bir şeyin olur o zaman."

"Gidelim, Loeser. Fabrice anlaşılan Adele hakkında bir şey söyleyemediği için utanıyor. Görüşürüz, Fabrice."

Dufrène gülümsedi. "Geçen gün ne duydum biliyor musun Scramsfield? Senin şu 'fiancée' hakkında küçük bir söylenti var."

İşte o anda Scramsfield Dufrène'in çenesine bir sağ kroşe savurdu. Şapkacı sıkıntıyla yana çekilip Scramsfield'ın midesine, pasaport damgalayan gümrük görevlisinin bıkkınlığıyla bir yumruk indirdi. Scramsfield anında dizleri üzerine çöktü ve akşam yemeği boşalıverdi ağzından; gömleği, yerler, Dufrène'in cilalı siyah ayakkabıları, kırmızı şarap ve viski soslu yarı hazmedilmiş biftek güveciyle kaplandı.

Ayağa kalkmaya çalıştı ama dizleri tutmadı; o zaman Loeser onu koltuk altlarından yakaladı. Birkaç müşterinin alaylı alkışları arasında Zelli'nin Kulübü'nden dışarı sürüklenirken topuklarıyla yere yarı şeffaf safra hattı çizen Scramsfield, "Ben Hemingway'le boks yaptım! Seni paramparça edeceğim orospu çocuğu! Ben Hemingway'le boks yaptım!"diye bağırıyordu.

Dışarıda Loeser onu bir sokak lambasına yasladı ve sonra da dönüp yürümeye başladı. "Nereye gidiyorsun?" diye inledi

Scramsfield. "Taksi mi çağıracaksın?"

"Otele geri dönüyorum."

"Ben nasıl gideceğim eve? Yürüyebileceğimi sanmıyorum." Kusmuklu beyaz gömleği gecenin soğuğunda yeni yıkanmış gibi buhar çıkarıyordu.

"Birkaç dakika durup ayılman yeter. Nefesini topla. Belki biri sana bir bardak su getirir."

"Loeser, sen benim en iyi dostumsun."

"Seninle daha üç saat önce tanıştık."

"Benim en iyi dostumsun, beni böyle terk edemezsin" diyen Scramsfield ağlamaya başladı. Loeser öfkeyle Almanca bir şeyler söyleyip sokağın köşesine kadar yürüdü. Saatler gibi geçen bir zaman sonra Scramsfield'ı arka koltuğa oturtmak için fazladan yirmi frank ve kusmuk sigortası olarak bir otuz frank daha isteyen huysuz bir taksi şoförüyle pazarlık ediyordu. Scramsfield deniz yosunu kokusu saçan nefesleri arasında adresini söylemeyi başardı, sonra Arnavut kaldırımlı yol üzerinde sarsıla sarsıla ilerlemeye başladılar, sonra Loeser onun beş kat yukarı çıkmasına yardımcı oldu ve sonra da yatağına yatırdı.

"Soy beni" dedi Scramsfield. "Sanırım pantolonuma sıçtım." Sanki biri odayı tahta bir kaşıkla karıştırıyormuş gibi hissediyordu.

"Asla olmaz" dedi Loeser. Derken bir şey hatırlar gibi oldu, bir an çevresine bakındı ve ayağa fırladı. "*Verdammte* kitabı barda bıraktım!"

"Ya, sandalyenin altında duruyordu."

"Niye hatırlatmadın? Gidip alacağım."

"Hayır. Gitme. Gidemezsin. Gidersen ölürüm. Sen benim en iyi dostumsun."

"O kitabı istiyorum. Sabaha kadar gitmiş olur."

"Masamın altında bir şişe şampanya var. Cidden iyidir. Cidden pahalıdır. Romanımı bitirince içmek için saklıyordum, ama kalırsan onu içebilirsin."

Loeser şampanyayı bulup mantarı çıkardı. Gri buhar fışkırmadı. Bir yudum alıp yüzünü buruşturdu. "Berbat bir şey bu" dedi

tekrar konuşabildiği zaman. "Daha sonraki halini hatırlatmak üzere sanki içine biraz 'akşamdan kalmalık' lezzeti karıştırmışlar." Etikete baktı. "Üstelik 'şanpanya' diye de yanlış yazmışlar."

"Onu açtın, artık gidemezsin" dedi Scramsfield gizlemediği bir zafer havasıyla. "O benim özel şişemdi. Onu açtın, gidemezsin."

Loeser iç çekip masanın yanındaki sandalyeye oturdu, kendini zorlayarak bir yudum daha şanpanya içmeye çalıştı. Masada Phoebe'nin çerçeveli bir fotoğrafı, bir külot, boş bir nar suyu şişesi, herhalde altında otelden çalınma küllük duran kallavi bir sigara külü yığını vardı. Masayla duvar arasında ise üç sıra paket vardı, paketlerin her birinde *apogee*'nin ilk sayısının iki yüz kopyası vardı, ancak Boston'a postaladığı dört tanesi ve geçen hafta sonu sıkıldığı zaman kâğıttan gemi yaptığı iki tanesi eksikti. Loeser kalan beş yüz doksan dört taneden birini alıp karıştırmaya başladı.

"Bahsettiğin edebiyat dergisi mi bu?"

"Evet."

"Bütün bu kopyalar neden hâlâ evinde?"

"Vaccaro adlı İtalyan bir şair onları Paris'te dağıtırsam beni vuracağını söyledi. İşin komiği, zaten dağıtmaya niyetim olmadığını fark etmemişti sanırım." Scramsfield Boston'da Rex Phenscot adlı bir eşcinsel okul arkadaşı olduğunu, onun en büyük tutkusunun Paris'te basılmış önemli bir avangart dergide bir öykü yayımlatmak olduğunu, çünkü kahramanlarının büyük kısmının 1920'lerde böyle başladığını söyledi. Scramsfield, Phenscot'a bir mektup yazıp, avukat babasından *apogee*'nin ilk sayısına para yatırmasını istemesini önermişti. Para gelince de yarısını "yayın kurulu"nun parasını ödemeye, diğer yarısını da dergiyi bastırmaya harcamıştı (matbaa faturasının da sahtesini yapıp bütün parayı kendine alabilirdi, ama o türden üçkâğıtçı biri değildi.) Phenscot'un taşrada, akşam yemeğinde geçen bir olayla ilgili hikâyesi sadece birkaç sayfaydı, o yüzden Scramsfield derginin kalanını dolduracak kadar Dada şiirini, bir kazan tamir kılavuzunun rastgele yerlerini serbest şiire çevirerek imal etmişti; bunun

patronu hoşnut etmeye yetecek kadar kafa karıştırıcı olduğunu biliyordu, ama sonra Vaccaro bir sürü kanıtla çıkıp gelmiş ve onu en iyi fikrini çalmakla suçlamıştı. O yüzden Phenscotlara gönderdiği iki ve ailesine gönderdiği diğer iki kopya dışında, *apogee* evde ikamet ediyordu. Vaccaro gibi züppelerin hepsi çok cesur ve heyecan verici olduklarına inanıyorlardı. Ama Scramsfield Penny adlı bir kızla tanışmıştı; kız geçen kış peş peşe ne kadar önemli dadacı ve gerçeküstücü varsa hepsiyle yatağa girmiş, sonra onları bırakıp Grindelwaldlı sedef hastası bir Lutherci ipotek hesap uzmanının metresi olmuştu; para için değil, demişti, daha zengin bir seks hayatı için.

"Yani bu gerçekten T.S. Eliot yayımlayan ilk dergi miydi?" diye sordu Loeser.

"Ben hiç T.S. Eliot okumadım. Sen?"

"Hayır."

"Joyce okudun mu?"

"*Berlin Alexanderplatz*'ı bitirir bitirmez *Ulysses*'i okumaya can atıyorum. Hemingway'le gerçekten boks yaptın mı?"

"Hayır. Bir kez karşılaştık. İsmimi söyleyecek vakti bile bulamadım."

"Neden burada herkes Hemingway'e kafayı takmış? Berlin'de kimse okumuyor onu."

"Kimi okuyorlar?"

"Amerikalılardan mı? Bilmem. Ben Stent Mutton okuyorum."

"Bayılırım Stent Mutton'a!" dedi Scramsfield heyecanla. Sonra yüzü asıldı: "Ah tanrı aşkına, bunların hiçbiri gelmezdi Stent Mutton'ın başına. Stent Mutton asla, zengin Fransız kadınlarına pahalı şapkalar tasarlayan birinden dayak yemezdi. Stent Mutton asla diş macunu tipli bir adamdan dayak yemezdi."

"Hayır. Onu hep kır saçlı eski avareler gibi hayal ettim. Bir radyo uyarlamasının sözleşmesini imzalamak için Knopf ofisine gittiğinde paslı bıçağını hâlâ yanında taşıyor olmalı. Ne olur ne olmaz diye."

"Ben de. Herhalde gangster arkadaşlarına yazar olduğunu

söyleyememiştir; anlayamayacakları için. Bense tam tersi kulvardayım."

"Nasıl yani?"

"Altı yıldır *Kederli Soylular*'ı yazıyorum. Birinci paragrafın ötesine geçemedim. Ne anlatacak, onu bile bilmiyorum, tek bildiğim birtakım soylu zengin aylak tipler var, ama ayrıca... Yani, bilirsin."

"Kederliler."

"Ya. Bir keresinde bir kitap yazdım, gerçek bir tane, gerçekler hakkında, farklı bir isimle, ama sırf para için yapmıştım. Üç gün sürdü yazması ve bir kopyasını bile görmedim. Gerçekten bir romanın olmadığını kimseye söyleyemem. O kadınlara da Hemingway, Joyce, Fitzgerald, Eliot ya da herhangi birini tanımadığımı söyleyemem."

"En az Rackenham kadar kötüsün."

"Kim?"

"Berlin'de tanıdığım bir yazar. Lavicini hakkında bir kitap yazdı; bu kitap insana, Venedik'te, Paris'te dolaştırıyor, bir yığın heyecan verici dehayla tanıştırıyormuş hissini vermeliydi. Ama işin aslı seni kimseyle tanıştıramaz. Kendisi kimseyi tanımıyor çünkü. Hepsi saçma." Loeser, bir mikroskop gövdesiymiş gibi şişenin içine baktı. "Bunun tadı giderek güzelleşiyor. Üstelik senin kokunu da almıyorum artık."

"Peki, kim bu kız?" diye sordu Scramsfield. "Genç mi? Sahi, niye soruyorum ki? Elbette genç. Başka neler var?"

"Onunla yatmak istiyorum; *Gott im Himmel*, üç yıldır. Ama her zamanki gibi hissediyorum; yani onunla yatsam, bir kere bile olsa yatsam, sanki her şey bir anda düzelecek. Geçmişteki şeyler bile. Kaçırdığım her şey, herkes. Bunu anlayabiliyor musun?"

Scramsfield anlıyordu. "Buraya geldiğinden beri hiçbir Fransızla yattın mı?"

"Hayır. Adele'in peşine takıldığımdan beri kimseyle yatmadım. Ona sadık olmaya çalıştığımdan değil, budalalık olurdu bu, sadece... bilmiyorum. Öyle oldu."

"Üç yıldır kimseyle sevişmedin mi?"

"Hayır."

"Ohoooo" dedi Scramsfield. "Bu da bir şey mi? Ben beş yıldır yatmadım."

"Neden?"

"Kaldıramıyorum. Bazen orospulara gidiyorum, çalıştırayım diye, ama memelerini emip dönüyorum."

"Bir nişanlım var dememiş miydin? Buraya gelip de evlendiğiniz zaman ne yapacaksın?"

Eskiden Scramsfield sarhoş olduğunda, sanki içinde bulunduğu topluluktan izin isteyip yan odaya gider, konukları da kibarlık edip peşinden gelmeyince orada, sessizlik içinde yalnız kalabilirdi. Şimdi ne zaman yan odaya gitse herkes birden oraya doluşuyordu. "Gelmiyor" dedi. "Phoebe gelmiyor Paris'e." Uzun bir sessizlik içinde tek duyulan, her gece dışkıyla beslenen bir canavar gibi bölgenin septik depolarını boşaltmaya gelen atlı pompalama arabasının gıcırtı ve takırtıları oldu. Sonra Scramsfield Loeser'a Phoebe'yi anlattı.

1927 yazında tanışmışlardı, Scramsfield Yale'den atıldıktan hemen sonra. Yale'de üç farklı sınavda kopya çekmekle suçlanmıştı. Dekan, bir özür mektubu yazdığı takdirde son sınıfı yeniden okumasına izin verileceğini söylemişti, ancak oğullarına inanmak yerine dekanın sözüne inandıkları anlaşılan anne babasının bütün ricalarına rağmen Scramsfield, hâlâ yalan olduğunu söylediği suçlamayı kabullenmemişti. Ağustos ayının sıcak bir cumartesi öğleden sonrası annesi hep birlikte Isabella Stewart Gardner Müzesi'ni ziyaret etmelerini önerdi. Ailenin keyfi henüz yerine gelmemişti, Scramsfield da gitmek istemiyordu, ama kendini bırakmış gibi görünmek de istemiyordu, o yüzden anne babasına eşlik etti.

Ahududu rengi duvar kâğıdıyla kaplı Titian Odası'nda, Back Körfezi'nin bir başka zengin ailesi olan Kuttle ailesiyle karşılaştılar. Scramsfield, Kuttleların sarışın kızını daha önce hiç görmemişti; onunla *Europa'nın Tecavüze Uğraması* tablosu önünde dururlarken güzelliğinden öyle bir paniğe kapıldı ki, kız tablo

hakkında coşkuyla yorum yaparken, ter içinde kalmış asansör görevlileri gibi ona öyle baktı, hiçbir şey söylemedi. Çok sonradan öğrendi ki kızcağız, Titian üzerine yaptığı yorumu basit bulduğu için yanıt vermediğini sanmıştı.

İşte böylece kurlaşmaları birkaç ay devam etti. Phoebe sanat, şiir, müzik ya da felsefe hakkında bir şeyler söyler, Scramsfield da kızın yüzündeki orkideler arasında kaybolduğu için onu dinlemezdi, ya da ne demek istediğini hiç anlamadan dinlerdi, fakat her koşulda ciddi, düşünceli bir yüz ifadesi takındığı için Phoebe onu etkileyecek kadar akıllı ya da bilgili olmadığını düşünmeye devam ederdi. Yale'den ayrılma sebebinin, böyle hantal bir kurumdan öğrenecek bir şeyi kalmaması olduğunu ima ederdi Scramsfield bazen. Phoebe Scramsfield'a, Scramsfield da Phoebe'ye tapıyordu; aşklarının içinde bir sapkınlık vardı, yasak bir terslik. Scramsfield'ın kendini ne kadar aşağılarda hissettiğini bilmiyordu kız. Sergilerden, okumalardan, dinletilerden ve salonlardan kısa sürede sıkılmıştı Scramsfield, ama kızla birlikte her yere giderdi. Kısa süre sonra birlikte Paris'e gitmekten bahsetmeye başlamaları da kaçınılmazdı.

("Hâlâ girizgâh kısmında mıyız?" diye sordu Loeser. Scramsfield onu duymazdan geldi.)

Bütün kahramanları Paris'teydi. Sanat oradaydı, aşk da, doğruluk da oradaydı. Oraya gidip evlenebilir, yoksul, mutlu ve özgür olabilirlerdi. Scramsfield roman yazabilir, Phoebe de resim yapabilirdi ve orada yaptıkları her şey Amerika'da yaptıklarından çok daha iyi ve daha gerçek olabilirdi; Amerika artık, ülkeymiş gibi davranan bir kuru temizleme şirketinden başka bir şey değildi. Bundan emindiler.

Paris'e gidemezlerse intihar etmeyi ilk ne zaman önerdiğini hatırlamıyordu. Sarhoş olmalıydı. Hatta şaka da yapmış olabilirdi. Ama sonra hemen hiç tartışmadan bu değişmez bir söz olmuştu aralarında: İğrenç Boston'da iğrenç aileleriyle birlikte, iğrenç işler yapıp iğrenç çocuklara sahip olmaktansa, aşklarının aleviyle yanıp kavrulmak çok daha iyiydi.

Fakat birbirlerine bu yeminleri ettikleri zaman her şey soyuttu, çünkü hâlâ Paris'e gidebileceklerine emindiler. Başka kimsenin bir sıkıntısı yok gibiydi. Ama 1928 yılında para konusunda gitgide daha çok kaygılanmaya başladılar. Eğer kaçacak olurlarsa ailelerinden para alamayacaklarını biliyorlardı. Paris'e varınca kirayı bir şekilde çıkarabileceklerine emindiler; iyi bir bohem için para, hiç beklenmedik zamanlarda eve gelen, üzerine çok düşülürse korkan, tek kulaklı bir kedi gibiydi; yani bu esnek fantezilerinde bazen romantik ve esin verici bir şekilde aç kalabilirlerdi, ama bir aşçı tutmaları da lazımdı. Ne var ki sonuçta buharlı bir gemiye iki kişilik bilet alacak paraları bile yoktu. Scramsfield ailesinin evinden biraz antika çalıp satmayı düşündü (kime?), ama Phoebe kendini riske atmasına izin vermedi, çünkü yakalanıp hapse atılırsa yıllarca ayrı kalırlardı. Scramsfield, şimdi Boston'da olsam, iki yüz yetmiş dolara ihtiyacım olsa, sakat taklidi yapıp yanıma üzerinde BU ADAMA ASLA PARA VERMEYİN yazan bir karton alır, o parayı bin türlü şekilde bulurdum, diye düşünüyordu artık. Ama o zamanlar, elektrik lambasından ne kadar anlıyorsa, paradan da o kadar anlıyordu.

Phoebe ve Scramsfield bu planı arkadaşlarına bile anlatamayacakları konusunda anlaşmışlardı. Ama sonunda, bütün diğer olasılıkları tüketince, Scramsfield'ın Roger Amca'yla konuşmasının iyi olacağına karar verdiler. Scramsfield kuzenlerinden, yirmi yıl önce Roger Amca ile Cushinglerin kızının bir hafta ortadan kaybolup New York'ta ucuz bir otelde ortaya çıkmalarıyla ilgili bir hikâye dinlemişti. Roger Amca artık bekârdı, haftanın yüz saatini golf oynayarak geçiriyordu, ama bu hikâye onun bir zamanlar ruhunda bir parça tutku barındırmış olduğunu gösteren bir işaretti; Phoebe ile Scramsfield'in şehre kaçmalarının neden bu kadar önemli olduğunu anlasa anlasa bir o anlardı.

Scramsfield Paris'e gitmeyi o kadar da istemediğini ilk kez Roger Amca'nın oturma odasında elinde büyükçe bir *bourbon* bardağıyla otururken fark etti. Yabancılardan nefret ederdi, Amerikan tarzını severdi ve roman yazmanın, iyi bir fikre sahip olsa

bile, ki değildi, para getirmeyeceğine emindi. Üstelik orada bütün o tanıyor gibi yaptığı insanlara bir sürü içki ısmarlamak ve ısmarlayabildiği için müteşekkir olmak zorunda kalacaktı. Sonsuza dek Phoebe'yle olmak istiyordu elbette, ama onunla sonsuza dek Boston'da, uşak dolu büyük bir evde olmanın neden tatsız olacağını unutmuştu. Büyük vahiy, tam da neden geldiğini anlatmak üzere ağzını açtığı anda gerçekleşmişti ve daha sonra, başarısızlığını garantileyen şeyin bu vahiy olup olmadığını bilemedi. Roger Amca çatık kaşlarla koltuğunda otururken, Scramsfield odada dolanıyor, tıpkı kendi ürününü hiç denememiş bir satıcı gibi, sanat, aşk ve doğruluktan bahsediyordu. Sonra borç istedi.

Kafasını ağır ağır, pişmanlıkla sallayan Roger Amca, böyle aptalca ve çocukça bir kaçışa parasal destek bir yana, onay bile verebilecek olduğunu düşünmesinin büyük hakaret olduğunu söyledi. Bu olayı Scramsfield'ın ve Phoebe'nin anne babasına söylemeyi ciddi olarak düşündüğünü söyledi. Scramsfield'ın planı, böyle bir şey olursa, Roger Amca'ya o fırtınalı gençlik yıllarıyla kötü şöhretli ilişkisini hatırlatmaktı; ama buna cesaret edemedi. Onun yerine beceriksizce özür diledi, amcasına kimseye bir şey söylememesi için yalvardı, evden çıktı ve Phoebe'ye telefon edecek bir dükkân buluncaya dek bir kilometre yürüdü. Onu acilen araması gerekiyordu, çünkü Roger Amca büyüklere anlatacak olursa, o zaman birbirlerini görmeleri sonsuza dek yasaklanırdı. Scramsfield'ın içinde bir şey kafasının iç duvarlarını yumrukluyor, onu bu aptallığa son vermeye davet ediyordu; ama başka bir şey de, eğer şimdi geri çekilecek olursa, Phoebe'yi kendi kendine söylediği kadar çok sevmediğini kanıtlayacağını, kızın da bunu anlayacağını söylüyordu.

İki sevgili intihar anlaşmalarıyla ilgili bazı gazete yazılarını kesmiş ve kupürleri gizli bir defterde saklamışlardı; yani standart prosedürün, birinin diğerini öldürmesi, sonra da silahı kendine çevirmesi olduğunu biliyorlardı. Ama birbirlerini uykudan uyandırmayı bile acı verici buldukları düşünülürse, herhangi birinin diğerini öldüreceğini düşünmek imkânsızdı; yani öyle güçlüydü

aşkları. Demek ki bu işi ayrı ayrı ama eşzamanlı yapmaları gerekiyordu, bu yüzden de Phoebe'nin babasının silah koleksiyonundan bir değil, iki tabanca almak lazımdı.

Bunu bir sonraki pazar günü öğleden sonra, aile büyükleri Kelleher Gül Bahçeleri'nde hayır pikniğindeyken yaptılar. Phoebe baygınlık hisseder gibi yapmış, Scramsfield da Rex Phenscot'la kuş izlemeye gidecek gibi yapmıştı. Phoebe yatak odası penceresinden bütün hizmetlilerin mutfakta iskambil oynadığını, rahat rahat içeri gelebileceğini işaret etmeden önce Scramsfield Kuttleların evinin karşısındaki kaldırımda yarım saat beklemişti; o sürede bu sakin sokaktan birkaç otomobille sadece iki yaya geçmişti. İlki köpek gezdirmeye çıkmış mavi elbiseli bir kızdı, Phoebe'yle aynı yaşlardaydı ve onun gibi sarışındı, ama en ufak zekâ kırıntısından yoksun tabak gibi dümdüz bir suratı vardı. Scramsfield, bu kızın alışveriş dışında hiçbir şey için Paris'e gitmek istemeyeceğini düşündü hınçla. İkinci yaya da pis paltolu ve yalınayak, sakallı bir adamdı, başını yere eğmiş, elinde tıpkı kız gibi bir köpek kayışı tutarak yürüyordu, ama kayış görünmez bir köpeğe bağlıydı. Scramsfield ölmek için eve kendisi yerine bu adamı gönderse dünyaya ne zarar vermiş olabileceğini düşündü.

Phoebe onu içeri aldı. Hemen babasının çalışma odasına gittiler, çekmeceden bir anahtar alıp silahların durduğu dolabı açtılar ve iki tabanca –elmas kabzalı küçük bir Derringer ile en az ev kadar eski olması gereken bir Colt– ile bir kutu mermi çıkardılar. Sonra yukarı Phoebe'nin yatak odasına çıktılar, orada Scramsfield silahları kütüphanedeki eski bir kitaptan ezberlediği talimatlara göre doldurdu.

Derringer'ın emniyetini açamadı. Bir süre kurcaladıktan sonra bunu bütün her şeyi iptal etmenin bahanesi sayıp sayamayacağını düşünmeye başladı. Ama sonra Phoebe silahı elinden alıp hemen emniyeti açtı. Küçükken babası, belki birisi kazara bir silahı masada unutabilir diye ona emniyet tedbirleriyle ilgili ders vermişti. Fakat bu fırsatı kıl payı kaçıran Scramsfield, bir fırsatı daha kaçırmaya niyetli değildi. Bu işin çok yanlış olacağı, Baudelaire'in

(ya da onun gibi birinin) bunu hiç istemeyeceği gibi metazori bir şeyler söylemeye karar verdi. Phoebe ona tapıyordu, onu dinlerdi. Fakat konuşmaya başladığı anda, o da konuşmaya başladı; iki kibar yabancı gibi aynı anda sustular.

"Ne diyecektin?" dedi Phoebe.

"Yok, sen söyle" dedi Scramsfield. Phoebe gergin görünüyordu. Belki o da bunu yapmak istemiyordu. Önce Phoebe sözünden dönerse, o zaman her zamanki gibi ses çıkarmayabilirim, diye düşündü; kararından hiç vazgeçmemiş gibi durabilir, Baudelaire meselesiyle ilgili hata yapma ihtimalini ortadan kaldırabilirdi, çünkü hatırlamakta güçlük çekiyordu; kendini vuran Baudelaire miydi, yoksa Rimbaud muydu?

Phoebe yutkundu. "Acaba biz... yani, evleninceye kadar bekleriz diyordum, ama artık hiç evlenmeyeceğimize göre, neden bekleyelim ki?"

Scramsfield'ın kalbi göğsünü yırtacak gibi oldu. Phoebe'yle bol bol öpüşmüştü elbette, memelerini de okşamıştı giysisinin üstünden, hatta bir kere onu iç çamaşırlarıyla bile görmüştü, ama hepsi o. Bekâretini kaybetmek, o anda bile, ölmekten çok daha gerçek ve görkemli bir olay gibi görünüyordu.

"Peki, sen ne diyecektin, canım?" diye sordu Phoebe.

"Hiç" dedi Scramsfield. "Haklısın bence. Bence... Bence yapalım."

Birbirlerine bakmadan soyundular, sonra Phoebe yatağa uzandı ve Scramsfield üzerine çıktı. Arkasından olan şey bir buçuk dakikadan fazla sürmedi ve sonrasında Scramsfield bu eylemin, onun insan vajinasının yapısı ve mekaniğine ilişkin yetersiz bilgisine bir damla bile bilgi katmadığını anlayarak hayal kırıklığına kapıldı. Oysa kendi bedeninin en hassas kısmıyla ilgili çok ayrıntılı araştırmalar yürütmüştü; bir erkeğin dış yüzeyinde o kadar yumuşak başka yer yok, diye düşündü, sadece dişçi bir azı dişini çektikten sonra ortaya çıkan dişeti buna benziyor. Ama yine de olanlar onu meraklandıracak kadar fantastikti: Eğer insan bunu ne zaman isterse hemen buracıkta, Boston'da, bedavaya yapabili-

yorsa, Paris'e gitmenin ne manası vardı? Başka yere gitmenin ne manası vardı?

Sonra hiç konuşmadan giyindiler ve bağdaş kurup yere, karşı karşıya oturdular. Dizleri birbirlerine değiyordu. Scramsfield bu anın kendini kurtarmak için son fırsatı olduğunu biliyordu, ama o anda konuşursa, bütün her şeyin Phoebe'nin bekâretini almak için yapılmış bir numaradan ibaret gibi görüneceğini de biliyordu. Kız onu küçümseyecekti. Scramsfield buna katlanamazdı.

Phoebe silahı alıp sağ şakağına dayadı. Scramsfield de diğer tabancayı aldı. İkisi de arkaya doğru düşerse, diye düşündü –cesetleri yani– yukarıdan bakıldığında iskambil destesindeki saraylı kartların kusursuz simetrisini sergileyecekti. Oda gün ışığıyla tüy gibi olmuştu.

"Seni seviyorum" dedi Phoebe. Tabancanın kabzasını sıkan eklemleri bembeyazdı. "Hiç pişman değilim."

"Ben de öyle" dedi Scramsfield.

Phoebe'nin gözleri bir an için bu sözlerin banalliğinden ve sesinin sıradanlığından duyduğu şaşkınlıkla yanıp söndü mü? Emin olamadı Scramsfield. Ama kız yine de öne eğilip öptü onu. Sonra başını sallayıp hazır olduğunu belli etti, Scramsfield da başını salladı. "Üç" dedi kız ve Scramsfield'ın parmağı tetiğe dokundu. "İki" dedi kız ve yanaklarına doğru tek bir gözyaşı süzüldü. "Bir" dedi ve Scramsfield her şeyin gerçekten olacağını ilk kez anladı ve içinde panikten bir havai fişeği yükseldi.

Ve sonra Phoebe vurdu kendini.

Kulakları çınlayan Scramsfield tabancayı şakağından çekti, emniyetini kapadı yeniden ve cebine soktu. Sonra ayağa kalkıp yatak odasından çıktı, merdivenlerden koşarak inip ön kapıya koştu; hizmetliler gürültünün ne olduğunu anlamak için kâğıt oyununu bırakmadan önce evden çıkmıştı. Kendi evlerine gelince aynaya baktı, üzerinde bir damla bile kan olmadığını gördü. Geceleyin telefon çaldı, annesi telefonla konuştuktan sonra ona bir cin tonik doldurdu ve Phoebe Kuttle'ın babasının silahlarından biriyle oynarken kaza eseri öldüğünü söyledi. Scramsfield gözyaşlarına boğuldu.

Başı belaya girecek diye kaygılanmadı hiç. Rex Phenscot'la yaptığı hayali kuş izleme gezisini kurcalamak kimsenin aklına gelmedi (ama birisi yirmi yıl önce Phenscot ailesinin de güzel bir kızlarını kaybettiğini hatırladı) ve Scramsfield'ın bir gece Charles nehrine attığı Derringer'ın kaybolduğunu da kimse fark etmedi. Bir sorgu yargıcı Phoebe'nin ölümünü formaliteden araştırdı, ama doğru bir şekilde silahın kurban tarafından ateşlendiği sonucuna vardı. Yine de Phoebe bir intihar notu bırakmadığı için –intihar notlarının yapmacık ve bencil şeyler olduğuna karar vermişlerdi– polis onun birkaç arkadaşıyla görüştü. Kendi evinin salonunda, duvar saati bir kemik keskisi gibi tik tak ederken, Scramsfield'e ne kadar zamandır Bayan Kuttle'ın taliplerinden biri olduğu soruldu. Sonra polis şöyle dedi: "Sorgu yargıcı bana Bayan Kuttle'ın ölmeden kısa süre önce, bir tür... uygunsuz ilişkiye girdiğini söyledi." Böyle demişti. İrlandalı aksanı vardı. "Bu konuda bir şey biliyor musunuz?"

Scramsfield başını salladı. "Bunu duymak çok üzücü" dedi ağırbaşlı bir tavırla ve polisin ne kastettiğini anladı mı, yoksa blöf mü yaptı, bunu kasten belirsiz bıraktı. "Ama bu bir ipucu olabilir herhalde. Phoebe'nin o silahla ne yaptığına dair yani. Herhalde bunu Bay ve Bayan Kuttle'a sormanız gerekir?" Polis başıyla onayladı, ama ikisi de böyle bir konuşmanın hiç yapılmayacağını biliyorlardı.

Olayın ardından Roger Amca Scramsfield'ı kenara çekti. "Bana bak Herbert. Geçen günkü konuşmamızda sana karşı biraz sert davrandığımı anlıyorum. Bence genç bir erkeğin böyle bir sarsıntının ardından uzun bir seyahate çıkması en iyisi. Annenlerle konuştum, kabul ettiler. Eğer hâlâ istiyorsan o parayı alabilirsin. Dönüş bileti, otel paraları, hepsini karşılar." Scramsfield, Roger Amca'nın ricayı geri çevirmesinin Phoebe'nin ölümüne yol açmış olduğu gibi bir fikre kapıldığını sanmıyordu; herhalde, bir yakınını kaybetmiş olan bir akrabasına yardım etmeyi reddettiği için kendini suçlu hissediyordu. O gece Scramsfield bir rüya gördü; bir şapkacı dükkânında Phoebe'yi öpüyordu, diliyle kızın

ağzından bozuk para çıkardı. Birisi kız onunla gemi biletini alsın diye koymuştu parayı, ama Scramsfield onunla kendi biletini almak istiyordu.

Melchior adlı gemi genç erkeklerle ve genç çiftlerle doluydu; sanki hepsi de –oldu da Scramsfield ile Phoebe'nin sözde hayatları küçük bir kasaba tiyatrosunda müzikal komedi olarak sergilendi– o ikisinin rolü için seçmelere katılmış gibiydiler. Samimiyetsizce ve çirkince Phoebe'nin, Scramsfield nefret etsin diye, sevdiği her şey hakkında lak lak ediyorlardı; "sanat, aşk, doğruluk, yoksul, memnun, özgür, gerçek, iyi" gibi sözcükleri –anlamlarını bilmese bile inanageldiği bütün o sözcükleri– öyle bir kullanıyorlardı ki, Scramsfield onların hiçbir anlamı olmadığını, bu masum hecelerin hayatla bir alâkası olmadığını anladı. Yaşlıca çiftler daha kötüydü, çünkü onlar isteseler 1922 ya da 1923 yıllarında, daha her şey tazeyken kolayca gidebilirlerdi Paris'e, ama herkes gidinceye kadar çalışmamıştı hayal güçleri. *Güneş de Doğar*'ı kullanma kılavuzu gibi okumuşlardı ve tabii hepsi de kendi romanları için hazırlanıyorlardı. Scramsfield, beraber olamadıkları için nişanlısının kendini vurduğunu anlattığı zaman heyecanlanan New Yorklu bir kızla tanışıncaya kadar kimseye sokulmadı. Bir gece kızın kamarasında sarhoş oldular ve kız onunla sevişmek istedi. Ama kız yatağa uzandığı zaman Scramsfield'ın aklına Phoebe geldi ve ereksiyonu gevşedi. Kızın sevgilisi ölmüş bir başka adam bulup yatması iki gün sürdü. Ondan sonra Phoebe'nin artık hayatta olmadığını söylemeye gerek görmedi Scramsfield.

Paris tam bir sınavdı. Yeni gelenlerin hiçbiriyle arkadaş olmak istemiyordu, gerçek sürgünlerle arkadaş olmak istiyordu, ama onları da bulmak zordu, zaten bulduğu zaman da onlarla ne konuşacağını bilemedi. Çekici bir çiftin iki yarısından biri olabilmeyi becerebilse, işler daha kolay olurdu. Roger Amca'nın parasını sırf sıkıntıdan çarçabuk harcadı. Sonra sonbaharda Kara Salı diye bilinen borsa çöküşü yaşandı. Daha sonraları, dramatik hava takınmak isteyenler, yaşanan durum için, sanki Rue Scribe üzerindeki American Express binasında bomba patladı, diyecekti, ama aslın-

da sonuç hemen ortaya çıkmadı: Birçok şirket "yeniden güven tesis etmek" için kâr paylarını yükseltmişti ve 1930 yazında Paris'te bulunan Amerikalıların sayısı, bütün 1920'lerde gelenlerden fazlaydı. Ancak kısa süre sonra kâr payları azaldı ve herkes eve döndü; önce yoksullar, sonra zenginler, sonra zenginlere sırtını yaslamış orta kesimdekiler: yani banka memurları, portre ressamları ve İngilizce gazetelerdeki muhabirler. Scramsfield'ın anne babası da ona mektup yazıp gelmesini istemişti. Ama o henüz bir yılı doldurmamıştı orada ve şehri istediği gibi fethedebilmiş değildi.

"Böylece burada kaldım" dedi Scramsfield. "Beş yıl önce. Burayı pek sevmiyorum, ama bu romanı bitirip de yayımlamadan dönmem. Phoebe de böyle olsun isterdi. Eve gitmem doğru olmaz, öyle değil mi?"

Ama Loeser yanıt vermedi. Scramsfield başını kaldırdı. Alman, parmakları hâlâ şampanya şişesine dolanmış halde, uyuyakalmıştı koltukta. Sokaktan bir kadının şarkı söylediği duyuluyordu.

Bir süre sonra Scramsfield de uyuyakaldı.

Ertesi sabah evin giriş kapısına ya bir mezar taşı, mücevher kasası, Napolyon büstü ya da orta büyüklükte, hatırı sayılır kütleli başka bir nesneyle ısrarla vurulmasıyla uyandılar. O şeyin ne olduğu Scramsfield'in kendisini yataktan, karındanbacaklıların dalga biçimindeki hareketiyle kaldırması, ayağa kalkması ve isteksizce sürgüyü açması sonucunda öğrenildi; Bayan Margaret Norb'un zarif eldiven giymiş elinden başka bir şey değildi. Hemen arkasında Elisalexa Norb duruyordu ve Elisalexa'nın dirseğinin altında küçük Mordechai kıvranıyordu. Teyze sinirliydi, yeğen sinirliydi, hatta iguananın kıvranışları bile biraz sinirliydi.

"Günaydın Bayan Norb, size de günaydın Bayan Norb" dedi Scramsfield. Alabildiğine kustuğu için akşamdan kalma hali o kadar korkunç değildi, ama ağzında hâlâ sanki bütün gece Mordechai'yi yalamış gibi bir tat vardı ve dünkü giysileri orasına burasına yapışmıştı. "Bu mutluluğu neye borç..."

"Bay Scramsfield!" dedi Margaret Norb onun sözünü o ilk saygı hecesine iğneleyici bir vurgu yapma yöntemiyle keserek.

"Sizden bir açıklama istemek zorundayım."

"Hmm, evet?"

"Bu sabah tam vaktinde, öğle yemeği için kapanmadan önce Shakespeare and Company'ye gittik. Oradayken Philadelphia'dan gelmiş çok kibar bir muhasebeciyle tanıştık ve ona sizin ünlü 'dostlarınızın' birçoğuyla tanışma umutlarımızdan bahsettik. Fakat bu muhasebeci kültürlü bir adamdı ve bize Joyce'un kimseyle görüşmediğini, Hemingway'in artık Paris'te olmadığını ve Diyagilev'in..." Yutkundu. "Diyagilev ölmüş! Tanrıya şükürler olsun ki çok ince ruhlu değildi bu adam, yoksa hâlâ bilmiyor olabilirdik."

"Bayan Norb, emin olun..."

"Bırakın bitireyim, lütfen. Şans eseri sohbetimize bir başkası da kulak misafiri olmuş. Chicago'dan gelen bu rahip de bir kuzeninin Paris'e geldiğini ve onun hesabından bol bol viski içen bir sahtekârla benzer bir deneyim yaşadığını anlattı. Hatta kuzeni hiç gerçekleşmeyen bir akşam yemeğine para yatıracak kadar ileri gitmiş. Ayrıca *Ulysses*'in birinci baskısının imzalı bir kopyasını satın almış, ama bir sahaf ona bunun çok kötü bir sahtekârlık olduğunu söylemiş, çünkü kitap gravürler ve sözlük dâhil elli sekiz sayfaymış. Chicago'dan gelen rahip bize öyle ayrıntılar verdi ki, söz konusu ayyaşın siz olduğunuzdan şüphemiz kalmadı. Dükkânın kütüphanesinin ödünç kitap kısmında sizin adresiniz vardı ve mal sahibi hanım kişisel çıkar uğruna onun hakkında yalanlar söylediğinizi duyduktan sonra bu adresi mutlulukla verdi. Eğer bizi imkânsız bir hata söz konusu olduğu konusunda ikna edemezseniz, sizi güven suistimal etmekten *gendarmerie*'ye bildireceğiz."

Bütün bu söylenenleri desteklediğini göstermek istercesine, dilini çıkardı Elisalexa Norb.

Scramsfield gülümsedi. "Bütün bunları açıklama fırsatı verdiğiniz için çok teşekkür ederim Bayan Norb. Öncelikle, sizi temin ederim ki Chicago'dan gelen bir kuzenle hiçbir alâkam yok ve elbette kimseye uyduruk bir *Ulysses* satmam söz konusu değil. Vaat ettiğim tanışmalara gelince: Tabii, Joyce normalde kimseyle

görüşmüyor, ama benim sevgili dostlarım için bir istisna yapacak. Eğer Hem Paris'ten ayrılmışsa, bana söylemediği için gücendim doğrusu, ama döner dönmez buluşabiliriz. Diyagilev'e gelince..."

"Evet?"

"Tanrım, benim Sergey Diyagilev'i kastettiğimi sanmadınız, değil mi Bayan Norb? Philadelphialı rahip dostunuz haklı, elbette, onu birkaç yıl önce tüberkülozdan kaybettik. Cenazeyi hiç unutmuyorum; Cocteau öyle etkileyici bir veda konuşması yapmıştı ki. Hayır, sizi kardeşi Fyodor'la tanıştıracaktım. O da en az onun kadar yeteneklidir."

"Herhalde aynı şeyleri Fitzgerald, Picasso ve Chanel için de söyleyeceksiniz?"

"Bence bir parça haksızlık ediyorsunuz Bayan Norb, ama şunu söyleyeyim ki eğer bilimsel gerçeklerden bir-iki kez uzaklaşmışsam..." Omuz silkip ellerini iki yana açtı, pişmanlık ima eden ve bunları önemsemediğini belirten bir tavır takındı. "Yani, ben kendim de bir yazarım Bayan Norb. Hayal gücüm tezgâhımdır. Paris'te daha uzun süre kalırsanız benim gibilerle sıkça karşılaşırsınız."

"Yeterince ikna edici değil Bay Scramsfield. Polise gidiyoruz. Hoşçakalın."

"Hayır" dedi Scramsfield. "Durun. Lütfen! Sabırsız olmayın."

"Söylediğiniz hiçbir şey beni ikna edemez" dedi Margaret Norb başını çevirerek.

"Sizin için Voronoff'tan bir randevu alabilirim."

Kadın durdu. "Gerçek Bay Voronoff mu?"

"Evet."

"Bir hafta sürer herhalde? Biz de o arada size akşam yemekleri ısmarlarız."

"Hayır. Bir hafta değil. Bu öğleden sonra. Bu konuda yalan söylemiş olamam, değil mi? Eğer bugün altıya kadar ameliyat olmamışsanız, o zaman *flics* emrinize amadedir."

Oltaya düşürmüştü. Besbelliydi. Şimdi ne yapacağı konusunda hiç fikri yoktu ama belayı püskürtmüştü.

Derken kadın havayı koklamaya başladı.

"Tanrı aşkına nedir bu koku?"

Yatak ve giysilerden yükselen kötü kokular ona kadar gelmişti. En Amerikan turistlerin bile otelden ayrılır ayrılmaz koku gözeneklerini kapatmayı öğrenmiş olduklarını bilen Scramsfield için bunun bu kadar uzun sürmesi şaşırtıcı olmuştu. "Ben bir koku almıyorum" dedi.

"İğrenç."

"Aşağıdakiler olabilir. Bence onlar Fransız."

"Bay Scramsfield, eviniz böyle lağım gibi kokarken, sizin Dr. Voronoff gibi önemli bir kişinin yakın arkadaşı olduğunuza inanmamı bekleyemezsiniz herhalde."

"Maymunlar olmalı" dedi Scramsfield ve kendini tutamayıp gözlerini bir saniye kapadı; sanki yine on üç yaşındaydı ve bir beyzbol topunu ya öğle maçını kazanmak ya da komşunun camını kırmak üzere fırlatmıştı.

"Maymunlar mı?"

"Evet. Bir gün öncesine kadar, Dr. Voronoff'un Fas'tan getirttiği birkaç damızlık maymun buradaydı. Şimdi Château Grimaldi'ye gittiler. Ama koku peşlerinden gitmedi, ha ha!"

"Dr. Voronoff'un bu evi bazen ameliyatları için kullandığını mı söylüyorsunuz?"

"Sıkça" dedi Scramsfield, koyuvermişti artık. Kapıyı iyice açarak Norbların evin içini görmesini sağladı ve Scramsfield'ın ahşap koltuğunda yayılmış duran Loeser'ı gösterdi. "Aslında, işte Dr. Voronoff."

Loeser bembeyaz oldu.

"Bu mu Dr. Voronoff?" dedi Margaret Norb.

"Evet. Ne yazık ki dün gece geç saatlere kadar ameliyattaydı. Üstelik İngilizce pek konuşamıyor." Loeser'a, "Kalk ve bir Rus aksanıyla kendini tanıt" anlamına gelen bir bakış attı. Fakat Loeser bunu yanlış anlamış olmalı ki felçli bir asker selamına benzeyen bir şey yapıp yere çevirdi başını. "Ameliyat burada olmayacak" dedi hemen Scramsfield. "Bütün araç gereçle otelinize

geleceğiz. Saat dört diyelim mi?"

"O mu yapacak ameliyatı? Bedavaya mı? İkimize birden mi?"

"İkinize mi?"

"Elisalexa henüz genç, Bay Scramsfield, evet, ama çok uzun süre genç kalmak diye bir şey yok sanırım."

"Elbette yok. Öyleyse, ikinizi birden. Kesinlikle. Bedava."

"O zaman sizi bu öğleden sonra Concorde Sainte Lazare'a bekliyoruz. Eğer söz verdiğiniz gibi gelmezseniz ne olacağını biliyorsunuz. İyi günler, Bay Scramsfield. İyi günler, Dr. Voronoff."

Norblar çıktı ve Scramsfield kapıyı kapadı. Loeser'a döndü. "Hiç fena atlatmadık, kanımca."

"Bana bir daha böyle bir şey yaptırma" dedi Alman.

"Affet ahbap, ama senin altından kalkacağını biliyordum."

"Çekmeye başladığın bu filmde oynamamı beklemiyorsundur herhalde."

"Polise gitmelerine izin veremem."

"Nişanlını öldürdün diye kaçmak zorunda olman benim meselem değil."

"Ne? Nişanlımı öldürmedim ben, kaçmıyorum!"

"Dün gece bana onu buharlı gemiden aşağı ittiğini ve kızın boğulduğunu anlattın" dedi Loeser. "Bu yüzden dönemiyormuşsun New York'a. Öyle bir şeyler."

"Hiç mi dinlemedin?"

"O kadar dolandırdın ki lafı, sonuna varmadan biraz kestirmiş olabilirim. Ama işin özünü anladım."

"Phoebe trajik bir şekilde kendi canına kıydı ve benim hatam değildi bu. Ne zaman istersem gidebilirim Boston'a."

"Peki, tamam, sen istediğin kadar dipnot yaz, emin ol, dikkatle okurum onları." Loeser koltuktan kalktı. "Bak ne diyeceğim, uyanınca bu pis ve yabancı ortama baktım ve bir an için dün gece harika bir fahişeyle tanışmış olabileceğimi sandım." Lavaboya gidip yüzünü yıkamaya başladı.

"Yapma, dostum. Benim için yapacaksın bunu, değil mi? Bana bak: Eğer yaparsan seni Picquart'ı görmeye götürürüm."

"Fransız arkadaşını mı? Niye onunla tanışmak isteyeyim?"

"Kendisi tarihçidir" dedi Scramsfield. "Akademisyen. Paris hakkında bilmediği şey yok. Lavicini ve... bütün o diğer adamları anlatabilir sana. Köpek berberi. Gizemler Kalesi."

"Mucizeler Kalesi" dedi Loeser. Yüzünü kurulayacak bir havlu arandı, ama yoktu, o da koluyla sildi.

"Tamam. Almanlardan nefret eder, ben olmasam asla bakmaz yüzüne, ama ona yaptığım son iyiliği hatırlatırsak seninle konuşacaktır."

"Sana inanırsam Norblar kadar kolay lokma sayılır mıyım?"

"Bu adam Hemingway değil. Picasso değil. Şans eseri tanıdığım yaşlı bir adam. Sana ne diye bu konuda palavra atayım?"

"Zaten bu işin nasıl yürüyeceğini düşünüyorsun, anlamıyorum. Maymunumuz yok ki."

"Küçük zenci bir çocuk kullanabiliriz" dedi Scramsfield. "Şu Cezayirlilerden birini."

"Bence hanımefendiler bu üçkâğıdı fark ederler."

"Tamam, eğer üzerinde örtülü bir kafes getirirsek, içinde ne olduğunun önemi olmaz. Hiç görmeyecekler. Anestezi altında olacaklar."

"Bunu nasıl yapacağız?"

"Bize barbiturat satabilecek Kamboçyalı tıp öğrencileri tanıyorum."

"Barbiturat mı?"

"Evet."

"Sağlam kokainleri de var mıdır?"

"Bilmem. Herhalde."

Loeser pencereye gidip dışarı baktı. "Bu iş bütün öğleden sonrayı yer, değil mi? Bugün gidip Théâtre des Encornets bölgesini görecektim."

"Yine görebilirsin. Hazırlıklar için sana gerek yok. Ama saat üçte dön buraya."

"Bari banyo yapmış ol. Kamboçyalılardan en az bir galon karbolik asit al."

Böylece birkaç saat sonra Herbert Wolf Scramsfield ve Sergey Voronoff, Hôtel Concorde Sainte Lazare'a, beyaz doktor önlükleri ve kahverengi doktor çantalarıyla, üzerinde üstü örtülü kuş kafesi duran bir servis tepsisiyle geldiler. Konsiyerje yüklerinin maymun olduğunu söyledikleri zaman adam onları dışarı atmaya çalıştı, ama odaya telefon etmesi konusunda ısrar ettiler ve öyle bir vaveyla koptu ki onları servis asansörüne bindirmekten başka şansı kalmadı.

Norblar küçük bir salonla birbirine bağlanan iki yatak odasında kalıyordu. "Mordechai, maymunu görmek istiyor" dedi Elisalexa Norb, kapıdan girdikleri anda.

"Ne yazık ki bu imkânsız."

"Neden?"

Scramsfield bir an düşündü. "Hastanın güvenliği için" diye uydurdu. Norbları tatmin etti bu. Kıyaslamak gerekirse, diye düşündü Scramsfield, bu süit, kornişli tavanın altında bir milim hava kalıncaya kadar kömür tozuyla doldurulsa bile, yine onun evinden güzel olurdu.

"Ameliyattan önce soyunmamızı isteyecek misiniz?" diye sordu Margaret Norb.

"Hayır" dedi Dr. Voronoff daha Scramsfield ağzını açamadan.

"Peki, keseleri nereye koyacaksınız?"

"Ziroid" dedi Dr Voronoff boynunu işaret ederek.

"Fakat anestezi için kollarınızı kıvırmanız lazım" dedi Scramsfield.

Doktor çantasından iki iğne çıkarıp enjeksiyonları yaptı. Sonra Margaret Norb'u bir koltuğa, Elisalexa Norb'u da sedire oturttu. Birkaç dakika sonra ikisi de uyumuştu, Elisalexa'nın dili ağzından sarkmıştı. Arkalarında duran, servi ağacından yapılmış renkli, portatif Japon paravanında, bir balıkçı kayığına kaplumbağa bırakan sakallı bir adam resmi vardı.

"Neden soyunmalarını söylemedin?" dedi Scramsfield Loeser'a.

"Vaktiyle çok rezillikler yaptım, ama baygın kadınları taciz

etmek için doktor kılığına girecek kadar düşmedim daha. Daha değil."

"Onları taciz etmekten bahseden kim?"

"Sen kesin ederdin."

"Yapmazdım, ama her koşulda devam etmemiz gerekiyor. Onlara şu Nembutal dalgasından çok vermedim, o yüzden ne zaman uyanırlar bilemiyorum." Keşke Weitz burada olsaydı, diye düşündü Scramsfield. Doktor çantasından küçük kahverengi bir paket çıkardı, içindekileri *Boulle* tipi yazı masasının cilalı yüzeyine boşalttı.

"Nedir bunlar?" diye sordu Loeser.

"Neye benziyorlar?"

"Kabuklu böğürtlen mi?"

"Daha önce hiç liçi görmemiş miydin?"

"Hayır."

"İyi. Umalım ki Norblar da görmemiş olsun. Ama lezzetlidirler. Kamboçyalılar çıldırır bunlara. Martiniyle de çok iyi gider." Scramsfield bir tane Loeser'a attı. "Soysana şunu."

Biraz zorlanarak da olsa Loeser meyveyi soydu. Scramsfield bir tane daha soydu.

"Mükemmel" dedi Scramsfield. "Yüzde yüz inandırıcı çiğ maymun taşakları."

Doktor çantasına bakıp içinden küçük bir tüp yapıştırıcı çıkardı.

"Planın bu mu?" dedi Loeser itimatsızca. "Bunları onların boynuna yapıştırmak mı?"

"Başka ne yapacağız? Cerrah değiliz ki biz? Sen müdahale etmemiş olsan daha gizli saklı bir yerlerine yapıştırabilirdik."

Tam işe koyulacakken gözünün ucuyla Mordechai'nin saatin yanındaki şöminenin üzerinde oturduğunu gördü.

"Loeser" diye fısıldadı.

"Ne var?"

"Kertenkele."

"Ne olmuş ona?"

"Seyrediyor."

"Ee?"

"Ya kıza yaptıklarımızı anlatırsa?"

"Nasıl yapacak bunu? Konuşamaz ki."

"Bence onların arasında bir tür... bir tür bağlantı var. Onu yakalayıp çantana koy."

Loeser iguanayı yakalamak için uzandı, ama hayvan şöminenin üzerinden atlayıp Elisalexa Norb'un yatak odasının kapısından içeri girerek gözden kayboldu. Gözden kaybolması yeterliydi, o yüzden Scramsfield operasyona başladı. "*Das ist ein tiefpunkt*" diye mırıldandı Loeser birkaç kez kendine. "*Das ist ein echter tiefpunkt*."

Bir saat sonra Norblar kıpırdanmaya başladılar. Margaret gözlerini açmakta güçlük çektiğinden, Elisalexa tam olarak uyanıncaya dek teyzesinin baldırını çimdikledi. Sonra birlikte aynanın başına gidip işlenmemiş mücevhere benzeyen dış-transplantlarını incelediler.

"Biraz dışarı fırlamış" dedi Margaret Norb. "Keseler."

"Evet," dedi Scramsfield, "ama yakında bedeniniz emer onları."

"Dokunabilir miyim?"

"İsterseniz."

Kadın işaret parmağını tereddüt ede ede küçük ıslak çıkıntıya götürdü, sonra bir anda donakaldı. "Çok hassas."

Elisalexa Norb da aynı şeyi yapıp parmağını yaladı. "Tatlı bu" dedi.

"Lütfen böyle yapma canım, çok iğrenç" dedi Margaret Norb. Voronoff'a döndü. "Bu enfes, Doktor. Bay Scramsfield, telefon edip bir şişe şampanya söyleyebilir misiniz?"

Birkaç dakika sonra zeytuni tenli bir delikanlı bir şişe Veuve Cliquot ve dört bardakla geldi. Margaret Norb'a baktı, sonra Elisalexa Norb'a baktı, derken hayretle gözlerini kısıp elini müşterilerin giysilerindeki küçük bir ihmali işaret edercesine kendi boynuna götürdü, ama elbette vazgeçti. Çıkarken Margaret Norb ona

elli frank verdi, o da sanki bu her şeyi açıklıyormuş gibi filozofça bir edayla başını salladı.

Margaret Norb, Dr. Voronoff'un şerefine kadeh kaldırdı. "Organ bağışçımızın sağlığı nasıl?" dedi şampanyasından aldığı ilk yudumun ardından. Scramsfield, kadın siyah örtüsü altında tepsinin üzerinde duran kuş kafesini işaret edinceye kadar bir şey anlamadı.

"Hâlâ baygın" dedi. "Ama durumu iyi."

"İyi yaşıyorlar değil mi? Yani şu... fedakârlıktan sonra?"

"Evet, lüks içinde yaşıyorlar" dedi Scramsfield.

Elisalexa Norb hafifçe geğirdi. Scramsfield bakınca kızın kadehini bitirdiğini gördü.

"Balki da hamfendi anasteziyadan sonra bu kadar içmamali" dedi Dr. Voronoff ciddi bir kaygıyla. Ama uyarısı çok geç kalmıştı, çünkü Elisalexa Norb anında geriye doğru sendeleyip yazı masasına çarptı.

"Ah canım" dedi teyzesi. "Elisalexa, iyileşmek için hemen yatağına yatman gerekiyor." Yürümek için öne doğru hamle etti, ama kendisi de dengesini bulamadı. Dr. Voronoff onu tutarken kadehinden halıya birkaç damla şampanya döküldü. "Tanrım... ah... şey, Bay Scramsfield, yardımcı olabilir misiniz..."

"Elbette, Bayan Norb" dedi Scramsfield. Kikirdeyen Elisalexa'yı yatak odasına götürdü. Kız çok uysaldı, ama eşiği geçtikleri sırada pirinç kapı tokmağını öyle bir yakaladı ki kapı neredeyse kapandı. Yatağa yatırıncaya kadar bu Scramsfield'ı rahatsız etmedi, sonra kızın onu doktor önlüğünün eteklerinden aşağı çektiğini fark etti. Dengesini kaybetti.

Kızın ağzı onun ağzına yapışmadan az önce sadece "Bayan Norb!" kelimeleri çıktı ağzından. Nasıl yaptıysa kız onun dilini dudaklarının arasına çekip, bir türlü kabuğundan çıkmayan haşlanmış bir midye gibi emmeye başladı. Tek eliyle kendi giysisinin düğmelerini çözüyor, diğeriyle adamın pantolonunun ağını avuçluyordu. Bütün bedeni sinirli bir kurbağa yavrusu gibi titriyordu. Sonunda öpmeyi bıraktı, adam da dilini geri aldı. Sanki ağzına

yumruk yemiş gibiydi. "Tanrı aşkına bunu kesin" diye fısıldadı. "Teyzeniz yan odada." Ama artık kızın kuşağı yarı yarıya çözülmüştü ve Scramsfield kızılcık meme başını gördü.

Elisalexa Norb, başını yastığa bıraktı. Scramsfield'ın ağzı onun memesindeyken, kızın boynuna yapıştırılan liçi gözlerinin birkaç santim ötesindeydi ve meyvenin düz, solgun yüzeyinin teselli eden, neredeyse ruhani bir yanı vardı, Scramsfield ona yoğunlaşarak meditasyona dalarken her an yakalanabileceklerini az kalsın unutacaktı. Kızın öbür meme ucuna geçti. İlk memeden daha güzel bir şeyin varlığını hayal bile edemezdi, ama ikinci meme nasıl olduysa, daha da hassastı ve onu emmekten öyle hoşlanıyordu ki kızla sevişmeye yetecek kadar ereksiyon sağlayabileceğini düşünmeye başladı.

Sonra görüş alanının çeperinde yeşil bir gölge belirdi.

Scramsfield sürüngenin bu kadar hızlı hareket etmesine inanamadı. Bir anda sahibesinin boynuna çöreklenmiş, liçiyi kokluyor, kuyruğunu sallıyordu. Onu eliyle uzaklaştırmak istedi ama Mordechai tiksinti dolu bir bakış atmakla yetinip meyveye döndü. Bir şey söylesem mi diye düşünen Scramsfield, söylememeye karar verdi. O daha pantolonunun kemer tokasıyla mücadele ederken, iguana ağzını açıp sahte cinsel organı ısırdı, onu tek bir kafa hamlesiyle kopardı ve ödülüyle birlikte yataktan uzaklaştı.

Elisalexa Norb çığlık attı. Eli boynuna gitti. "Taşağım!" Kapıya bakınca son anda Mordechai'nin salona kaçtığını gördü, Scramsfield'ı üzerinden beklenmedik bir kuvvetle itip hayvanın arkasından koştu. Scramsfield bileğinden yakalamaya çabaladı. "Bayan Norb, çıplaksınız! Ne diyecekler? Lütfen bir..." Fakat kız kendini kurtarıp çıplak memelerini sallaya sallaya odadan çıktı. Başka ne yapacağını bilemeyen Scramsfield de onu izledi. Dışarıda belasını bulmayı bekliyordu. Fakat bulduğu şey, yazı masasının üzerine yüzünde sabırsız bir coşku ifadesiyle eğilmiş Margaret Norb ve arkasında gidip gelen Dr Voronoff oldu.

"Elisalexa!" diye çığlık attı Margaret Norb. Telaşla ve manasızca üstünü başını düzeltti, sonra dönüp Dr. Voronoff'a öyle bir

tokat indirdi ki adam az kalsın yana devriliyordu.

"Nerede o?" dedi Elisalexa Norb, teyzesinin ne yaptığıyla hiç ilgilenmeden. Scramsfield kertenkeleyi odanın karşı tarafında görmüştü, o yüzden, budala gibi gösterdi. Kız iguanaya doğru atıldı ama bacakları hâlâ tutmuyordu, tökezledi, bir koltuğa çarptı ve sonunda Dr. Voronoff'un tepsisiyle birlikte yere devrildi, gümbürtüyle yere çarpan tepsiden kafes havalanarak uçtu. Üzerindeki kara örtüden kurtularak Japon işi paravana çarptı, yere yuvarlandı.

Ardından gelen sessizlik öyle büyüktü ki ağır ağır açılan boş pirinç kafesin kapısının hafif gıcırtısı bile işitildi.

"Bizim artık gitmemiz lazım" dedi Scramsfield Dr. Voronoff'a. Telaşla çıktılar dışarı.

İki adam Concorde Sainte Lazare'dan çıktılar ve köşeyi dönünce Loeser, "İçerde onunla ne halt yiyordun?" dedi.

"Aynı soruyu ben de sana soracaktım" diye inledi Scramsfield bir köpek tasmasına takılmamak için dans eder gibi adım atarken.

"Ben hayır dedim ama o ısrar etti."

"Yaa. Benimki de. Şampanya ve Nembutal. Bunu unutmamalı. 'Scramsfield'ın Patentli Afrodizyak Serumu.'"

"Tanrım, böyle konuşma, tecavüzcü gibi oluyoruz."

"Tecavüzcü mü? Biz tecavüzcü değiliz. Onlar tecavüzcü."

"Özgür irade tartışmasına burada girmeyeceğim Scramsfield."

"Boşversene koçum, sizin Berlin'de neler çevirdiğinizi duydum. Bir kızı yatağa atmak için hiç haptı, içkiydi kullanmadığınızı mı söylüyorsun?"

"Ben hiç yapmadım."

"Hiç denemedin mi?"

Loeser öksürdü. Sağ yanağı hâlâ pembe pembeydi. "Ne zaman gidiyoruz Picquart'ı görmeye?"

"Şimdi gidelim istersen. Hep evdedir."

Latin Mahallesi'nde, öldüresiye dik ve dar olduğu için insanın yarı yolda neden yağmur oluğundan tırmanmadım ki diye düşün-

meye başladığı, pis bir binanın beşinci katında oturuyordu Picquart. Scramsfield kapıyı çaldı.

"*Quoi?*"

"Scramsfield."

"*Bien.*"

İçeri gidiler.

Herakleitos her şeyin değişim içinde olduğunu söylemişti. Scramsfield bunu Yale'deki ilk sömestrinde öğrenmişti ve Picquart'ın üç kedisinin de Yunanlı bilgeyle aynı fikri paylaşacağından emindi. Bütün ev eski kitap yığınlarıyla doluydu, aralarında olabilecek en dar koridorlar vardı ve bu yığınlar sürekli yeniden düzenleniyor, yerleştiriliyor, kaldırılıyordu. O yüzden kediler her uyandıklarında tümüyle yabancı bir topolojiye uyanıyorlardı; tıpkı hiper-hızlı jeolojik sarsıntılarla saat başı rastgele gümbürdeyen şaka gibi bir sıradağ üzerinde yaşayan kabileler gibi. Dün, bir sözlüğün iki cildi arasında, pencereden gelen sabah güneşinin üzerine düştüğü nefis bir çıkıntı bulmuşken, bugün o çıkıntı ya kaybolurdu, ya çok yüksekte olurdu, yahut üzerine uzandıkları anda devrili verirdi. Kediler evden pek çıkmıyor gibiydi ve Scramsfield bunun nedeninin dışarıdaki büyük şehri ürkütücü, katlanılmaz derecede durağan bulmaları olduğuna inanıyordu. Fakat Picquart bazen çiftleşmek için dışarı çıktıklarını söylüyordu. Herakleitos bir de her şeyin mücadele yoluyla var olmaya başladığını söylemişti; Scramsfield Boston'dayken buna inanmamıştı ama Paris'te inanıyordu, çünkü gecenin bir yarısı çatılarda çiftleşen kedilerin çıkardığı ses herkesi ikna etmeye yeterdi.

Picquart, burnu yıpranmış bir *gargoyle*'yi andıran, sırım gibi, siğilli bir ihtiyardı. Restoranın birinden hesabı ödemeden kaçan Scramsfield'la hücrede tanışmışlardı; Picquart da bir polise küfretmekten tutuklanmıştı. Ertesi sabah birlikte çıktılar ve Picquart artık bazen Scramsfield'dan çalıntı kitap alıyordu. Birbirlerini pek sevmezlerdi.

"Ne getirdin bana? Kim bu?"

"Yanımda kitap yok bugün, Marcel. Bu adam Egon Loeser.

Eski bir ahbabım."

"*Un Allemand*?"

"Evet."

"Ne istiyor?"

Loeser Lavicini'nin Sauvage'a yazdığı mektubu, yolda aldıkları bir kutu puroyla birlikte çıkardı ve ikisini de Picquard'a verdi. "Scramsfield, buradaki Sauvage adlı adamın neden bahsettiğini senin bilebileceğini söyledi."

Picquart mektubu okudu, sonra başını kaldırdı. "Sence neden bahsediyor?" dedi.

"Bilmem. Benim aklımdan geçen, acaba..."

"*Oui*?"

"Acaba kara büyü olabilir mi?"

Picquart güldü. "Kara büyü mü? *Non*. Tam bir embesilsiniz."

"Ne peki öyleyse?"

"Şeytandan bahsetmiyor. XIV. Louis'den bahsediyor. Cours des Miracles'da Villayer ne yapıyordu biliyor musunuz?"

"Hayır."

"Bir postane inşa etmeye çalışıyordu." Picquart, Villayer'nin bir siyasetçi, üçkâğıtçı ve özellikle de XIV. Louis'nin Devlet Şûrası'nın sadakatsiz bir üyesi olduğunu söyledi. Mevkisi gereği her gün uşaklarını yüzlerce mesaj dağıtmaya ve yüzlerce yanıt almaya gönderirdi: siyasi, ticari, felsefi, sosyal ve cinsel mesajlar. Fakat Paris büyüdükçe, bu şebeke gitgide daha pahalı ve karmaşık olmaya başladı; Villayer da başarısızlıklarıyla daha saplantılı hale geldi, şemalar çiziyor, gecenin geç vaktine kadar haritalara not düşüyordu –arkadaşları üzerinde sadece, "Bu bir testtir" yazılı notlar almaya alışmıştı. Sonunda, gerçek vaktini geçirdiği tek bölgenin kendi kuryelerinden oluşan işlek köy olduğunu fark etti. Başkentin ortak bir posta servisine ihtiyaç duyduğuna karar verdi, bunun için gerekirse siyasetçi olacaktı. Tam o sırada, Güneş Kral adına çalışan gazeteci Henri Sauval, Paris'in bütün saygıdeğer yurttaşlarını Mucizeler Sarayı'nın suçlular ve mezhepçilerle dolu olduğuna inandırmaya uğraşıyordu. Aslında yoksul semtler-

den biriydi orası sadece, ama Louis, ne kadar küçük olursa olsun, şehrin onun iktidarına boyun eğmemiş olan her köşesini yeniden şekillendirme işine girişmişti. Villayer da şunu fark etti: Paris'in merkez postanesini Mucizeler Sarayı'nın tam ortasına yerleştirebilirse, Sauval'ın hilelerine engel olabilecek ve belki de semt sakinlerinin evlerini kaybetmesine engel olabilecekti. Bu şekilde kendi ölüm kararını imzalamakla kalmıyor, üstelik onaylamış oluyordu: Louis şehirde bir postane istemiyordu, çünkü onu kontrol edip edemeyeceğinden emin değildi. Üstelik Mucizeler Sarayı'nda hiç istemiyordu. Bu yüzden, bir ziyafetten dönen Villayer'yi kaçırtıp ölümüne dövdürdü.

Lavicini, de Gorge aracılığıyla kralın yakın danışmanlarıyla tanışmıştı, bu sayede bütün bunları öğrendi. Yani Lavicini mektupta Sauvage'ı benzer bir hataya düşmemesi için uyarıyordu. Paris'teki ilk ulaşım sistemi Sauvage'ın bizzat kurduğu bir araba filosuydu. Bu arabalarda yarım düzine yabancı birlikte yolculuk edebiliyor ve kişi başına beş metelik ödemeleri yeterli oluyordu. Sauvage, Villayer'nin eski haritalarına bakarak sefer yollarının tasarımını çok hassas şekilde yapması için Blaise Pascal'a para vermişti, Pascal da bir hafta uğraşıp onu stratejik bir masa oyunu haline getirmeye uğraşmış, başaramamıştı. Ne var ki arabalar hâlâ çok yavaştı. Paris'in sokakları da çok kalabalık. O yüzden Sauvage'ın aklına dünyanın ilk yeraltı ulaşım sistemini yapmak üzere şehrin altındaki terk edilmiş taş ocaklarını kullanmak geldi. Louis bunu da istemedi, çünkü bunu da denetleyebileceğinden emin değildi. "Lavicini, planda ısrar etmemesi için uyarıyordu Sauvage'ı, çünkü ısrar ederse Louis tıpkı Villayer gibi onu da öldürtecekti" dedi Picquart. "'Eğer karanlık alt katmanları fethetme niyetinde ısrar edecek olursan, çok geçmeden onların içine gömüleceksin.' *Çaktın?* Tam da böyle oldu. Yüz yıl sonra de Crosne ölülerimizi yeraltı mezarlıklarına gömmeye başladı; ama Louis ve katilleri bu işin öncüleri sayılır."

Picquart'ın en büyük kedisinin gözlerinde Scramsfield'ı her seferinde rahatsız eden bir şey vardı ve o anda ilk kez kedinin

gözlerinin çocukken ona verilen kulak enfeksiyonu ilacıyla aynı soluk sarı-yeşil renkte olduğunu fark etti.

"*'Erstaunlich*" dedi Loeser. "Bir soru daha sorabilir miyim?"

"Nasıl isterseniz."

"Lavicini'ye ne oldu? Işınlanma Kazası neydi gerçekten?"

"Onun da 'kara büyü' olduğunu düşünüyorsun, değil mi?"

"Bilmiyorum."

"Hayır. Bir suikast girişimiydi o. Barut. Théâtre des Encornets'nin çökmesinin Lavicini'nin makinesiyle bir alâkası yoktu. Louis o gece seyirciler arasında olduğu için çöktü bina. Sarayı Versailles'a taşıdıktan sonra Paris'e çok sık gelmemeye başlamıştı. Yani onu öldürmek isteyen birinin her fırsatı değerlendirmesi gerekiyordu. O sırada başka bir sürü insan ölecek olsa bile."

"Kim yaptı?"

"*Aucune idée*. İngilizler olabilir. İspanyollar olabilir. Herkes olabilir. Louis'nin çok düşmanı vardı, sıradan bir tirandan çok çok daha fazla. Sauvage'ın bir oğlu ortadan kaybolmuştu o sıralar. Çocuklar intikamcı olur. Bu, sorunuza yanıt oldu mu?"

"Evet. Teşekkür ederim."

"Loeser, Picquart ile benim de biraz işim var" dedi Scramsfield. "Sen istersen gidebilirsin."

"Tamam. Zelli'nin Kulübü'nde görüşürüz, Scramsfield."

Loeser gidince Scramsfield: "Bunların hepsi doğru muydu? Ona anlattıkların?"

Picquart omuz silkti. "*Pöf*. Hepsi teori. Villayer, Sauvage, Lavicini; hepsi üç yüz yıl geride kaldı. *Personne n'en saitrien*. Ama bu adam teori istemiyor, olguları istiyor. Ben de olgu verdim ona."

Birkaç gün sonra, saat bire gelmeden, gökyüzüne bir otel şezlongunda eterle bayıltılmış Norb gibi yayılmış o acımasız nisan sabahlarından birinde, Scramsfield Rue de l'Odéon üzerindeki bir kafede oturmuş, ailesine mektup yazıyordu. Sarışın bir adam Shakespeare and Company'nin kapısına geldi, ama kapıyı açacağına cep saatini çıkardı. Ön dişlerini bir peçeteyle silen Scrams-

field ayağa kalktı, adamın yanına gitti telaşla, fark edilecek kadar yakın bir mesafede yavaşladı ve sonra yanından geçti. Birkaç adım attıktan sonra, aklına bir şey gelmiş gibi duraksadı, dönüp, "Sylvia'yı mı arıyorsunuz? Saat ikiye kadar gelmez" dedi.

Scramsfield adamın yüzünde belirecek minnettarlığı bekledi, ama öyle bir şey görünmedi. "Onu aramıyorum doğrusu" dedi adam. "Biriyle buluşacağım." Anlaşıldı: İngilizdi. "Siz kimsiniz?" diye sordu sonra.

"Bayan Beach'in bir arkadaşı."

"Peki, dükkânın çevresinde dolanmak, gelip giden müşterilere açılış kapanış saatlerini bildirmek sizin işiniz mi? Bunun için para mı veriyor size? Tuhaf bir arkadaşlık."

"Sadece geçiyordum buradan..."

"Hayır, geçmiyordunuz. Sizi o kafede gördüm. Bana bir şey mi satacaksınız? Öyle bir havanız var."

Scramsfield tedirgin olmuştu. "Eğer kastettiğiniz buysa, ben üçkâğıtçı falan değilim."

"Öyle şaşaalı bir şey kastetmemiştim. Ama belki de siz kendinizi öyle görüyorsunuzdur. Herhalde benim zengin bir Amerikalı olduğumu düşündünüz?"

"Bakın, ben Paris'te saygı duyulan biriyim..."

"Ya, öyle mi?"

"Evet." Scramsfield göğsünü dikleştirdi. "Aslında, Paris'te tanımadığım tek kişi, saçıma düzgün Amerikan tıraşı yapabilecek bir berber." Fakat bu kez şakanın tonunu iyi ayarlayamamıştı, o yüzden saçma bir laf etmiş gibi olmuştu.

"Anlıyorum. Peki, öyleyse, Adele Hitler'le de tanıştınız mı?"

Scramsfield bu ismi bir yerden hatırlıyordu, ama her nasılsa bu kez abartmaktan çekindi. "Sanmıyorum. Kim o?"

"Berlin'den gelen zengin bir kız. Sevimli bir canavar. Paris'e kaçtı, ben de gidip ailesiyle tanıştım, sonra onları buraya gelip onu yakalamak ve tıpkı Urashima Taro gibi eve götürmek için bana para ödemeye ikna ettim."

"Onu buldunuz mu?"

"Üç dakika kadar soruşturduktan sonra artık Paris'te olmadığını öğrendim. Anlaşılan, yola Los Angeles'ta devam etmeye karar vermiş. Ama ailesine söylemedim daha, çünkü masrafları ödüyorlar. Herhalde bir hafta daha takılabilirim burada. Sonra beni Amerika'ya gönderirler mi, bakalım. Görüyorsunuz ya, ben de bir tür asalağım. Eğer oyunu belli bir inançla oynarsan, çok da utanç duymazsın. Ama sizde o inanç yok sanırım."

"Eğer nerede olduğunu biliyorsanız, neden hâlâ onu arıyorsunuz?"

"Bavullarını peşinden Amerika'ya göndertecek kadar parası olmadığını söylediler" dedi İngiliz. "Yani bavullar hâlâ Paris'te. Ama kimse nerede olduğunu bilmiyor."

"Bavulları ne yapacaksınız? Ailesine göndermek için mi?"

"Hayır. Geçen akşam, Strix'te Grimaldi ailesinin bir mirasçısıyla tanıştım, Bayan Hitler'le Paris'te arkadaşlık kurmuş ama onu yanında kalmaya ikna edememiş. Yıkanmamış iç çamaşırları için birkaç bin frank teklif ediyor."

Scramsfield kulağını kaşıdı. "Cidden mi? Şey, tanıştığımıza memnun oldum. En iyisi ben... aha, ben en iyisi gideyim."

Görüşmenin sona ermesiyle rahatlayan Scramsfield kafedeki masasına döndü. Birkaç dakika sonra bir başka adamın Shakespeare and Company'ye yaklaşıp az önce konuştuğu İngilizle selamlaştığını gördü. Kucaklaştılar, sonra beraber uzaklaştılar ve tam da o sırada Scramsfield Adele Hitler ismini ilk kez nerede duyduğunu hatırladı.

Picquart'ın evindeki o vedalaşmadan sonra Scramsfield bir daha Egon Loeser'ı görmeyi ummuyordu. En kötü hallerini gören insanlarla arkadaş kalmayı sevmezdi. Ama Loeser'ı bulup Adele Hitler'in Los Angeles'a gittiğini söylerse, o zaman Alman ona kesinlikle bir biftek ısmarlardı. En azından birkaç brendi. Ve bir kez olsun Scramsfield'in yalan söylemesi gerekmeyecekti.

Loeser'ı bulmak için ilk önce Flore'ye baktı. Ama bar neredeyse boştu, tam Zelli'nin Kulübü'ne gideceği sırada biri omzuna dokundu. Nane kokusu o kadar güçlüydü ki daha dönmeden onun

Dufrène olduğunu anladı.

"Selam Fabrice."

"Scramsfield, *pauvre con*, ne diyor bu Ermeni senin ve çeklerin hakkında?"

"Ermeni mi?"

"Birisi kefaletini ödemiş. Seni arıyor. Hapse girmesinin senin suçun olduğunu söylüyor."

"Ne saçma. Tam bir talihsizlikti. Elimden gelen her şeyi yaptım ben."

"Ona söylersin bunu. Acayip öfkeli. Seni öldüreceğini söylüyor. Taşaklarını koparacakmış."

İşe bak, diye düşündü Scramsfield. "Yanlış anlama olmuş. Sağol haber verdiğin için ahbap. Gidip hemen bulacağım onu, olanları anlatınca hep beraber güleriz. Basit bir şey."

"Umarım öyledir. Senin adına."

Flore'den çıkan Scramsfield çevresine bakındı, ama neyse ki Ermeni'den eser yoktu, sadece sopalarla ölü bir kediyi dürtükleyen bahriyeli kıyafetli, kıvırcık saçlı iki çocuk vardı. Bir süre Paris'ten uzaklaşmanın iyi olacağına karar verdi. Aniden çıkılan bir kır seyahati, bir iki aylığına; o romanı üzerinde çalışırken Ermeni de sakinleşirdi (ya da tekrar hapse girerdi). İlke olarak, trene binmeden önce Loeser'a kız hakkında bir mesaj yazmasını engelleyecek bir şey yoktu. Ama o zaman da Loeser ona o bifteği ısmarlamazdı. Hayır, bu haberi dönünce verecekti. Paris yılın bu vaktinde şenlikli olurdu. Loeser'ın biraz daha beklemesinde zarar yoktu.

2. Bölüm

Bir haritada on iğne

4
LOS ANGELES, 1935

Chateau Marmont

Güneş gözlükleriyle Sunset Bulvarı'ndaki Chateau Marmont'un oval yüzme havuzunun kenarındaki bir şezlonga uzanmış sigara içen bir kızıl saçlının, ince mavi mayosunun iyice gerilmiş Venüs tepesinin zirvesine tutunurken rüzgârın titrettiği su damlasında yansıyan gün ışığı kıymığı: Los Angeles'a geldiği günün ertesi sabahında otel odasının penceresine külotla çıkan Loeser'dı bu kıymık. O da vardı o su damlasında, şehvetinin her parametresi mayonun yüzey geriliminin katsayısında şifrelenmişti, mayo güneşin iyice ısıttığı tenin üzerinde durursa, onunla birlikte kurumaya can atıyordu. Derken kızıl saçlı onu fark etti ve Loeser öyle hızla geri çekildi ki, az kalsın bileğini burkuyordu.

Loeser hiç seks yapmış mıydı? Yapmış olmalıydı, hayal meyal yaptığını sanıyordu, ama artık olayın hatırası o kadar uzaklardaydı ki, herhalde birisi bana bir ara "seks" diye bir şeyden bahsetti, zamanla ben de böyle bir şey yaşadığımı sandım, diye düşünüyordu; çocukken başından geçen olayları böyle hatırlar insan. Bu noktada, insan kendi beynini nasıl tartamazsa, Loser da cinsel hayal kırıklığının miktarını belirleyemiyordu. Belki de söylediği ve yaptığı her şeyi yönetiyordu bu durum. Emin olmak çok zordu. İyice içine yerleşmiş, bir parçası olmuştu. Ama penisi öyle değildi, onu artık vefasız bir otostopçu, saçma bir ayak izi gibi görüyordu.

Yatağına oturdu. Bir süre pencereye dönemeyeceği için *Hemşirelik Yüksekokulunda Geceyarısı*'nı karıştırabileceğini düşündü. Paris'te çok kısa bir süre kalmaya niyetliydi, fakat fotoğraf albümünden bir gün bile ayrılamadığı için onu Berlin'den alıp

Paris'e götürmüş, oradan da beklenmedik geldiği Amerika'ya kadar taşımıştı. Dün gece otele çok geç vakitte geldiği için bavulu açmamıştı daha, albüm hâlâ bavuldaydı, bavulu da yatağın yanında, yerde, ağzı iki karış açık baygın bir sarhoş gibi yatıyordu. Albüm ikinci en çok sevdiği beyaz gömlekle üçüncü çok sevdiği beyaz gömlek arasında saklıydı. Fakat biraz sonra orada olmadığını anladı.

Uzun zaman önce, ta Adele Hitler'i korse fabrikasında kaybettiği zaman yaşadığına benzer bir panik yaşadı, bavuldaki her şeyi tek tek, hiçbir şey kalmayıncaya kadar savurdu dışarı. Yoktu. Ama kitabı dün gece öğleden sonra buharlı gemide çantaya koyduğundan emindi. O zamandan beri bavuldan çıkarmadığına da emindi. Yol arkadaşını gözden kaçırdığı tek an, New York Limanı'nın gümrük kısmında doldurması istenen ankete deli, cüzzamlı ya da frengili olmadığını, hayatını fahişelik yaparak kazanmadığını ve ABD Başkanı'nı öldürmek gibi bir niyetinin kesinlikle olmadığını yazarkendi.

Kitabı çalmışlardı. Gümrük görevlileri bavulunu cesede çullanmış organ kaçakçıları gibi karıştırmıştılardı, işleri gereği bunu yapabiliyorlardı; kitabı bulmuş, sonra da onu kaçak mal saymak yerine eve götürmek ya da satmak üzere bir dolaba tıkmışlardı. Keşke birine rüşvet falan verseydi. Artık çok geçti.

Yedi yıldır elindeydi *Hemşirelik Yüksekokulunda Geceyarısı*. O kitaptaki büyüleyici kadınlarla gerçek bir dişiyle yaşadığından çok daha uzun bir ilişki yaşamıştı. Bütün imalı işaretleri, bütün davetkâr pozları ezbere biliyordu. Akıl sağlığını ona borçlu olduğunu hissediyordu. Onu kaybetmek akıl almaz bir şeydi; bir evlilik yüzüğü, ilk çocuk gibi bir şeydi o. Onun uğruna ABD Başkanı'na suikast düzenlemek isteyebilirdi. En azından ona zorla frengi bulaştırmak isteyebilirdi.

Kendini kaybetmemeye çabalayarak bir sigara içti, giyindi ve otelden çıktı. Dışarıda, Sunset Bulvarı'nda yolun orta yerinde bir bungalov duruyordu. Loeser ilk etapta bunun ne olduğunu anlayamadı, sonra evin çelik bir kızağın üzerinde durduğunu ve

bir kamyona bağlı olduğunu fark etti. Kamyonet köşeyi dönmeye çalışırken evin bej kiremitli çatısı bir telefon direğine takılmıştı, o yüzden tulum giymiş iki adam evin yanında durmuş, ne yapacaklarını tartışıyorlardı. Yoldaki bu gerçeküstü engelin arkasına arabalar sıralanmıştı. Yolda alkollü ev kullanmanın cezası ne olabilir, diye merak etti Loeser.

Hollywood'un bu kısmında, yani egzoz dumanlarının palmiye ağaçlarının çevresinde kalın bulutlar oluşturduğu bu bölgesinde bile, Los Angeles doğal olmayan bir şekilde güzel kokuyordu. Loeser nasıl olduğunu anlayamamıştı. Bütün şehir satılık ev gibi kokuyordu, sanki emlakçı biri görmeye gelmeden hemen önce sprey sıkmıştı evin içine. Burada güneş de bir garipti. İnsan kendini gün ışığıyla birbirine bakma yarışmasına girmiş buluveriyor, önce onun göz kırpmasını bekliyordu, ama o asla göz kırpmıyordu. Bu arada her binada çarpıcı bir tabela ve ilan cümbüşü vardı ve yayaların önemli bir yüzdesi yürürken kendi kendine konuşuyordu; sanki bu ülkede hiçbir şey huzurunu koruyamazdı.

İndirimli Kitaplar

İçinde bulunduğu şehre isyan bayrağını açmış dükkân kasvetliydi, pis kokuyordu ve Picquart'ın Paris'teki evi gibi kitaplarla karman çorman haldeydi. Kısa dalga radyodan caz mızıltısı duyuluyordu, sanki melodisini unutmuş gibi... Kapının kıyısında bir dergi yığını vardı: *Broadway Brevities, Smokehouse Monthly, Police Gazette, Captain Billy's Whiz-Bang, Artists and Models, Spicy Romances, Jazza-Ka-Jazza, Hot Dog, Paris Nights.* Loeser ucuz baskı yığınından rastgele bir kitap çekti: *Hayvanlarla İnsanlar Arasında Cinsel Münasebetler Ansiklopedisi*, yazan Gaston Dubois-Desaulle. Başka bir tane çekti: *Âşık Kadınlar*, yazan D.H. Lawrence.

"Aradığınız belli bir şey var mı?"

Loeser başını kaldırdı. Tezgâhtaki adamın bir aktör gibi güçlü

bir çenesi vardı, ama iki yanağı sivilce yaralarıyla kaplıydı. "Evet. *Hemşirelik Yüksekokulunda Geceyarısı* adlı bir kitap."

"Yayınevi?"

"Hatırlamıyorum" dedi Loeser. Bunun birini on yıldır tanıyor olup bir kere bile nerede doğduğunu sormamış olmaya benzediğini fark etti. "Fransızca. Kalın kapaklı. Yirmi sekiz fotoğraf var içinde."

"Hiç böyle bir şey görmedim."

"Nereden bulabilirim öyleyse? Fiyatı ne olursa olsun ödeyeceğim."

Adam çatlak bir kahve fincanından bir yudum aldı. "Bulmanız zor olur. Bu tür dükkânlarda o tip kitapların bulunması yasak. 'Genel adaba aykırı' her şeyi yurtdışından postayla getirtmeyi denemek mümkün. Özel koleksiyonlarda bir iki kopya olabilir, ama herhalde hepsi o kadardır."

"Özel koleksiyon mu?"

"Evet. Bir sürü var. Ama insanlar bunu bas bas ilan etmiyor tabii. Herkesin bildiği birkaç tane var, Gorge koleksiyonu mesela, ama onlar da işe yaramaz." Adam Loeser'ın duyduğu en ağır kakafonik Amerikan aksanlarından birine sahipti; hiç tereddüt yoktu, böyle konuşan biri hayatta asla başarılı olamazdı.

"Gorge koleksiyonu nedir?" diye sordu Loeser.

"Wilbur Gorge. Otomobil cilacısı olan bir herif. Onun koleksiyonunun ülkenin, belki de dünyanın en büyük koleksiyonu olduğu söyleniyor. Pasadena'daki çiftliğindeymiş. Fakat bizzat gören kimse tanımıyorum. Uyduruyor olabilirler. Ama sizin kitabınız olsa olsa onda vardır."

"Anlıyorum. Yardımınız için teşekkürler." Loeser tam çıkacakken kasanın yanında *Boğuk Çığlık*'ı gördü. "Stent Mutton var mı?"

"Müşterilerimiz çok sever."

"En son kitabı hangisi?"

Montaj Hattı diye bir kitap çıkardı adam.

"Peki ya Rupert Rackenham?"

"Ondan bir şey yok, hayır."

"Bunu duyduğuma sevindim." Daha öğlen olmamıştı ama Loeser henüz kahvaltısını yapmamıştı. O yüzden şöyle dedi: "Bir de Amerikan hamburgeri yemek istiyorum. En iyisi nerede yapılır?"

"Hollywood'un en iyisi mi, Los Angeles'ın en iyisi mi?"

Bu iki yer Loeser'ın kafasında hâlâ birbirinden çok ayrılmamıştı, ama nedense ikincinin daha göz alıcı olduğunu düşünüyordu. "Los Angeles'ın en iyisi." Kaliforniya'nın en iyisi dese de fark etmezdi.

"Bana sorarsanız, Pasifik Palisades'teki Nickel'in Yeri derim." Adam ceket cebinden bir kartvizit çıkardı, arkasına kurşunkalemle bir şey yazıp kartviziti Loeser'a uzattı.

"12203 Sunset Bulvarı" diye okudu Loeser. "Zaten şimdi Sunset Bulvarı'ndayım. Yani biraz daha batıda mı kalıyor?"

"Evet, arabayla rahatça gidersiniz."

"Araba!" Loeser bunu duymuştu daha önceden: Amerikalıların akıl almaz yürüme nefreti. Gidecekleri yer aynı cadde üzerinde olsa bile arabaya binerlerdi. "Yürüyeceğim" dedi.

"Ben olsam yapmazdım. Uzun yoldur."

"Kaygılanmayın, ben Avrupa'dan geldim. Yürümeye alışkınım." Dükkândan ıslık çalarak çıkarken adamın arkasından bağırdığını duydu, ama duymazdan geldi. Kartvizit hâlâ elindeydi, çevirip öte yanını okudu: WALLACE BLIMK – SAHAF. Öğle yemeğinden önce iştah açıcı bir şeyler yiyeceğim, diye düşündü. Dört saat sonra yolun kenarına çöktü.

Sunset Bulvarı

Kuşkusuz bürokratik dikkatsizlik sonucunda, Sunset Bulvarı'nın bir başı ve bir ortası vardı, ama sonu yoktu. Kıyı çok uzakta değildi artık, ama Sunset Bulvarı herhalde sahile uzanıyor, oradan suya girip Şanghay'a doğru ilerliyordu. Daha ilk başlarda Loeser binaların üzerinde gördüğü sayıların 12203'e hiç yaklaşmadığını görmüştü, ama her blokta rastgele arttıkları için ne yazık

ki bu onun cesaretini kırmaya yetmemişti. Böylece yola devam etmiş, attığı her adımda Los Angeles'ın en iyi hamburgerini yemeye olan kararlılığı artmış ve bir hayvan mezarlığı reklamının hemen yanında bayıldığı sırada, hayatı boyunca yürüdüğünden çok daha fazla yürümüştü. Uzun geniş alanlarda evler vardı ama kaldırım yoktu ya da evler bile yoktu, sadece meyve bahçeleri ve tek tük petrol istasyonu ya da lokantalar vardı, arabalar alay edercesine yanından geçip gözden kaybolurken çimen ya da çakılların üzerinde tökezleye tökezleye ilerliyordu Loeser. Güneş cin içip akşamdan kalmış gibi vuruyordu ve sağında dağlar öğle ışığını yakalıyor, onu seviyor, sonra serbest bırakıyordu. Bu dekorun tasarımcısı kimdi ve neden kimse ona işi çok abarttığını söylememişti?

"İyi misiniz?" Spanyel gözlü, ekoseli giysili bir kadın omzuna dokundu. "Bir bardak su ister misiniz? Evim hemen şurada. Sanırım kitabınız düştü."

Kendi suyunda pişmiş olan Loeser, utanmış ve kararsız bir halde ayağa kalktı, *Montaj Hattı*'nı yerden aldı ve kadının peşinden verandaya ilerledi.

"Arabanız nerede?" diye sordu kadın, Loeser minnettarlıkla otururken. Bir bardak suyla birlikte çikolatalı kurabiye getirmişti.

"Araba kullanmıyorum."

"Ehliyetinizi mi kaybettiniz?"

"Hayır. Hiç edinmedim." Kadın ona aklı mı kıt, yoksa yoksul mu diye anlamak için kaygıyla baktı, o yüzden Loeser, "Almanya'dan geliyorum" diye ekledi.

"Ah! Amerika'yı nasıl buldunuz?"

"Akıl almaz."

Bu zorunlu yürüyüş sırasında Loeser, anlamsızca uzayıp giden bu yerde yaşamanın tek büyük bir yararı olduğunu düşünmüştü, asla kimseyle rastgele karşılaşmazdı insan. Yıllar evvel, üniversiteden yeni mezun iyimser biriyken, Berlin'in en iyi yanının, bir kahve içmek için dışarıya çıkan insanın tanıdığı herkese rastlayabilmesi olduğunu düşünmüştü. Birkaç ay sonra bunun

aslında Berlin'in en kötü yanı olduğuna karar verdi. Orada, eğer birini yatağa atmak için ikna etmeye çalışırken küçük düştüysen, hayatının geri kalanında onları haftada iki kez görmek zorunda kalacaktın demekti; asla kaybolmayan bir kırbaç izi gibi... Burada ise böyle bir şey söz konusu değildi. Bütün eski sevgililer, rakipler, alacaklılar, parazitler: Onlardan uzak durabilmek için onları aramamak yeterli olurdu. Tesadüfe karşı, dağınıklıktan güç alan, güvenli, mantıklı bir yaşam tarzı. Bu gözlemiyle öyle gurur duydu ki, Achleitner'a bir sonraki kartpostalında bu konuda neler yazacağını tasarladı. Ne yazık ki fikri boşa çıkmak üzereydi. "Elindeki kitap Stent Mutton değil mi?" dedi kadın. "Stent Mutton'a bayılırım."

"Ben de!"

"Kocam onu biraz tanıyor. Jimnastik Kulübü'nde tanışmışlar. Karısı bir afetmiş duyduğum kadarıyla. Evleri buraya çok yakın."

"Gerçekten mi?"

"Tabii. Aşağıda, kanyonun sahille buluştuğu yerde. Görmemeniz imkânsız. Sera gibi bir yer."

Loeser Mutton'ın evinde ne bulacağını bilmiyordu, ama günün çilesini boşa çıkarmamak için kutsal bir yeri ziyaret etmek iyi olacaktı. Suyunu içip denize doğru baktı.

Mutton'ın Evi

Batıya doğru yürürken güneş Loeser'ın gözüne giriyordu, o yüzden iyice yakınına gelene kadar hedefini doğru dürüst göremedi ve bu yabancı toprakların ontolojisinde inanılmaz bir çıkıntıyla karşılaştı. Orada, sahilden yukarı nazikçe yükselen bir bayırda, Schlingesdorf'taki Blumstein konutu duruyordu; Sunset Bulvarı'nda gördüğü yolda kalmış kamyonun yorulmak bilmez bir sualtı kuzeni, konutu alıp Berlin'den getirmişti sanki. Her yönüyle tıpkısıydı, fakat bu toprakların tuhaf ışığı ona bir şeyler yapmıştı, aynı bina farklı sonuç vermişti: Berlin'deyken, yazın bile, bulut turşusu kavanozu gibi duruyordu, ama burada, ışıltının

altında, cam duvarlar suyu çağrıştırıyordu, katı değildi, adeta bir kırılım kafesiydi. Havuzun hemen yanındaki taraçada, sarışın bir kadın maun yemek masasına oturmuş mektup yazıyordu. Loeser yaklaşırken başını kaldırıp onu seyretti.

"Burası Stent Mutton'ın evi mi?" diye sordu Loeser.

"Öyle. Ben karısıyım."

"Adım Egon Loeser. Berlin'den geliyorum. Bay Mutton'ı görmeye geldim." Bu pek de yalan sayılmaz, diye düşündü Loeser, çünkü yazarı tanımış olmayı çok isterdi, ama diğer yandan pek dürüst de sayılmazdı, çünkü Atlantik'i apar topar, uzun zaman önce tasarladığı bu buluşma için geçtiğini ima ediyordu.

"Gelmeden arasaydınız. Ne yazık ki bugün kimseyle görüşmüyor. Dinleniyor. Daha dün gece döndük ve seyahat korkunç geçti."

"Nereden döndünüz?"

"Moskova'dan." Mutton'ın karısı sorgulayıcı bir jestle güneş gözlüklerini çıkarttı. Ekoseli kadın onun aşırı güzel olduğunu söylemişti, ama bu neredeyse iftira gibi bir hafifsemeydi. Kadının bedeninde güneşe dönmüş tatlı bir günebakan tazeliği vardı; sanki böylesi başka iklimde asla yetişmezdi. "Berlin'den geldim demiştiniz, değil mi? Los Angeles'ta ne kadar kalmayı planlıyorsunuz?"

"İki hafta kadar."

"Sanatçı olmalısınız. Yazar belki de."

"Tiyatroda çalışıyorum. Nasıl anladınız?"

"Öyle görünüyorsunuz. Kocam ve ben Almanya'daki durumu sadece biraz biliyoruz Bay Loeser, ama çok zor olduğunu biliyoruz." Neyi kastediyordu? Brecht olmayanların kız bulmakta güçlük çekmesini mi? Çalılıklar arasında sessiz bir maceraya mı davet edecekti onu? "Buraya gelmeden önce sizi nasıl karşıladılar, bilemiyorum, ama ikimiz de sürgünlere karşı çok özel bir yakınlık besleriz. Özellikle de yaratıcı çalışmalarını huzur içinde sürdürmekten başka bir şey istemeyenlere. Kaliforniya Kültürel Dayanışma Komitesi adlı örgütü duymuş muydunuz?"

"Korkarım hayır." Loeser, sürgün olarak tarif edildiği için biraz gücenmişti.

"Kocamla ben kurduk komiteyi. Aziz falan olduğumuz için de değil doğrusu." Gülümsedi. "Ulvi hedeflerimiz var. Komite sayesinde ne kadar çok önemli kişiyle tanıştığımızı sayamam. Hatta bu akşam da burada küçük bir resepsiyon veriyoruz. Belki katılmak istersiniz. Kocamı o zaman görebilirsiniz. Eminim ikimiz de kaçışınızı dinlemek isteriz. Duyduğumuz her hikâye bir öncekinden daha heyecan verici oluyor."

"Memnun olurum" dedi Loeser." (Neden kaçış?)

"Öyleyse akşama bekliyoruz. Tanıştığımızı memnun oldum Bay Loeser."

"Gitmeden: Eviniz dikkatimi çekti."

"Evet, ne kadar şanslıyız değil mi? Daha yeni taşındık. Biz Rusya'dayken bitmiş inşaatı. Mimarı da sizin bir yurttaşınız; Gugelhupf. Tasarımı arazi ve iklime uydurabilsin diye onu geçen yıl Los Angeles'a getirdik. Çok bilimsel bir adam."

"Anlıyorum."

"Sonra da Amerika'da kalmaya karar verdi. Bizim için iltifat gibi bir şey oldu! Daha sonra onunla da tanışabilirsiniz."

Loeser, Sunset Bulvarı'ndan geri yürümek yerine, kumsalda yürüyüşe çıkmaya karar verdi. Sular çekiliyordu ve kumun üzerinde büyük spagetti topakları gibi sarı deniz yosunları kuruyordu. Biraz sonra bir sosisli tezgâhıyla karşılaştı, üç sosisli ve bir şişe Coca Cola aldı, ayakkabılarını çıkarıp dalgaların kumsala vurduğu yerin biraz ötesine, *Montaj Hatta*'nı okumak üzere oturdu. Tuzlu köpükler iple bağlanmış bir hayvan gibi ayaklarını yalıyordu.

Moskova gezileri, kültürel hayırseverlikler, kendi kendinden intihal bir Bauhaus villasında öğle uykuları: Loeser, Mutton'ın enfes karısının onu evcilleştirmiş olabileceğinden kaygılanmıştı. Ama son romanını okuyunca ferahladı; Mutton'ın en vahşi romanıydı bu. Sanayici ve aristokratları hiç bu kadar grotesk yazmamıştı, anlatıcısı da hiç bu kadar duygusuz olmamıştı. Loeser, güneş denizin içine dalmaya başlayıncaya kadar iki kez okudu kitabı ve sonra bir saat kadar gökyüzünü bir opera gibi seyretti. Pasifik

günbatımı kadar bayat ve kendi kendini kutlayan bir şey karşısında salya sümük hale gelmiş olmasını aklı almıyordu.

Kendini toparlayabildiğinde saat dokuza geliyordu. Amerika'da partilerin erken başladığını duymuştu, o yüzden ışıklandırılmış akvaryuma doğru yürüdü. Gerçekten de, verandada bir grup insan vardı ve yanlarına yaklaşırken en yakınındaki konuşmadan cümleler çalındı kulağına: "...Ben de adama, parfümümün içinde sentetik menekşeler istemediğim gibi, cin kokteylimin içinde de sentetik limon suyu istemiyorum, dedim! Aynı kokup kokmamasından bana ne, 'herkes kullanıyorsa' bana ne, metil heptin karbonat dedikleri o şeyi sprey diye sıkmam kendime, zehir gazı gibi ismi var zaten. Sonra ona *Bir Yaz Gecesi Rüyası*'ndan o dizeyi hatırlattım –bilirsiniz, 'damıtılıp çiçeğinden güzel kokular çıkarılan gül' falan diye gider– ama adam ne dediğimi anlamadı bile. Bir daha *o* dükkâna gideceğimi hiç sanmıyorum." Konuşan adam inci düğmeli, pudra mavisi üç parçalı bir takım elbise giyiyordu. Giysisini yaka iğneli beyaz bir gömlek, papyon, cep mendili, beyaz puantiyeli kırmızı çoraplar ve üst kısmı delikli siyah şık deri ayakkabılar tamamlıyordu. Profesör havasıyla ve hafifçe kendiyle alay eder gibi konuşuyordu. Loeser'ı yukarı tırmanırken görünce sözünü kesip, "Hey, kim var burada?" dedi. "Bir lodosçu mu?"

"Bayan Mutton'ın davetlisiyim" dedi Loeser. "Nerede olduğunu biliyor musunuz?"

"Ah, demek karımın o tatlı evcil Avrupalılarından birisiniz! Sanırım mutfakta."

"Aslında ben Bay Mutton'ın karısını arıyorum."

"Evet, dediğim gibi, Dolores mutfakta."

"Stent Mutton adlı yazarı kastediyorum."

Adamla sohbet ettiği yaşlıca Japon şaşkınca bakıştılar. "Bu bir radyo komedisi mi? Benim o 'Stent Mutton adlı yazar.' Siz kimsiniz?"

"Egon Loeser benim adım. Ama siz olamazsınız..."

"Ne olamam ben?"

"Ama o zaman bıçağınız nerede?" diye patladı Loeser.

"Puro kesmek istiyorsanız salonda bir giyotin var."

Stent Mutton, yüzü gözü yara izleriyle kaplı, cüsseli bir eski mahkûmdu; kaba saba hikâyelerini, başından geçen korkunç olayları kafasından atmak için öylesine karalıyordu. Loeser bunu böyle biliyordu. Ama şimdi bunu nereden böyle bildiğini hatırlamaya çabalıyordu. Gerçekten bir yerde okumuş muydu, yoksa bir varsayımı alıp gerçeğe mi çevirmişti, onu hatırlamaya çabalıyordu.

"Bakıyorum benim ucuz paçavralarımdan birini getirmişsiniz" dedi Mutton, Loeser'ın hâlâ elinde tuttuğunu unuttuğu kitabı göstererek. "İmzalatmak mı istiyordunuz?"

Loeser bir adım geri çekildi. Bu adamın kitabını kirletmesini istemiyordu. Muhteşem bir şey olurdu gerçek Stent Mutton'dan imza almak. Fakat bu gösterişçi züppenin imzası işe yaramazdı. Kafasını sallayıp eve doğru ilerledi telaşla. Tam o sırada:

"Egon! Bu ne beklenmedik sürpriz!"

"Hayır" dedi Loeser Almanca. "Yo, yo, yo, yo, yo, yo."

"Beni gördüğüne sevinmedin mi?" diye sordu Rackenham. Elinde bir martini vardı; bronz teniyle alay edercesine sağlıklı görünüyordu.

"Sen ne halt yiyorsun Los Angeles'ta?"

"Adele Hitler'i bulup onu Berlin'e dönmeye ikna ediyor olmam lazım. Ama pek bir ilerleme kaydedemedim. Peki, sen ne yapıyorsun burada? Sen de Adele için gelmedin değil mi? Yüzünden belli oluyor onun peşinde olduğun. Ama herhalde ailesi bana verdiği gibi sana da para vermiyordur bunun için. Gerçekten, üç bin kilometreyi sırf onunla seks yapmak için mi geldin?"

"Nerede olduğunu biliyor musun?"

"Daha değil. Sen de mi Paris'teydin?"

"Evet."

"Karşılaşmamış olmamız yazık."

"Evet, çok yazık. Senin yolun nasıl düştü bu partiye?" Ortam Fraunhofenlerde herkes sarhoş olmadan önceki anları hatırlatmıştı Loeser'a.

"Mutton'ı Hollywood Kriket Kulübü'nden tanıyorum. Takımın tek Yankee oyuncusu o, ama sopaya çok iyi vurduğu için pek lafını etmiyoruz bunun. Gelecek ay Avustralyalılarla oynuyoruz."

"Hemen bir kriket kulübüne mi girdin? Ne kadardır buradasın?"

"İki-üç aydır. Hayır, alışmam çok sürmedi, eğer kastettiğin buysa."

"Nerede kalıyorsun?" diye sordu Loeser. Çünkü insanlar partilerde böyle şeyler sorardı.

"Venice Beach Büyücüsü. Ya sen?"

"Chateau Marmont."

"Ne kadar süreceği belli olmayan bir süre için otelde yaşamayı düşünmüyorsun herhalde?"

"Orayı sevdim" dedi Loeser, yüzme havuzunun çevresindeki kadını düşünerek. "Zaten Los Angeles'ta bir eve ihtiyaç duyacak kadar kalmayacağım. Adele'i bulup baştan çıkaracak ve onu Berlin'e geri götüreceğim."

"Peki öyleyse, o plan işe yaramayınca Pasadena'yı tavsiye ederim. Cennet gibi."

"Neresi orası?"

"Hollywood'un doğusu. Milyonerlerin yaşadığı yer. Daha da önemlisi, karılarıyla birlikte yaşıyorlar."

"Wilbur Gorge gibi mi?" dedi Loeser, daha önce Blimk'in söylediklerini hatırlayarak.

"Evet. Gorge'u nereden tanıyorsun?"

"Tanımıyorum. Yani sen tanıyor musun?"

"Evet. Albayla ancak boynuzladığın adamla sahip olabileceğin türden rahat, samimi bir ilişkimiz var."

"Beni tanıştırır mısın?"

"Niye?"

"Tanışmak istiyorum" dedi Loeser. "Nedeni önemli değil."

"Seni akşam yemeğine davet ettirebilirim, ama benim çıkarım ne olacak?"

"Bir borcum olsun. Tamam mı?"

"Sanırım. Neyse, Hecht de burada, biliyor musun?"

"Los Angeles'da mı, bu ev de mi?"

"İkisi de. Paramount'la sözleşme yapmış. Drabsfarben'i de görebilirsin. Gugelhupf'u da."

"Gugelhupf'u biliyorum. Ama ötekiler? Ciddi olamazsın."

"Romanisches Café'nin yarısı burada, Loeser. En azından yoldalar."

Loeser ağır bir dehşet bunalımı yaşadı. "Ama buranın tek sevdiğim yanı tanıdığım kimseyi görmüyor olmam!"

"Ne yaparsın."

"Hassiktir; tüberküloz tedavisi için Alplere gidip sanatoryumdaki herkesin sana tekrar hastalık bulaştırmaya kararlı olduğunu öğrenmek gibi bir şey bu. Neyse, Brecht de gelmediği sürece okyanusa atmam kendimi. Neysi ki yakında eve döneceğim."

"Bay Loeser! Gelebilmenize çok sevindim." Mutton'ın karısı ışıldıyordu yanı başında. "Anlaşılan zaten tanışıyorsunuz Bay Rackenham'la."

"Evet. Bayan Mutton, unutmadan söyleyeyim; benim arabam yok ve Chateau Marmont'da kalıyorum, otele nasıl dönebileceğimi hiç bilmiyorum."

"Ah, orasını düşünmeyin, kâhya sizi arabayla götürür. Şimdi gelin, Bay Gould'la tanışmalısınız. O da sizin gibi yeni geldi Berlin'den."

Loeser'ı tekrar verandaya çıkardı, Gould yanından geçip gittiği adamlardan biri çıktı. Gülüşü bademli kruvasan kadar gevrek, uzun boylu bir adamdı bu; Stent Mutton ve iki kadınla konuşuyordu. Dolores Mutton herkesle tanıştırdı Loeser'ı. "Evet, Bay Loeser'la tanıştık" dedi kocası, tek kaşını kaldırarak.

Kadınlardan biri, "Bay Gould da Berlin'den nasıl çıktığını anlatıyordu" dedi.

"Evet, dediğim gibi, Naziler yazdığım son şiir kitabını yasaklamak istediler. Ben de tam bir aptal gibi şikâyet etmek için karakola gittim. Bana birkaç dakika beklersen amiri görebilirsin, dediler. Oturdum. Sonra, şans eseri, bir polisin arkadaşlarına benim ismi-

mi söylediğini duydum. Hakkımda tutuklama emri çıkarmışlar. Ama tıpış tıpış kelepçelenmeye geldiğimi daha fark etmemişlerdi. Ben de bir fırsatını bulup hemen tren istasyonuna kaçtım. Eve gidip çanta bile toplamadım, yolda bir bavul satın aldım, gerçekten seyahate çıkmış bir turist gibi görünmek için."

"Bütün bunları çok sakin sakin anlatıyorsunuz" dedi Dolores Mutton.

"Aslına bakarsanız, hayatım boyunca hiç bu kadar korkmamıştım!"

"Sırf Yahudi olduğunuz için elinizden her şeyin alınabileceğini bilmek... Bunun nasıl bir şey olduğunu hayal bile edemiyorum Bay Loeser."

"Pardon?" Gould'un sıkıcı hikâyesi sırasında dikkati dağılmıştı.

"Söylesenize, siz nasıl kaçtınız?" diye sordu kocası. "Bu kadar tehlikeli mi oldu sizinki de?"

Loeser'ın birini etkilemek için kendisi hakkında yalan söylememe kuralı resmen yürürlükten kalkmamıştı. O yüzden kadına Yahudi olmadığını açıklamaya hazırlandı; on dakika içinde aldığı bir turist vizesiyle "kaçtığını", Berlin'de asla kendisini tehlikede hissetmediğini ve kimsenin de tehlikede hissetmediğini söyleyecekti. Ama sonra Scramsfield aklına geldi. Neredeyse halüsinasyon derecesine varan yalanı dolanı yüzünden Scramsfield hangi bedeli ödemişti? Onun gibi herifler sevişirken nişanlılarını öldürüp kolayca bu suçtan sıyrılır, sonra allah bilir ev kirasını da cömert bir dula tıkır tıkır ödetirken, Loeser ta Hollywood'a –nüfusun yarısının her sabah "rüya fabrikasında" çalışmaya koştuğu yere– gelecek, bütün incik cıncık yanlış anlamaları inatla düzeltmeye mi kalkışacaktı? Scramsfield yalanlarının içinde penguen gibi yüzüyordu. Loeser'sa bir bataklığın çevresinde dolanıyor ve kuruymuş gibi davranıyordu. Artık yeterdi. Ayrıca Bayan Mutton hayal kırıklığına uğratılamayacak kadar güzel bir kadındı ve zaten Gould'dan hoşlanmadığına, onun kazanmasına izin vermemek gerektiğine karar vermişti. O yüzden: "Evet" dedi Loe-

ser. "Kaçışım çok dramatikti."

"Anlatsanıza."

"Fransa'ya sınırın neresinden geçeceğimi haber almışlardı. Ama ben de tiyatro efektleri tasarlıyorum. O yüzden Işınlama Makinesi adlı icadımı kullandım. Bu icat sayesinde bir yerden diğerine, sahnenin solundan girip hiç görünmeden sağına geçen bir aktör gibi geçiyorum."

"Nasıl çalışıyor?" diye sordu kadınlardan biri.

"İcadım hakkında bir şey söyleyemem ne yazık ki, hâlâ kullanılıyor olabilir. Sadakatim öncelikle kendi kabileme olmalı."

"Ah, evet, tabii."

Kâhya gelip Dolores Mutton'a içeride yardımına ihtiyaç olduğunu söyledi.

"Yani siz tiyatrocu muydunuz?" diye sordu Gould. "Almanya'dan ayrılmadan önceki son prodüksiyonunuz ne oldu?"

"*Lavicini*" dedi Loeser, aslında hiç sahnelenmediği halde.

"Ya. Onu görmedim. Fakat bir sürü tiyatrocu tanırım, bir yerde karşılaşmış olmalıyız. Çalıntı brendilerle yapılan Brogmann partisine gelmiş miydiniz?"

"Hayır."

"Peki ya Vanel'in kumsalda sahnelediği çıplak baleye?"

"Hayır."

"Klein'ın düzenlediği büyük kamp yolculuğunda da görmedim sizi."

"Hayır." Loeser bütün bunlara katılmadığı gibi, davet edildiğini de hatırlamıyordu. Kimdi bu hıyar, neden Loeser'a Berlin'de bütün eğlenceyi kaçırmış gibi hissettiriyordu kendini?

"Siz ikinizin bir kıtadan diğer kıtaya ilk kez tanışmak üzere gelmiş olmanız çok ilginç" dedi Stent Mutton.

"Peki madem buradasınız, film sektöründe çalışacaksınız değil mi, Herr Loeser?" dedi Gould.

"Neden?"

"Sahne tasarımcısı olduğunuz için."

"Evet. Tiyatro için. Film için değil. Amerikan filmlerini be-

ğenmem."

"Bu içine sürüklenmeyeceğiniz anlamına gelmez" dedi Gould. "Neden bilmiyorum ama stüdyo sahipleri Almanlara pek bir saygı duyuyor. Sevseniz de sevmeseniz de Kaliforniya'da daha iyi bir geçim kapısı yok. Baksanıza Hecht'e. Goatloft için çalışıyor."

"Goatloft kim?"

"*Arzunun Yaraları*'nı yönetti. Çok nüfuzludur. Hecht de haftada beş yüz dolar kazanıyor artık. Yaklaşık bin beş yüz marka karşılık geliyor bu. Berlin'de kesinlikle o parayı kazanamıyordu."

"Yazarlar çok mu sıkıntı çekiyor orada?" diye sordu Stent Mutton.

"Bazen. Özellikle de anne babanızdan harçlık almıyorsanız ve borçla yaşamayı sevmiyorsanız. Ben garson olarak çalışıyordum."

Kendini pohpohlamaya nasıl da bayılıyor, diye düşündü Loeser. "Nerede?" diye sordu.

"Schwanneke" dedi Gould.

Orada bulunan tanıklara göre, bunun ardından olan şey Loeser'ın dengeli bir şekilde ayakta dururken devrilmesiydi. Aslında olan şey, sahnenin ağır çekimde gösterilmesinin de ortaya sereceği üzere, Loeser'ın Gould'un burnuna bir yumruk indirmeye çalışırken kolunu beceriksizce savurmuş olması nedeniyle karşısındakinin bunu tam olarak yumruk diye tanımlayamamış olmasıydı. Sorun bacaklarıydı; dört saatlik bir yürüyüşten sonra yavaş yavaş, Loeser gibi istikrarsız fiziksel zindelik seviyesine sahip birinin pelvisine yapıştırılmış uzun çam kozalaklarına dönüşmeye başlamış ve bu yüzden de intikam dolu bir hamleye destek olacak hâlleri kalmamıştı. Loeser'ın kendisinin de böyle bir hâli kalmamıştı aslında, Gould'a saldırmak üzere olduğu konusunda vücudundan herhangi sinyal almamıştı. Sadece "Schwanneke" adını duymuş ve kendi kendine tek kelime bile etmeden öne atılmış, dengesini kaybetmiş, çıplak elini gözle görünür bir şekilde yumruğa benzetmişti. Zelli'nin Kulübü'ndeki Scramsfield buna kıyasla Max Schmeling kalırdı. Loeser için

burada gerçekten pişmanlık verici şey, bu beceriksiz sol kanca hareketinin sonucunda hemen yanındaki yüzme havuzuna düşmesi olurdu. Ama düşmedi, çünkü Gould onu tutmak için kolunu yakalamıştı. Sonra şaşıran, utanan ve Gould'un yardımını istemeyen Loeser onu itmeye çalıştı ve bunu fazlasıyla başardı; birinin cin toniğinden düşmüş bir dilim limona basarak yüzme havuzuna gerçekten düştü. Daha tek bir damla bile içki koymamıştı ağzına.

Havuzdan çıkınca Mutton yatak odasına gidip elbiselerini değiştirmesini önerdi. "Ne isterseniz alabilirsiniz."

"Gerek yok."

"En azından bir gömlek alın."

Loeser üzerinden sular damlaya damlaya, bakıp cık cıklayanlara aldırmadan eve girdi, büyük yatak odasına girip Mutton'ın devasa gardırobundan gömlekle bol bir pantolon seçti. Tıpkı Blumstein'ın evindeki gibi, büyük yatak odasına bitişik bir banyo vardı, üzerini değiştirirken kapıyı kilitleyebilmek için oraya girdi. Saçlarını bir havluyla kurularken, küvetin yanında duran fıstık yeşili, pahalı bir çift Fransız kadın külotu gördü. Dantelli, fırfırlı ve özellikle de kurdeleli iç çamaşırlarını çok seven ve hatta çamaşır ipine asılı külot gördüğünde bile cinsel özlemlerini eski bir kemik çatlağı gibi zonklattığı için gözleri sulanan Loeser, bu ipeğin çok kısa bir zaman önce Dolores Mutton kadar çekici bir kadının apış arasında ıslanıp tatlanmış olduğu düşüncesiyle donup kaldı; bu engellenmesi imkânsız oyalanış yüzünden, kapının arkasından kadının sesini duyduğu zaman hâlâ gömlek düğmelerini ilikliyordu.

"Hayır. Bu sefer çok fazla şey istiyorsun. Hâlâ benim kocam o. Ya öğrenirse? Öğrenmeyeceğini sandığını biliyorum, ama senin sandığından daha zekidir. Öğrenebilir. Kolaylıkla öğrenebilir. Ben de ona bunu yaşatamam. Onu mahveder bu. Aldırmadığını biliyorum, ama ya beni boşarsa? Nereye gideriz o zaman? Bunu sen de benim kadar istemiyorsun. Bunu burada keselim demiyorum, elbette demiyorum, aklım o kadar çalışıyor, ama bir sınırı olmalı. Tehdit savurmanın yararı yok, Jascha. Üzgünüm."

"Jascha!" Bu gerçekten Drabsfarben olabilir miydi? Loeser kapıya kulağını dayadı, ama bir yanıt geldiyse de işitilmeyecek kadar hafif bir sesle gelmişti.

"Bunun konuşmanın tam da sırasıydı" dedi Dolores Mutton bir süre sonra. "Böyle konuşuyor olmamız bile delilik. Hep benim daha tedbirli olmam gerektiğini söylüyorsun. Perşembe sabahı gel buraya, Stent gündüz *Herald*'a gidecek. Şimdi git. Ben de bir-iki dakika sonra gelirim arkandan."

Loeser yatak odasının kapısının açılıp kapandığını duydu. Sonra banyo kapısının kolu kilide takılıncaya kadar döndü. "İçerisi dolu mu? Biri mi var?" Loeser o gidinceye kadar beklesem mi diye düşündü, ama bu sefer de iş kuşatmaya dönüşebilirdi. Kilidi açtı. "Ah, merhaba, Bay Loeser" dedi Dolores Mutton. Sesinde bir kokteyle atılabilecek kadar buz vardı. "Herhalde misafirlerin diğer banyoyu kullanması gerektiğini size bizzat söylememiz gerekirdi."

"Affedersiniz Bayan Mutton, gömleğimi değiştiriyordum."

Yanından geçip yatak odasına girerken, kadın kolunu sıkıca yakaladı. "Az önce neler duymuş olabilirsiniz, bilmiyorum, ama..." deyip duraksadı. Loeser kadının sıcak tenini kendi tenin-de hissetmekten delice heyecanlanmıştı bu arada. "Dedikodulara aldırmam Bay Loeser, kocam da aldırmaz. Ne partilerimizde, ne de evimizde. Pişman olacağınız bir şey söylemeden önce bunu hatırlarsınız umarım." Sonra kolunu serbest bıraktı, banyoya girdi ve kapıyı güm diye kapattı. Sersemleyen Loeser partiden çıkıp kumsalda yürüyerek düşünmeye karar verdi.

Jascha Drabsfarben nasıl olmuş da Dolores Mutton'la bu duruma sokmuştu kendini? Berlin'de besteciye yanıp tutuşan bir sürü kız vardı ve Loeser'ın bildiği kadarıyla, bunun en büyük nedeni adamın onlar için yanıp tutuşmayacağını bilmeleriydi. Hannah Czenowitz bir kere sarhoş olduğunda bir fantezisini anlatmıştı: Drabsfarben piyano başına oturmuş beste yaparken kız da önünde diz çökmüş sikini yalıyordu; adam sıra dışı karmaşık notalara o kadar dalmıştı ki, farkına bile varmıyordu bunun. Mastürbas-

yon yapıp yapmadığı da tartışma konusuydu; kamuoyunun genel izlenimi, onun bunu büyük olasılıkla en az ayda bir kez, ruhsal düzen sağlamak amacıyla yaptığı yönündeydi, fakat çabuk çabuk yapıyor, ardından hemen müziğinin başına oturuyordu. Bu yüzden ara sıra çıkar amaçlı ilişkiler kurması mümkündü, ama evli bir kadınla kaçamak yapmak onun için çok akıl karıştırıcı olurdu. Drabsfarben böyle bir vakit kaybını kabul edemezdi.

Diğer yandan Loeser Hollywood'a gelen bir sürü yabancı yazarın tıkanıp yazamaz hale geldiğini duymuştu. Belki Drabsfarben de burada esin kaynağını kaybetmişti ve ilk kez bir kadını esin perisi yapmaya çalışıyordu. Dolores Mutton için hiç tereddüt etmeden senfoniler yazılabilirdi; sırf göğüs dekoltesi için bile en azından bir şerzo yazılabilirdi. Üstelik ne kadar akla sığmaz görünse de Loeser ne işittiğini biliyordu. Asıl sorun bunu Stent Mutton'a söyleyip söylememekti. Evet, adam iğrenç bir üçkâğıtçıydı. Loeser'a, hem de Loeser'ın açıklamakta güçlük çektiği bir şekilde yalan söylemişti. Ama Loeser yine de seviyordu kitaplarını. Mutton'la ilgili gerçeği bilmek Mutton'ın karakterlerini gerçek olmaktan çıkarmıyordu; aslında, belki de artık daha gerçek duruyorlardı, çünkü eğer yaratıcılarının basit benzerleri olarak görülmezlerse, o zaman baş döndürücü bağımsız yaşamları olan, kendiliğinden doğmuş varlıklar olmalıydı bu karakterler. Ve bir Stent Mutton kahramanının bu konuda ne yapacağı da belliydi. Yoluna dosdoğru devam ederdi. Söylenmesi gerekeni söylerdi. Çok kısa cümlelerle.

Loeser eve döndü ve Stent Mutton'ı verandada, büyük barbekünün yanında buldu.

"Üzerinize uyan bir giysi bulmuşsunuz bakıyorum."

"Evet. Bakın Bay Mutton, sizinle özel olarak konuşmalıyım."

"Ne hakkında?"

"Çok önemli."

Mutton onun tepeye doğru, misafirlerden uzağa, bir kriket sahasına doğru takip etti.

"Evet?"

"Az önce üzerimi değiştirirken, yatak odanızda bir konuşmaya kulak misafiri oldum. Karınızla benim Berlin'den eski bir arkadaşım olan Jascha Drabsfarben arasındaydı. Sanırım bir ilişkileri var."

"Ne?"

Loeser bunun Drabsfarben'ın sohbetine kulak misafiri olduğu son seferden daha büyük bir belaya yol açacağını anlamaya başlıyordu, ama artık geri dönmek için geç kalmıştı. Ayrıca böyle bir konuşmada onun kendini rahat ve erkeksi hissetmesini sağlayan bir şey vardı. "Karınız sizi Drabsfarben'le aldatıyor" dedi. "Bunu kulaklarımla duydum ve bilmeyi hak ettiğinize inandım."

"Yine komiklik mi yapıyorsunuz?"

"Hayır, Bay Mutton. Fazlasıyla ciddiyim."

Mutton iç çekti. "Dolores gibi bir kızla evlenmenin derdi de bu. Birçok erkek böyle bir güzelliğe sahip olsa ne yapacağını bilemeyeceğini anlıyor, o yüzden benim de ne yaptığımı bilmediğimi sanıyorlar. Onu etrafla biraz paylaşmam gerektiğine inanıyorlar. Fakat Bay Loeser, sonuçta karım bana sadıktır. Kusursuz değildir, tanrı biliyor, ben de değilim. Ama birbirimizi her zaman bugünkü kadar derin bir şekilde severiz. Hiçbir şey, yani hiçbir şey onu beni başka bir erkekle cinsel olarak aldatmaya ikna edemez. Bildiğim bir şey varsa, budur. Yanılıyorsunuz. Size başka şeylere kulak misafirliği yapmadan bu partiyi hemen terk etmenizi şiddetle tavsiye ederim."

Büyük olasılıkla Wilbur Gorge da bu kadar kendinden emin olmalı, diye düşündü Loeser, fakat Rackenham onun karısını tarla gibi ekip biçiyordu. Eğer yaşam bu noktaya dek ona bir şey öğretmişse, o da ondan başak herkesin, canı çektiği herkesle, her zaman seviştiğiydi, başka türlüsünü umut etmek saflıktı. "Eğer benim işittiklerimi işitmiş olsaydınız..."

"Ne işittiğinizi sandığınız beni ilgilendirmez. Evimden defolun gidin. Çok ciddiyim."

Loeser bocaladı.

"Ne oldu?" diye sordu Mutton.

"Bir arabam yok ve karınız kâhyanızın beni arabayla Chateau Marmont'a götürebileceğini söylemişti."

"Hoşçakalın!" diye homurdandı Mutton. Sonra dönüp partiye gitti.

Saat neredeyse ona geliyordu. Loeser hayatının geri kalanını tekerlekli sandalyede geçirmek istemiyorsa Hollywood'a kadar yürümesinin imkânsız olduğunu biliyordu, o yüzden Sunset Bulvarı'nın köşesine gidip bir taksi durdurmaya karar verdi. Bütün parası şimdi Muttonların banyosunda asılı duran ıslak pantolonunda kalmıştı ama Chateau Marmont'da para vardı. Ne var ki uzun süre beklediği halde tek bir boş taksi bulamadı, zaten buradaki trafik birinin onu görüp durmasına imkân tanımayacak kadar hızlı akıyordu. Karşıya geçip Sunset Bulvarı'nın doğu yakasında gördüğü lokantaya gitmek, onlardan bir taksi şirketine telefon etmelerini rica etmek en iyisiydi.

Karşıdan karşıya geçmeyi birkaç kez denedi, ama daha yarı yola varmadan canavar gibi bir arabanın aç kurt gibi üzerine geldiğini görüp hemen geri çekiliyordu. Üstelik ortalıkta geçit falan görünmüyordu. Peki, ne yapmalıydı? Bir çalının dibine kıvrılıp uyumalı mıydı? Otların üzerinde durmuş, bulut bulut yükselip boğazını tıkayan çaresizliği tatmaya başlamıştı ki, aniden cana yakın yeşil renkli bir arabanın yan yoldan yukarı doğru çıktığını gördü. Parmağını uzatıp otostop çekti ve saygıdeğer bir görünüm takınmaya çalıştı.

Araba yanında durdu ve şoför penceresini açtı. "Nereye gidiyorsunuz?"

"Hollywood'a gitmeye çalışıyorum."

"Ben Los Feliz'e kadar gidiyorum."

Şoför uzanıp yolcu koltuğunun kapısını açtı.

Loeser boğazını temizledi. "Aslında, arkada oturmam lazım."

"Ha?"

"Başkasının arabasına bineceksem, kendimi taksiye binmiş gibi hissetmem lazım."

"Para da ödeyecek misin?"

"Hayır."

Şoför omuz silkti. Loeser hiç bu kadar yarık bir çene görmemişti. "Nasıl istersen ahbap."

Böylece Loeser arabanın arka koltuğuna oturdu. Bu hoşgörü havasına rağmen bir sohbet başlatamayacak kadar huzursuz hissediyordu kendini, o yüzden pencereden dışarı bakmakla yetindi. Loeser'ın gelirken gördüğü yol kenarı totemleri peş peşe akıyordu, kolay beğenenleri memnun edecek türden benzinci reklamları, reklam panolarında ekşimiş suratlı herifler, sosis, tavşan, şeker resimleri, kovboy şapkaları akıp gidiyordu. Öğleden sonra güneşinde hepsi de dümdüz, ilkel, gülünç görünmüştü gözüne ama şimdi, geceleyin, parlak ampullerle alttan aydınlatılmış, yirmi kilometre ileriden görünecek kadar ışıl ışıl olmuş, baş döndürücü birer anıt ihtişamına kavuşmuşlardı. Achleitner haklı belki de, diye düşündü Loeser tiksintiyle. Kempinski Haus Vaterland geleceğin ta kendisiydi gerçekten. Kaliforniya bir Kempinski kolonisinden başka bir şey değildi; cumhuriyet haline getirilmiş bir eğlence parkı. Ama sonra şunu anladı: Eğer sana gelecek bütün müşteriler otomobille yanından geçip gidiyorsa, o zaman elbette senin de uzaktan bir bakışta görünecek şekilde işlevini belli etmen gerekirdi. Bütün bu çocuksuluk o yüzdendi. Wagner'in Lavicini öldükten yüz elli yıl sonraki bir Venedik ziyareti sırasında karısına yazdığı mektubu hatırladı: "Sanki her şey muhteşem bir sahne dekorunun parçası gibi. En büyüleyici olan da bunların hepsinin sanki gerçek bir tiyatrodaymışım gibi benden uzak olması; kimseyle tanışmamaya çalışıyorum, o yüzden de hâlâ böyle hissediyorum."

İndirimli Kitaplar

Dükkâna gün ışığı ya da temiz hava girmesin diye kapıyı girer girmez kapadı Loeser.

"Nickel'e gidebildiniz mi dün?" diye sordu Blimk.

"Hayır. Fakat Stent Mutton'la tanıştım." Gece yatağa girdiğinde o kadar yorgundu ki gözlerini kapamak bile sanki altındaki

taburenin tek ayağı kopmuş gibi bir düşme hissi yaratmıştı. Sabah da geç kalkmıştı. Biraz okuyarak vakit geçirmek istemişti, ama Amerika'ya yanında getirdiği tek kitap *Berlin Alexanderplatz*'dı ve kitap üç yüz dokuz sayfa sonra bile uzayıp gidiyor gibiydi, o yüzden yüzme havuzunun çevresindeki kadınlardan gözünü alabilmek için daha sağlam bir şeye ihtiyaç duyduğunu hissederek dükkâna gelmişti.

"Nasıl biri?"

Loeser tam Blimk'e Stent Mutton hakkındaki korkunç gerçeği açıklayacaktı ki, yanındaki kitap yığınında bir cep kitabı gördü ve neredeyse istemeden eline almış buldu kendini. Clark Snable'ın *Kadınlar! Nasıl Yatağa Atılırlar* adlı kitabıydı bu ve kapağında, yatakta çıplak yatan bir kadının çocuksu bir çizimi vardı, buruş buruş çarşaflar arasından sanki ayın konumunu takip ediyormuş gibi dimdik yukarıyı ve uzağı gösteren meme ucuyla dev bir göğüs çıkmıştı. "Kendinizi takoz gibi hissetmekten bıktınız mı?" diye soruyordu arka kapakta. Loeser kendini takoz gibi hissetmekten bıkmıştı kesinlikle. "Gerçekten ateş gibi kaliteli kadınlarla haftanın her günü hiç zorlanmadan romantik seks geceleri yaşamanın bütün sırlarını öğrenmek ister misiniz?" Loeser ateş gibi kaliteli kadınlarla haftanın her günü hiç zorlanmadan romantik seks geceleri yaşamanın bütün sırlarını öğrenmek istiyordu kesinlikle. Okumaya başladı. Kullanılan kâğıt o kadar kötüydü ki insana ıslakmış hissi veriyordu, tıpkı dolar banknotlarının ıslaklığı gibi, sanki kitap hafif hafif terliyordu. Bir süre sonra Blimk, "Onunla baş başa kalmak ister misin?" diye sordu.

"Söz veriyorum, parasını ödeyeceğim" dedi Loeser.

"Seni sıkıştırmak için söylemedim. Cidden ahbap, kitapları gizlice iç etmeye çalışmayan birini görmek iyi burada."

Böylece Loeser Blimk'in tezgâhın arkasındaki yerinin yanına oturdu. "Bunu okudun mu?" diye sordu.

"Hayır" dedi Blimk.

"Harika bir şey. Bir kadına lunapark treninde şeftali yemekle il-

gili bir hikâye anlatabilirsen onu beş dakikada kolayca baştan çıkarabilirmişsin, çünkü bilinçaltında seks düşünmesini sağlıyormuşsun, dizine dokunduğun zaman da kendini şişko hissediyormuş."

"Saçmalık."

"Hayır. Kanıtlanmış. Clark Snable denen bu adam dört yüz kez yaptığını yazıyor burada."

Blimk homurdandı. Otururken dirseklerini tezgâha dayayıp kafasını da avuçlarının arasına aldığı için bütün suratına pelte gibi tam bir mutluluk ifadesi yayılmıştı; Loeser dayanamayıp ne okuduğunu sordu. Blimk dergiyi gösterdi. *Amazing Stories*'di derginin adı ve kapağında, bir sürü gözü olan ve dokunaçlarıyla buzdan bir mağaranın içinde iki kâşifi kovalayan kocaman yeşil bir lekenin parlak renkli resmi vardı; resmin altında da H.P. Lovecraft tarafından yazılmış "Deliliğin Dağlarında" adlı bir tefrikanın ilanı vardı.

"H.P. Lovecraft kim?"

"Rhode Islandlı bir arkadaş. Başka boyutlardan gelen canavarlar hakkında hikâyeler yazıyor. Kültler. İnsan kurban etme. Uzaylı tanrılar. Acayip iyi şeyler."

"Cidden mi?"

"Elbette. Bunların uydurma olmadığını düşünenler de var."

"Nasıl yani?"

"Hepsinin gerçek olduğunu düşünüyorlar."

"Ama adam *Amazing Stories* adlı bir dergide yazıyor."

"Tamam, ama yazdığı şeyler o kadar sarsıcı ki panik yaratacağı için gazeteler basmaz, o yüzden burada yayınlıyor diyorlar. Yani gerçeği söylemenin tek yolu onu uyduruk bir Cadılar Bayramı kılığının içine sokmak."

"Kimin aklına gelir bu?"

"Yüksek mevkidekilerin, diyorlar. Cordell Hull, başbakan yardımcısı. En sağlam askeri istihbarattan daha fazla güveniyormuş Lovecraft'a. Amerika'nın, Öklidçi uzayının ötesinden gelen kadim varlıkların tehdidi altında olduğuna cidden inanıyormuş. Böyle söylentiler var."

"Saçma bu."

"Evet, belki öyle, ama gözle görünenden daha fazlası olduğundan şüpheleniyor diye kimseyi suçlayamazsın, falan filan. Üstelik sadece İncil'de okuduklarını kastetmiyorum. Oradakinden de başka şeyler. Daha kötü şeyler."

Loeser'ın aklına Lavicini ve Işınlanma Kazası'nın bütün o esrarları geldi. "Suçlayamazsın herhalde."

Blimk bir sigara paketi çıkarıp Loeser'a uzattı. "Şu sıralar o kadar çok içiyorum ki buraya bir baca yaptırsam iyi olacak." Oturduğu yerin üzerinde, tavanda oluşmuş kahverengi lekeyi işaret etti. "Herhalde bir sarkıt oluşturmaya başladım burada." Birer sigara yaktılar. "Sen nerelisin, sormamda sakınca var mı?"

"Almanya" dedi Loeser.

"Hadi ya? Neden geldin Hollywood'a? Naziler mi kovdu?"

Loeser, herhangi birine karşı dürüst olacaksa, pornocunun bu iş için en iyi aday olduğuna karar verdi. "Hiç alâkası yok. Bir kızın peşindeyim."

"Biriyle mi kaçtı?"

"Aslında ilişkimiz yoktu."

"Sadece çok hoşlanıyorsun?"

"Evet."

"Ta Amerika'ya sırf bir kıza tutuldun diye mi geldin? Annem duysa bayılırdı buna."

"Hiç böyle düşünmemiştim. Evet, herhalde hoş bir şey. Böyle de denebilir."

"Romantik."

"*Genau.*"

"Bulabildin mi peki?"

"Hayır. Otelde bir raf dolusu Kaliforniya telefon rehberi var, baştan sona taradım hepsini sabah. Onun ismi yok. Ama adını değiştirmiş olabilir. Özellikle de filmlerde oynayacaksa."

"Olabilir mi bu?"

"Çok güzeldir. Üstelik hırslıdır. Stüdyolarda da dolanıp sormam lazım herhalde. Başka ne yapayım, bilmiyorum."

"Özel bir dedektif tutabilirsin. Bu civarda bir tane biliyorum, bir hafta ver, Los Angeles'taki herkesi bulur sana."

Blimk adresi başka bir kartvizitin üstüne yazdı ve Loeser da ona *Kadınlar! Nasıl Yatağa Atılırlar*'ın parasını ödedi. "Lovecraft denen bu adamdan bir şey var mı sende?"

Blimk arka odaya gitti, bir dosya dolabını karıştırıp elinde bir dergiyle döndü. "Benim en sevdiğim bu. 'Cthulhu'nun Çağrısı.' Ödünç alabilirsin ama sonra geri getir." 1928 yılından kalma, yırtık pırtık bir *Weird Tales* dergisiydi bu. Bu kez Lovecraft'ın ismi kapakta küçük harflerle yazılmıştı, anlaşılan editörler Eliott O'Donnell'ın "Hayalet Masa" hikâyesi için daha çok heyecanlanmışlardı. Hikâye mavi giysili bir kadını, kötü niyetli, pençeli bir antika masadan korumak için silah çekmiş bir adam resmiyle süslenmişti. Bauhaus'a böyle bir şeyi asla sokmazlardı, diye düşündü Loeser.

Bevilacqua Dedektiflik Ajansı

Bürosu bir puro dükkânının üstünde olan dedektifin gülümsemesi, sanki ağzı kenarlarından olta kancalarıyla geriye doğru çekiliyormuş hissi veriyordu. "Buyrun oturun" dedi adam. "Sizin için ne yapabilirim?"

"Wallace Blimk tavsiye etti sizi bana" dedi Loeser. "Bir kızı bulmaya çalışıyorum. Los Angeles'a birkaç ay önce geldi."

Loeser konuşurken Bevilacqua kirazlı bir lolipopun ambalajını açıp şekeri ağzına soktu. Emmeyi bırakınca onu bir kültablasına koydu özenle. "Bulunmamak için özel bir çaba harcıyor mu?"

"Sanmıyorum."

"Açık konuşalım öyleyse. Size günde yirmi dolar artı masraflara mal olur."

"Siz bu konuda mı ihtisas sahibisiniz? Yani kayıp kişiler?"

"Kısmen öyle sayılır. Kalan kısmı da aldatma meseleleri. Eşinin ilişkisi olduğunu düşünenler olursa gidip araştırıyorum."

"Bu da çok sık oluyor mu?"

"Çok çok sık" dedi Bevilacqua, Rockies'in batı kısmında el at-

madığı evlilik kalmamış gibi bir havayla.

"Söylesenize, bir adama karısının başkasıyla yattığını söylediğiniz zaman tepkisi ne oluyor?"

"Öfkeleniyor" dedi Bevilacqua, elindeki lolipopla anlayışlı bir jest yaparak. "Ama kanıtları görünceye kadar. Sonra minnettar oluyorlar. Ciddi minnettarlık. Bazen de çok acıklı oluyor. Utanç verici. Benim şahsi tecrübeme göre, kadınlar sessiz sedasız hallediyor her şeyi. Neyse, işimize bakalım. Bu kızın adını söyleyebilir misiniz?"

"Asıl adı Adele Hitler. Yirmi iki yaşında. Siyah saçlı, mavi-yeşil gözlü. Ağır Alman aksanıyla iyi İngilizce konuşur."

Bevilacqua defterinden başını kaldırdı. "Hoş biri mi?"

"Pardon?"

"Çekici mi?"

Loeser bir an sessiz kaldı, sonra ayağa kalktı. "Affedersiniz. Fikrimi değiştirdim. Umarım çok vaktinizi almamışımdır."

"Sorun ne?"

"Hoşçakalın Bay Bevilacqua."

Loeser ofisten telaşla çıktı. Bevilacqua'nın yüzünde öyle bir ifade belirmişti ki, Adele'i bulur bulmaz sikeceğini şıp diye anlamıştı Loeser. Sonuçta, Stent Mutton kitaplarında özel dedektifler ele aldıkları davadaki her kadını sikerdi, müşterinin kızından başlayıp vestiyerdeki kızlara kadar herkesi. Rackenham'la yaşadıklarından sonra mecbur kalmadığı sürece Adele'i azgın bir avcı erkeğe daha teslim etmeyecekti. En az üç ciddi doktordan iktidarsız raporu almış bir özel dedektif buluncaya kadar, onu kimseden yardım almadan bulacaktı. Sunset Bulvarı'nın hengâmesine baktı. Nasıl ki bir kuraklık ağaçların halkalarında sonsuza dek iz bırakırsa, Berlin'deki bütün yeni ağaç kabuklarının altında, bakmayı bilen için ekonomik krizin izlerini bulmak mümkündü, ama Los Angeles hiç susuz kalmamıştı sanki.

Muttonların Evi

Yeni fotoğraf makinesini deri bir kayışla boynuna asmış olan Loe-

ser, evin verandasına yaklaşırken, biraz olsun çalılıkların arkasında kalabilmek için yolun kıyısındaki gür fundalıkların çaprazına geçti. Önce ortalıkta Dolores Mutton'dan eser yoktu, sonra eve iyice yaklaşınca, mutfakta portakal yerken gördü onu; Gugelhupf dizaynı ev sanki bilhassa dedektifler işlerini kolayca yapabilsinler diye tasarlanmıştı. Drabsfarben daha gelmemişti anlaşılan, o yüzden Loeser bir ağacın gölgesine oturdu, pantolonundaki tozları silkti, beklemeye başladı. Bir iki metre ötedeki zümrüt rengi bir kayanın gölgesinde, Mordechai'ye benzer bir kertenkele uyuyordu. Esintiyle birlikte okyanus kokusu geliyordu, böyle dev bir hayvana göre çok hafif bir kokuydu.

Öğleden biraz önce evin önünde bir araba durdu ve arabadan inen besteci eve girdi. İyice çömelen Loeser verandaya doğru ilerledi. Drabsfarben ile Dolores Mutton oturma odasındaydılar, ikisi de sanki iki gece önceki tartışmaya devam eder gibi sinirli görünüyordu. Loeser birkaç fotoğraf çekti, ama Stent Mutton'ı yanıldığını kabul etmeye zorlamak ve Bevilacqua'nın sonrasında yaşanacak olduğunu söylediği minnettarlığın tadını çıkarmak için en azından bir öpüşme fotoğrafı lazımdı.

"Ne halt yiyorsun burada?"

Loeser'ın kalbi tenis topu gibi hop etti. Döndü. Kot gömlekli bir genç irisi, bir kolunun altında büyük kahverengi bir torbayla karşısında duruyordu.

"Muttonların arkadaşıyım" dedi Loeser.

"Tabii öylesindir," dedi oğlan. Sonra serbest eliyle Loeser'ı yakasından tutup bayırdan aşağı, eve doğru sürükledi. "Bayan Mutton! Bayan Mutton!" diye bağırıyordu bir yandan.

Dolores Mutton verandaya çıktı. "Ne var?"

"Alışverişi yapmış size gelirken bu sefili yakaladım, yukarıda saklanmış fotoğraf çekiyordu. Üçkâğıtçının teki herhalde. Yabancı sanki."

"Çok teşekkür ederim Greg. Bu adamı tanıyorum. Daha önce de rahatsız etti bizi. En doğru şeyi yapmışsın."

"Siz polis çağırırken burada beklememi ister misiniz?"

"Hayır, gerek yok. Ben ilgilenirim onunla. Sen aldıklarını bırak, yeter."

Greg torbayı yere bıraktı ve kadın cüzdanından beş dolar çıkarıp ona verdi. O gidince Loeser sızlandı, "Gömleğimle pantolonumu almaya gelmiştim."

"Ne diye fotoğrafımızı çekiyordunuz?"

"Evi çekiyordum. Mimarisi..."

"Yaa tabii tabii!" Fotoğraf makinesini elinden aldı, barbekü-ye doğru fırlattı. Makine güm diye çarpıp seramiklerin üzerine düştü. Gün ışığı kadının sarı saçlarında ökseye yakalanmış gibi çırpınıyordu. "Size bir şey söyleyeyim, Herr Loeser. Jascha'yı bir adamı öldürürken seyretmiştim. Bir narı ikiye bölüp sonra da taneleri çıkartmak için o yarımların içini dışına çıkartmış mıydınız? Çıkardığı sesi hatırlar mısınız? Jascha bir insanın hayatını öyle sessiz sedasız sona erdirebilir, daha fazla ses çıkmaz. Bunu bir kere gördüm ve çıkan sesi işittim. Eğer bir daha böyle bir şey yapmaya kalkarsanız –kocama hiç gereği olmayan bir şey daha söylerseniz– Jascha sizi öldürür ve olayı kaza gibi gösterir. O zaman ben bile durduramam onu. O makine elbiselerinizle birlikte çöpe gidecek ve hayatta olduğunuz sürece bu eve bir kilometre bile yaklaşmanızı istemiyorum. Anladınız mı?" Loeser yanıt veremeyecek kadar sarsılmıştı, o yüzden kadın bağırarak tekrarladı: "Anladınız mı?"

"Evet. Anlıyorum. Peki. Teşekkür ederim. Hoşçakalın."

Loeser dönüp kaçtı.

Dehşete kapılmıştı ama kapılmaması gerektiğini biliyordu, çünkü Dolores Mutton'dan duyduğu şey sadece metaforik bir tehditti. Kesinlikle. Canlı, ayrıntılı, ikna edici ve ürpertici, ama yine de yüzde yüz metaforik. Drabsfarben katil değildi. Loeser bundan emindi. Kocalara boynuz takan tipte biri de değildi. Bu konuda ne bilirdi ki? Yine de, sadakatsizlik kadar önemsiz bir suçu örtbas etmek için hangi manyak elektrikli sandalyeyi göze alırdı? Belki bir Stent Mutton karakteri. Ama gerçek dünyadan biri değil. Keşke kadının sesinde gerginleştiğini hissettiği o pi-

yano telini duymazdan gelebilseydi. "Çünkü güzellik korkunun ilk ânından, hâlâ az çok katlanabildiğimiz, soğukkanlı bir tavırla bizi yok etmeye tenezzül etmediği için hayran kaldığımız bir korkunun ilk ânından başka bir şey değildir. Bütün melekler korkunçtur." Rilke. Anlaşılan yaşlı Rainer bir ara Dolores Mutton'la tanışmıştı.

Gorge'un Evi

Loeser artık Kaliforniya mimarisine ve onun Gotik, Tudor, Misyon vb. tarzlardan yaptığı cömert melezlere alışmıştı, ama kırmızı çatılı dev Gorge köşkü o kadar keyfi ve oksimoron bir üslup meleziydi ki, ancak sürrealistlerin "Zarif Ceset" tekniğiyle yapılmış olabilirdi. Dört bir yan sütunlarla, kavislerle, kemerlerle, parmaklıklarla, balkonlarla, arabesk süslemeler ve *gargoyle*'lar ile kaplıydı ve bunların hiçbirinin insana büyük bir bardak buzlu Gugelhulpf içme isteği yaratmaktan başka amacı yok gibiydi. Yine de tuhaf bir cazibesi vardı ve evin önündeki bahçe çiçeklerle coşmuştu. Zili çaldıktan sonra verandada bekleyen Loeser, bir an için caddenin ucunda park etmiş olan siyah bir Chevrolet'nin şoför koltuğundaki birinin onu seyrettiği hissine kapıldı, ama emin olamadan ön kapı ardına dek açıldı ve Gorge'un şahsi sekreteri, Woodkin adlı efemine bir tip onu eve aldı.

"Albay Gorge çalışma odasında ama birazdan aşağı inecek. Lütfen salona buyurun."

Bir önceki gün öğleden sonra Chateau Marmont'a dönen Loeser'a Rackenham'ın telefon edip bıraktığı mesajı vermişlerdi: "Bu gece Gorge'la yemek yiyeceğim ve ona bir misafirim olacağını söyledim. Son anda haber veriyorum ama burada arkadaşın olmadığına göre herhalde müsaitsindir. Saat yedide gel ve çok asık suratlı olmamaya gayret et." Biraz bu son talimat nedeniyle, biraz da saçma bir eşyayı kazara yanına almış olmayı haklı çıkarmak adına, büyük halasının verdiği saatten suratlarla süslü bir kravat takmıştı. Gerçekten de akşam için bir planı yok-

tu. ("Evet, Albay Gorge, evinizi gezmekten dolayı çok mutluyum. Acaba sizin o efsanevi 'nadir kitaplar' koleksiyonunuzu da görmek mümkün olur mu?") "İlk ben mi geldim?" dedi.

"Hayır, Bay Rackenham burada zaten. Bir şey içmek ister misiniz?

"Viski, lütfen."

"Ne yazık ki Albay Gorge evde alkole izin vermez." Woodkin'in diksiyonu o kadar zarif bir şekilde kölemsiydi ki, sanki sesini sadece karşısındakinin ilgi çekici bulabileceğini düşündüğü belli semantik birimlere dikkat çekecek kadar yükseltiyordu.

"Nasıl yani?" diye sordu Loeser.

"Alkol asla olmaz. Bu konuda çok katıdır."

"Ah, bir yaşıma daha girdim. Peki, kolonyanız var mı? Antiseptik alkol? Yemeklik şarap? O tür herhangi bir şey?"

"Korkarım yok."

"İnsanlar normalde ne içer burada?"

"Albay zencefilli gazoz tercih eder."

"Salon" bir katedral meydanı kadar büyüktü. Rackenham karşı uçta, konuşmaları duyamayacağı bir uzaklıkta durmuş, iri yapılı, ak saçlı, alaycı, neredeyse çıldırmış bakışlı ve bilek güreşinde karşısına çıkanı kolayca yenebilecek bir bıyığı olan bir adamın portresini inceliyordu. Odanın içinde böyle on portre asılmıştı ve Rackenham'ın yanına gitmek için altın renkli, kalın halının üzerinden yürüyen Loeser, durup çevresine bakınca, hepsinin bakışlarının izlediği görünmez çelik mızrakların, tam da onun durduğu yerdeki bir eksen üzerinde birleştiğini fark etti. Kendini tutamayıp istemsiz bir korku çığlığı attı ve hemen yerini değiştirdi, telaşla yürümeye devam etti. Rackenham başıyla selam verdi ve Loeser en yakındaki portrenin çerçevesine hak edilmiş pirinç levhada "HIRAM GORGE: 1854-1911" yazdığını gördü. Sağındaki ve solundaki diğer tablolara da baktı ve "Anlamıyorum" dedi. "Bu tablolardaki yüzlerin hepsi aynı. Yani bu ailevi bir benzerlik değil; bunlar birebir aynı."

"Nedenini tahmin edeceğinden eminim" dedi Rackenham.

Loeser yutkundu. "*Mein Gott*, yani Gorge, Dracula gibi ölümsüz bir varlık mı?"

"Hayır, değil tabii. Ev sahibimiz atalarının izini on yedinci yüzyıla kadar sürebiliyor ama orijinal portreler günümüze ulaşmamış. O da evi inşa ettirirken bütün bunları sipariş etmiş. Farklı dönem kostümleri içinde hepsi için poz vermiş. Ressam da fena değilmiş hani, baksana, zaman içinde geriye gittikçe çehreler daha bir atalarına benziyor. Tabii, burada dedenin annesinin Meksikalı olduğunu ima etmemişler. Bir-iki kuşak öncesinde Kreyol kanı olduğunu da belli etmemişler."

Loeser kapının yanındaki "en eski" portreye bakmak için odayı dolandı. Resimde pudralanmış bir peruk ve dantelli boyun bağı takmış bir Gorge vardı, altında da "AUGUSTE DE GORGE: 1638-1739" yazıyordu.

"Olamaz! Auguste de Gorge, Gorge'un atası mı?"

"Evet" dedi Rackenham. "Herhalde çoğumuzun öyle. De Gorge'un akıl almaz sayıda çocuğu vardı. Fakat çoğu gayrimeşruydu. Aile ağacında Wilbur Gorge'un dalı, aile adını koruyan tek dal olmuş."

"Nasıl yüz bir yaşına kadar yaşamış?" diye sordu Loeser geri gelerek.

"Kendi çağı için yaşlıymış, ama yine de Dracula sayılmaz."

"Ben onun Işınlanma Kazası'nda ezildiğini sanıyordum."

"Ezilmiş. Fakat ölmemiş. Çok zarar görmemiş anlaşılan."

Woodkin gelip Loeser'a zencefilli gazozunu verdi. O çıktıktan sonra Rackenham cebinden küçük bir şişe çıkardı, kapağını açtı ve Loeser'ın bardağına bir iki damla cin koydu. Loeser teşekkür etti, yudumladı, suratını buruşturdu ve bu emprovize viskiyi küçük parmağıyla salladı. "Bu ev *erstaunlich*."

"Bu caddenin en büyük evi de değil hani. Milyonerler mahallesi burası."

"Yine de... Para ona miras mı kalmış?"

"Hayır. Gorge'un babası Albuquerque'de beş parasız ölmüş.

Azman gibi bu evin parası Sky-Shine'dan geliyor."

"Fakat onu satarak nasıl zengin olur ki insan, neydi o, araba cilası mı?"

"Bu ülkede satılan her on kutu araba cilasının yedisini Gorge'un firması satıyor, farklı markalarla. 'Karını bebek gibi giydiriyorsun, peki onu sonra neden pasaklı bir arabada gezdiriyorsun?' Her kutu bir dolar, ama maliyeti on sent. Bunu karısı söyledi bana. Araba cilası satarak acayip zengin olabilirsin. Fakat mirasçısı yok. Albayla karısının sadece bir kızları var, on yıldır da girmemişler aynı yatağa. Erkek kuzen de yok. Son erkek *Lusitania*'yla birlikte batmış. Bu da demektir ki, Auguste de Gorge'dan on kuşak sonra bu isim bu evde ölüp gidecek." Herhalde Gorge karısı onunla yatmıyor diye o ünlü koleksiyonunu hazırlamış olmalı, diye düşündü Loeser.

Onun kadar güçlü ve zengin, akşam yemeklerinde zencefilli gazoz içen biri büyük olasılıkla fiziksel sadakatsizliği ahlaken kaldıramayacak biri olmalıydı, o yüzden de tıpkı Loeser gibi elinden gelen tek rahatlama yoluna başvurmuştu. Loeser bunu hem üzücü hem rahatlatıcı buldu. Gorge'un bu şekilde, dünyanın en gelişmiş ve en pahalı kateterini taktıran adamın hissettiği "tatmini" yaşadığına şüphe yoktu.

"Peki, nasıl bir şey? Onu 'boynuzlamak'?" Bu sözcüğü başka bir dilde kullanmamıştı hiç.

"Sen hiç birini kocasına ya da karısına seninle ihanet etmeye ikna ettin mi?" diye sordu Rackenham.

"Hayır."

"Bunu ilk yaptığında hiç yaşamadığın bir tatmin duygusu yaşarsın. Ben herhalde on dördümde falandım. Ondan sonra rutin iş, elbette, ve Pasadena'ya gidip gelmesi benim için uzun yol. Fakat Venice Beach'teki çocukların hiç parası yok, buradaki kokain ticareti akıl almaz derecede tedbirli Meksikalıların elinde ve bunca zaman sonra bir işe girip çalışacak değilim. Gorge'un karısı bana bir şeyler almayı seviyor, ama milyonerler mahallesindeki diğer kadınlar gibi asla nakit vermiyor, verirse kendimi jigolo gibi his-

sedermişim. Çok da aldırırdım sanki. O yüzden ben de aldıklarının hepsini rehine veriyorum. Neyse, bu gece burada olmayacak o. Amelia kocasıyla beni aynı odada görmeye katlanamıyor. Baş ağrısını bahane ediyor."

"Peki, kızı nasıl biri?"

"Mildred mı? Hayatımda gördüğüm en anlaşılması imkânsız kadınlardan biri."

"Çirkin mi?"

"Hayır, ama biraz, okulda derdik ya, mıymıntı. Sorun o da değil. Tanışırsanız anlarsın. Neyse, seni uyarmam gerekirse, bir şey daha var Gorge hakkında" dedi Rackenham. "Kafası yerinde değil."

"Ne demek istiyorsun?"

Tam Rackenham açıklamaya başlayacakken Woodkin salona iki misafir daha getirdi, o yüzden Rackenham gülümseyip, "Yakında görürsün" demekle yetindi.

Woodkin yeni gelenleri, Los Angeles Trafik İdaresi Kamu Hizmet Birimi Muavini Ralph Plumridge ve Kaliforniya Teknoloji Enstitüsü Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Wright Marsh olarak tanıttı. Loeser'ın canı sıkıldı. Berlin'de gerçek meslekleri olan insanlarla yakınlaşmamak için elinden geleni yapardı. Onlarla konuşmak imkânsızdı.

"Aman, yanlış anlaşılmasın, biz sadece aynı anda geldik" dedi Plumridge, orta yere. "İbne bir çift falan değiliz!" Aslında iki bürokratın birbirinden kaçındığı, yan yana değil de, hafifçe açı oluşturacak şekilde, birbirlerini yan yan gözetleyen iki gizli ajan gibi tuhaf şekilde durmalarından belliydi.

"Baksana Marsh, senin biyologlardan biri geçen hafta görevden alınmış."

"Hiç haberim yok."

"Alınmış valla. Bölümdekiler onun saha çalışmasını yapmayıp kafasından uydurduğunu söylüyor. Yazdığı makalede öyle bir şey anlatmış ki, daha önce kimse hayatında işitmemiş."

"Konu neymiş?"

"Göğsünde iki kocaman kavunu olup da bacak arasında çükü

olmayan bir erkek gibi bir şeymiş anlattığı! Ha ha ha!" Plumridge kalçasını tokatlıyordu.

İçeri giren Wilbur Gorge tıpkı portrelerine benziyordu, ama portreler onun bizon cüssesini yansıtmayı beceremişti. Kimseye selam vermeden önce odayı dolandı, dokuz atasını birden tek tek selamladı, sonra son portrede, sanki karşısında bir ayna varmış gibi bıyığının simetrisini kontrol etti. Sonunda üç boyutlu konuklarının arasına katıldı. "Marsh" diye haykırdı. "Plumridge. Rackenham." Sonra Loeser'a baktı.

"Albay, size telefonda bahsettiğim kişi bu işte" dedi Rackenham. "Berlin'den Herr Loeser. Benim eski bir dostumdur."

Gorge, Loeser'ın sağ elini, Loeser'ı sol eliyle yazdığına memnun edecek kadar sıktı ve sonra, "Bütün saatleriniz yanlış" dedi. Loeser kravatına bakıp yapılan şakaya kibarca gülümsedi. Fakat Gorge'un yüz ifadesi tuhaf bir şekilde ciddiydi. "Saatleri atın. Bozuk bir saate tahammülüm yoktur benim. İsterseniz kurun hepsini. Nereden çıktı bu kadar çok takmak. Bir tane yeter gerelde." Loeser tereddüt edince Gorge uzanıp kravatını çekiştirmeye başladı. "Kurma yerlerini bulamıyorum" dedi Gorge. "Çivilendiler mi bunlar buraya? Yapışıklar mı?" O kadar gür kaşları vardı ki tümör gibi görünüyorlardı.

"Efendim, o Bay Loeser'ın kravatının deseni sadece" dedi Woodking, ona bir bardak zencefilli gazoz uzatırken.

"Kravat mı! Doğru. Kusura bakmayın. Marsh! Karın?"

"Tam biz çıkarken kız kardeşi aradı. Küçük bir acil durum yaşandı. Özür diliyor."

"Senin evli olduğunu bilmiyordum Marsh" dedi Plumridge.

"Evlendim. Geçen ay." Marsh cüzdanından bir resim çıkartıp onlara gösterdi.

"Tebrikler ahbap, tam senin klasında" dedi Plumridge.

"Merhaba Bayan Marsh" dedi Gorge kibarca. Fakat Marsh fotoğrafı cüzdanına geri koymaya kalkınca, Gorge onu bileğinden yakaladı. "Tanrı aşkına, oğlum, onu tıkıştırma yeniden oraya! Hava yok orada. Kesin boğulur. Karını bir damla olsun sevmiyor musun?"

"Bu sadece bir fotoğraf, efendim" dedi Woodkin.

"Fotoğraf! Tabii ya. Kusura bakma."

"Gorge ailesinin hanımları bize katılacak mı acaba?" diye sordu Plumridge Gorge'a.

"Hayır. Kafası tutmuş yukarda. Radcliffe'e gitti. Bekârlar partisi bu gece." Biraz düşününce Loeser, Gorge'un sırasıyla karısından, kızından ve sonra da o geceki yemekten bahsettiğini anladı. Gorge Woodkin'e döndü. "Watatsumi'ye söyle, ton balığı iptal. Kız yemeği yemeyelim." Woodkin selam verip çıktı. "Nazi, Loeser?" dedi Gorge.

"Affedersiniz?" dedi Loeser.

"Nazi?" diye tekrarladı Gorge, sanki Loeser'a bir tür ordövr sunuyormuş gibi.

"Hayır, Loeser politikayla ilgilenmez" diye araya girdi Rackenham. "Berlin'de yaşanan tatsızlıklardan uzaklaşmış olmaktan çok mutludur eminim."

Loeser Brecht'i düşünüp başıyla onayladı.

"Profesör Einstein geçenlerde Enstitü'ye geldiğinde, daha uzun bir süre ülkesine dönemeyeceğine inandığını söyledi bana" dedi Marsh.

"Nasıl biri?" diye sordu Rackenham.

"Hayranlık verici. Biliyor musun, geçen yıl bir kadın sırf onunla görüşebilmek için Robinson Laboratuvarı'na on bin dolar verdi. Her sentine değmiş olmalı, bence."

"Bailey'le çok konuşuyorlar mı?" diye sordu Gorge.

"Konuştular, evet. Tuhaf tabii. Profesör Bailey normalde çalışmaları hakkında tam bir esrar küpüdür."

"KalTek fizikçilerinden biri neden sır küpü olsun ki?" dedi Plumridge. "Atomlarla uğraşıyor, tost makinesine patent vermiyor."

"Bence kayda değer bir şey haline geldiğinden emin olmadan önce araştırmaları hakkında ipucu bile vermek istemiyordur."

"Saha?" dedi Gorge.

Mars duraksadı. "Fizik."

"Biliyorum onu! Dal?" Marsh yanıt vermedi. "Kuramsal mı,

uygulamalı mı?" dedi Gorge. Marsh yine yanıt vermedi. "Bilmiyor musun, söylemiyor musun?"

"Bilmiyorum" dedi Marsh sonunda.

"Yani baş bilim adamınızın ne üstünde çalıştığını bilmediğini mi söylüyorsun?" diye sırıttı Plumridge. "Tek bildiğin 'fizik' alanında çalıştığı mı? Kimseye bir şey anlatmıyor mu?"

"Araştırma asistanı var bir tane" dedi Marsh. "Ama fakülte dışından –uzman olmayan– birini seçti, bölümde dedikodu yapmasın diye. Tek bildiğim onun hükümetten bazı üst düzey kimselerle temasta olduğu. İşin aslı, fizikçilerimizin büyük kısmı öyle. Ama bundan başka bir şey söyleyemem."

"Silahlar" dedi Gorge.

"Olabilir" dedi Marsh. "Bildiğiniz gibi, Dr. Millikan normalde bilime devlet müdahalesini eleştirir, ama savunma araştırmaları için bir istisna yapılabileceğine inanıyor."

"Hisse aldım, o yüzden sordum. Hisse al."

"Tabii."

"Albay daha yeni KalTek'e bir sürü para yatırdı" diye açıkladı Rackenham Loeser'a.

"Gorge Oditoryumu için bir milyon dolar" dedi Gorge. "Oyun sahneleyecekler. Hep laboratuvarda kalamaz öğrenciler. Paris'te opera işletirmiş benim büyük-büyük-büyük-büyük-büyük-büyük-büyük-dedem. New Orleans'ta pis bir kukla gösterisi yaparmış büyük-büyük-büyük-büyük-dedem. Aile geleneği. Benim işim değil, ama gurur duyuyorum."

"Tamamlandığı zaman Gorge Oditoryumu kampüsün en iyi binalarından biri olacak" dedi Marsh.

"Ah, ne büyük bir başarı" dedi Plumridge.

Woodkin salona geldi. "Watatsumi yemeğin servise hazır olduğunu söylüyor efendim."

"Herkes salona!" dedi Gorge ve beşi birden yemek salonuna doğru onu takip etti, içeride uzun bir masanın üstünde galaktik boyutlarda bir avize asılıydı. Woodkin dışında hepsi oturdu, o uşak gibi işvereninin arkasında durdu. İki hizmetçi beş gümüş

tabak getirdi, tabakların içinde birer cheeseburger ve bir kâse kızarmış patates vardı.

Loeser yanında oturan Rackenham'ın bir dolmakalem çıkartıp peçetesinin üzerine benek benek turşuya benzer bir şey karaladığını gördü. Sonra peçeteyi Loeser'a verip, "Gorge'a ben salatalık turşusu sevmem de, seninkileri ister miymiş sor" dedi.

"Niye?"

"Sen söyle. Salatalık turşusu sevmezsin, o da seninkileri ister. Hoşuna gider. Yemin ederim. Amerikalıların masa görgüsünü anlamamışsındır daha."

Loeser gırtlağını temizledi. Bunu yapmak istemiyordu, ama sırf Rackenham yüzünden gelmişti buraya, o yüzden reddedebileceğinden emin değildi. "Albay Gorge, ne yazık ki salatalık turşusu sevmem ben, belki siz..."

Derken Gorge çoktan kapınıştı peçeteyi elinden. "Daha, daha!" diye bağırdı neşeyle ve peçeteyi ağzına tıktı. Loeser dehşetle seyrederken kocaman çiğnemeye başladı.

Woodkin öne çıktı. "O bir salatalık değil, efendim, sadece bir peçetenin üzerine çizilmiş bir salatalık resmi."

Gorge ıslak peçeteyi tükürdü. Çenesi öyle güçlü hareket etmişti ki, peçete yırtık pırtık olmuştu. "Peçete mi! Tabii. Kusura bakmayın." Yapmacık bir şekilde güldü. "İyi numara, Krauto. Vallahi iyi numara."

Herhalde Rackenham'ın suçlu olup Loeser'ın masum olduğunu gözlemiş olan Woodkin şöyle dedi: "Efendim, aslında, belki de bu masada herkes sizin durumunuzun ayrıntılarından haberdar değildir."

"Ah? Tamam, açıkla: Resimlerle gerçek şeyler arasındaki farkı anlayamıyorum. Anladın mı? Anlayamıyorum. Farkı görüyorum, kör değilim, ama kavrayamıyorum. Çok karışık geliyor. Woodkin'in bana hatırlatması gerekiyor. İyiydim aslında ama cila yüzünden oldu. Sky-Shine. Onca yıl bol bol çektim içime, formülü üzerinde çalıştım, ürünü test ettim, depolarda yatıp kalktım. Kafamın yarısı da cilalanmış oldu. Ne yapacağını bilmiyor dok-

torlar. Suçlamıyorum. Ne diye alkol alamıyorum: İşleri daha da kötüleştiriyor. İdare ediyorum ama. Her şeye hazır bir cevabım var, aklım eriyor hâlâ. Heceleme dışında. Hiç heceleyemedim, minicikten beri; cilayla falan alâkası yok. Bu heceleme işi tam vakit kaybı. Vallahi vakit kaybı!"

"Albay Gorge'un dediği gibi, ağır görsel agnozisi ticari başarısına gölge düşürmedi" dedi Woodkin. "Sadece içinde fotoğraf, şema, resim denebilecek şeyler bulunmayan bir ofiste çalışması gerekiyor."

"Tabii. Hiçbir şeyin resmi olmaz. Tıpkı lanet olası Müssülmanlar gibi! Sinemaya da gidemem. Birkaç yıl önce *Şangay Ekspresi*'ne gittim. Gitmezdim, ama Dietrich. Anlatsana olanları Woodkin."

"Film başlayınca Albay Gorge kendisine ilaç verdiklerini, kaçırıldığını, onu Çin'e götürdüklerini sandı. Patlamış mısır satanlardan birine saldırdı, kaçtı, kendini Hollywood Bulvarı'nda buluverdi. Orada da bir dağ gorili resmi görmüş (kıl dökücü krem reklamı), sokaktan geçen kadınlara zarar vermesin diye gorille hesaplaşmaya kalkışmış."

"Tabii kısa sürede fark ettim hatamı. Aptal gibi hissettim. Bütün zararı ödedim." Gorge hamburgerine yedi sekiz kaşık hardal koyduktan sonra en yeni tanıdığı kişiye döndü. "Nerede yaşıyorsun Krauto?"

"Chateau Marmont'da" dedi Loeser. Gorge ona ilk kez "Krauto" dediğinde yanlış duymuş olmayı umut etmişti*.

"Bir otelde yaşamaya nasıl katlanabiliyorsunuz, hiç anlamıyorum" dedi Marsh. "Hiç mahremiyet yok."

"Evet, kesinlikle taşınmalı. Buraya yakın bir yerde birkaç yeriniz yok muydu Albay?" diye sordu Rackenham.

"Vardı sanırım. Woodkin?"

"Şu anda sadece bir tane var, efendim. Tenis sahalarıyla Sprague köşkü arasındaki o tuhaf üçgen arazide bir eviniz var. Şu anda

* Kraut: Lahana turşusu anlamını da taşıyan "kraut" kelimesi İngilizce'de Almanları aşağılamak için kullanılır. (Ç.N.)

kiracısı yok."

"Ne diye kiracı yok?"

"Biraz küçük efendim, bir de araba park edecek yer yok."

"İster misin Krauto?"

"Pardon?"

"Kiralamak ister misin? Woodkin'le fiyatta anlaşırsınız. Çok ödemen gerekmez. Boş tutmaktan iyidir."

"Bir dakika Albay, herkes Pasadena'da yaşamak istemez" dedi Plumridge. "Ona sormadınız bile."

"Doğru. Pasadena'da yaşamak ister misin Loeser?"

"Burası iyi ama biraz uzak" dedi Plumridge.

"Enstitü'de çalışırsan sorun yok" dedi Marsh.

"Ama o çalışmıyor" dedi Plumridge.

"Loeser, şunu söylemek istiyorum" dedi Rackenham. "Berlin'den Los Angeles'a gelen herkes Pasifik Palisades'e yerleşiyor sanki. Los Angeles'ta da Pasifik Palisades'e en uzak yer Pasadena."

Tam o sırada Loeser ilk kez Bevilacqua'nın ofisinden kaçarken belli belirsiz hisseder gibi olduğu şeyi daha net görmeye başladı: yarın, ya da sonraki gün, ya da daha sonraki gün Adele'i bulamayacağı korkusu; dağılmanın insanı sadece tesadüflere karşı değil, talihe karşı da koruduğu korkusu; bir köy meydanında dolanan iki kör adamın birbiriyle çarpışmadan önce ölebileceği korkusu; bu yerin halis muhlis beyinsiz büyüklüğünün üstesinden hiçbir arzu ya da kararlılığın gelemeyeceği korkusu; aile hesabından Paris seyahati için gereğinden çok para çekmiş olsa bile, Chateau Marmont'da biraz daha kalırsa parasız kalıp eve eli boş döneceği korkusu.

Bütün bunlar büyük olasılıkla doğruydu. Ama aldırmıyordu. Bu manasız ülkede gerektiğinden bir gün bile fazla kalmayacaktı, asla. "Özür dilerim Albay Gorge" dedi. "Ama Rackenham'a da dediğim gibi, Kaliforniya'da kendi evime ihtiyaç duyacak kadar çok kalmayacağım. Yakında döneceğim Berlin'e."

"Herr Loeser, söyler misiniz, Berlin'de tramvaylar nasıldır?" diye sordu Plumridge.

"Fantastik" dedi Loeser ateşli bir tavırla. S-Bahn tabloları yapan Nerlinger dışında, Almanya'da kimse toplu taşımacılığının ayrıntılarını konuşmak istemezdi.

"Dünyanın ilk elektrikli tramvayları sizdeydi tabii."

"Bilmiyordum bunu."

"Elbette. Siemens. Sağlam mühendislik. Onların bir radyosu vardı bende. Atmak zorunda kaldım ama. Nazilere maddi yardım yapıyorlar ve karımın ailesi de Yahudi."

"Bu sabah sizin Amerikan tramvaylarınızdan birine bindim" dedi Loeser. "Rahattı."

"Nereye gittiniz?"

"Hollywood'dan Pasifik Palisades'e."

"Orası Santa Monica Hava Yolu hattı üzerinde, değil mi? Kaliforniya'nın ikinci en eski hattı. Bütün gün işlerdi, Kırmızı Vagonlar, Güney Kaliforniya Üniversitesi'nden kıyıya kadar. Şimdi sadece iş çıkış saatlerinde işletiyorlar, o bile nadir. Çok ayıp. Biliyor musunuz, Los Angeles ülkenin en iyi toplu taşımacılık sistemine sahipti. Şimdi döküntü kaldı geriye, tam anlamıyla."

"Tramvayların canına okuyan General Motors'muş diye duydum" dedi Rackenham. "Komplo gibi bir şey."

"Kızıl propaganda!" diyen Gorge masaya öyle sert bir yumruk indirdi ki, Loeser yarısı yenmiş burgerinin bir an için kesitlerine ayrıldığını gördü.

"Ev sahibimiz haklı sayılır" dedi Plumridge. "Tramvay şirketleri bir sürü nedenden batıyor, ama bir komployla alâkası yok bunun. Asıl sorun insanların onlardan nefret etmesi. Etmeleri de lazım zaten. Bu şirketler ne kadar az araç çalıştırabilirlerse o kadar az çalıştırıyorlar. Güvenlik ya da temizliğe aldırmıyorlar. Hile yapıp rüşvet alıyorlar. Bir sürüsü sadece emlak fiyatlarıyla oynamak amaçlı kuruldu zaten. Ama bir azizler topluluğu olsalar bile, çok yoktu ömürleri. Sorun trafik. Külüstür bir arabanın içindeymiş gibi şehir merkezindeki sıkışıklıkta bekleyecekse, kim biner tramvaya? Böyle kâr elde edemezsiniz. Zaten zordu, sonra bir de ekonomik kriz geldi. Hayır, ulaşımı tramvay şirketlerine bırakmamalı.

Belediyenin işi olmalı bu. Pittsburgh, özel demiryolu şirketlerinin hepsini satın aldı, kâra dönene dek de zararına çalıştıracaklar."

"Belediyenin parası tramvay hattı satın almaya nasıl yetiyor?" diye sordu Rackenham.

"Yetmiyor. Tramvay şirketleri bankaları ve hissedarları mutlu etmek için servetlerinin değerini yüksek gösteriyor. Fakat bize adil bir fiyatla verseler bile, buna değmezdi. Bırakacağız, iflas edecekler. Bu arada biz de en baştan başlarız. Los Angeles Pittsburgh değil. Bizim çok daha tutkulu olmamız lazım. En önemlisi de, trafiğin üstesinden gelmek için hatları yükseltmemiz gerekiyor. Harry Chandler engel olmasaydı hatları daha yirmi altı yılında yükseltmiştik."

"O da kim?" diye sordu Loeser.

"*LA Times*'ın tiranı. O zamanlar demiryolu şirketleri, yeni Union İstasyonu'nu Dördüncü İstasyon ile Merkez İstasyon'a yapmak istediler. Orada her yöne açıktı yol; yani yerden yüksek hatlar için de bir terminal olabilirdi orası. Fakat Chandler'ın Plaza'da, eski Çin Mahallesi yakınında emlak hisseleri vardı, o yüzden Union İstasyonu'nu oraya istedi. *Times*'ı kullandı; o yüzden Union İstasyonu bugün Plaza'da, kimsenin tramvayları hareket ettiremediği yerde." Bir arazi alışverişi, diye düşündü Loeser; tıpkı, postanesi Mucizeler Sarayı'nı kalkındırmasın diye XIV. Louis'nin Villayer'yi öldürmesi gibi. Belki de şehir denen şey buydu: üst üste bindirilmiş arazi alışverişleri, harç olarak da birkaç milyon sıcak beden. "Neyse, bu kez Chandler'ın planı mahvetmesine izin vermeyeceğiz. Rackenham, kalemini ödünç alabilir miyim? Sağ ol." Plumridge peçetesini masaya yaydı. "Terminali şehir merkezine inşa etmeyeceğiz. Hollywood'un kuzeyine, tepelerin dibine inşa edeceğiz. Sonra da Los Angeles'ın bütün banliyölerini birbirine bağlayacağız." Bir şehir haritası çizdi kabaca; Sunset Bulvarı ile North Kings Yolu'nu birleştiren kavşağa büyük bir kutu çizdi ve oradan dört bir yana uzanan yollar çıkardı. "Rackenham, sözgelimi sen ekspresle gelmiş olsan, Venice Beach'ten Pasadena'ya otuz dakikada gelirdin. Bugün trafikte ne kadar sürdü bu? Altmış

dakika mı? Doksan dakika mı?" Derken, bir hatayı göstermek üzere masanın öte yanından uzanan Marsh, Loeser'ın zencefilli gazozunu peçetenin üzerine devirdi.

"İsa'nın eti adına!" diye bağırdı Gorge sandalyesinden sıçrayarak. "Telefon, Woodkin! Gazetelere! Ambulans! Binlerce kişi boğuldu!"

"Bu sadece bir harita, efendim. Gerçek Hollywood değil."

Gorge öksürüp yerine oturdu. "Harita! Tabii. Kusura bakmayın. Loeser'a zencefilli gazoz getirin."

"Tramvayı hiç görülmediği gibi hızlı, ucuz ve modern yapacağız" dedi Plumridge. "Bir sürü fikrimiz var. Vagonların bir kısmının çatısı güneşli havalarda açılacak; üstü açılır araba gibi olacak. İçlerinde gazoz muslukları, dergilikler olacak; market gibi. Kahve. Hatta akşamları kokteyl. Caz toplulukları. Çok geçmeden, insanlar Packard'larına binmeden çıkacaklar sokağa. Nereye gitseler eve dönmek için bir tramvay olduğunu bilecekler, rahat olacaklar. Yürümeyi deneyecekler. Sonra da sırf bir biftek yemek için bir arabaya tıkılıp bir saat trafikte yol gitmenin ne kadar aptalca olduğunu anlayacaklar. Belki de hemen köşedeki yere gidecekler. Biliyor musunuz, karım New York'tan geldi. Küçüklüğünden beri her yere yürürmüş. Buraya katlanamıyor. Belki bir gün Los Angeles'ı da New York gibi yaparız."

"New York pis, eski moda bir şehir" dedi Marsh, hizmetçiler tabakları toplarken. "New York atlar ve arabaları için yapılmış. Bizim elektriğimiz var artık. Telefonlar. Otomobiller. Mesafe önemli bir parametre değil artık. Modern şehir su gibi. İçine girdiği hacimde kendi seviyesine erişiyor."

"Peki, öyleyse neden şehir merkezinde yüksek binalara karşı yasa çıkarmak gerekti? İnsanlar o kadar çok yayılmak istiyorsa, onların gökdelen yapıp çatı katları inşa etmesini neden açıkça yasaklıyoruz?"

"Çünkü bir sonraki depremde San Francisco'nun yaşadığı katliamı yaşamak istemiyoruz. Ya da Lizbon'unkini. Bu yeni bir ders değil. Rousseau'nun Voltaire'e yazdığı mektubu okumuş muy-

dun? 'Altı-yedi katlı o yirmi bin binayı yerle bir eden şey doğa değildi.'"

"Böyle depremler yüzyılda bir olur. O yasa zalim bir yasa. Tek bir şey kanıtlıyor; insanların yığılmaya can attığını! Doğrusu, 'modern şehir' su gibi değildir, yağ gibidir. Yayılır, yıvışır ve kokar. Bakın, eğer bu konuda bir şey yapmazsak, birkaç on yıl sonra şehir merkezimizin beşte dördü otopark olacak. Beşte dördü! Kim böyle bir şehirde yaşamak ister? Biliyorum orada bir sürü yer olduğunu. Biliyorum insanların arabalarına âşık olduğunu. Biliyorum, gidebileceği tek yön bu. Ama düşünsenize, Los Angeles nasıl başlamıştı. Burada bir kent olması için bir neden yok. Liman yok, nehir yok. Yeterince içecek su bile yok. Delilik. Ama burası neredeyse keyfiyetten var etmiş kendini. Bunu yapabilen şey, ne isterse yapabilir. Burası hâlâ çocuk sonuçta. Eğer büyüyüp New York gibi olmak isterse, olabilir. New York gibi olur, ama avokado koruları da olur."

Marsh horgörüyle salladı başını. Hizmetçiler tatlıyla geri geldiler; vanilyalı dondurma ve akçaağaç şurubuyla servis edilen çilekli krepti tatlı. Loeser hayatı boyunca böyle bir şey tatmamıştı; ağzına attığı şeyden aldığı haz o kadar büyüktü ki, beyninin hedonik tesisatında onun için ayrılmış köprüden taşan bu haz, hemen yandaki kurumuş cinsel rezervuara aktı ve Loeser'a şu son dört yılda orgazma en yakın şeyi yaşama fırsatı verdi (kendi eliyle vardıklarını saymazsak). Tatlının kalanını o kadar açgözlülükle yedi ki, ancak çok sonraları, duyulur bir şekilde ağzını şapırdattığını fark etti, midesi taş kesildi. Yemeğin sonunda konuşulanların arasına uzun boşluklar girdiği aşamayı hiç sevmemişti: İnsan adlı hayvanın aynı anda düşünmek ve hazmetmekteki yetersizliğinin o ortak bilincinde itici ve bayağı bir şeyler vardı. Konuşma hızla Marsh'ın Kaliforniya Teknoloji Enstitüsü'ndeki çalışmasına döndü; oradaki idari görevlerini, yemekte dile getiremeyeceği kadar tatsız bir sorun yüzünden yerine getirmekte güçlük çekiyordu. Gorge onu konuşmaya zorladı elbette. "Dört bir yanda ölü köpekler çıkıyor karşımıza"

dedi Marsh. "Altı oldu şimdilik. Uzuvları kesilmiş ve şey, içleri dışına çıkarılmış."

"Kafeterya yemeği o kadar kötü mü?" diye sordu Plumridge.

Marsh onu duymazdan geldi. "Tatsız olan şu ki, kimin yaptığını biliyoruz. Slate adında bir hadememiz var. Tuhaf bir tip. Hep gözlerini kaçırır. Gece oldu mu ortalıktan kayboluyor. Bir keresinde biri paspas kovasında kanlı bir bez buldu. Ama kesin kanıt yok elimizde."

"Bir bahane bulun" dedi Gorge, bir kutudan puro dağıtırken. "Onu öyle kovun."

"Ben yapmak istiyorum ama Millikan izin vermiyor. Slate'in babasını mı tanıyormuş ne. Slate de çok sistematik yapıyor işini. O yüzden onu ölü bir köpeğin tepesinde, elinde muşamba makasıyla yakalayamadığımız sürece yapılabilecek bir şey yok. Öğrenciler korkuyorlar. Bütün gün bununla uğraşmam gerekiyor, oysa Gorge Oditoryumu'na yormam lazım kafayı."

Çok geç de olsa Loeser, şarapsız geçen bir akşam yemeğinin son tabaktan sonra çok uzun sürmeyeceğini ve hâlâ *Hemşirelik Yüksekokulunda Geceyarısı*'na pek yaklaşamadığını fark etti. Banyoya gitmek için izin isteyebilirdi, ama ev ortalığı kurcalayamayacağı kadar büyüktü. Bildiği kadarıyla Gorge'un koleksiyonu gizli bir tünelin dibindeydi. Aklına gelen tek plan diğer konuklar gidinceye dek beklemek, sonra konuyu Gorge'a açmak için fırsat kollamaktı. Bunu yapabilir miydi? Bir karara varamadan, Marsh ve Plumridge purolarını bitirmiş, izin istiyorlardı. Rackenham da bunu üzerine, "Biliyorsunuz Albay" dedi. "Loeser'ın kaldığı yere dönmesine imkân yok."

"Woodkin: kızak."

Böylece Loeser Hollywood'a Gorge'un limuzininin arka koltuğunda, arabayı taksi olarak düşünerek döndü. Palmetto Yolu'ndan saptıkları sırada Loeser, "Albay Gorge onun yaşındaki bir adama göre gayet sağlıklı görünüyor" dedi.

"Evet" dedi Woodkin. "Birkaç yıl önceki ameliyatı sayesinde olduğunu düşünüyor."

"Nasıl bir ameliyat bu?" diye sordu Loeser, yanıtı nedense zaten bildiği hissiyle.

"Fransız bir cerrahın buluşuydu. Yirmi altı yılında Kaliforniya'ya geldi ve Albay onun hizmetinden yararlandı. Belki adını duymuşsunuzdur? Dr. Sergey Voronoff."

"Hayır. Bu ismi duyduğumu sanmıyorum."

"Ameliyat normalde bir primat bezesinin insan bedenine naklini içeriyor. Ancak Albay 'küçük bir şempanzeden' çıkacak şeyin ona yarayacağına inanmadı."

"Bezeleri nereden aldı peki?"

"Bir çakaldan. Albay kendisi vurmuştu hayvanı."

Loeser, bu akşamdan yararlı bir şey elde etmek için son fırsatı olduğunu düşünerek, cesur olmaya karar verdi. "Albay Gorge'un hobileri arasında avcılık da mı var?"

"Evet. Tüfek kullanmakta maharetlidir kendisi. Bir de yay. Bir de Kızılderili baltası. Tabii ellerini de."

"Başka hobisi var mı?"

"Birkaç tane."

"Peki, bunlar arasında... Ortak bir tanıdığımız bana Albay Gorge'un çok etkileyici bir koleksiyonu olduğunu söyledi..."

"Ne koleksiyonu?"

"Özel bir alandaki ilk baskılar, diyebiliriz sanırım."

"Neyi kastettiğinizi anladığımdan emin değilim. Albay çok da iyi bir okur değildir. Hobileri daha çok açık havada yapılan şeylerdir. Bu arada Bay Loeser, eğer Pasadena'daki ev hakkında fikrinizi değiştirirseniz telefon etmeniz yeter. Bay Rackenham köşke sık sık geliyor, ona anahtarları verebilirim, Venice Beach'e dönerken size bırakabilir. Evi bizzat göstermeye vakit bulamayacağım ne yazık ki, ama ne zaman isterseniz gidip bakabilirsiniz. Eğer severseniz, öylece taşının. Taşınmazsanız, anahtarları geri getirirsiniz, bir zarar olmaz. Ayda otuz dolara bırakabiliriz orayı size. Albay Gorge'un dediği gibi, boş bırakmak anlamsız."

Amerikan dolarının değerine kafası basamadığı halde Loeser kiranın çok ucuz olduğunu anlamıştı. Yine de, "Çok teşekkürler

ama gerekli olmayacak" dedi. Woodkin'den bir şey öğrenemeyeceğini anlamıştı ve ilk kez Blimk'in dedikodusunun temelsiz olabileceğinden endişe etti. Belki de bu gece boşa vakit kaybetmişti. Ama sonra bir anda, bir saat önce kurmuş olması gereken bağlantıyı kurdu kafasında. Gorge ve karısı birlikte yatmadığına göre, buna aldırmayan tarafın kadın olması zorunlu değildi. Gorge'un yaşadığı nörolojik kusura sahip birinin belli bazı fotoğraf uyaranlarına karşı sıra dışı bir ilgi göstermesi normaldi. Hatta görsel agnozi gibi bir rahatsızlığa sahip olan talihlinin *Hemşirelik Yüksekokulunda Geceyarısı* gibi bir kitaptan ne çok haz alacağını düşünmek başını döndürüyordu. Elbette bir koleksiyon yapmaya başlardı insan. Elbette yeryüzünün en büyük koleksiyoncusu oluncaya kadar bu işi sürdürebilirdi. Ve tabii karısından uzaklaşacaktı. Loeser'ın içinden bir fıçı cila koklamak geliyordu. Geri çevrilip reddedilmek diye bir şey, bir daha hiç canını sıkmazdı.

Bu şehirde pek de hayır denmediğini fark etmişti aslında. Herhalde öylece gidip bir kıza onu sikmek için yalvarınca bile kız, "Şu anda çok üzgünüm ama uygun yerim yok. Fakat sizi kaydediyorum, yakında bir yer açılabilir. Başvurduğunuz için teşekkür ederiz, yüksek niteliklerinizden haberdarız" diyebilirdi. Trafik ışıklarında bir dakika durdukları sırada, yolun kıyısında, bir okul bahçesinin hemen yanında, kumsaldaki cankurtaran kuleleri gibi duran, kara ahşap iskelelerinin içindeki petrol kuyularını gördü. Şehirde her yerde onlardan vardı, hep baş sallıyor, baş sallıyor, baş sallıyor, sonu gelmez bir şekilde onaylıyorlardı. Belki de büyük deprem gelir gibi olunca başlarını sallamaya başlamışlardı.

Chateau Marmont

Loeser telefonun sesiyle uyandı. Kaliforniya'da geçirdiği her gece, gözleri neredeyse jeolojik miktarda çapak üretiyordu, sanki bedeni iklime yavaş yavaş ayak uydururken bir atık çıkarıyordu. Çapakları sildi ve ahizeye uzandı. "*Hallo?*"

"Ben Dolores Mutton."

"Evin yakınından bile geçmedim kesinlikle!" diye çığlık attı Loeser. Korkudan dili dolanmıştı.

"Evet, ben de bu konuyla ilgili olarak aramıştım. Sizden özür dilemek istedim Bay Loeser. Dünkü davranışımdan ne kadar pişman olduğumu size anlatamam. Siz giysilerinizi alıp fotoğraf çekmeye gelmişken, ben size rezil biri gibi davrandım. Partide de kabalık ettim. Havamda olmadığım zaman çok cadı olabiliyorum, aklım zor geliyor başıma. Bu yüzden ne kadar çok dost kaybettiğimi bilemezsiniz. Ne çekiyorsa Stent çekiyor tabii. Eğer beni affederseniz, kapılarımızın size her zaman açık olduğunu söylemek isterim. Fotoğraf makinesiyle giysilerinizi telafi edeceğim elbette. Bu arada, o gün arkadaşınız Jascha'nın neden burada olduğunu merak etmişsinizdir. Açıklamam gerekirdi. Jascha bizim Kültürel Dayanışma Komitesi kurulunda. Kahve içip toplantı yapıyorduk. İşin aslı Bay Loeser, tam da o sabah sizin isminiz de geçmişti. Kurulda boş bir yerimiz var, sizin ırkınızdan birinin orayı doldurmasını canıgönülden istiyoruz. Çok kabalık etmek istemem ama Amerika'ya gelen mültecilerin çoğu Yahudi ve hâlâ Yahudi bir kurul üyemiz yok; tam bir rezalet. Acaba siz Komite'ye katılmayı düşünür müydünüz? Çok para teklif edemeyiz –temsili bir şey, ayda en fazla otuz dolar– ama iş çok az, ayrıca aramızda sizin gibi seçkin bir sanatçıyı görmekten mutluluk duyacağız. Ne dersiniz?"

Loeser rüşvet teklif edildiğini anlayarak heyecanlanmıştı. Anlaşılan, Dolores Mutton Drabsfarben'le konuşmuş, onlar da rüşvetin tehditten daha emin bir yol olduğuna karar vermişlerdi. Rüşveti geri çevirdiği zaman yine tehdit edilmeyeceğini umdu. "Teklifiniz için minnettarım Bayan Mutton, ama Los Angeles'ta bir işe girecek kadar uzun süre kalmayacağım."

"Bundan emin misiniz?"

"Evet. O yüzden hepsini kapanmış sayalım, ne dersiniz? Hepsini" diye tekrarladı, manalı bir şekilde.

Hattın diğer ucunda uzun bir sessizlik oldu. "Anlıyorum. Teşekkür ederim Bay Loeser. Hoşçakalın."

Loeser otelin restoranında kahvaltı etmeye karar verdi. Giyi-

nip aşağı indi, bir *Los Angeles Herald* alıp masaya oturdu. Gazetede şehrin çeşitli yerlerinde trafik gürültüsünün frekansını ölçen ve Los Angeles'ın ses tonunun Fa naturel olduğunu saptayan müzikologlarla ilgili bir haber okudu.

Uluslararası politika ve Hollywood dedikodularını geçince, Stent Mutton'ın bir makalesiyle karşılaştı; Sovyetler Birliği'ne yaptığı seyahati yazıyordu uzun uzun. Üslubu romanlarındakinden o kadar farklıydı ki, bunu yazanın *Boğuk Çığlık* ve *Montaj Hattı*'nın yazarı olduğuna inanmak zordu. SSCB'ye giderken kuşkuları olduğunu ama bir gecede bütün inancının değiştiğini anlatıyordu. Moskova sakinleri küçük birtakım sıkıntılar hakkında –her zaman çok mizahi bir tavırla olmasa da– şakalar yapıyorlardı, ama bu sıkıntıların, sadece Sovyetler Birliği'ndeki yaşamın onlara sağlayabileceği büyük şeylere karşı gözlerini kör etmesine asla izin vermiyorlardı. Ne kadar vakur ve dingin bir inançla karşılıyorlardı hayatı, bir amacı olan bütünün organik parçaları olduklarını hissediyorlardı. Gelecek, güzel bir manzaradan geçen düzgün ve bakımlı bir patika gibi uzanıyordu önlerinde. Mutton bir hapishaneyi gezmiş, temiz, rahat ve insani olduğuna kanaat getirmişti. "Sovyetlerin insanları yeniden yaratma yöntemi o kadar ünlü ve etkili ki, artık zaman zaman suçlular bizzat kendileri başvuruyorlar. Sovyet yetkililer, Sovyetlerdeki hayata sosyalist sistemin ürettiği düşünme alışkanlıklarının hâkim olacağına ve zaman içinde yanlış hareketlerin ortadan kalkacağına inanıyorlar." Hatta Stalin'le bile kısa bir görüşme fırsatı bulmuştu. "Yapayalnız bir adam; para, zevk, hatta tutku bile etkilemiyor onu. Büyük bir güce sahip olduğu halde ona sahip olmaktan gurur duymuyor. Nazik davranıyor, tavırları insanı mahcup bırakacak kadar sade, kişiliği ve terbiyesini, gücünü ve duruşunu ifade etme tarzı aşırı kibar ve akıllıca. Bir çocuğun kucağına oturmak isteyeceği ve bir köpeğin yanına kıvrılacağı türden biri." Loeser makaleyi kesip Hecht'e göndermesi gerektiğini hissetti. Gerçi eğer buraya gelip de bir film stüdyosunda haftada beş yüz dolar kazanmaya başlamışsa, artık komünist olamazdı. Olabilir miydi?

Kahvaltısını bitirip Sunset Bulvarı'na çıktı, dışarıda bir cenaze arabası caddeden aşağı, sanki birisi el frenini çekmeyi unutmuş gibi yavaş yavaş iniyordu. Günü, oyuncu ajanslarına gidip kayıtlarında Adele'in tarifine uyan biri var mı diye bakarak geçirmeyi planlamıştı. Onu otuz gün içinde bulamazsa, vazgeçip eve dönecekti. Burada daha fazla kalmaya katlanamayacaktı. Hiçbir şey fikrini değiştiremezdi. Bir ay, sonra hop, Berlin.

5
LOS ANGELES, 1938

Loeser'in Evi

Loeser içeri girip de yazı masasının üzerindeki ruju görünce, yaklaşık üç yıldır hayaletiyle birlikte yaşadığını ve resmi evliliklerdeki gibi, onu hâlâ tanımadığını birdenbire anladı. Dışarıdaki posta kutusundan aldığı üç mektubu masaya bıraktı, ruju aldı ve hayaletin evde bıraktığı her şeyi sakladığı antik ahşap sandığa götürdü. Hayalet sadece bir kez bıraktığı şeyi geri almıştı: Kanepenin altında bulduğu inci bir kolyeyi. Belki de kolyenin Loeser'da kalmasına dair fikrini değiştirmişti; tabii eğer bu şeyler, Loeser'ın artık inanmaya başladığı gibi, düşürülmüş şeyler değil de birer hediyeyse. Hayaleti onu bönleştiriyordu. Geçen yıl, bir partiden önce Muttonların evinin yakınındaki kumsalda gezinirken, kumun üzerine konmuş bir yavru martı sürüsü gibi beyaz bir karaltı görmüştü uzakta. Yaklaşınca prezervatif olduklarını anlamıştı, binlerce prezervatif, hepsi de sanki görünmez bir penisin çevresine sarılmış gibi salya sümük şişmişti. Hayatım boyunca yapmadığım seks burada duruyor, diye düşünmüştü Loeser; kaçırılan, başkası tarafından çalınan bütün o fırsatların gerçeğe ters düşen lastik hayaletleri işte gelip bana musallat oldu, evdeki misafirin getirdiği külot gibi alay ediyorlar benimle. Bir daha ne zaman hoş bir kızla konuşmaya kalkışsa orada olacaktı bu prezervatifler, ayakkabılarının çevresinde kıvranacak, pantolon bacaklarından yukarı tırmanacak, şarap kadehinin içinde dev kurtçuklar gibi göbek dansı yapacaklardı. Öfkeyle bir tanesinin üzerine basınca prezervatif içinde ne var ne yok geğirmişti. Tabii evdeki hayalet o kadar çirkin görünmüyordu, zaten bir şekli de yoktu. Ama sonra partide Stent Mutton'dan, kumsalın bir yerin-

de gizli bir lağım borusu olduğunu, birkaç ayda bir, cumartesi gecesinin ardından, bir topak kullanılmış prezervatifin bir boruya tıkıştırıldığını, sonra da metan ve amonyakla şişmiş halde kumlara püskürtüldüğünü öğrenmişti. Yani aslında Loeser'ın çevresinde sadece tek bir profilaktik hayalet vardı; geçen Nisan kullanım süresi dolan Trojan marka prezervatif. Onu ambalajıyla gömmeye karar verdi.

Hayır, Loeser hâlâ yatmamıştı kimseyle. Umudunun çoğunu kaybetmişti. Zaman, tıpkı mekân gibi, çok amirane akıp geçebilirdi. Yunanistan'daki Aynaroz Tepesi manastırlarının yeryüzünün en kutsal mekânları olduğu okumuştu, bin yıldır adaya tek bir kadın bile ayak basmamıştı; bu tuhaf ölçüte göre, aslında kendi penisinin de kutsal bir emanet olarak korunmayı, en az Büyük Aziz Athanasios'un bozulmayan kadavrası kadar hak ettiğini düşündü. Bütün o manastırların sahibi olan Yunan Ortodoks Kilisesi'nde, Cehennem'in Tanrı'nın sevgisinden mahrum kalmak olduğunu söyleyen keşişler vardı; Loeser cehennemi basit bir mahrumiyet olarak görme fikrini asla ciddiye alamazdı, ama seks yapmadan geçen yaşam cehennem gibiydi ve bu noktada, her koşulda, Tanrı'nın sevgisiyle dolu bir ebediyet ile şöyle sağlam bir saksafon arasında seçim yapması söz konusu olsa hiç tereddüt etmezdi. Hayal kırıklığının doruğa ulaşmasına neden olan çıplak bir omuz, kıkırdayan bir çift, mayo reklamı gibi şeyler görünce, sol elini yumruk yapmak gibi bir alışkanlık edinmişti. Sonra bir sabah banyoya girmeden önce aynada kendine baktı ve sol kolu sağ kolundan daha kaslı göründü gözüne. Dehşete kapılarak bir mezura çıkardı ve en kalın noktada yaklaşık yarım santimlik bir fark saptadı. Masasına gitti, evrakları karıştırdı, 1935 yılına ait bir göçmenlik formunun karbon kopyasındaki imza örneğini buldu ve imzanın yanına yeni bir imza attı. Yeni yazdığı "Egon Loeser" eskisine kıyasla daha geniş ve sarsaktı. Şehvet, bedenini şekilsizleştirmişti. Bunu kabul etmeden bir çek imzalayamıyordu. Lavicini döneminden kalma bir Venedik atasözü vardı: "İlk günah çaresiz doğmaktır."

Yedi yıl sonra hâlâ sık sık Marlene Schibelsky'yi düşünüyordu. Son sevgilisinin hatırası tıpkı Loeser'ın Adele'i takip etmesi gibi her yere uysal uysal takip etmişti onu. Elbette bunun nedeni kısmen, yattığı hem son hem de en çok haz aldığı kadın olmasıydı; ama diğer yandan Loeser'ın, bir biyografi okurundan farklı olarak, Marlene'den ayrılmasına yol açan olayları kendisine hatırlatmak üzere bir önceki bölüme dönme lüksüne sahip olmaması, o yüzden de anlatıyı biraz daha, Scramsfield'ın ifadesiyle, kederli ve soylu bir şeye dönüştürmek için kendine izin vermiş olmasıydı.

Sonuçta bütün hatıralar sevimsiz hayaletler, kötü tarihsel romanlardır. *Venedik Büyücüsü*'ndeki Senyör da Vinci kadar bayağı ve kullanışlı; Chateau Marmont'un güneyindeki zift çukurlarından çıkarılan dev hayvanlar kadar kokuşmuş ve ölüdürler. Bu yüzden Loeser da geriye bölük pörçük bakarak Marlene'i sevdiğine ve aslında ondan ayrılmak istemediğine, ama bunun ikisi için de iyi olacağını umut ettiğine karar vermişti. (Aşağı yukarı böyle bir şey işte.) Berlin'den ayrıldıktan sonra, kızın onunla beraber olmadan önce ve olduktan sonra yattığı erkekleri, Klugweil ile Scwanneke garsonlarını ve diğerlerini sık sık, hem de tarifi imkânsız bir sıklıkta düşünmüştü. Bu düşünce onu incitiyordu, ama acı en azından dikenlerini kaybetmeye başlamıştı ve daha büyük bazı acıların geçmişte aldığı şekli almış, yassılaşmıştı. Aslında belli bazı hatıraları anımsayarak, onun sürekli varlığını nasıl tutkusuz, nasıl ampirik bir şekilde doğrulayabildiğine şaşıyordu; sanki nostaljisi, yerinden çıkmış bir eklemi yerine oturtan bir doktordu da, "Acıdı mı? Peki ya şöyle?" diye sorup duruyordu. Ve acı gerçekten sanki gövdesinde bir yerdeydi, aslında Loeser kabare şarkılarının anatomi öğretisine uygun olarak onu yüreğine yerleştirmezdi; ciğerlerin hemen arkasında, kederli bir yumuşakça türünden (kabuklu bir hayalet prezervatiften) alınmış, istenmeyen bir beze transplantı gibi sallanıyordu acı. Bir keresinde Marlene ona, daha ailesinin yanından ayrılmadığı ve sevişecek yer bulmakta güçlük çektiği zamanlarda "oğlanları" nereye

götürdüğünü anlatmıştı. Bunu komik bulması gerekiyordu, hatta o sıralar bulmuştu, ama artık tek düşünebildiği Marlene'nin kullandığı "oğlanlar" sözcüğüydü. Herhalde iki-üç kişiyi kastetmişti kız, ama bunu bilmenin yolu yoktu ve bu haliyle büyük matematikçi Cantor bile çıkıp gelse, bu çoğul takısını içine alacak kadar büyük bir sonsuzluk uyduramazdı. Bütün o oğlanlar. Onun yerine onlar. Bunu düşündüğü zaman beze hafif hafif, kendini belli edecek şekilde hıçkırıyordu ve bazen, bırakmaya çalıştığı halde, yine yumruğunu sıkmak zorunda kalıyordu.

Loeser'ın öğleden sonraların büyük kısmını geçirdiği Blimk'in dükkânında en sevdiği kitap hâlâ *Kadınlar! Nasıl Yatağa Atılırlar* idi. Bu kitaptan, bir mezmurlar kitabı gibi, sadece katı bir talimat sistemini takip ederek bir kadını baştan çıkarmanın mümkün olması fikri karşısında sona gelmez bir heyecanla alıntılar yapıyordu sürekli. Sorun, kitapta pratik olarak uygulanabilecek çok fazla şey olmamasıydı. "Bir kadını yattıktan sonraki sabah etkilemek mi istiyorsunuz? O cümbüşe hazır bir halde hâlâ uyuyorken mutfağa koşun, benim Açık Büfe Yumurta dediğim şeyi hazırlayıp getirin. Yani bir tepsiye her tür yumurtayı koyun: az pişmiş yumurta, çok pişmiş yumurta, katı yumurta, kayısı yumurta, rafadan yumurta, fırında yumurta, omlet, çılbır, menemen. Hangi kadın olsa sizin o kadar çok yumurta pişirme yöntemi bilmenize şaşırır. Yumurta proteini erkeklik görevi için kullanışlıdır ve siz Açık Büfe Yumurta'yı mideye indirdikten sonra büyük olasılıkla ona çok ihtiyaç duyacaksınız, bilmem anlatabildim mi?" Loeser'a bu üslup fazla tepeden geliyordu, ama kesin bir şey söylemek zordu.

Blimk'le arkadaşlığı alışılmamış türden bir yakınlıktı. Birlikte içmiyor, gezip tozmuyorlardı; dedikodusunu yapıp şikâyet edecekleri biri yoktu; üstelik öyle farklı geçmişleri vardı ki, alttan alta bir rekabetleri bile yoktu. Başka deyişle, bir arkadaşlığa gerekli olan malzemelerin hiçbirine sahip değillerdi ve buna rağmen açıkça arkadaştılar; Loeser bunu tıpkı Duchamp'ın pisuarı gibi avangart bir başarı sayıyordu. Chateau Marmont'da yaşadığı dö-

nemde dükkânı sırf sıkıntıdan ziyaret ediyordu, ama Blimk onun arkadaşlığından hoşlanıyor gibiydi. Şimdilerde sık sık, müşterilerin bile bir kitap almak için bozmaya çekindiği billur bir sessizlikle saatlerce oturuyorlardı. Pazar günleri, Loeser biraz yadırgıyordu ama, tenis oynuyorlardı.

Bir önceki yıl Nisan ayında Blimk, H.P. Lovecraft'ın, teyzesinin Providence'taki evinde bağırsak kanserinden öldüğünü öğrenmişti. O zamana dek bir casus gibi titizlikle çalışan Blimk, sekiz-dokuz kişilik bir Lovecraft fanatikleri topluluğu içinde *Amazing Stories* ve *Weird Tales* dergilerinin son on yıllık sayılarını değiş tokuş ederek, Lovecraft'ın neredeyse bütün yazdıklarını toplamıştı. Loeser bir öyküyü baştan sona okuyor, daktilonun tuşlarına bakmadan yazı yazamayan Blimk de, orijinal dergiyi geri vermeden önce bir kopyasını çıkartmış oluyordu. Değiş tokuş grubundakilerden biri Harvard'da klasik edebiyat profesörüydü, biri New York'taki Attica hapishanesinde mahkûmdu, bir başkası Washington'da meclis görevlisiydi; Dışişleri Bakanı'nın bu "öykülerin" bilimsel kesinliğine sahip olduğuna inandığını ondan öğrenmişti Blimk. Loeser'a göre Lovecraft'ın yazdıkları kendi olanaksızlığına ters düşüyordu. Amerika Birleşik Devletleri gibi genç bir ülkede kadim kötülüğün varlığını nasıl inandırıcı bir şekilde savunabilirdi insan? New England ya da Rhode Island'da Lovecraft'ın bunu yapması mümkündü ama güneşli, modern Los Angeles'ta yaşasaydı bu adam asla yazar olamazdı, diye düşünüyordu Loeser.

Ama tabii, artık kullanılmayan bujiler gibi, hayalet üretiminin de kesintiye uğrayacağını düşünmek için bir neden yoktu. Yeni mekânlarda, havaalanları, otomatlar ve eğlence parklarında da hayaletler olabilirdi. Gorge'un Pasadena'daki boş bungalovuna taşındıktan bir hafta sonra Loeser kendi hayaletinin farkına varmıştı. Bir gece yarısı, kurşunkalemler gördüğü bir rüyadan, kafasının tepesinden gelen delice gümbürtü ve sürtünme seslerine uyanmıştı; sanki birisi tavanı kırıp da içeri bir şey sokmaya çalışıyormuş gibiydi. Dehşete kapılarak sabahlığını giymiş, mutfaktan

bir fener almış ve çatıda ne var diye bakmak üzere verandaya çıkmıştı. Ama bir şey yoktu. Yatak odasına döndüğünde gümbürtü kesilmişti, ama birkaç saat sonra, tam kestirecek kadar sakinleştiği sırada tekrar başlamıştı gümbürtü, hem de daha yüksek sesle. O gece kanepede yattı, sadece buzdolabının horultuları vardı orada. Ertesi sabah her zamanki gibi Adele'i aramaya çıkması gerektiğine karar verdi –o sıralar onu nerede bulabileceğine dair hâlâ birtakım fikirler vardı aklında–; o yüzden ancak akşamüstü eve gelip yatak odasını iyice araştırdıktan sonra hayaletin onun için bıraktığı şeyi bulabildi: Pahalı bir siyah külotlu çorap, yatağının baş kısmının arkasına, kocaman bir ipek böceği kozası gibi sıkıştırılmıştı. Olabildiğince kuşkucu davranmaya çalışarak çorabın oraya başka nasıl gelmiş olabileceğini düşündü. Fakat bütün kapı ve pencereler dışarı çıktığında da, eve döndüğünde de kilitliydi. Evin gizli tüneli falan da yoktu. İçeri bir insanın girmesine imkân yoktu. Ama o zamandan beri haftada bir aynı gümbürtü ve sürüklenme seslerini duyuyor, birkaç ayda bir de hayaletin tuhaf bir yere sakladığı somut bir şeyi buluyordu. Bunlar hep kadın eşyaları oluyordu; bu yüzden hayaletin kadın olduğuna karar vermişti. Deli olduğunu düşünür diye Woodkin'e bunu açıkça söylemek istemedi, ama evde cinayete kurban gitmiş ya da gitmemiş herhangi bir kadın kiracının kalmadığını öğrenebildi.

Hayaletler yapılara mı demir atıyorlardı, yoksa uzamsal koordinatlara mı? Eğer evine tekerlek taktırıp Sunset Bulvarı'nda gördüğü o ev gibi Venice Beach'e götürseydi, hayalet de onunla birlikte gelir miydi, yoksa boş kalan o üçgen araziye musallat olmayı sürdürür müydü? Eğer hayalet gemi oluyorsa, hayalet tramvay da olabilir miydi? Acaba bu hayalet Scramsfield'ın nişanlısı, Boston sanat galerisinde boğduğu kadın olabilir miydi? Belki de şampanyayla yapılan bir ruh çağırma ritüeliyle Loeser'a geçmişti?

Mektupları açmaya karar verdi. İlk mektup Kaliforniya Kültürel Dayanışma Komitesi'nden gelen aylık maaş çekiydi. İkincisi Achleitner'dandı. Üçüncüsü de Blumstein'dandı. Berlin'den ayrıldığından beri müdürden haber alamamıştı.

Sevgili Egon,

Belki benim sana yazmama şaşırmışsındır. Arkadaşlığımız kesintiye uğrayalı çok oldu. Sen benim ilk ve tek barışma çabamı görmezden geldikten sonra bunun için ısrar etmem ikimiz için de tatsız olacaktı. O yüzden ben de, istemeden, senin isteğine boyun eğdim. Şimdi bu tavırdan neden vazgeçtiğimi açıklamam gerekirse, bunu "son şans" gibi melodramatik bir ifade kullanmadan yapmak istiyorum. Sadece şunu söyleyeceğim: Bence Almanya tarihinde bir uçurum noktasına doğru ilerliyoruz. Uçurumun bu tarafından sesleniyorum sana. Uçurumun diğer yanından haber almanın imkânı yok. O yüzden mektubumu hoş göreceğini umarak yazıyorum sana.

Belki kuşkulanmışsındır şimdiden. Senin siyasete ya da tarihe hiç inanmadığını biliyorum. Uzun zaman ben de inanmamıştım. O yüzden senin gazetelerde okuduğun aşikâr gerçekleri tekrarlamanın bir yararı yok, çünkü bunun bir şey değiştirmeyeceğini biliyorum. Kaygılarımın ciddi olduğuna seni ikna etmemin tek yolu, dün başıma gelen bir şeyi anlatmak. Sonunda sana yazmak için bana esin kaynağı olan olay buydu.

Schlingesdorf'a giden bir tramvaya binmiştim. Öğleden sonraydı, tramvay boştu. Boş koltuklara dağılmıştı herkes, her zamanki gibi, yani kimse kimseyle yan yana oturmak zorunda değildi. Nazi üniforması giymiş bir adam vardı, herhalde Schutzstaffel üyesi olmalıydı, onca boş yere rağmen tramvayın ön kısmında oturuyordu.

Bir durakta durduk, bir adam bindi. Üzerinde eski püskü bir palto vardı, ayakkabılarının tabanları düşmek üzereydi, yüzü ise, başka bir Yahudiye bile Yahudi karikatürü görünecek kadar, tam bir Yahudi yüzüydü. Schutzstaffel'e sıkıntılı bir ifadeyle baktı, sonra yanından geçti, geçerken de adamın üniformasına sürtünmekle suçlanmamak için iyice kıyıdan geçti. Yanında alışveriş torbaları duran yaşlı bir kadının yanına oturdu. Nazi bir süre onu küçümseyerek seyretti, sonra "Yahudi," dedi, "Böyle iyi bir yurttaşın senin yanında oturmak isteyeceği fikrine nereden kapıl-

dın?" Yahudi dönüp kadına rahatsız olup olmadığını sordu. Kadın başıyla hayır dedi. "Yahudi," dedi o zaman Nazi, "Senden korktuğu için konuşmuyor. Pis bir Yahudinin yanında oturmayı istediğini bana açıkça söylemezse eğer, onun yanına oturmana izin veremem." Yahudi yaşlı kadının hayatını zora sokmak istemiyordu belli ki, kalkıp başka bir yere, bir işadamının yanına geçti. "Yahudi," dedi Nazi, "Böyle iyi bir yurttaşın senin yanında oturmayı isteyeceği fikrine nereden kapıldın?" Fakat Yahudi bir daha kalkmak istemiyordu, o yüzden yardım etsin diye dönüp işadamına baktı. "Bayım," dedi Nazi, "Şöyle demeniz gerekiyor: 'Pis bir Yahudinin yanında oturmak istiyorum.' Böyle söylemezseniz, onun sizin konuşmanıza engel olduğuna inanıp başka bir yere oturmasını söyleyeceğim." İşadamı biraz tereddüt etti, sonra da gazetesine çevirdi başını. "Yahudi," dedi Nazi. "Başka bir yer bul", fakat Yahudi kıpırdamadı, o zaman da Nazi, "Yahudi," dedi, "Başka bir yer bulmazsan seni tutuklayacağım." Yahudi nereye oturabileceğini sordu buna karşılık, Nazi de, "Ben bilmem. Bu tramvayda böyle pis bir Yahudinin yanında oturmak isteyen kimse var mı?" dedi. Elimi kaldırdım.

Nazi bana dönüp "Yüksek sesle söyle" dedi. "O Yahudi beyefendinin yanında oturmayı çok istiyorum" dedim. "Sen de Yahudi olduğun için mi istiyorsun bunu?" diye sordu. "Evet, ben de Yahudiyim" dedim. Böylece Yahudi gelip yanıma oturdu. Bana teşekkür etmedi, ben de bunu istemiyordum zaten. Birkaç dakika sessizlik oldu tramvayda; Berlin'deki tramvaylarda imkânsız olan bir sessizlik! Sonra Nazi oyununun ikinci perdesine geçti. "Siz Yahudiler," dedi, "karşınızda oturan genç çiftin sizi seyretmek zorunda kaldığının farkında mısınız? Tam önlerinde oturuyorsunuz." Biz bir yanıt vermedik, o zaman Nazi, "Neden bu iki iyi yurttaşın sizi seyretmek isteyeceğini düşünüyorsunuz?" diye devam etti. Yine ikimiz de yanıt vermedik. "Onlar bana açıkça iki pis Yahudiyi seyretmek istediğini söylemediği sürece, onların karşısında oturmanıza izin veremem." Egon, kabadayılara ne yapılacağını bilirim, o yüzden bu kadarı yeter dedim. Ayağa kalktım ve

Loeser mektubu buruşturup çöp kutusuna attı. Sayfalarca uzayıp gidiyordu mektup; açıkcası Loeser'ın yapacak daha önemli işleri vardı. Toplu taşımada başına gelen uzun, dolambaçlı, tatsız bir hikâyeyi sırf onun yakınlığını kazanmak için anlatmak tam da eski öğretmeninin yapacağı türden bir şeydi; onun yaşındaki biri için ayıptı. Achleitner'ın mektubuna geçti.

Egon,

Kusura bakma, uzun süredir yazamadım sana. Berlin'e döndüm yine, ama burada işlerin nasıl çığırından çıktığına inanamazsın. Haklıydın, kaledeki uzun tatilim sonsuza dek sürmeyecekti (ama sonsuzun onda dokuzu kadar sürdü sanki). Cennetten kovulduk. Buddensieg'i şehre çağırdılar, o da hepimizin onunla gitmesini istedi. Sorun yok tabii, çünkü bana iş verdi, kirayı ödeyebiliyorum böylece. Hatta sana bir sır vereceğim Loeser, çünkü son mektubundan biraz neşeye ihtiyacın varmış hissine kapıldım, ama bunu orada olan Hecht'e, Gugelhupf'a ya da Ophuls'a söylememen lazım: Bir üniforma giymek zorundayım! Bu kadar gülünç bir şey duymuş muydun hiç? Ama en azından pek bir şey yapmam gerekmiyor; senin o komitedeki rahat işin gibi, yani öyle gibi görünüyor. Ha, geçen gün sokakta kimi gördüm hiç tahmin edemezsin. Blumstein! Ya, eski baş ağrısı hâlâ ortalıkta. Selam vermek için yanına gittim, ama beni üniformayla görünce başını kaldırıp suratıma bakmadı bile. November Grubu zamanı hiç sona ermesin istiyor herhalde. Ama sona erdi. Cidden geçip gittiler. Peki, orada işler nasıl? Adele'i bulamadın mı hâlâ? Bulamadın değil mi? Umarım artık saati sıfırlamak için birini bulmuşsundur. Benim dört bir yanım süvari çizmesi giymiş mağrur erkeklerle dolu, düşün yani nasıl keyifliyim. Neyse, artık gitmem lazım, ruhani harabeler falan gördüğünü söyleyen bir tırlak için bir resepsiyon vereceğiz. Güneşte çok kalma, hiç iyi davranmaz sana.

Kucaklıyorum!

Anton

Gorge'un Evi

Gorge'un bilardo odasındaki büyük Gürcü şöminesinin tepesinde doldurulmuş bir boz ayı kafası vardı; hayvanın çenesi, onu öfkeli değil de, gördüklerinden pek bir etkilenmiş gibi gösterecek şekilde açılmıştı. "Otur, Krauto" dedi elinde bir bardak çilekli *milkshake*'le bir koltuğa gömülen Gorge. "Rapor edilecek bir şey var mı?"

"Aklıma gelen bir şey yok."

"Hâlâ Alman?"

"Hâlâ öyleyim sanırım, evet."

"Yapılacak bir şey yok. Eğer istersen sana iş var. Kabul etsen iyi olur. Boş oturmak pis koku yayar Krauto, kusura bakma da. Gorge mülkünde aylaklara yer yok. Marsh, hani, hatırladın mı? KalTek'ten. Benim tiyatro salonumu yapıyordu."

"Yürütme Kurulu'ndaki adam. Evet."

Konuşurken Gorge ikide bir Loeser'ın tepesindeki ayı kafasına bakıyordu. Beyninin içinde fırtınalı bir mücadele yaşandığını gösteren bir ifade vardı yüzünde. "Bir yığın gecikme, ama tiyatro tamam artık. İlk oyun, bu Noel. Yönetmen lazım. Seni Marsh'a göndereceğim. Ben gönderirsem reddedemez seni."

"Öncelikle Albay Gorge, ben yönetmen değilim, sahne tasarımcısıyım. İkincisi, ilk kez yönetmenlik yapacaksam, üniversite tiyatrosunda bir Noel oyunu..."

"Fark etmez. Konu oyun değil, iş. Bak bana: O tiyatroya milyon dolar harcadım. Athenaeum Kulübü'nün davetlerine, bütün o boktanlıklara davet edilmek için yeter. Ama bu beni bilim adamlarına yaklaştırmıyor. Bailey denen bu adam hakkında bilgi toplamak lazım. Tanıştım ama herifin dudak mühür. İçerden biri lazım. İstihbarat toplayacak."

"Başka bir deyişle," dedi telefonla arayıp Loeser'ı köşke çağırmış olan Woodkin, "Albay Gorge'un umudu –buradan sadece üç kilometre uzaklıktaki– Enstitü çevresine kabul edilmeniz, böylece Profesör Bailey ve çalışmaları hakkında bilgi toplayabilirsiniz. Albay Gorge bu konuyla yakından ilgileniyor..."

Fakat o sırada Gorge koltuğundan kükreyerek kalkıp koşarak

odadan dışarı çıktı. Loeser Woodkin'e şaşkın şaşkın bakarken, Gorge üzerinde kakma bronz dipçiği olan çifte namlulu bir tüfekle geldi içeri.

"Efendim, hayır!" diye bağırdı Woodkin.

Gorge durdu, silahı doğrulttu, nişan aldı. Loeser yere attı kendini. Bir patlama oldu ve ayının kafası duvardan aşağı yuvarlandı.

"Vurdum amcığı!" diye bağırdı Gorge mutlulukla. Loeser kulaklarındaki çınlamadan zorlukla işitti bunu. Sonra halının üzerindeki içi dışına çıkmış kafaya baktı ve birkaç kez şaşkınlıkla göz kırpıştırdı. Havada dolgu malzemeleri uçuşuyordu. Şöminenin üstündeki duvar benek benek saçmayla kaplanmıştı. Ayının cam gözlerinden biri, Gorge'un yarısı içilmiş *milkshake*'inin devrildiği yerdeki pembe köpük gölünün içinde uğursuz bir kokteyl zeytini gibi duruyordu. "Eve nasıl girmiş bu?"

"O ayı canlı değildi, efendim" dedi Woodkin sükûnetle. "Montana'da vurduğunuz bir ayının kafasıydı sadece."

"Kafa! Tamam. Affedersiniz." Albay tedirgin bir halde koltuğuna dönen Loeser'a baktı. "Söylemem gerekirdi, Krauto. Kafa kötüye gidiyor. Belalar bin türlü. Anlat ona Woodkin."

"Albay Gorge'un hastalığı daha da ilerledi. Bazı doktorlar hastalığına artık 'ontolojik agnozi' diyor. Temsillerle, o temsillerin nesnelerini karıştırmanın da ötesine geçti olay; mesela biraz önce yaşandığı gibi, ölüyle canlıyı birbirinden ayırmakta güçlük çekiyor."

"Geçen gün McGilligan'ın cenazesinde neler olduğunu anlatmayacağım sana. Her tarafı dövme kaplı o adamla karşılaştığım zamanki kadar kötüydü."

"Benim de özür dilemem gerekir, efendim," dedi Woodkin. "Doktorlar hastalığınızın ilerlediğini söyleyince evdeki bütün doldurulmuş hayvanları çıkarmam gerekirdi."

"Neyse, konuya dönelim: Ne diyorsun Krauto? Bu oyun işini üstlenmek istiyor musun?"

Loeser istemiyordu. Ama eve taşındığından beri akşam yemeklerini düzenli olarak Gorge'la yemesine rağmen, koleksiyonu

hakkında sohbet açmaya hâlâ fırsat bulamamıştı. Kayıp bir sevgili gibi özlüyordu *Hemşirelik Yüksekokulunda Geceyarısı*'nı. Blimk'in dükkânından ödünç aldığı yüzlerce başka yayını denemiş –hatta bazıları onu bile dehşete düşürmüştü– ama hiçbiri onu aynı şekilde tatmin etmemişti. Gorge için bu işi yaparsa, belki sonunda ödül olarak istediği şeyi söyleyebilirdi.

Kaliforniya Teknoloji Enstitüsü

Bu üniversiteyi araştırmak Lovecraft'ın "İsimsiz Şehir" adlı öyküsündeki anlatıcının yaptığı gibi birkaç yüz yıl sürer, diye düşündü Loeser bisikletiyle üniversiteye yaklaşırken. Üstelik üniversiteyi büyük bir tapınak ve mozole kompleksi olarak görmek de mümkündü: Woodkin KalTek'in yirmi yıldan eski hiçbir yerinin olmadığını söylemişti, ama bu binalar Los Angeles'a geldiğinden beri gördüğü harabe denebilecek ilk binalardı. Laboratuvarlar, kütüphaneler, ders salonları, sözgelimi tipik bir Kaliforniya Metodist kilisesinden daha kutsal görünüyorlardı. Ayrıca kampüs, onu çevreleyen şehrin büyük kısmı gibi, neredeyse terk edilmiş havasına sahipti, fakat tabii KalTek'te herkesin arabasında kapalı kaldığını söylemek mümkün değildi ve salonlarının büyüklüğü binaların boşluğunu iki katına çıkarıyordu. Hiçbir nekropol böyle sessiz olamazdı. Eğer ders vaktiyse öğrenciler neredeydi? Çalışmıyorlardı herhalde?

Loeser, yerel İspanyol Sömürgesi tarzında inşa edilmiş, üniversitenin idari binası olan kubbeli Throop Binası'nın girişinde buluşacaktı Marsh'la. Hafif bir rüzgâr sütunlu girişin yakınındaki uzun direğe çekilmiş Amerikan bayrağını dalgalandırıyordu ve gökyüzü bir terzinin masasında bulunabilecek kurdele, iplik, düğüm ve fiyonklarla kaplıydı. Bisikletiyle gölgede yirmi dakika kadar bekledi, sonra vazgeçip içeri girdi.

"Dr. Marsh'ı arıyorum" dedi, girişteki masada oturan kadına. "Onunla burada bulaşacaktık."

Kadın bir an yanıt vermekte tereddüt etti. "Ne yazık ki Dr. Marsh'ı bulmak mümkün değil."

"Nasıl yani?"

"Kayıp. Bu sabah sekizdeki bütçe toplantısına gelmedi. Karısını aradık, dün gece eve dönmediğini söylüyor. Kampüste bir yerlerde olduğunu düşünüyoruz. Aramalar devam ediyor. Hangi konuda görüşecektiniz kendisiyle?"

"Adım Egon Loeser. Gorge Oditoryumu'nda bir oyun yönetece-ğim. Dr. Marsh bana üniversiteyi gezdirecekti."

"Bu durumda eminim size etrafı gezdirecek başka birini bulabiliriz. Hatta..." Loeser'ın arkasındaki birine el salladı. "Affedersiniz, Dr. Ziesel? Bir dakika bakar mısınız?"

Loeser bu kez şaşırmadı bile. Kaliforniya Kültürel Dayanışma Komitesi'nin tek "Yahudi" üyesi olarak pek bir işi olduğu söylenemezdi, buna rağmen yılda iki kez Muttonların evine gidiyordu ve her gittiğinde orada, Berlin'den yeni gelmiş tedirgin insanlar buluyordu. Çoğunu da tanıyordu. Eski hayatının yeni hayatına akan bu toksik atıklarına neredeyse teslim etmişti kendini. Fakat Dieter Ziesel; işte bu kadarı da fazlaydı. Loeser onun iyice kilo almış olduğunu fark etti.

"Egon!" dedi Ziesel, söze Almanca devam etmeden önce. "Ne mutluluk! Los Angeles'ta olduğunu işitmiştim ama ne zaman karşılaşacağımızı bilemiyordum." Almanca konuşmayı bıraktı. "Tanıştırayım, meslektaşım Dr. Clarendon." Loeser Ziesel'in yanındaki bilim adamıyla el sıkıştı; adam uzun boyluydu, kafatasının içine gözleri, evin penceresinden dışarı kendilerini belli etmeden bakmaya çalışan iki kız kardeş gibi yerleşmişti. Saçları çelik grisiydi, avucu pürüzsüz ve soğuktu. "Seni hangi rüzgâr attı Enstitü'ye?" diye sordu Ziesel.

Loeser masadaki kadına söylediklerini tekrarladı.

"Vaktiniz varsa Dr. Marsh'ın yerine beyefendiyi gezdirebilir misiniz, diye merak etmiştim" dedi kadın.

"Eski bir dosta ayıracak vaktim her zaman var. Bize katılmak ister misiniz Dr. Clarendon?"

"Ne yazık ki laboratuvara dönmem lazım."

"Ah, yazık" dedi Ziesel, anlaşılmaz bir şekilde. Clarendon'la

vedalaşıp yine Almanca konuşmaya başladı. "Ee, Egon, özellikle görmek istediğin bir şey var mı?"

Loeser gezintiyi Ziesel'le yapmak istemiyordu, ama dönüp de masadaki kadından ona daha sevimli birini bulmasını isteyemezdi. "Gorge Oditoryumu'nu görmem lazım. Yani. Bir de..." Loeser tereddüt etti. Gorge'un onu niye buraya gönderdiğini belli etmemeliydi. Diğer yandan Ziesel kuşkulanamayacak kadar böndü. "Profesör Bailey'le tanışmayı da çok istiyorum."

Ziesel sırıttı. "Niye olduğunu biliyorum!"

"Nasıl yani?" Nasıl bilebilirdi ki?

Ama Ziesel göz kırpıp Loeser'ı Throop Binası'ndan çıkardı. "Yukarıda Athenaeum Kulübü var" dedi, patikada kuzeye doğru ilerlerken eliyle işaret ederek. "Oxford ya da Cambridge'den çıkmış gibi görünmesi lazım; biraz yapmacık bana sorarsan. Şurada da Dabney Beşeri Bilimler Binası var. Şurası da Guggenheim Havacılık Laboratuvarı."

"Ne kadar zamandır Amerika'dasın?" diye sordu Loeser.

"Bir yıla yaklaştı. Berlin'deyken toryumun atom altı özellikleri hakkında ortalığı sarsan bir makale yayınladım, belki görmüşsündür?"

"Çok gülünç ama görmedim."

"Neyse, buradaki işimi o makaleye borçluyum. Burada araştırma bursu teklif ettikleri zaman hemen kabul ettim; niye olduğunu en iyi sen anlarsın! Geçici olacaktı, ama istediğim kadar kalabileceğimi söylediler. Aslında Princeton'a gitmeyi tercih ederdim fakat buranın havası daha iyi, tabii eğer New Jersey'e gitmiş olsaydım Lornadette'le de tanışamazdım."

"Lornadette kim?"

"Ne çok şey var konuşacak! Lornadette benim karım."

Loeser donup kaldı. "Karın mı?"

"Evet."

"Evlendin mi?"

"Evet."

"Yaşayan, kanlı canlı bir kadınla?"

"Evet."

"Fiziksel ya da zihinsel bir sakatlığı var mı?"

"Tam tersine."

"Parayla bir ilgisi var mı? Vize ya da çalışma izniyle?"

"Hayır! Tanıştık ve âşık olduk ve... hızla oluverdi. Hayatım boyunca hiç bu kadar mutlu olmamıştım."

"Onunla seks yapmana izin veriyor mu?"

Ziesel kızardı. "Egon, demek istediğim..."

"Evlenmişsin. Sen cidden evlenmişsin. Ben, Egon Loeser, neredeyse on yıldır hiç kimseyle yatmadım ve sen, Dieter Ziesel buraya gelip hemen bir eş bulmuşsun."

"Son zamanların biraz tek tabanca geçmiş anlaşılan" dedi Ziesel ve kıkırdadı. "Aman canım, hepimiz geçtik böyle dönemlerden."

"Birincisi, Ziesel, bu hiç komik değil. Düzenli seks yapan insanların başkasının seks yapmadığını düşünmesi, insanda en ufak sempati uyandırmayan boş ve gülünç bir iktidarsızlık fikrini akla getiriyor, ama sana son yedi yılda yaptıklarım arasında sekse biraz olsun benzeyen tek şeyin, yanlışlıkla narkoz almış, yarı çıplak bakire bir teyzeyi düdüklemek olduğunu söylesem, mide kanseri olduğumu söylemişim gibi davranırsın, değil mi? Çünkü doğrusu da bu. Dünyanın en kötü şeyi bu. Varlığının her düzeyine saldırır. Hiç komik değildir. Ve ikincisi, 'hepimiz' geçmedik 'böyle dönemlerden'. Biz aynıymışız gibi davranmaya kalkma. Aynı değiliz. Ben seks yapmayı hak ediyorum. Oysa sen seks yapabildiğin için minnettar olmalısın. Bakirliğe çok zaman önce alışmış olmalısın. Ben alışmadım, asla alışmayacağım."

Ziesel dudaklarını büzdü. "Bana bak, Egon, Profesör Bailey'nin laboratuvarına gitmek istiyor musun, istemiyor musun? Heyecanlanacağını bilmem lazımdı. Hele söylediklerinden sonra."

"Fizikçinin tekiyle görüşmek bu tarifsiz adaletsizliği düzeltmez, zaten söylediklerimle ne alâkası var, anlamadım. Neyse, tamam, acele edelim. Yolu göster kılıbık Dieter. Ha, bu arada, Heijenhoort da geldi mi seninle?"

"Hayır, Berlin'de kaldı o."

Bailey'nin çalışma mekânı Obediah Laboratuvarları idi. Loeser beğendi binayı; Bauhaus'un yetiştirdiği Aztekler tarafından yapılmış bir baraja benziyordu.

"Nerede beyaz önlüklüler?" diye sordu Loeser içeri girerken.

"Kimya kısmında olur onlar" dedi Ziesel. "Fizikçiler beyaz önlük giymez." Loeser'ı bir koridordan geçirip üzerinde sadece "11" yazan bir odaya getirdi. Kapı yarı aralıktı, o yüzden hafif hafif çaldı, sonra da itip açtı. "Profesör Bailey? Gelebilir miyiz?"

"Az az az önce çıktı."

Loeser içeriye göz attı. Onlara seslenen adam laboratuvarın lavabosunun yanında durmuş, bir bulaşık beziyle muslukları sabunluyordu. Loeser onu profilden gördü, ama adamın profili yoktu, yani yüzü dümdüzdü; çenesi ve alnı duvar gibi dikeydi, burnu kafatasına doğru basıktı, ağzında dudak yoktu sanki ve gözleri iki yana öyle kaçmıştı ki yanlardan göz kırpabilirlerdi. Bu şeklin nedeni çelik masa ya da beton zemine tatsız bir çarpma olmalıydı kesinlikle. Bol gri tulum giymişti ve kafada çıkmadan önce lağımda birkaç gün durmuş gibi görünen siyah saçları vardı.

"Haa, merhaba Slate. Nereye gittiğini biliyor musun?"

"O ve Bayan Bayan Bayan Bayan Bayan..."

"Asistanı, anladım."

"Dolaptan bir bir bir şey almaya bodruma indiler." Slate bakışlarını musluklardan ayırmıyordu konuşurken. Laboratuvar şaşırtıcı şekilde temiz görünüyordu; bir sürü elektrikli alet, bir sürü defter ve odanın ortasında üzeri örtülü büyükçe bir şekil vardı, ama o yığında Loser bilimle alâkalı bir şey göremedi. Masalardan birinde nedense oyuncak bir lokomotif duruyordu.

"Sağol Slate" dedi Ziesel.

"Tanrım, kabus gibi bir adam" dedi Loeser Almanca, merdivenlerden inerlerken.

"İyi adamdır aslında." Koridorun sonuna gelip köşeyi döndüler. "Ha, evet, işte Profesör Bailey. Anahtarlarınızı mı unuttunuz?" diye sordu Ziesel, Almanca konuşmayı bırakıp.

"Hayır, kapı sıkışmış." Bailey kırk yaşlarındaydı, ama daha şimdiden orta yaşların sonlarını yaşıyordu: Kısaydı, kafası kelleşmişti, göbek çıkmıştı, hafif de sallanıyordu ayakta. Loeser'a hacıyatmazları hatırlattı. Fırça gibi bıyığı vardı ve gözlüklerinin camı o kadar kalındı ki, Neptün'ü gözleyen bir astronom gibi, büyük olasılıkla birkaç dakika geçmişi görüyor olmalıydı. "Neyse ki daha genç ve zarif bazı eller işi ele aldı."

Kısa siyah saçlı asistanın sırtı onlara dönüktü, kilidi kurcalıyordu. "Sanırım açmak üzereyim Profesör" dedi. Sesi tanıdık geliyordu.

"Harikasın canım."

"Egon, bu Profesör Bailey, en seçkin fizikçilerimizden biri" dedi Ziesel. "Profesör Bailey, bu Egon Loeser, Berlin'den eski bir dostum. Sizinle tanışmayı çok istiyordu."

Bailey gülümseyip Loeser'ın elini sıktı. "Peki neden?"

"Yani..." diye söze başladı Ziesel.

Tam o sırada Bailey'nin asistanı, "İşte!" diye bağırdı. Kilit sonunda açılmıştı. Fakat çelik dolabın kapısı beklediğinden daha şiddetli açıldı, çünkü içeriden kapıya yaslanan bir ağırlık vardı. Kız geri sıçradı, ağırlık devrildi ve Loeser aynı anda hem kızın Adele olduğunu, hem de ağırlığın Gorge'un evinde birçok kez yemek yediği adam olduğunu gördü. Marsh ölmüştü, Adele buradaydı ve Marsh'ın göğsünde, çekirdeği çıkarılmış kayısı gibi duran kocaman bir bıçak yarası vardı; Adele güzelim uzun saçlarını kesmişti ve Marsh'ın göğsündeki delik göğüs kafesini parçalayacak kadar derindi; Adele yetişkin gibi görünüyordu artık ve Marsh'ın ağzından kan sızıyordu; Adele'in teni Berlin kışı kadar soluktu ve adamın gözleri korkudan fal taşı gibi açılmış, öylece donup kalmıştı; Adele'in gözleri şoktan fal taşı gibi açılmıştı, iyice canlanıp güzelleşmişti ve o arada birisi "Yüce Tanrım!" diye bağırıyordu ve bağıran Adele'di, Adele'di, Adele'di, Adele'di, Adele'di.

Adele yalpalayarak ayağa kalktı ve dördü birden uzun bir süre öylece, bir galeride anlamadıkları bir heykeli inceliyorlarmış gibi sessizce durdular. Sonunda Bailey konuştu: "Dieter, Bayan

Hitler'i götürür müsün?" –fakat sanki adını yanlış telaffuz etmişti– "Slate'e de söyle yardıma gelsin."

"Ben de gideyim" dedi Loeser. Onun cesetle kalacak kadar cesur olmadığını düşüneceklerse düşünsünlerdi. Adele'in peşini bırakamazdı. Böylece üst kata çıktılar ve Ziesel Slate'i bulmak için Bailey'nin laboratuvarına giderken Loeser Adele'le dışarıya, güneşe çıktı.

"Hollywood'da yaşarken," diyordu Adele, "apartmanın hemen önünde bir kaza olmuştu, olduğu anda görmemiştim ama pencereden baktım, adamın teki ön camdan dışarı fırlamış, parkmetreye çarpmıştı, sanki sarılmış gibi tutunmuştu direğe, sonra onu oradan çekip aldılar ve..."

"Adele, benim. Almanca konuşabilirsin." Kız onu duymamış gibiydi. Slate koşarak çıktı Obediah Laboratuvarları'ndan ve yanlarından geçip Throop Binası'na doğru koştu. Yan yan basarak ilerliyordu, sanki altındaki çimen kayıyormuş gibiydi. "Sana sormak istediğim çok şey var." Loeser daha önce hiç ceset görmemişti, ama hâlâ gerçek gibi gelmiyordu hiçbir şey; kara tahtaya çiziktirilmiş kuramsal zerrecikler gibiydi hepsi.

"İsa aşkına, Egon, şimdi olmaz! Görmedin mi onu? Dr Marsh'a nasıl yapabilirler bunu?"

"Beş yıldır seni arıyorum."

"Burada olmaman lazımdı hatta. KalTek'le bir alâkan yok. Neler olduğunu öğrenmek isteyecekler, sen de karışacaksın olaya."

"Ama seni daha yeni buldum!"

Sonunda Adele sinirlenip Almanca konuşmaya geçti. "Bana bak Egon, cidden konuşmak istiyorsan bu gece saat on birde gel. Laboratuvarda olacağım." Yanlarından beyzbol ceketli üç genç geçti, Slate'in kekeme konuşmasını taklit ederek gülüyorlardı.

Loeser'in Evi

"Hallo, hier ist Loeser?"

"Ah, Bay Loeser, ben Dolores Mutton. KalTek'teki sabahınız

güzel geçti mi? Çok ilginç bir kurumdur."

"Kimse için güzel bir sabah olmadı. Benim KalTek'te olduğumu nereden biliyorsunuz?"

"Küçük bir kuş söyledi. Fakülte üyelerinden biriyle, Profesör Bailey'le tanışabildiniz mi diye merak etmiştim? Fizikçi?"

"Evet, tanıştım, aslında."

"Kocam ve ben Profesör Bailey'le tanışmayı çok istiyorduk. Muhteşem bir deha olduğunu duyduk. Sürgün değil, biliyorum, ama onu resepsiyonlarımızdan birine davet etmeyi çok isteriz. Belki bir dahaki sefere yanınızda getirirsiniz?"

"Ama adamla daha yeni tanıştım. Arkadaş olmadık henüz."

"Yine de minnettar oluruz."

"Gerçekten bilemiyorum Bayan Mutton. Dediğim gibi, adamla yeni tanıştım." Gelen kokulardan kuzu pirzolasının yanmaya başladığını anladı Loeser.

"Anlıyorum. Neyse, belki bu konuyu daha sonra yine konuşma fırsatımız olur. Hoşçakalın Bay Loeser."

Kaliforniya Teknoloji Enstitüsü

Patikalar geceleri uzun direklerin tepesindeki eski tip sokak lambalarıyla aydınlatılıyordu, ve bunlardan biri bazen, bir servi ağacına belli bir açıdan öyle çok yaklaşıyordu ki, direk zar zor görünüyor ve beyaz ampul yaprakların arasında ağacın verdiği sütümsü bir meyve gibi duruyordu. Bisikletini yine Throop Binası'nda bırakan Loeser, Obediah Laboratuvarları'nın girişini buluncaya kadar ortalıkta dolandı. Kapı kilitli değildi. Adele'i bulmak için dosdoğru 11 no'lu odaya gitmeyi planlıyordu, ama içinden bir ses ona bodruma inmesini söyledi. Marsh'ın cesedinin durduğu yere gidip oradan götürüldüğünden emin olmazsa, içten içe hâlâ orada yattığını düşünecekti.

Merdivenlerden inince, cesedin içinden düştüğü dolapların biraz ötesindeki bir şey, orada tek başına olmadığını düşünmesine sebep oldu. "Kim o?" diye seslendi, dönüp dönmemekte kararsız

kalarak. Daha sonra olanları ancak saf dehşetin geometrik dizisinde peş peşe dizilen maddeler olarak hatırlayacaktı. Birincisi, yakındaki duvarda asılı yangın söndürme hortumunun cam kapaklı dolabından yansıyan bir ışık yalımı; ikincisi, o ışığın aniden kaybolması; üçüncüsü, Loeser'ın aklına keskin çelik kıskaçlı bir böceği getiren o ses; dördüncüsü, karanlığın içinden çıkıp gelen o insanımsı şekil; beşincisi, o şeklin gözlerinden çıkan ve tavana kesik kesik gölgeler salan o ışık; altıncısı, şeklin sol kolunun ucundaki pençe. Loeser hem parıltıyı engellemek, hem de yüzünü saldırıdan korumak için tek elini kaldırdı. Ve sonra:

"Bay Loeser'dı değil mi, yanlış hatırlamıyorsam?"

Loeser, gördüğü şeklin canavar haline gelmiş Marsh değil de, Dr. Clarendon, yani Ziesel'in daha önce tanıştırdığı meslektaşı olduğunu anladı. Adamın kafasının çevresindeki bir bantta madenci feneri takılıydı ve tek elinde büyük bir tel makası tutuyordu. "Affedersiniz," dedi Clarendon, "gözünüzü mü aldı?" Madenci fenerini çıkarıp, feneri tuttuğu elini aşağıya sarkıtınca ışık aşağı doğru yayıldı. Loeser adamın arkasına bakınca, bir makine kurduğunu gördü. Radyo büyüklüğündeki makinenin metal bir kasası, bir sürü göstergesi, düğmesi ve açık kabloları vardı.

"Ne yapıyorsunuz burada?" diye sordu Loeser, kalbi göğsünün içinde jiroskoptaki bir çark gibi dönüyordu hâlâ.

"Bir deney" dedi Clarendon, sanki bundan daha doğal bir şey olamazmış gibi. Konuşma tarzı çok tuhaftı; tıpkı bazı bilim adamları ve matematikçilerde görülen ve kimi zaman kurlaşmayla bile karıştırılabilen türden tuhaftı.

"Neden karanlıkta yapıyorsunuz deneyi?"

"Hayaletler hakkında çok şey bilmiyoruz Bay Loeser, ama ışıktan hoşlanmadıklarını biliyoruz."

"Hayaletler mi?"

"Evet."

"Seans mı yapıyorsunuz?"

"Hayır. Seanslar bilimdışıdır. Ben tayfometremi test ediyorum. Kampüste çok ölüm olmuyor, o yüzden fırsat bulmak zor.

Ayarlaması birkaç gün sürebilir, ama eğer tayfometre düzgün çalışıyorsa, yakında Dr. Marsh'tan geriye kalan varlığın hassas ölçümlerini elde edebileceğim."

"Onu öldüreni bulmak için mi?"

Clarendon sanki bu hiç aklına gelmemiş gibi tek kaşını kaldırdı. "Pek sayılmaz. Eğer doğrudan iletişim yaşanırsa bu sadece tesadüf olur. Yine de Dr. Marsh'ın böyle önemli bir deneyin konusu olmaktan memnun olacağını sanıyorum; kariyeri için iyi bir son. Daha sonra çalışmamı hükümete devredebilecek kadar iyileştirmeyi umut ediyorum tayfometreyi."

"Onunla ne yapmak istiyorlar?"

Clarendon başını sallayarak yanıt verdi. "Yerin kulağı var, Bay Loeser" dedi alçak sesle.

Loeser hangi kulaktan bahsedildiğini merak etti. Ayrıca hayaletlerle hükümetin ne alâkası olduğunu da merak etti. Belki de bir komünistin –ister Sovyet NKVD subayı, ister çift taraflı çalışan Michiganlı ajan olsun– öteki dünyaya gittiğinde daha uhrevi bir millete gönül vereceğini umuyorlardı, ve tayfometre ile onu kapsamlı şekilde bilgilendirebilirlerdi. İlticacı yeni ihbarlarda bulunursa ya da tanıklık yaparsa, araftaki vaktini bile azaltmayı başarabilirdi. Ya da oldu da gönülsüz davrandı, makineyi hayaleti İncil'le dövmeye ya da kafasını bir kova kutsal suya sokmaya ayarlamak mümkün olabilirdi. "Peki her yerde çalışıyor mu?" diye sordu.

"Evet."

"Sordum, çünkü benim de evimde bir hayalet var."

"Gerçekten mi? İsterseniz tayfometreyi getiririm, ölçüm yaparız. Daha kontrolsüz koşullarda yapılan saha çalışması, benim Dr. Marsh'la yaptığım deneye katkı sağlayabilir."

Clarendon hayaletin neyin peşinde olduğunu bulabilir, diye düşündü Loeser. "Yarın akşam gelebilir misiniz? Pasadena'da oturuyorum. Uzak değil."

"Evet. Saat yedide. Adresinizi bırakın Throop Binası'na."

"Onlarda var zaten. Sağolun, Dr. Clarendon."

Loeser tekrar merdivenlerden yukarı çıktı ve sağa dönüp ko-

ridorda Bailey'nin çalıştığı yere doğru ilerledi. Giderken kapısı sımsıkı kapalı, sadece ayın selofan ışıltısının aydınlattığı bir odanın yanından geçti ve gece vakti bir fizik laboratuvarında yaşanan tuhaf gerilimin, negatif uğultunun onu dehşete düşürdüğünü hissetti: Bütün bu makineleri, işleri atomların, anların, evrenlerin arasındaki yarıklara girmek olan bütün bu küçük hassas deniz fenerlerini, saatler sonra, karanlığın tadını çıkarırken yakalıyordu; biri düğmesini çevirinceye, bir tuşuna basıncaya dek örs gibi kıpırtısız duruyor ve sonra büyük olasılıkla Gorge'un köşkünde kesintiye yol açacak kadar elektriği yutuyorlardı. Buna rağmen bu atmosferin keskinliği, Clarendon'dan aldığı tedirginlikle kaynaşsa bile, kendi içinde yaşadığı, bunca zaman sonra kendini bir odada, 11 no'lu odanın o büyük aletlerinden birinin yanında durmuş bir deftere notlar alan Adele'le birlikte tek başına bulduğu için yaşadığı kozmik yoğunluğun yanında bir şey sayılmazdı. "Hemen döndün mü çalışmaya?" diye sordu Almanca, rahat olmaya çalışarak.

"Olayları düşünmememi sağlıyor." Defteri bırakıp bir masanın üzerine oturdu. "Los Angeles'ta ne aradığını söylemedin."

"Seni arıyordum."

"İyi de dört yıldır buradayım ben."

"Rehberde yoksun."

"Varım. Adımı değiştirdim. İkide bir alâkam olup olmadığını sormalarından bıktım. Adele Hister'im artık. Gerçekten beni bulman bu kadar uzun mu sürdü?"

"Sürmedi. Bulamadım yani. Şans oldu bu. Sen nasıl geldin buraya? Fen bilimleri okumamıştın."

"Hollywood'daki daireden attılar, ben de arkadaşım Dick'in yanına taşındım. Wisconsinli çok tatlı bir ibnedir, buradan mezun olmuş. Bir ara beni Athenaeum Kulübü'ndeki bir partiye 'sevgilisi' diye götürdü, ben de Profesör'le tanıştım. Bütün gece konuştuk. Bir asistan arıyordu; Enstitü'den olmayan birini. Aslında hâlâ bilmiyorum bana niye bu işi verdiğini."

"Fizik hakkında hiçbir şey bilmediğin halde mi?"

"Dick ders verdi bana. Çok zor değil. Profesör de uzman istemiyordu zaten. Buradaki öğrencilerin çoğunun gerçeklik hakkında çok önyargılı olduğunu söylüyor."

Loeser Gorge'un verdiği görevi hatırladı. "Bailey ne üzerinde çalışıyor?"

"Sana söyleyemem."

Böbürlenmek istediği besbelliydi. Hep isterdi. "Adele. Yapma. Ben senin bu ülkedeki en eski arkadaşınım."

"Peki, kimseye söylememen lazım." Öne eğildi. "Profesör bir ışınlama makinesi yapıyor."

"Ne? Lavicini gibi mi?"

"Hayır, gerçek bir tane, tiyatro numarası değil. Bir bölmeye bir eşya koyuyorsun, kontrolleri ayarlıyorsun, ortadan kayboluyor, sonra başka yerde yeniden beliriyor. Bir prototipi tamamlamak üzere."

"Işınlamanın gerçekten olabileceğine hangi manyak inanır ki?"

"Yahudiler buna *Kefitzat Haderech* diyor. Müslümanlar *Tayy'ül Arz* diyor."

"Ama mistisizm bu. Bilimsel olarak mümkün olamaz."

"Olur, Egon. Bu binada oldu. Zor tabii. Profesör'den başkasının yapabileceğini sanmıyorum; Einstein'ın bile. Buradaki olay şu; bir deneği bir yerde silip başka bir yerde kopyasını yaratamazsın. Bunu bir insana yaparsan, birini öldürmüş, yerine de birkaç dakika yaşında bir klon geçirmiş olursun. Bu şekilde ruha inanan hiç kimse –benim anne babam misal– asla bir ışınlama makinesine binmek istemez. O yüzden nesneyi hareket ettirmen gerekir, gerçekten hareket ettirmek. Ama o da aradaki uzamda hareket edemez. Bir yerde olmalı, sonra şak, aniden başka bir yerde olmalı. Bir anda yerini değiştirmeli. İyi de 'yer' dediğin ne ki zaten? O da uzamın bir işlevi. Eter diye bir şey nasıl yoksa artık, uzam diye bir şey de yok. Uzam sadece nesnelerden ibaret ve yer de bu nesnelerin bir işlevi. Yani eğer yapabilirsen –Profesör beni 'Patetik Hata'ya düşmemem için uyarıyor hep, ama bu çok zor– eğer

bir nesnenin eski yerini *unutmasını* sağlayabilirsen, sonra da yeni yerine *ikna edebilirsen*, işte o zaman ışınlama olur. Ama bunu nasıl yaparsın? Profesör bana bir kere 'Adele, yeryüzünde hemen her şeyi kökünden sökebilecek şey nedir?' diye sordu."

"Nedir?"

"Bana yanıtı söylemedi. Bazen çok ketum olabiliyor. Ama ben biliyorum. Çözdüm. Aşk, Egon. Aşk hemen her şeyi yerinden sökebilir."

"Işınlama Makinesi'ni aşkın çalıştırdığına mı inanıyorsun yani?"

"Evet. Bunun nedeni de... Ah, Egon, onu seviyorum."

"Kimi?"

"Profesör'ü elbette. Onu seviyorum! Tanıştığım en harika adam o. Çok zeki, çok kibar, dürüst ve sadık." Adele bundan sırf bahsederken bile ilk kez kürk giyen bir kadının aldığı hazzı yaşar gibiydi. "Ne kadar cesur olduğunu da öğrendim artık! Gördün olaylardan sonra nasıl davrandığını. Sen gittikten sonra ağlamaya başladım, yukarı yanıma geldi, söylenecek en doğru sözleri söyledi. Onu çok seviyorum. Onu düşünerek uykuya dalıyor, onu düşünerek uyanıyorum, sonra bütün öğleden sonraları onunla geçirebiliyorum. Hafta sonları da burada çalıştığı için çok şanslıyım; tatil günlerine dayanamıyorum."

"Öyleyse yatıyorsun onunla?"

Suratını buruşturdu Adele. "Hayır, yatmıyorum, sefil yaratık! Manalı bir bakışma bile olmadı aramızda. Benim ne hissettiğimi bilmiyor."

"Niye söylemiyorsun?"

"Söyleyemem. Çok küçük düşmüş olurum. Onun gibi bir dehanın benim gibi bir kıza bakmayacağını biliyorum. Kibarlık ederdi elbette, ama öğrenirse kaçıp giderim."

"Fakat Adele, benim tanıdığım en nefes kesici kızsın sen. O sıkıcı bir bilim adamı sadece."

"Bu da senin ne kadar sığ olduğunu gösteriyor Egon. Büyük bir adam o. Bir ışınlama makinesi icat etti."

"Aslına bakılırsa, ben de etmiştim."

"Ama bu tarihi değiştirecek."

"Üstelik sen ona âşık olduğun için çalışıyor. Peki, *o* kime âşıkmış?"

"Hiç kimseye" dedi Adele, farazi bir kıskançlıkla sesi çatlamıştı. "Bilime adamış kendini."

"Peki, cihaz onun için nasıl çalışıyor?"

Adele dudaklarını ısırdı. "Çalışmıyor."

"Onun için çalışmıyor mu?"

"Hayır."

"Ama eğer aşkla çalışıyorsa, o da senin onu sevdiğini bilmiyorsa, senin için çalışıp onun için çalışmamasına ne diyor?"

"Bilmiyor."

"Nasıl yani?"

Adele artık gözlerini kaçırıyordu. "Onun için çalıştığını sanıyor. Onun için deneyleri ben yapıyorum hep ve o da o kadar hayranlık verici bir dalgınlık içinde ki, bazen dikkat etmediği sırada..."

"Sonuçları mı değiştiriyorsun?"

"Evet. Tanrım, Egon, öyle bakma bana. Sonuçları biraz destekliyorum diyelim, çünkü onun cesaretinin kırılmasına dayanamam. Onu kandırmıyorum aslında. Işınlama Makinesi'nin çalıştığını sanıyor ve cihaz çalışıyor. Çalıştığını biliyorum çünkü her gece test ediyorum. İçine bir şeyler koyuyorum, onlar da olması gerektiği gibi kayboluyorlar."

"Sırtın dönükken başkasının karışmadığını nereden biliyorsun?"

"Bu mümkün olamaz. Göstereyim sana."

Masadan indi, odanın arka tarafına gidip laboratuvarın diğer kısımlarına göre yeni takılmış gibi görünen, ağır, çelik bir kapıyı açtı. Bölme, bir tuvaletin yarısı gibiydi. Duvarları, tavanı ve zemini hep gri plastik karoyla kaplanmıştı ve orta yerde küçük bir platform vardı.

"İçeri girebilir miyim?" diye sordu Loeser.

"Sadece bir dakika."

Loeser içeri adım attı. "Bu plastikler niye?"

Adele de içeri girdi. "Elektrik yalıtımı. Plastiğin arkasında da kurşun var. Profesör buradaki radyasyonun insan bedenine neler yapabileceğini bilmiyor hâlâ. Bu yüzden kapıda zaman ayarlı bir kilit var."

"Banka kasası gibi mi?"

"Evet. Bir kez kapatılınca, çevrim tamamlanıncaya kadar açılamıyor. O yüzden kimse içeri dalamıyor."

Prototip ışınlama bölmesinin, birini sikmek için şahane bir yer olabileceğini fark etti Loeser. "Yani birisi kapıyı kapatsa, saatlerce burada kalırız, öyle mi?"

"Zaman ayarlı kilit ultramigrasyon akümülatörüne senkronize ve bir deney başlatılmış değil, o yüzden çalışmaz. Buraya koyduğum şeylere başka kimsenin müdahale edemediğinden emin olduğumu görmeni istediğim için getirdim seni buraya."

"Bu arada, ne tür şeylerden bahsediyorsun?"

"Ne bileyim... Önemsiz şeyler işte. Ama işe yarıyor. Sadece, benim için ne kadar sık çalışıyorsa Profesör için de o kadar sık çalışır hale getirmek gerekiyor. Bu da olacak, biliyorum olacağını, eğer bu küçük aksaklıklarla engellenmeden biraz daha devam edebilirse, bu iş olacak."

"Fakat şimdi bu şeyler kayboluyorsa, başka yerde ortaya çıkmaları gerekmiyor mu? Işınlamanın manası bu değil mi?"

"Ortaya çıkıyorlar. Bir yerlerde. Eminim. Ama şu anda bunu kontrol edemiyorum, o yüzden nerede ortaya çıktıklarını bilmiyorum. Bence bunun sebebi kalbimi kontrol edemiyor olmam."

"Küçük şeytanın tekiydin sen, şimdi birinin nazlı kölesi gibi konuşuyorsun. Bailey Hephaistos ise, sen de onun robot hizmetçilerinden olmuşsun."

"Yani en azından başka erkeklerle yatmıyorum artık. Senin en çok itiraz ettiğin şey bu değil miydi?"

"Evet, herhalde öyleydi. Yine de çok değişmişsin. Hoşlanmadım, Adele."

"Bu ülkenin vaadi de bu değil mi zaten? Buraya gelip kendini baştan yaratmak? *Herald*'ın başyazısında hep bundan bahsediyorlar."

"Ne diye baştan yaratayım kendimi? Olduğum gibi mutluyum."

"Hiç mutlu görünmüyorsun."

"Geçici bu." Fakat o an fark etti ki, önceden mutsuzluğunun nedeni Adele'i bulamamış oluşuydu; eh, artık onu bulmuştu, ama kızın seksi danslarla kollarına koşar bir hali yoktu. Yine de, Adele ışınlama bölmesinde onunla yatmayacaksa, bari bir gün platformda biraz kokain çekselerdi.

"Burada olmaman gerekiyor" dedi Adele, herhalde düşüncelerini sezerek.

Loeser Adele'in arkasından laboratuvardan çıktı. "Polis Marsh'ı kimin öldürdüğünü biliyor mu?" diye sordu.

"Hayır."

"Bunu düşünüp duruyorum. Ziesel bence."

"Ne?"

"Öyle olmalı. Ziesel başına korkunç şeyler gelmesi gereken bir adam. Bu onun karakterinde var. Fakat baksana; artık hem işi hem karısı var, sevilip sayılıyor. Bu kadar basit olamaz. İşleri bozacak türden, bilmediğimiz başka şeyler olmalı. Bu da tam o tür bir şey. Anlaşılan cinayet saplantısı varmış. Şu anda böyle mükemmel bir hayata sahip olmasının tek nedeni bir tımarhaneye götürüldüğü zaman her şeyin daha da acı verecek olması."

"Onun hayatının rezil olmasını canıgönülden ister gibi konuşuyorsun."

"Hayır, istemiyorum, ona karşı bir şey hissetmiyorum, sadece bazı insanlar için her şeyin ters gitmek zorunda olduğunu söylüyorum, yoksa evrenin dengesi bozulur. Ziesel o kişilerden biri. Onunla tanıştığın anda anlarsın bunu. O yüzden, eğer tatsız bir başka sırrı yoksa KalTek Canavarı o olmalı."

"Fakat Egon, onun Slate olduğunu herkes biliyor."

"Sırf iki boyutlu suratı ve konuşma güçlüğü yüzünden mi?"

"Hayır. Bütün köpekleri o öldürdü. Kanıt yoktu, pek yoktu, ama herkes biliyordu o olduğunu. Hepsi de aynı şekilde bulundu; göğüsleri parçalanmış, kalpleri alınmış."

"Aman tanrım, Marsh'ın kalbi yok muydu?"

"Yoktu. Slate, suç anında başka yerde olduğunu kanıtlayamaz. Herkesten iyi biliyorum bunu, çünkü geceleri hep buradayım, Slate de burada. Temizlik yapmıyor. Ortalıkta dolanıyor. Altıdan sonra çalışması da gerekmiyor, ama sabahın ikisinde burada gördüm onu. Bazen benden saklanmaya çalışıyor."

"Korkmuyor musun?"

"Hayır. Saçma ama bana bakışları... Bana zarar vermeyeceğini görebiliyorum. Başkasına zarar verebilir, ama bana vermez. Eminim."

"Bodrumda Dr. Clarendon'ı gördüm."

"Evet, o da geç saatlere kadar çalışıyor. Onun hele bu sabahtan sonra niye korkmadığını anlayabilmiş değilim; o karanlıkta tek başına olmak..." Saatine baktı. "Egon, biraz daha okuma yapmam lazım. Sen de evine git. Burada güvende değilsin zaten."

"Ziesel gitti mi eve?"

"Evet."

"O zaman ikimiz de güvendeyiz. Gülünç olma. Slate olamaz. Bu çok aşikâr olurdu. Kesinlikle eve gitmiyorum. Ne var? Neye bakıyorsun?" Loeser döndü ve sonra kuyruğuna basılmış Pomeranyalı köpeğin çıkaracağı sesi çıkardı. 11 no'lu odanın eşiğinde Slate duruyordu, uzun uzun, ağır ağır başını salladı ve sonra koridorda sendeleyerek uzaklaşıp gözden kayboldu.

"Düşündüm de, eve gitsem iyi olacak hakkaten" dedi Loeser boğuk bir sesle. Adele'e el sallayıp veda etti, Obediah Laboratuvarları'ndan telaşla çıkıp bisikletine bindi.

Del Mar Bulvarı'ndan aşağı bisiklet sürerken, Bailey'nin Işınlama Makinesi'ni düşünüyordu. Gerçekten de Adele'in iddia ettiği gibi sevgiyle çalışabilir miydi? Bu fikri yavan buldu. Loeser üniversiteden beri "âşık" olmamıştı ve bunun nasıl bir his olduğunu çoktandır unutmuştu; bu fikir onun için çocukken olduğu

kadar soyuttu artık. Ama arzu başkaydı. Loeser'ı yerinden söken, onu ta Kaliforniya'ya getiren şey sevgi değil, arzuydu. Arzu, ona göre, hemen her şeyi yerinden sökebilirdi. Adele herhalde o ikisini karıştırmıştı; diğer herkes gibi. Ama eğer Işınlama Makinesi arzuyla çalışıyorsa, o zaman Adele yaşlı Profesör Bailey'e karşı sarsıcı bir şehvet voltajı duyuyor olmalıydı. Bu da yine mantıksızdı. Ayrıca, eğer gerçekten duyuyorsa, onu çok geç bulduğu anlamına mı geliyordu bu? Bu düşünceyle midesine kurşun gibi bir şey oturdu. *Kadınlar! Nasıl Yatağa Atılırlar* neye yarardı şimdi? Belki de, İngilizcede dedikleri gibi, "O gemi çoktan demir almıştı." Belki, söz konusu Adele olunca, gemi limana hiç girmemişti bile. Belki gemi falan yoktu. Belki liman da yoktu. Belki deniz bile yoktu.

Çin Şehri

Ord ve Spring'in köşesinde dev bir demir kapı, Ejder Yolu adlı dolambaçlı bir caddeye açılıyordu. Kapının ötesinde her çatıda bir pagoda vardı, her yüzey kırmızıya ya da altın sarısına boyanmıştı, her çengelden en az bir uzun kâğıt fener ya da ipek bayrak sallanıyordu. Koni biçimli hasır şapkalı adamlar sağa sola çekçek çekiyor, müşteri aranıyorlardı.

"Bu da ne?" diye sordu Loeser otobüsten iner inmez.

"Çin Şehri" dedi Blimk. "Daha yeni açıldı, görmek için sabırsızlanıyordum."

Gece eve geldikten sonra uyuyamamıştı Loeser. Marsh'ın kalbi sökülmüş cesediyle eşikte iki büklüm duran Slate'in görüntüsü iç içe girmişti kafasında; neredeyse tepesindeki hayaletin o bilindik sürünmelerine razıydı. O da sabahleyin kalkıp –yatakta o kadar çok dönüp durdu ki, çarşaflar olası her türlü dolanma permütasyonundan geçtikten sonra, her nasılsa, yatağa girdiğinden daha muntazam çıkmayı başardı– giyindi, kahvesini içti ve ilk tramvaylardan biriyle Blimk'in dükkânına gitti. Oraya vardığında tesisatçının biri Blimk'in masasının yanındaki çatlak boru üzerin-

de çalışmaya başlamıştı bile; o kadar çok gürültü çıkarıyordu ki, ikisi de okumaya veremedi kendini, birkaç saat dükkânı kapayıp otobüsle şehir merkezine gitmeye karar verdiler. Blimk'in arabası vardı gerçi, ama Loeser'ın ulaşımla ilgili kaygılarını anlayışla karşılıyordu.

Harry Chandler'ın Union İstasyonu'nun Plaza'da inşa edilmesini sağlamak üzere *LA Times*'ın nüfuzundan yararlanmasının bir başka sonucu da, diye anlatıyordu Blimk, 1933 yılında eski Çin Mahallesi'nin bütün o kerhaneleri ve haşhaş yuvalarıyla birlikte yıkılması ile Los Angeles'ın Çinli nüfusunun beş yıl boyunca yaşayacak yer bulamaması olmuştu. Fakat artık onlar için rekabet eden iki semt vardı: daha önce yakınlardaki Olvera Caddesi'ni "Meksikavari" bir turist merkezine dönüştürmüş olan (Harry Chandler'ın arkadaşı) Christine Sterling adlı zengin bir San Franciscolu tarafından inşa edilen Çin Şehri; ve birkaç blok kuzeydoğuda kalan, Çin Amerikan Dostluğu Derneği başkanı Peter Hoo Soo tarafından inşa edilen Yeni Çin Mahallesi. Sterling'in semti çok daha süslüydü: Cecil B. DeMille'den stüdyo malzemeleri kiralamış ve belediye sarayı için Wurtzel adlı bir sahne tasarımcısını tutup Çinli korsan çöplüğü gibi görünecek şekilde süsletmişti.

"Onu Berlin'den tanıyorum!" dedi Loeser.

"Goatloft'un bir sürü filminde çalıştı" dedi Blimk. "Ama burada hiç gerçek Çinli göremiyorum. Sadece garsonlar ve çekçekçiler."

"Çekik gözlü olsan burada yaşar mıydın?"

"Hayır, sanırım hayır."

Muttonların partilerinde, ülkeye yeni gelen Yahudiler hep işlerinden nasıl çıkarıldıklarından ve sonra da vatanlarından atıldıklarından yakınırdı. Bu yaşadıklarından kalplerinin kırıldığını söyleyip, Berlin'deki her şeyi özlediklerini öne sürerlerdi. Loeser artık hepsini bir Alman Mahallesi'ne doldurmayı hayal ediyordu: bir kilometrekarelik bir alanda yeni boyanmış bira salonları, sanat galerileri ve kabareler, minyatür Postdamer Platz ve minyatür Romanisches Café ve hatta minyatür bir Kempinski's Haus

Vaterland (elbette gerçeği gibi onun da içinde kendi ABD-temalı barı, kendi Los Angeles'ı, kendi Alman Mahallesi vb. olacaktı). Herhalde Pasifik Palisades'ten daha çok severlerdi orayı. Christine Sterling'in Çin Şehri, gördüğü kadarıyla, Paris'i Herbert Wolf Scramsfield ve *Venedik Büyücüsü*'nden duymuş bir sahne tasarımcısı tarafından yeniden yapılmış Paris gibiydi; buna rağmen Los Angeles'ın başka yerlerinden daha yapay görünmüyordu –gerçi Los Angeles kendinden başka bir şeyi taklit etmiyordu elbet. Gorge'unkinden daha hafif agnozi vakasına sahip bir adam Ejder Yolu'ndan aşağı yürüse, kendini gerçekten Pekin'de hissederdi. Peki ya Sunset Bulvarı'ndan aşağı yürüseydi? Bu kozmopoliti herkesten iyi mi anlardı, yoksa sonsuz aynalar gibi kendini tekrar eden görüntülere takılıp kalır mıydı? Loeser bazen sızlanan sürgünleri dinlerken, kendisinin de işinden atılıp vatanından kovulduğu hissine kapılıyordu. Onun işi seksti. Vatanı kadın bedeniydi. Tıpkı onlar gibi kayıp hissediyordu kendini; ama kimse ona anlayış göstermiyordu. Blimk'le birlikte sola, Lotus Yolu'na saptıkları sırada, Çin Kenti'nin tam olarak Çin olduğunu anladı; aynen *Hemşirelik Yüksekokulunda Geceyarısı*'nın canlı, nefes alıp veren bir sevgili oluşu gibi. Bu benzetim önce gülünç gelebilir insana, ama yedi yıl evinden uzak kalan Guangdong'lu bir göçmen buraya geldiğinde boşalıp ağlayabilirdi, çünkü geride bıraktığını hatırladığı şeye en çok benzeyen şey bu olacaktı. Aşçısının "Tavuk Pişirmenin 100 Farklı Yöntemi"ni bildiğini ilan eden bir restoranın yanından geçtiler. Loeser Blimk'e bir *chop suey* yemek için buraya uğramayı önerdi; daha önce hiç yememişti. Blimk ona *chop suey*'in Çin'de bile bulunmadığını söyledi. Loeser yine de kararını vermişti; o sabah Amerikalıların icat ettiği bir Çin yemeği yemek istiyordu.

"Dün dükkâna birkaç herif geldi" dedi Blimk, siparişlerini verdikten sonra. Loeser başlangıç olarak kaplumbağa çorbası isteyecekken, Urashima Taro'yu düşünerek vazgeçti. "Ne kadar kira ödediğimi, ne kadar zamandır orada olduğumu sordular. Kim olduklarını sorunca Trafik Dairesi dediler; kayıtları teyit et-

mek istiyorlarmış. Kiramın trafikle ne alâkası var, anlayamadım. Hani bilmesem, istimlâk edileceğimden kaygılanıcam."

"İstimlâk nedir?" diye sordu Loeser. Eskilerin ölümden sonra hayat için uydurduğu bir söz gibi geliyordu kulağa.

"Devlet sana sormadan otoyol, demiryolu falan yapmak için mülkünü satın alır. Union İstasyonu'nu yapmak için çekik gözlüleri Çin Mahallesi'nden böyle çıkardılar. Dükkânı kaybedecek olursam, Brooklyn'e gider kız kardeşimle otururum. Kazandığım para yeni yer aramaya değmez. İstimlâk olamaz aslında. Kuzey Hollywood'dayım; Union İstasyonu da var zaten. Mal sahibine de sordum, o da bir şey bilmiyor. Herhalde park yeri vergisi falan koymak istiyorlar."

"Olabilir" dedi Loeser. *Chop suey* kâseleri gelince Loeser kucağında katlı duran peçeteyi açtı ve peçeteye işli ejderha figürünü fark etti; işte o an, Plumridge'in 1934 yılındaki o akşam yemeğinde Gorge'un peçetelerinden birine çizdiği harita aklına geldi: Sunset Bulvarı'yla North Kings Yolu'nun birleştiği köşeden Hollywood'a uzanan yükseltilmiş tramvay hattı şebekesi. O zamandan beri bu plana dair başka bir şey duymamış ve gerçekleşmeyeceğini düşünmüştü. Ama şu anda ilk kez, Plumridge'in kafasındaki istasyonun Blimk'in kitapçısının olduğu bloğa yapılacağı kafasına dank etmişti.

"Sorun ne?" dedi Blimk. "Yemeği yakından görünce iştahın mı kaçtı?"

Gorge'un Evi

Gorge'un purosu, savaşta geri çekilen piyade birliğinin yaktığı köy gibi kokuyordu. "Otur, Krauto" dedi. "KalTek'e girdin mi?"

"Evet."

"Ve?"

"Öyle görünüyor ki..." Cümle o kadar saçmaydı ki Loeser az kalsın tamamlayamayacaktı. "Öyle görünüyor ki Profesör Bailey bir ışınlama makinesi inşa etmeye çalışıyor."

Gorge sabırsızca elini salladı. "Onu biliyorum. Otuz altıdan beri biliyorum bunu."

"O zaman ne diye beni gönderdiniz?"

"O kahrolası şey çalışıyor mu, onu öğrenmek için elbette."

"Neden?" diye sordu Loeser. Ama sonra bir anda her şeyi anladı. "Bailey bu 'Işınlama Makinesi'ni yaparsa, arabanın yerine geçer diye düşünüyorsunuz. Bailey'i yok etmek istemenizin sebebi araba cilası işine zarar verecek olması."

"Bailey'i yok etmek mi? Bu ne saçmalık! Diyelim ki Bailey'nin Işınlama Zamazingosu gerçek. Diyelim ki onu yok ettim. Ertesi yıl, aynı şeyi başka bir orospu çocuğuna yapmak gerekir. Ertesi yıl, bir düzinesine daha. Bir yerde bir şey icat edilirse, başka yerde de icat edilir; kuraldır bu. Yapacak bir şey yok."

"Peki ya sizin araba cilası işi?"

"1948: Işın Zamazingosu her evde. Ülkenin dört bir yanında, milyonlarcası. Kimse bu Işın Zamazingosu'nu parlatmak istemeyecek mi sanıyorsun? Her gün tozunu almak istemeyecekler mi? Eskisi gibi kutu kutu cila satacağız. Işın Zamazingosu bana bir dolar bile zarar vermez."

"Öyleyse Bailey'nin Işınlama Makinesi'nin gerçek olup olmadığını öğrenmek istiyorsunuz ki," –dirsekleri kapıya takıldığı için zar zor çıkan bir cümle daha– "ışınlama makinesi cilasında piyasayı kapabilesiniz?"

"Woodkin: moron mu bu?"

"Tam tersine, efendim, bence Bay Loeser ortalama zekânın üstünde" diye yanıtladı Woodkin.

"İnanması zor. Dinle beni Krauto. Plumridge'i hatırlıyor musun?"

"Evet. Yükseltilmiş tramvay şebekesi yapmak istiyordu" dedi Loeser.

"Yapamaz. Anlat ona Woodkin."

"Albay Gorge yükseltilmiş tramvay şebekesinin Los Angeles'ta iki sebeple pek ilgi görmeyeceğini düşünüyor" dedi Woodkin. "Birincisi bütün toplu taşıma araçları kullananlarda otoriter sos-

yalist eğilimleri teşvik ediyor, oysa otomobil sürücüleri sadık serbest piyasa kapitalistleri olmaya eğilimli oluyor. Amerika'daki bütün ağır raylı sistemlerden daha çok yolcu taşıyan New York metrosu, yanlış bir toplu taşımanın bir şehrin politik eğilimlerini nasıl bozabileceğinin iyi bir örneği. Bu ülkedeki Marksist ayaklanma, eğer olursa, kalabalık bir toplu taşıma aracında başlayacak. İkinci neden de, Albay Gorge gelecekte savaşların şu anda hayal bile edemediğimiz kadar güçlü silahlarla yapılacağına inanıyor. Bütün bir kenti, belki kozmik ışınlar saçarak ya da Vulkan'ın körüğünden yeni bir kıvılcım fırlatarak buhar edebilecek kadar büyük bir bomba düşünün. O bombayı New York'un ortasına atarsanız milyonlarca insanı öldürürsünüz. O bombayı Los Angeles'ın 'merkezine' atarsanız, sadece birkaç bin kişiyi öldürürsünüz. Herhangi bir kentsel alanda yüksek kapasiteli toplu taşıma, yoğunlaşmayı teşvik eder. Otomobiller dağılmayı teşvik eder. Amerika gelecek savaşını, Rusya ya da Çin'le yapacağı savaşı, sivil halka yapılacak bir saldırıdan zarar görmeden kazanacaksa, o zaman kentsel alanlarını olabildiğince yayması gerekiyor. Bay Plumridge Trafik Dairesi'nde Kamu Hizmetleri İrtibat Vekili olabilir, ama bu unvan onun asıl önemini göstermiyor. Arkasında çok güçlü bazı çıkarlar var."

"Eğer bu plandan bu kadar nefret ediyorsanız, neden onu yemeğe davet ettiniz?" diye sordu Loeser.

"Dost, düşman yakın olmalı ki ağızlarındaki baklayı görebilesin" dedi Gorge. "Böyle derler."

"Peki, Bailey'nin Plumridge'le ne alâkası var?"

"Işın Zamazingosu çalışırsa tramvaya gerek kalmaz. Hurdaya çıkar. Plumridge için kötü, Kızıllar için kötü, Amerika için iyi. Işın Zamazingosu çalışırsa, Los Angeles'ı tek başıma kurtarmam gerekir. Seçenek yok. Ama Plumridge'i de bir kenara atamam. Bailey'le aynı ilke: Arkasından bir sürü puşt gelir. Son sentime kadar harcarım, işe yarar sanırım, ama bu tür hükümet pisliği için işe yaramaz. Ertelerim, elimden bu gelir. Bir gazetem olsaydı lafı bile olmazdı, ama yok, Harry Chandler da ölesiye nefret eder

benden. Norman Clowne'a başvurmam gerekir."

"Trafik Dairesi Müdürü" diye araya girdi Woodkin.

"Bu dandik tramvayları ortadan kaldırabilecek kadar güçlü tek bürokrat o. Yapacağını söylüyor Clowne. Ama kızımı istiyor."

"Nasıl yani?" diye sordu Loeser.

"Kızımla evlenmek istiyor. Onu hak etmiyor. Fakat çıkar yol yok."

"Plumridge'in yükseltilmiş tramvay planını sabote etsin diye Clowne'a kızını mı vereceksin?"

"Yurtseverlik vazifesi" dedi Gorge. "Sevmem şart değil. Bailey düzenbaz mı, değil mi, bu yüzden bilmem lazım. Işın Zamazingosu gerçekse Clowne'a siktir çekerim. Işın Zamazingosu hikâyeyse, Mildred'in çeyizini diktirmek lazım." Öne doğru eğildi. "Ee?"

Loeser'ın aklına Lovecraft'ın *Innsmouth Üzerindeki Gölge*'sinden bir satır geldi. Blimk'in en sevdiği öykülerdendi bu ve aylık dergi yerine ayrı bir kitap olarak basılan tek öyküydü: "Arabam yoktu ama tren, troleybüs ve posta arabasıyla seyahat ediyordum." Anlatıcıyı sıkıntıya sokan daha en baştan buydu. Yine de Loeser yeni bir toplu taşıma sisteminin, tıpkı şehrin kötü duruşunu düzeltmek için gerekli bir ortopedik korse gibi, Los Angeles'ı daha yaşanabilir kılacak tek şey olduğunu biliyordu. Gorge'a Adele'in söylediği şeyi söylemeliydi: Işınlama Makinesi çalışıyordu. Gerçekten çalışsa da çalışmasa da, Plumridge planını devam ettirebilecekti, Gorge onu Clowne'ın yardımıyla yenmek zorunda kalmayacaktı.

Ama bu aynı zamanda Blimk'in, Loeser'ın buradaki tek dostunun, dükkânını kaybedip Brooklyn'e taşınması demekti. Tramvaylar belki Los Angeles'ı bütün diğer Berlinliler için dayanılabilir bir yer yapacaktı, ama Loeser için iyice katlanılmaz kılacaktı.

Üstelik Plumridge o yemekte tam bir hıyar gibiydi. "Evet, Krauto?" diye hırıldadı Gorge.

"Kusura bakmayın, daha öğrenemedim" dedi Loeser. "Bailey'nin laboratuvarına gittim, onunla tanıştım, asistanıyla ta-

nıştım. Ama deneylerini bizzat görmedim. Yani bir şey söylemek için çok erken."

Gorge arkasına yaslandı. "İyi. Böyle söylemeni umut ediyordum. Emin değilken eminmiş gibi davranmanı istemem. Kesinlikle emin olduğun zaman gel. Önce gelme. Kızının amcığı tehlikede."

Loeser'ın Evi

Clarendon tayfometrenin aparatlarıyla dolu, şifreli kilitli koca çantasını açmaya koyuldu. "Evdeki misafirin belirtileri binanın özel bir yerinde yoğunlaşıyor mu?" diye sordu.

"Pek sayılmaz" dedi Loeser, "ama kadını daha çok yatak odasında işitiyorum."

"Kadını mı?"

"Ah, bir sezgi sadece. Dün gece Marsh'ı bulabildiniz mi?"

"Hassas kinetik ölçümleri henüz yapmadım" dedi Clarendon, hayalet ekipmanının fişini kapının yanındaki prize takmak üzere eğilirken. "Fakat kaydettiğim ölçümler onun varlığına ait kesin göstergeler verdi."

"Ben hâlâ hükümetin sizin deneylerinizle alâkasını çözemedim. Burada birinin bizi dinleyeceğini sanmam. Tabii, hayalet dışında kimse!"

Clarendon ona baktı. "Bu ev ne hızla hareket ediyor Bay Loeser?"

Loeser pencereye bakıp Sunset Bulvarı'ndaki bungalovu düşündü. "Pek hareket ettiğini sanmıyorum" dedi.

"Yanlış. Yeryüzünün dönme hızı, dünyanın güneş çevresindeki hareketi, güneşin galaksideki hareketi, galaksimizin dönüşü ve galaksimizin evrendeki hareketi derken, yani belli bir çerçeveden bu ev saatte yaklaşık üç milyon kilometreyle hareket ediyor ya da saniyede sekiz yüz kilometreyle. Mekânda geri kalmamamızın sebebi hep birlikte aynı hızla hareket ediyor olmamız. Annenizin size verdiği en önemli hediye ivmeydi. Fakat taze bir cesetle ona

bağlı hayalet arasında herhangi bir ivme transferi olamaz, yoksa bütün enerji bizim varlık düzlemimizden hayaletin varlık düzlemine sızardı, bu da termodinamiğin ilk yasasını ihlal etmenin yeni bir yolu olurdu. Bu yüzden, musallat olacağı yere ulaşabilmek amacıyla bir hayaletin saatte üç milyon kilometre hıza kavuşmak için kendi yöntemlerini geliştirmesi gerekir –ve hatta hayaletin düzleminin alt katmanı sürtünmesiz değilse, o hızı koruması gerekir– bunu da büyük, belki de sonsuz bir enerji kaynağından beslenerek yapar. Umuyorum bir gün bu enerjiyi saklamak için bir makine inşa etmek mümkün olacak; değirmenle türbin arası bir şey, yarısı bizim düzlemimizde, yarısı hayaletin düzleminde olacak. Makine hayalet üzerinde sürtünme uygulayacak, ama hayalet yavaşlatılamayacağı için sürekli makineye enerji aktaracak. Hayaletin *terajoule*'larının sadece küçük bir kısmını almak mümkün olsa bile, bütün ABD'nin enerjisini tedarik için birkaç yüz hayaletin yeterli olacağını, yıllık petrol, gaz ve kömür üretimimizi de silahlı kuvvetlerin hizmetine sunarak şehirlerimizi dumandan kurtaracağını tahmin ediyorum. Herhalde benim hesaplarımın öteki yaşamda hayaletlerin dikkate değer bir kütleye sahip olduğu varsayımına dayandığına dikkat etmişsinizdir. Bu konudaki kanıtım da şu: Kafası kesilen kurbanlar kendi kesik kafalarını taşırken ağırlıktan yakınır."

"Anlıyorum." Loeser'ın öbür dünya hakkında asıl merak ettiği şey, bütün eski kız arkadaşlarına orada rastlayıp rastlamayacağı, ve eğer rastlayacaksa, bunu atlatmasına yardımcı olacak herhangi bir madde bulunup bulunmayacağıydı. "İnanmasa bile herkes öbür dünyaya gidiyor mu sizce?"

"Tanrı hiç kimsenin hak ettiği ceza ya da ödülden kaçmasına izin vermez" dedi Clarendon. Loeser onun "ceza" sözcüğüne tuhaf bir vurgu yaptığını düşündü. "Dünyada nasılsa diğer yaşamda da öyledir. Şimdi izin verirseniz, aletleri ayarlamak için birkaç dakika sessiz çalışmak istiyorum."

"Ne demek, buyurun. Bir içki ister misiniz?"

"Hayır, teşekkür ederim."

Loeser kendine bir viski soda hazırladı. Dışarıda bir itfaiye arabası bağıra bağıra Palmetto Yolu'ndan aşağı indi. Marsh'ı düşündü. Kaliforniya Teknoloji Enstitüsü'ne gerçekten bir hayalet mi musallat olmuştu? Sonra Marsh'ın bu türün tek örneği olmayacağını fark etti. Bütün Kaliforniya bir laboratuvardı; yeni kuramlar test etmek, yeni güçler ölçmek, yeni cihazlar icat etmek için bir laboratuvar. O zaman Loeser'ın kendisi de –bu huzursuz ve solgun, aklı karışık ve ne yaptığını bilmez haliyle– öyle miydi; burada yaşarken, o da bir laboratuvar hayaleti miydi?

Bir süre sonra Clarendon kaşlarını çatıp, "Burada hayalet yok" dedi.

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Ölçümlerime göre bu evde bir hayalet yok."

"Ama üç yıldır onunla birlikte yaşıyorum. Eminim bundan. Aletiniz bozuk olmasın?" O sırada telefon çaldı. Loeser bir el hareketiyle özür dileyip telefonu açmaya gitti.

"Alo?"

"Benim, Adele."

Almanca konuşmaya geçti Loeser. "Adele! Sana telefon numaramı vermiş miydim?"

"Throop Binası'ndaki Bayan Jones'tan aldım. Egon, sanırım Marsh'ı öldürenin kim olduğunu biliyorum."

"Slate olduğuna emindin."

"Slate değildi. Olamazdı. Başka cinayetler de oldu."

"Ne?"

"Geçen yıl kafeteryadaki aşçılardan biri gitti. Ondan önceki yıl da bahçıvanlardan biri. Tıpkı Marsh gibi; onların da kalpleri alınmıştı. Millikan her seferinde panik olmasın diye olayı örtbas etti. Ama Marsh konusunda bunu yapamadı, çünkü cesedi bulduğu sırada yanında başkaları da vardı. Şimdi de söylentiler aldı yürüdü. Ben de Dick'ten duydum. Aşçı öldürüldüğünde Slate Kaliforniya'da bile değilmiş. Alaska'daki kız kardeşinin yanındaymış. Gideli bir hafta olmuş, hâlbuki cesedi cinayetten birkaç saat sonra buldular."

"Haklıydım! Ziesel!"

"Hayır, Ziesel değil" dedi Adele ve sonra, söyleneceği besbelli olan o dört heceyi söyledi.

"Clarendon?" diye tekrar etti Loeser hiç düşünmeden, sonra dudaklarını ısırdı. Tayfometrist Almanca bilmiyordu belki, ama kendi adını tanımakta zorlanmayacaktı.

"Evet. Enerjisini hayaletlerden alan bir makine yapıyor, hükümet de onu makineyi Avrupa'daki savaş başlamadan önce bitirmeye zorluyor, o yüzden önce test yapması lazım ve kazara insan öldürmeye de aldırmıyor. Bence o öldürüyor herkesi! Fare besleyen biyologlar gibi o da hayalet besliyor!"

"Onun araştırmalarını sen nasıl bu kadar yakından biliyorsun?"

"Profesör anlatmıştı bana. Bir de şunu dinle: Dick bütün cesetlerin Obediah Laboratuvarları'nın içinde ya da yakınında bulunduğunu söyledi. Clarendon orada çalışıyor. Ziesel ta Robinson'da."

"Adele, adam şu anda evimde."

"Nasıl yani?"

"Adam burada. Şimdi. Yanımda." Loeser dönüp bakmaya cesaret edemiyordu. "

"Hoppala, niye?"

"Bir hayalet için test yapmaya geldi."

"Yani bütün araç gereci yanında mı? İkiniz yalnız mısınız? Loeser, ya seni öldürüp hayaletini tayfometrede kullanmaya geldiyse?"

"Adele, yalvarırım, polisi ara! Buraya gelmelerini söyle!"

"Arayacağım ama vaktinde gelemeyebilirler. Egon, onu evden çıkar."

Loeser ahizeyi yerine bıraktı ve arkasına döndüğü anda Clarendon'u birkaç santim ötesinde buldu, elinde geçen gece bodrumda kullandığı o büyük tel makası vardı. "Şu pencereyi açabilir misiniz acaba?" diye sordu Clarendon. "Bazen Heaviside Katmanı'ndan gelen olası elektromanyetik parazitleri saptamak için anten kullanıyorum. Onları yakalamak için en iyi yol bu."

Pencereyi açmak için Loeser'ın yine Clarendon'a arkasını dönmesi gerekecekti. Bunu düşünmek bile boynunun korkuyla seğirmesine yol açtı. Clarendon aletin sapında duran elini daha bir sıkıyordu sanki. "Burada hayalet yok demiştiniz."

"Bir daha denemekte yarar var. Aletlerimden şüphem yok, ama her deneyde beklenmedik etkenler karışabilir."

"Bay Clarendon, gerçekten tüm akşamınızı meşgul etmek istemem. Eminim aletler ilk seferinde doğru saptamıştır. Yanılmış olmalıyım hayalet hakkında. Biraz ürkeğimdir zaten. Üstelik iki düzine misafir gelecek yemeğe, yani lütfen..."

"Sadece birkaç dakika sürer Bay Loeser, şu pencereyi açmanız yeterli. Kancasını açamadım."

Uzun bir zaman baktı Loeser Clarendon'a, üzerine atlayıp elindekini almaya kalkışsa bir parmaktan daha fazla bir şey kaybedip kaybetmeyeceğini düşündü. Kalbinin davulu, "Lütfen/beni yemesine/izin verme/lütfen/beni yemesine/izin verme/lütfen/beni yemesine/izin verme" diye ritim tutuyordu. Sonra, o gün ikinci kez, kapı zili çaldı.

Deli gibi ferahlayan Loeser, karşısında izbandut gibi –silahlı, coplu, hatta iyisi mi şöyle ortaçağ kargılı– bir polis memuru görme arzusuyla yanıp tutuşarak kapıyı ardına kadar açtı.

Ama polis değildi kapıdaki. Ondan daha ürkütücü biriydi. Dolores Mutton'dı gelen.

"Bayan Mutton!" diye bağırdı neşeyle. "Hoş geldiniz! Hoş geldiniz!"

"İyi akşamlar Bay Loeser." Yanından geçip eve girdi ve Clarendon'u baştan aşağı süzdü. "Ah, misafiriniz var."

"Bu bey, Dr. Clarendon."

"Memnun oldum. Emin olun böyle aniden gelmezdim Dr. Clarendon, ama Bay Loeser'la görüşmem gereken çok önemli bir Kültürel Dayanışma Komitesi işi var. Ziyaretinizi kısa tutmanız çok büyük bir incelik."

"Aslında kalıp biraz daha..."

"Çok büyük bir incelik" dedi tekrar Dolores Mutton, çok zarif

bir gülümsemeyi, adamın parmaklarını koparmak için tel makasına ihtiyaç duymayacağını belli eden bir ses tonuyla tamamlayarak. Clarendon'ın rengi attı, derken telaşla aletlerini toplamaya başladı. O toplanıncaya kadar kimse konuşmadı, sonra da veda etmeden, hatta şapkasını bile almadan aceleyle çıkıp gitti. Loeser memnundu, ama korkunç meleğin başka erkekler üzerinde de aynı etkiyi yaptığını görmekten dolayı şaşırmamıştı. Kapı kapanır kapanmaz, "Geçen akşam beni telefonda pek anladığınızı sanmıyorum" dedi kadın.

"Profesör Bailey konusunda mı?"

"Evet. Onu partilerimize getireceksiniz."

"Söyledim size Bayan Mutton, onu çok iyi tanımıyorum."

"Size seçim hakkı vermiyorum Loeser. Bunu yapacaksınız, yoksa Jascha ile birlikte sizi mahvederiz. Üstelik malum kibriniz sayesinde bunun için şiddete başvurmamıza bile gerek kalmaz. Son üç yıldır Kültürel Dayanışma Komitesi'nden zimmetinize para geçiriyorsunuz. Dediğimizi yapıp Profesör Bailey'le dost olmamızı sağlamazsanız, delilleri polise veririz, yargılanıp hüküm giyersiniz ve hapiste cezanızı çektikten sonra Almanya'ya geri postalanırsınız."

"Zimmete para geçirmek mi? Ne demek istiyorsunuz?"

"Komite'nin fonundan bin doların üstünde para aldınız."

"Ama benim maaşımdı o?"

"Ne için?"

"Heyetteyim ben. Heyete bir Yahudi lazım demiştiniz."

"Ama siz Yahudi değilsiniz, değil mi Bay Loeser? Üstelik hiçbir heyet toplantısına katılmadınız. Hatta, size Komite'de böyle bir görev teklif edildiğine dair bir kanıt da yok. Bizi gizlice mahvetmek için benimle ve kocamla olan dostluğunuzu kullandınız."

"Bana her ay çekleri siz gönderdiniz."

"Belki hiç fark etmemişsinizdir, ama o çekler sizin kendi elyazınızı taşıyor. Taklit etmekte pek de mahir olmadığınız 'benim' imzam dışında her şey size ait. İyi bir grafolog bunu doğrulayacaktır."

Dolores Mutton'ın son üç yıldır sergilediği bir dostça bir düşmanca haller arasındaki öngörülmesi imkânsız gidiş gelişleri, *Kadınlar! Nasıl Yatağa Atılırlar*'daki ileri yöntemlerden birinin ağır çekim versiyonuna dönüşmüştü. Loeser olan biteni anlamakta zorlansa da, aklına şu şahane fikir düşüverdi: "Yani benim elyazımı kopyaladınız. Ya da Drabsfarben yaptı. Nereden kopyaladınız?"

"Birkaç yıl önce Berlin'de Jascha'ya bir mektup göndermişsiniz. Bir oyun için beste istemişsiniz ondan."

"*Işınlanma Kazası*. Hayır, demişti. Fakat o eski mektubu ta Amerika'ya kadar getirmiş mi?"

"Jascha büyük bir elyazısı örneği koleksiyonuna sahip. Sık sık işe yarıyor."

"Neyse, sandığınız kadar zeki değilsiniz Bayan Mutton! Benim elyazım o zamandan bu yana çok değişti. 'İyi bir grafolog' bunu da söyleyecektir. Çekleriniz bir işe yaramaz."

"Aslında bu her şeyi daha inandırıcı gösterecek, çünkü farklı bir yazı gibi yapmaya çalışmış, ama gerçek yazınızı gizlemeyi başaramamışsınız." Omuz silkti. "Ne olursa olsun, bunlar işe yaramazsa yazık olur, ama sorun olmaz. Daha önce nasıl yapacaktıysak öyle yaparız yine. Risk alırız."

"Nasıl yani"?

"Jascha sizi öldürür, kaza gibi gösterir. İyi geceler Loeser. Yapmanız gereken şeyi biliyorsunuz."

"Bir dakika, ne kadar zamanım var?"

"Dediğiniz gibi Profesör'le daha yeni tanıştınız. Biz de makul insanlarız. Size altı ay veriyoruz."

"Neden bu kadar önemli? Onunla niye ilgileniyorsunuz? Işınlama Makinesi'nin mi peşindesiniz?"

"Siz kafanızı yormayın buna. Bailey'i getirin, yeter."

O gittikten sonra Loeser olduğu yerde felç olmuş gibi o kadar uzun süre durdu ki, o gece kapı zili üçüncü kez çaldığında hâlâ yerinden kıpırdamamıştı. Kapıyı açtığında üniformalı bir polis buldu karşısında.

"İyi misiniz bayım?" diye sordu polis. "Bu eve birilerinin zorla girdiğine dair ihbar aldık."

"İyiyim. Kimse yok burada."

"Yani bizi siz aramadınız mı?"

"Hayır. Özür dilerim. Belki yanlış ihbardır."

"Burada hiçbir sorun yok yani, öyle mi?" diye sordu polis.

"Yok" dedi Loeser. "Burada hiçbir sorun yok." Ve polis onun üzerinden evin içine göz gezdirirken, Loeser da Palmetto Yolu'ndan aşağı koşan, alacakaranlıkta sedef gibi parlayan, ve sürtünmesiz bir düzlemin hayaletleri gibi görünen iki yavru geyiği seyretti.

3. Bölüm

Bu senin hayatın

6
LOS ANGELES, 1939

Kostümlü provanın ardından sahnedeki son sesler de yavaş yavaş dinerken, Kaliforniya Teknoloji Enstitüsü oyuncuları için orada öylece, sessiz ve çaresizce durup, neredeyse boş olan salonun sahne ışıkları karşısında göz kırpmaktan başka yapacak bir şey kalmamıştı. Nefes almaya bile cesaret edemediler; ne boş koltukların arasından yönetmenlerinin zayıf ve vakur silueti belirdiğinde, ne de konuşma hazırlığı babında gırtlağını bile temizlemeden, üç kuruşluk yeteneği olmayan bir sürü ve birlikte çalışılması imkânsız dangalaklar olduklarını söylerken.

"Baştan alıyoruz" dedi yönetmen. "Ta en baştan. Doğru dürüst yapıncaya kadar da devam edeceğiz."

Bu sözlerin ardından hoşnutsuz mırıltılar yükselmedi. Oyuncular arasında en ufak göz teması bile olmadı. Sakınmayı unutacak kadar çok kırbaç yemiş köleler gibi, ilk sahne için yerlerine döndüler hımbıl hımbıl. Loeser da F sırasındaki koltuğuna döndü.

"Hazır mısın Ziesel?" diye bağırdı.

"Hazırım!" diye bağırdı Ziesel, teknisyen odasından.

"*Auf geht's.*"

Ziesel sahne ışıklarını söndürünce salon kapkaranlık oldu. KalTek'in en iyi amatör piyanisti olan Dr. Pelton bir dizi ürkütücü ahenksiz akor basmaya başladı. Sonra bir spot sahnede sağa sola gezindi, orta yerde, bir podyumun üzerinde duran Adele Hister'i aydınlattı. Üzerinde asimetrik cheongsam yakalı, dik omuzlu, siyah, dar bir gece elbisesi vardı.

"Baksana büyükanne" diye haykırdı Adele, bir avuç magnezyum cevherini yukarı kaldırarak. "Bir kar tanesi yakaladım, üstelik erimiyor!"

Bir spot daha yandı, bu kez Throop Binası'nın sekreteri Bayan Jones'u aydınlattı; uzun, çelik bir rampada paslı bir tekerlekli sandalyeyi itiyordu.

"Ama canım," diye haykırdı Bayan Jones, "dışarıda kar yağmıyor bile."

"Biliyorum ama baksana!"

"Tamam canım, umarım bunun anlamını biliyorsundur. Bana da bir tanecik büyükannem anlatmıştı küçükken. Eğer kar yağmıyorken bir kar tanesi yakalarsan, bir dilek tutarsın. Eğer kar tanesi erimezse, o zaman üç dilek daha tutarsın."

"Üç dilek!" O anda üç ışık daha yandı ve seyirciler arasında kaçak mahkûm arıyormuş gibi salonda gezindi.

"Evet, canım. Peki, ne diliyorsun?"

"Büyükanneciğim, birincisi, gerçek bir Noel yaşayalım istiyorum. Tıpkı hikâyelerdeki gibi, Noel günü kar yağsın." Üç ışıktan biri söndü ve orkestra çukurundaki Dr. Pelton derin, cenaze çanı gibi bir çan çaldı.

"Sonra?"

"İkincisi, annemle babam zavallı yaşlı Zenci'ye ilaç alacak parayı bulabilsin." İkinci ışık söndü ve ikinci çan çaldı. Aynı anda farklı bir ışık yandı, alüminyumdan dev bir köpek kafatası modeli aydınlandı; kafatası, ailenin hasta evcil hayvanını temsil etmek üzere tavandan zincirle sarkıtılmıştı.

"Ve?"

"Ve üçüncüsü, o acımasız Bay Parker'ın Noel günü babamı fabrikada çalıştırmamasını diliyorum."

Üçüncü ışık da söndü ve üçüncü çan çaldı. Aynı anda sahnenin önüne yerleştirilmiş bir hidrolik pres makinesi çalışmaya başladı, sonra da aletten söylenenlerin işitilmesini güçleştiren bir tangırtı koptu.

"'Acımasız' mı? Müstakbel kayınpederin için böyle konuşman çok ayıp, canım" diye bağırdı Bayan Jones.

"Ne demek istiyorsun?"

"Gönlünün Chip Parker'da olduğunu herkes biliyor, canım.

Daha dün gazoz dolabının yanında onunla kucak kucağaydın."

Sahnede müstehcen pembe bir ışık yanıp sönmeye başladı.

"Değildim! Nereden biliyorsun?" Adele hâlâ magnezyumu tepesinde tutuyordu, dirsekleri titremeye başlamıştı.

"Boşver sen şimdi onu. Büyükanneler böyle şeyleri hemencecik anlar. Bak, annen de kasabadan dönüyor."

Yanıp sönen ışık kapandı ve Dr. Pelton'ın karısı Martha, bir taşıma bandının üzerinde sahneye girerken uzunca bir sis fışkırdı sahneye. Kadın üzerine ahşaptan ortaçağ zırhı giymişti.

"Anne!" diye şakıdı Adele.

"Merhaba, canımın içi."

"Bugün biraz soğuk değil mi anne?"

"Soğuk, canımın içi, ama bu sıcacık eve gelmekten daha çabuk ısıtan hiçbir şey yok beni." Bir sürü ışık yandı, sahnenin geri kalanı ortaya çıktı; büyük kısmı merdivenler, makaralar, çöp kovaları ve kırık aynalardan ibaretti.

"Ah, anneciğim" dedi Adele kollarını sallayarak, "Noel yılın en hoş zamanı, değil mi?"

Dr. Milikan'ın Kaliforniya Teknoloji Enstitüsü'nün bu yılki Noel gösterisi için seçtiği, J.F. McGnawn'ın *Kar Tanesi* adlı oyununun, Egon Loeser'ın kendine has yönetme tarzıyla pek uyum göstermeyebileceğini düşünmüştü fakültedekiler. Söz konusu tarz için kullanılan terim "yeni ekspresyonizm" idi ve önceki yıl Gorge Oditoryumu'nda sahnelenen ilk oyun olan *Küçük Kibritçi Kız* için, adil olmak gerekirse, çok canlı tartışmalara neden olduğu söylenebilirdi. Buna rağmen rektörün gönlü *Kar Tanesi*'ndeydi ve Loeser fakülteyle bağlantısı olan tek gerçek tiyatrocuydu, o yüzden söylentilere göre o ikisi şöyle bir anlaşma yapmıştı: Millikan istediği oyunu seçecek, Loeser da kimse karışmadan istediği gibi yönetecek, hatta müziklerini yapıp kostümlerini bile tasarlayacaktı.

Salonun en arkasında oturan Bailey, genç asistanının oyunculuğunu görmek için gelmişti bu sabahki kostümlü provaya. İlk sahnenin ikinci provası neredeyse tamamlanırken, Adele'i gerek-

tiği kadar seyrettiğine karar verip kalktı, dışarıya, aralık güneşine çıktı. Los Angeles'taki ışığın asla kış uykusuna yatmadığı söylenemezdi; ama kışın bazen birkaç günlüğüne yağ bağlar, tüyleri uzar, hantallaşırdı.

Obediah Laboratuvarları'na doğru yürürken Bailey, Dabney Beşeri Bilimler Binası'nın yakınında bir grup öğrencinin toplandığını fark etti. Çatıdaki bir şeye bakıyorlardı. Başını kaldırıp baktığında gördüğü şey nefesini kesti. Orada siyah renkte eski bir Ford Model T vardı; intihar etmek için çatının kıyısından gaza basıp gidecekmiş gibi park etmişti.

"Baba," dedi, "o şey oraya nasıl çıkmış?"

"Bilmiyorum evlat" dedi babası.

Tanımadıkları bir yere geldikleri zaman, bisikletlerinden inip onları yanlarında yürütmek her zamanki alışkanlıklarıydı. Burada zemin yapışkandı ve havada tatlı bir koku vardı; yaz sonunda bir dut ağacının altında yürür gibi kokuyordu ortalık, ama yolun kenarında ağaç yoktu. O sırada on iki-on üç yaşlarındaydı herhalde ve Tiny Lustre'a giderken bir sürü küçük kasabadan geçmişlerdi, o yüzden Bailey her birine heyecan verici yeni bir sınır gibi davranmaktan vazgeçmiş, bir aile toplantısında tanışma ihtimalin olan, amcanın bir arkadaşı gibi davranmaya başlamıştı; onları bir daha muhtemelen görmeyeceğini ve bu nedenle de onlara karşı derin bir merak beslemene gerek olmadığını bilirsin. Bu kasabanın adı da Scarborough'tu ve orada felaket bir şeyler olduğunu anlamak için ana caddede kısa bir süre yürümeleri yetmişti.

Paramparça olmuş tahtalar ve camlar, yırtılmış tenteler; verandada kıpırdamadan yatan, üzerlerine çarşaf ya da bazen çarşaf değil de eski yamalı yorgan örtülmüş insan şekilleri; arka bacakları rüya gören bir köpek gibi hâlâ hafifçe havayı döven, kafası bir barın penceresinden dışarı fırlamış bir at; tekerleklerinden birine kan ve saç yapışmış, ters dönmüş bir araba; dört bir yönden gelen inilti ve çığlıklar; ve o yoğun, mide bulandırıcı koku, onlar yürüdükçe güçlenen koku. Kasabanın kuzey ucunda fabrika gibi bir şey vardı ve oradaki kargaşa en kötüsüydü; hemşireler, itfaiyeci-

ler ve polisler, kendileri gibi ortalığa bön bön bakan diğer insanlar arasında koşuşturuyorlardı. Bailey önce kasabayı bir hortumun yerle bir ettiğini düşündü, ama sonra babası kasap önlüğü takmış bir adamı durdurup neler olduğunu sorunca kazayı öğrendiler.

Sözü geçen fabrika kentin en büyük işvereni olan Scarborough Zencefilli Gazoz Şirketi şişeleme tesisiydi ve onun ötesinde de Atlantik Kıyı Hattı Demiryolu'nun bir kolu uzanıyordu. Bir saat kadar önce, Mockton-Piney Sirki'nden gelip Florence'a doğru doğuya gitmekte olan bir sirk treni, açık yük vagonlarından birine bağlı aşırı ısınmış bir dingili kontrol etmek üzere ani fren yapmıştı. Arkasındaki boş trenin makinisti, frencinin gönderdiği sinyali kaçırmış –ya sarhoştu, ya uyuyordu, ama artık öldüğü için kimse bilmiyordu– ve dosdoğru sirk treninin arkasına bindirmişti. Yemek vagonuyla birlikte arkadaki dört yataklı vagon havalanmış, sirkin yaşlı gösteri filini taşıyan vagon kopup güneye doğru uçmuş ve Scarborough Zencefilli Gazoz Şirketi'nin yarım milyon galonluk çelik depolarından birinin içine hızla çarpmıştı.

Patlayan depodan ana caddeye kıyamet gibi zencefilli gazoz akıp sel olmuştu; Ford Model T'i tutup çatıya taşıyacak kadar güçlü ve yüksek bir seldi bu. O ana dek ölü sayısı otuzu aşmıştı ve yüzden fazla yaralı vardı; kasaba hastanesinde hasta bakacak yer kalmamıştı. Adam bunları söylerken, Bailey kafası kopmuş bir cesedin şişeleme tesisinden yeşil bir el arabasıyla çıkartıldığını gördü; kendi kanına bulanmıştı, parmak uçları yerde sürünüyordu. Bailey'nin aklına gelen tek şey, Florence'dan geçerlerken bir trene, yavaş ve sevimsiz bir taşra trenine bir kez olsun binmeleri için babasına yalvarıp yakarmış olduğuydu.

Kasap önlüklü adam uzaklaştıktan sonra babası alçak sesle konuştu: "'Bir gemi çarpışmasında bile düşün, sular,
Nasıl dağıtır, sürükler yüzen parçaları
Serenleri, pruvayı, direkleri, kıç direklerini
Nasıl sürüp götürür kıyılardan uzaklara
Bir uyarıdır bu ölümlülere.'
Şimdi sen devam et lütfen, evlat."

" 'İşte'," dedi Bailey, " 'varsaydığımız bitimli atomlar da, çatışan
Dalgalarıyla maddenin savrulacak şuraya buraya.
Hiçbir akıntı, dalga bir araya toparlayamaz,
Zaten kalamazlar bir bileşikte, çoğalamazlar da.' "* Babası iki yıldır Lucretius öğretiyordu ona, bu yüzden *De Rerum Natura*'nın Cyril Bailey çevirisi iki kitabını büyük ölçüde ezberlemişti artık. Yakında Walt Whitman ve William James'e hazır olacaktı.

"Kesinlikle doğru."

"Zavallı insanlar" dedi Bailey.

"Zavallı insanlar mı?" dedi babası; Bailey hemen anladı hata yaptığını. Hâlâ sık sık hata yapıyordu. "Washington'da çok daha büyük bir tren kazası olmuştu. Oradaki insanlar buradaki insanlardan daha mı kötüydü?"

"Hayır, babacığım."

"Sırf yakınımızda oldu diye, buradaki insanlara daha çok merhamet etmemiz için bir sebep var mı?"

"Hayır."

"Hangi mantık hatası bu?"

"Yakınlık kibri."

"Kesinlikle doğru. Peki, Scarborough halkı hangi mantık hatasına düşmüş?"

"Bilmem."

"Kanımca çoğu, daha önce böyle bir şey hiç olmadığı için, olabileceğine dair kaygılanmamış, bu yüzden de önlem almamışlar."

"Tümevarımcı normalcilik."

"Kesinlikle doğru."

Birkaç dakika daha kurtarıcıları seyrettiler. Çalışma o kadar disiplinli ve tekdüze yapılıyordu ki, sanki fabrika kasten yeni ve bahsi geçmeyen bir amaç için hazırlanmıştı; sanki bütün bu insanlar saat beşte eve gidecek, ertesi gün dokuzda gelip emekli oluncaya kadar kaldıkları yerden devam edeceklerdi.

"Baba?" dedi Bailey tereddütle.

---

* Kitap içinde yer alan Lucretius alıntıları için Turgut ve Tomris Uyar'ın Evrenin Yapısı (1974) adlı çevirisinden yararlanılmıştır. (Ç.N.)

"Evet?"

"Onlar mı yaptı bunu? Bu trenlerden birine bindiğimizi düşünmüş olabilirler mi?"

"Sanmam, evlat" dedi babası. "Unutma, bizi canlı istiyorlar." Dönüp yürümeye başladıkları sırada Bailey yine yeşil el arabasının gıcırtısını duydu.

Çarklı bir otomat gibi hareket eden Bailey, KalTek öğrencilerinin yanına yaklaşıp Dabnel Binası'nın çatısındaki araba hakkında neler söylediklerini duymaya çalıştı.

"Oraya vinçle çıkartmış olmalılar" dedi birisi.

"O kadar uzun vinci nereden bulacaklar?"

"Belki ışınlama makineleri vardır."

Bailey bu son sözün sahibine kuşkuyla baktı, ama şaka yaptığını gördü; delikanlının bir şey bildiği yoktu.

"Hepiniz dangalaksınız" dedi birisi. "Parçalamışlar, yangın merdiveninden çıkarmışlar, tekrar birleştirmişler. Başka şekilde yapılmaz bu."

"Bütün gece sürer o dediğin."

"Yapmaya değer her şey bütün gece sürer. Page'deki kapıyı tuğlayla örüp sanki hiç yokmuş gibi üzerini boyamışlardı, unuttun mu?"

"Böyle bir arabayı nereden bulmuşlar? Elli yıllık olmalı."

Yine bir öğrenci şakası işte, diye düşündü Bailey. Çocuklar şaka yapmayı severdi; ölmeden önce Marsh, akşam yemeklerinde ceket giyip kravat takılmasını karara bağlamıştı ve o akşam yemekte hepsi birden ceket giyip kravat takmış, ama pantolon ya da ayakkabı giymemişlerdi. Anlaması gerekirdi tabii, ama bir an için çatıdaki araba ona zaman içindeki habis bir yara gibi göründü. O günü hatırlatan bir şeyle karşılaşmayalı uzun zaman olmuştu. O arada öğrencilerin bir kısmı Bailey'nin orada durduğunu fark etmişti; öğrencileri başıyla kibarca selamlayıp Throop Binası'na doğru yürüdü. Girişteki sekreter masasının yanından geçerken Bayan Stiles ona el salladı. "Ah, Profesör Bailey, sizi laboratuvarda arıyordum."

"Kusura bakmayın Bayan Stiles, Gorge Oditoryum'undaydım."

"Provalar nasıl gidiyor?"

"Çok iyi sanırım. Acil bir şey miydi?"

"Sizi görmek isteyen biri var."

Bailey bekleyen birini görememişti. "Kim?"

"Yaşlı, zenci bir kadın. Burnunu pudralamaya gitti. Aile dostunuzmuş."

Mümkün değildi. "Adını verdi mi?"

"Lucy" dedi Bayan Stiles.

Bailey ona bakakaldı.

"Lucy" dedi annesi yine eşikten. "Bayan Phenscot seninle yarınki öğle yemeğini konuşmak istiyor. Orkide odasında."

"Peki, hanımefendi" dedi Lucy.

Lucy bir tavuğu parçaladığı bıçağı bırakıp ellerini yıkamaya gitti. Bailey'nin annesi ancak o zaman fark etti Bailey'nin babasının mutfak penceresinin kenarında, bir taburede oturduğunu.

"Tom" dedi sertçe, mutfağa doğru gelerek. "Burada olduğunu bilmiyordum."

"Ah, tatlım! Lucy, Franklin ve ben biraz çene yarıştırıyorduk, değil mi evlat?"

Bailey oyuncak treninden kaldırmadı başını. Trenin hem içinde hem üstündeydi ve yanındaki büyük siyah soba, trenin kömür kazanıydı. Lucy gidince kendisi doldurmak zorunda kalacaktı onu. Annesi aşçı çıkıncaya kadar bekledi, sonra, "Keşke bunu yapmasan" dedi.

"Neyi?" diye sordu babası.

"Lucy'yle bütün bu 'tartışmaları'."

"Tartışmalarımıza önem veriyorum.

Tatsız bir şekilde cıkcıkladı kadın. "Ben onunla büyüdüm Tom, onu herkes kadar seviyorum, ama ikimiz de biliyoruz ki buraya gelmenin tek sebebi babamla konuşmak zorunda kalmaman. Onu bu kadar katlanılmaz bulman beni üzüyor."

"Anlamıyorum niye..."

"Aslında, hayır, üzülmüyorum. Onun hakkında ne düşündüğün umrumda değil. Sadece aileme bu kadar kaba davranmaktan haz alıyor olmana üzülüyorum. Senin adına sürekli özür dilemek hoşuma mı gidiyor sanıyorsun?"

"Ah, birtanem, babanı gereğinden fazla üzmek istemediğimi biliyorsun. Buraya Lucy'yle konuşmaya geliyorum, çünkü onunla konuşmayı seviyorum. Sen hiç onunla Tanrı hakkında konuştun mu?"

"Hayır, Tom, nasıl olduysa aşçıyla Tanrı hakkında konuşmadım hiç."

"Her şeye inandığını biliyor musun? Cidden. Her şeye. Afrikalı tanrılar, Kızılderili ruhları, Katolik azizler; hepsi aynı onun için."

"Sen de bundan heyecan duyuyorsun?"

"Evet. Çünkü hiçbir çelişki görmüyor. Hispanyola'daki rahipler büyükannesiyle büyükbabasına tek bir tanrı ve bir sürü melek olduğunu öğretmiş. Neşeli, hepçil bir saflık..."

"Çocuk dini gibi sanki." Annesi gözlüklerini çıkarıp katladı; yorucu bir sohbeti sonuna kadar götürmeyeceğini böyle belli ederdi. Bailey, trenin tekerleklerini Lucy'nin çiğ tavuğunun üzerinde gezdirmek nasıl olur, diye düşündü.

"Bir çocuk dürüstlüğü var, evet. Diğer dinler gerçeği gizliyor. Lucy'nin inancında olan her şey ailenin Katolikliğinde de var, birtanem. Tek farkı senin ailenin Katolikliğinin, sevmediği kısımları bastırıyor olması. Lucy bana Hispanyola'da büyükannesiyle büyükbabasının hayvan kurban ettiğini, umutsuz durumlarda sakatların kurban edilebileceğini söyledi. Ailesi bunu hiç yapmamış, ama dediğine göre olmuş. Sence bu Katoliklikte de yok mu? Bütün bu kan dökmeler? Ama saklı. Çok da iyi saklı değil elbet; duvardaki o çarmıhı gördün, hani Franklin'i çok korkutan var ya. Kim bilir şapellerinde neler olup bitiyor?"

"Hiçbir şey olduğu yok. Ben orada vaftiz oldum."

"O zaman beni neden içeri almıyorlar?

"Çünkü sen ateistsin. Orası ailemizin şapeli, bugüne kadar

hiçbir ateist oraya ayak basmadı. Biliyorsun bunu. Seni evlerine almalarına bile müteşekkir olmalısın. Üstelik böyle davrandığın halde."

"Ateistleri almıyorlar mı? Ya sen?"

"Tom..."

"Yine mi fikir değiştirdiğini söylüyorsun? Yine onların tanrısına inanmaya başladın? Yakında oğlunu şu inisiasyon törenine sokmalarını istemeye de kalkarsın sen."

"Kiliseye kabul inisiasyon ritüeli değildir."

"Kabul töreni, oğlumuzu daha neden istemeyeceğini anlayamayacağı bir yaşta onların kültlerine katılmak için kandırmanın bir yöntemi."

"Oğlumuz şuracıkta duruyor ve sen böyle konuşup onu duvardaki o biblodan çok daha fazla ürkütüyorsun. Bu tartışmayı yapmak istemiyorum yine."

"Hadi canım, bana söz vermiştin. Ona bunları yaşatmamaları için bana yardım edecektin. Annenle konuşacaktın bu konuda. Neden şimdi gitmiyorsun? Orkideleriyle uğraşırken daha anlayışlı olur."

Annesi ortadan kaybolup da babası gecenin bir yarısı onu götürmeden üç hafta önceydi bu...

"İyi misiniz Profesör Bailey?" diye sordu Bayan Stiles.

"Özür dilerim Bayan Stiles, ama Lucy adında bir aile dostumuz yok ve bugün zaten kimseyi görecek vaktim de yok."

Bailey dönüp koşmaya başlamadı, ama olabildiğince hızlı uzaklaşmaya çalışıyordu. Buraya sekreterlerden birinden daktiloya çekilmiş yazıları almaya gelmişti, ama Bayan Stiles'ın görüş alanından çıkıncaya kadar hiç durmadı, sonra da bir sütunun arkasına saklanıp resepsiyon masasının yanındaki kadın tuvaletinden kimin çıkacağını görmek için bekledi. Ve sonra, elbette, çıkan kişi çok eskilerden gelen o gölge oldu. Yaşlanmıştı artık doğal olarak, herhalde yetmişlerine varmıştı, bastonla yürüyordu, ama hiç de farklı görünmüyordu. Throop Binası'nın diğer ucundaki kapılardan dışarı atarken kendini, onu hiç görmemiş gibi yapma-

ya çalıştı, ama bu olay onun için o kadar önemliydi ki Dabney Binası'nın çatısındaki o eski arabayı görmemiş gibi yapmak buna kıyasla çocuk oyuncağıydı. Kafasının içinde bir depo çatlamıştı ve oradan sızan hatıraları durduramıyordu artık.

"Profesör Bailey? Sizi çok kısa rahatsız edebilir miyim?"

Bailey durdu. Neden yalnız kalamıyordu bugün? Konuşan İngiliz aksanlı, sarışın bir adamdı; Obediah Laboratuvarları'na çıkan basamakların yanında onu bekliyor gibiydi. "Buyrun?" dedi Bailey.

"Adım Rupert Rackenham. Venice Beach'te oturuyorum ve asistanınız Adele'in Berlin'den eski bir arkadaşıyım. Londra'da çıkan *Daily Telegraph* gazetesine sizin hakkınızda bir yazı hazırlayacağım. Sizin, alanınızda çok önemli biri olduğunuzu işitmişler. Daha önceden bir randevu almak istiyordum sizden, ama Throop Binası'ndaki hanımefendi bana bu tür mesajları size bildirmeme talimatı aldığını söyledi."

"Gerçekten de öyle. Ne yazık ki çok meşgulüm." Rupert Rackenham ismi tanıdık geldi Bailey'e bir yerden, ama sesi daha da tanıdıktı: Sadece aksanı değil, o yapmacık, fırsatçı cana yakınlığı... Fakat bu adamla hiç tanışmamıştı. "KalTek'te ilginizi çekebilecek bir sürü çalışma var. Belki meslektaşlarımdan başka biriyle görüşebilirsiniz. Örneğin Dr. Carradine olabilir."

"Dr. Carradine neyle meşgul acaba?" diye sordu Rackenham.

"Elektrikli yılanbalıklarından yılanbalığı patlağı yapmak için, elektriğini yılanbalıklarından alan bir makine yapıyor. Zarif bir tasarım."

"Sizinle konuşmayı tercih ederim Profesör Bailey. Sadece bir saat yeter. *Telegraph* öğle yemeği masraflarını karşılayacak. Dr. Milikan'la görüştüm. Enstitü için bunun iyi bir tanıtım olacağını düşünüyor. Önce ailenizden bahsederiz, sonra da..."

"Hayır. Ne yazık ki olmaz. Bu yıl olmaz." Bailey telaşla Obediah Laboratuvarları'na girmeye çalıştı, ama cesareti hiç kırılmayan İngiliz onu durdurmak için omzuna dokundu.

"Oğluma dokunmayın, lütfen" dedi Bailey'nin babası.

"Ah, çok özür dilerim" dedi İngiliz gülümseyerek ama elini hemen çekmedi. "Sanırım oğlunuz bu oyuncağı düşürmüş. Kaybetmesini istemem. Güzel oyuncak."

Bailey, on beş yaşında artık yanında oyuncakla gezmeyecek kadar büyüdüğünü bildiğinden utançla ürperdi ve treni geri alırken gözlerini İngilizden kaçırdı. Buna rağmen tanımıştı İngilizi ve İngiliz de onu tanımıştı, çünkü birbirlerini daha önce üç kez Wisconsin'in başka kasabalarında görmüşlerdi. Güzergâhlarının başka yolcularla birkaç kez kesişmesi çok şaşırtıcı değildi; Michigan Gölü'nün batı kıyısından yukarıya sadece birkaç rota vardı. Bisikletle yol alırken bu eyaletin boş ovalarını seyreden Bailey, genellikle Lucretius'u düşünüyordu:

"Sınırsızdır boşluk
Ölçüsüz uzanır her doğrultuda.
Bu koşu boyunca durup dinlendiklerini
Sanırsan atomların, aldanırsın,
Durmadan değişen bir devinim içindedirler:
Kimileri çok uzaklara fırlar,
Bir vuruştan sonra kimileri
Azıcık gerilemekle yetinirler.
Sıkı bir birliğe girer yakın duranlar,
Kendilerine özgü sağlam bir örgü kurar.
Bunların yanı sıra bileşiklerden kovulmuş
Nice atom başıboş dolaşır boşlukta,
Başka bileşiklere alınmadıklarından
Uyumdan yoksundur devinimleri."

Bailey ile babasının hareketleriyle İngilizinkiler arasında bir bağ yoktu gerçekten, ama birkaç gün birlikte yolculuk etmişlerdi ve önceleri Bailey İngilizin burada, otel koridorundaki davranışını kolay bir arkadaşlık fırsatı olarak kabul etmesini sağlayan şeyin bu mesafeli tanışıklık olduğunu sanmıştı. İngilizin karşılaştığı herkese aynı şekilde davrandığını çok daha sonra anlayacaktı.

"Odalarımız yan yana anlaşılan" dedi İngiliz. Elini uzattı. "Bertram Renshaw. Arkeolog."

Fakat babası uzatılan eli görmezden gelip Bailey'i çift kişilik küçük odalarına soktu hemen. Kapı kapandıktan sonra, "O herifle konuşma sakın" dedi.

"Neden baba?"

"Tuhaf bir hali var."

"Onlar için mi çalışıyor?"

"Olabilir. En iyisi sabah erkenden çıkalım yola. Madison'a doğru geri döneceğiz."

Babasının bir yabancıyı ya Phenscotların ya da Katolik Kilisesi'nin ajanı olarak tanımlama ölçütü Bailey için çok gizemliydi. Bunun için, İngiliz'de olduğu gibi, birini peşpeşe bir sürü kasabada görmeleri gerekmiyordu: Bazen uzaktan bir an görmek dahi yetiyordu. Ama bu kez Bailey babasını haklı buldu. Gerçekten ters bir şey vardı Renshaw'da. Babası aslında hemen kaçıp gitmeyi tercih ederdi, ama son iki haftadır apse olmuş bir dişin pençesinde kıvranıyordu, Sheboygan Şelalesi'nde de iyi ve ucuz bir dişçi vardı. O yüzden saat üçte, Bailey'e o günün cebir problemlerini verdikten sonra gitmişti. Bailey her zamanki gibi otel odasından ne olursa olsun çıkmamalıydı, fakat babası altı saat içinde dönmezse, o zaman Bailey babasının yakalandığını varsayarak Tiny Lustre'a doğru yolculuğa tek başına devam edecekti.

O gün hava kapalıydı ve otel odasının penceresinden Bailey, kargaların boş bir sayfada kaybolmuş noktalama işaretleri gibi yükseklerde uçtuğunu görebiliyordu. On beş dakika bekledi, sonra koridora çıkıp İngilizin kapısını çaldı. "Rahatsız ettiğim için kusura bakmayın bayım," dedi, "fakat bir kalemtıraşınız var mı acaba? Benimkini bulamıyorum."

Renshaw sevinmiş gibiydi. "Elbette. Gel içeri, bulmaya çalışayım."

Babasıyla yolculuk ettikleri ilk yıllarda Bailey onları takip edenlerden çok korkardı. Ama son zamanlarda bu karanlık varlıklardan biriyle tanışmanın nasıl bir şey olabileceğini cidden merak etmeye başlamıştı. Ve bu eline geçen ilk fırsattı. Korkması gerektiğini biliyordu ama korkmuyordu.

"Niye oturmuyorsun evlat?" dedi İngiliz. "Bir-iki dakika sürebilir bulmam." Bir bavulun içini karıştırmaya başladı. "Babanla sen nerelisiniz?"

"Philadelphia."

"Bisikletle gelmek için uzak bir yer."

"Biraz ülkeyi tanıyayım diye bir yıllığına okuldan aldı beni."

"Harika bir fikir. Ben de Londra'dan geldim ama bütün bu kıtayı gezdim. Görecek yeni bir şeyler çıkıyor hep. Genellikle arabayla geziyorum."

"Arkeolog olduğunuzu söylemiştiniz, değil mi bayım?"

"Evet."

"Kemik mi arıyorsunuz?"

"Bazen. Ama bu günlerde daha çok eğitmenlik yapıyorum. Eğer biz bilim adamları onu kendimize saklarsak, bilim bir işe yaramaz."

"Yani konuşmalar mı yapıyorsunuz?"

"Pek değil. Amerikan kamuoyunun büyük kısmının son keşiflere pek meraklı olmadığını anladım. İlerleme meselesine duyarlı bazı meraklı kişilerle toplantılar yapmaya çalışıyorum. Onlar da buna karşılık, bu yeni bilginin tohumlarını ekmek üzere nüfuzlarını kullanıyorlar."

"Nasıl bir bilgi bu?"

Renshaw gülümsedi. Nedense bulamamıştı hâlâ kalemtıraşı. "Ah, senin yaşındaki bir delikanlının anlayamayacağı denli kapsamlı sanırım."

Bailey beklenen yanıtı verdi. "Eminim yeterince büyüğümdür bayım."

"Emin misin?" dedi Renshaw, neredeyse cilveyle.

"Evet, efendim."

"Peki öyleyse evlat, Troodoniyenleri duymuş muydun hiç?"

"Hayır."

"Duysaydın şaşardım. Gel, yardım et bana." Valizlerinden biri kaldırım taşı kadar büyüktü ve Bailey, Renshaw'a onu yatağa kaldırması için yardım etti. Sonra Renshaw valizin ağır pirinç kilitle-

rini açtı ve Bailey bavulun sol tarafında bir iskeletin üst kısmının, sağ yanda da alt kısmının durduğunu; her kemiğin, kalın siyah ipek kaplamaya, deri kayışlarla tutturulmuş olduğunu, bu yüzden ardına kadar açılınca valizin vitrin gibi kullanılabildiğini gördü. İskeletin büyük kısmı –ayakları, kaburgaları ve kalçası– kesinlikle insanımsıydı ama kafatası kuş ya da kertenkele gibi duruyordu. Ayrıca kuyruğu vardı, ellerinde de dörder parmak. "Nedir bu?" diye sordu Bailey.

"Sanırım sana Kuzey Amerika'nın ilk medeniyetinin Kızılderililer olduğu söylenmiştir" dedi Renshaw. "Fakat öyle değildi. Troodoniyenler çok daha ileriydi. Kızılderililer mağarada yaşayıp solucan yerken, Troodoniyenler hayvan yetiştiriyor ve mal takası yapıyorlardı."

"Neye benziyorlardı?"

"Dinozorlardan evrildiler evlat. O yüzden kabuk gibi derileri, testere gibi dişleri vardı. Yumurtluyorlardı, memeli bezeleri yoktu, çünkü yavrularını kustukları yiyeceklerle besliyorlardı. Müşfik bir yaratıcıya tapıyor ve onun arzularına göre yaşıyorlardı. Dilleri de herhalde kuş cıvıltısı gibi olmalıydı, ama aynı zamanda çok güçlü telepattılar, yani genellikle düşünce yoluyla iletişim kuruyorlardı. Ne yazık ki, kurnaz ve açgözlü olsalar da, barışçıl bir ırktılar. Troodoniyen silahı diye bir şey yoktur. O yüzden Kızılderililer Troodoniyen topraklarını ele geçirmeye karar verince çok direniş görmediler. Sonunda neredeyse bütün ırk yok oldu, geriye sadece orada burada kalıntılar kaldı. Bazı biyologlar hayatta kalan birkaç Troodoniyen'in tersine evrimle daha ilkel –küçük, dört ayaklı ve dirençli– bir kertenkele biçimine dönüşmüş olabileceğini savunuyor, ama o kuram bana pek inandırıcı gelmiyor."

"Bunu siz mi kazıp çıkardınız?"

"Meslektaşlarımdan biri Arizona'da buldu."

"İnsanlara göstermek için mi yanınızda taşıyorsunuz?"

"Sadece göstermek için değil, evlat. Bu bencillik olurdu." Renshaw, küçük yerel gazetelerde çığır açıcı büyüklükte bir arkeolojik devrimi haber veren ilanlar yayımlattığını, ilgilenenler

daha fazla bilgi alsın diye ilanda mektup adresini de verdiğini anlattı. Sonra da mektup yazanların evlerini Troodoniyen iskeletiyle birlikte ziyaret ediyor, o iskelet için meraklı ve eğitimli bir beyin yanında yer bulduğu zaman, Arizona'daki meslektaşına telgraf çekerek trenle yeni bir iskelet göndermesini söylüyor, böylece yolculuğa devam ediyordu. Amacı öncelikle eğitim olduğu için de iskeletleri tam anlamıyla hediye ediyor, sadece kazı masrafları için biraz yardım istiyordu. Bin dolardan daha fazla değildi istediği miktar. Aslında Bailey ile babasının kültürlü, meraklı insanlar olduğu ortadaydı. Belki bir tane satın almak isterlerdi? Elbette, bir Troodoniyen iskeleti bisiklet üzerinde taşınmazdı, ama Philadelphia'ya gönderebilirlerdi, iskelet onları orada beklerdi. Bailey en sonunda Renshaw'un ne olduğunu anlamıştı.

Babasına göre bu gezegende bulunan en aşağılık insan dolandırıcı değildi. Dolandırıcının kurbanıydı. Ama dolandırıcı da oldukça kötüydü. Boston'dan çıktıklarından beri Bailey'nin babası bir kitap üzerinde çalışıyordu: *Antropik Bilişsel Sağlıksızlığın Tam Tekmil Taksonomisi*. Kitabın epigrafı Lucretius'tandı:

"Çarpık bir cetvelle çizilen taslaktan
-Biraz eğri bir dörtgen, biraz eğimli bir yüzey-
Ancak çürük bir yapı çıkabilir ortaya.
Çarpık çurpuk, sallantılı, darmadağınık,
Şurası girintili, burası çıkık. Her parçası
Temeldeki yanlışlar yüzünden, her an
Yıkılmaya yüz tutan. Tıpkı temelindeki
Duyular yalan yanlış olursa
Akıl yürütmenin de çarpık ve çürük olacağı gibi."

Ve giriş kısmında, bu kitap yardımıyla kendini ciddi şekilde eğiten bir insanın dolandırıcıların, sosisli sandviç satıcılarının, pazarlamacıların, politikacıların, ahlakçıların, zevksizlerin, dilencilerin, ucuz gazetelerin, bayağı romanların, ağlak kadınların ve en önemlisi, rahiplerin ayartmalarından etkilenmeyeceği vaat ediliyordu.

"Baban nerede şimdi?" diye sordu Renshaw. "Yan odada mı?"

"Dişçiye gitti" dedi Bailey. "Ne zaman döneceğini bilmiyorum."

"Anlıyorum." Renshaw öksürüp tekrar iskelete döndü. "Biliyor musun evlat, Troodoniyenlerde cinsel organlar dâhiliydi. Her şey kloaka denen küçük bir deliğin içinde dururdu."

"Yaa."

"Fakat senin benim gibi memelilere harici cinsel organ verildiği için şanslıyız." Bir elini Bailey'nin bacağının üstüne koydu, parmakları orada gergin bir hayvanın bacakları gibi titriyordu. "Her şey... yani her şey..." Cümlesini bitiremeyecekti sanki. "Belki senin hoşuna gider..."

Kapı yumruklandı. "Franklin?" diye bağırıyordu babası. Kapının sürgüsü çekilmişti, o yüzden Bailey'nin koşup içeriden açması gerekti. "Sesini duyduğuma emindim" dedi babası, İngilize öfkeyle bakarak. "Ne yapıyorsun burada?"

"Oğlunuz bir kalemtıraş ödünç almaya geldi."

"Onun kalemtıraşı var."

"Bulamadım baba."

"Gel benimle Franklin."

Odalarına döndüler.

"Sana daha bir saat önce o herifte tuhaf bir şeyler olduğunu söylemedim mi? Oraya gitmemen gerekirdi."

"Ama dedektif falan değil o baba."

"Bu şu anda sana çok aşikâr göründüğü için, bu kararı verirken de sanki bunu biliyormuşsun gibi hissediyorsun. Ama bilmiyordun. Hangi mantık hatası bu?"

"Geriye dönük güven."

"Kesinlikle doğru."

Babası Bailey'i asla cezalandırmazdı, çünkü son beş yıldır oğlunun her açıdan rasyonel davranması onun sorumluluğu olmuştu ve öğrencinin başarısızlığının öğretmenin de başarısızlığı olduğuna inanıyordu. Fakat o akşam oğluyla başka bir şey konuşmadı, sadece öğleden sonra gittiğinde dişçinin çok kalabalık olduğunu, yarın bir daha deneyeceğini söyledi. Ertesi sabah Bailey de baba-

sıyla dişçiye gitti ve o dişini çektirirken bir koltukta oturup bekledi. Sheboygan Şelaleleri'nden hemen ayrıldılar –babasının ağzı hâlâ kanlı pamukla doluydu– ve Bailey o İngilizi bir daha asla görmedi...

Ultramigrasyon akümülatörü çoktan ısınmıştı; demek ki laboratuvara gelip açmış olmalıydı. Rackenham'dan kendini nasıl kurtarabildiğini hatırlamıyordu. Bir dissosiyatif bozulma evresi yaşıyor olabilirim, diye düşündü sakince, işler daha da kötüye gitmeden eve dönse iyi olacaktı. Nereden çıkmıştı şimdi bu, sürekli geçmişe yuvarlanma saplantısı, nereden gelmişti? Fakat deneylerinin son aşaması bir sonuca yaklaşıyordu; çatıda arabayı görmek de işi olabildiğince çabuk bitirmeye karar vermesini sağlamıştı. Çalışmaya koyuldu. Bir saat kadar sonra Adele geldi.

"Provan nasıldı, canım?"

Kız yüzünü ekşitti. "Hiç sorma."

"Bir iki sahne gördüm, çok etkilendim."

"Berlin'deyken Egon'un çok yetenekli olduğu ve bir gün önemli bir şey yapacağı söylenirdi; ama bunu ona asla söyleyemezdiniz çünkü kesin bir tarafı şişerdi. Bilemiyorum, bu *Kar Tanesi* için ne derlerdi..."

"Berlin demişken, biriyle tanıştım, senin eski bir arkadaşın olduğunu söyledi."

"Ah, Rupert'ı mı kastediyorsun?"

"Evet. Rupert Rackenham. Nasıl bildin?"

"Buraya gelirken karşılaştım."

"Dışarıda dolanıyor mu hâlâ?"

"Ne yazık ki! Her neyse, onunla sonunda tanışman iyi olmuş."

"Neden 'sonunda' diyorsun. Kimdir o?"

"Hatırlarsın. Senin sevdiğin şu kitabın yazarı."

"Ne kitabı?"

"Lavicini" dedi Adele.

"Lavicini de kim?" dedi Bailey.

Bara girdikleri sırada biri omuz atıp geçince üzüm suyunun birazını halıya döktü, ama o kadar şaşkındı ki pek fark etmedi bile.

Almanya'da ışınlamayı başarmış olabilirler miydi, bunun haberi ABD'ye ulaşmamış olabilir miydi? Siemens için çalışan bir İtalyan tasarımcı onu alt etmiş olabilir miydi? Aslında ışınlamadan, partiye tek başına gelmiş bu kıza bahsetmeye niyeti yoktu önce, zaten onun Athenaeum Kulübü'nün kokteyl partisinde ne aradığını da bilmiyordu; mezunlardan birinin kız arkadaşı olmadığı ilk bakışta anlaşılıyordu, hem Alman aksanı vardı. Ama sonra Adele 1679'daki Işınlanma Kazası'ndan bahsetti.

"Bütün bunları nereden biliyorsun?" diye sordu Bailey, kız anlatmayı bitirince.

"Bir arkadaşım Lavicini hakkında bir roman yayımladı. Ben de vardım romanda. Ölen balerin bendim, ama aslında bir prensestim."

Bailey iki şeyden hemen, dini vahyin çürütülmesi imkânsız kuvvetiyle, emin oldu. Birincisi, Lavicini'nin hikâyesi onun ışınlama araştırmasındaki son kapıyı, yıllardır çalıp durduğu kapıyı açacak anahtardı. Ve ikincisi, bu kız –balerin, prenses, müjdeci– onun asistanı olacaktı. Herhalde fizikten hiç anlamıyordu, ama önemi yoktu bunun. Zeki görünüyordu. Öğrenebilirdi.

Işınlama, daha babasıyla seyahat ederken hayal ettiği bir şeydi Bailey'nin. Trenlere, tramvaylara, vapurlara binemiyorlardı, çünkü yüzlerini tanıyan biri çıkabilirdi; araba kiralayamıyorlardı, plakaları takibe alınabilirdi; doğudan batıya bisikletle giderken düz bir rota da izleyemiyorlardı, çünkü bir sonraki durakları öğrenilebilirdi. Tekerlek üstünde yıllar geçtikçe, Bailey bir gün Kaliforniya'ya varıp varamayacaklarını merak etmeye başladı. Fakat rüyalarında bir pencereden bakıyor, oraya vardığını görüyordu. Lucretius, nesnelerin doğasını anlayan için sanki her şey mümkünmüş gibi konuşuyordu. Birinin bedenini, tıpkı sesi alıp gönderen telefon gibi, gönderen bir makine olamaz mıydı?

Ama Bailey, ışınlamanın nasıl çalışabileceği konusundaki ilk vahyini Los Angeles'a 1915'te tek başına geldiğinde yaşadı. Babasıyla gördüğü Boston, Chicago ve New York; organları olan bedenlerdi, ama burası, tıpkı uzay gibi, dev bir sitoplâzma tor-

basıydı hâlâ. Neredeyse sınırsız olanakları vardı ve orada yaşayanlar, neredeyse sınırsız mesafelere arabayla gitmeye hevesliydi. Diyelim bir ev, restoran ya da devekuşu çiftliğini inşa edecek yer arıyorsunuz; kararınızı vermeniz için elinizde hiçbir şey yoktu: Burada konum anlamsız ve keyfi bir özellikti. Bütün uzamsal koordinatlar eşdeğerdi. Işınlama da işte böyle çalışacaktı. Bir ışınlama cihazının, bölmeye giren nesneyi, başka bir yerde olmasının bir şey değiştirmeyeceğine ikna etmesi lazımdı. (Athenaeum Kulübü'ndeki bu partiden birkaç ay önce, Venice Beach'ten dönerken, hayatının en felaket trafiğine yakalanmıştı. İleride bir kaza olmuştu herhalde, çünkü yirmi küsur dakikadır bir milim bile ilerlemiyordu kimse. Kornalar manasızca çalıyordu. Bailey'nin aklına Lucretius geldi:

"Sanma ki varlıklar, katı gövdelerin basıncıyla,
Som bir kütle halinde toplanmıştır.
Çünkü onların yapısında da boşluk vardır.
Yerinden kıpırdayamazdı varlıklar, o olmasaydı
Her zaman ve her yerde geçerli olurdu çünkü
Maddenin edimleri: karşı devinim ve engelleme.
İlerleyemezdi hiçbir varlık, yoksunken
Gerileyişle sağlanacak başlangıç noktasından."

O sırada ilerideki bakımsız bir yeşil Chevrolet'nin şoförünün kapısını açıp dışarı çıktığını, caddeden aşağı yürüyüp gittiğini, halinden dönmeye hiç niyeti olmadığını gördü. Küfür yağmuru başladı arkasından, çünkü onun arabası şoförsüz orada dururşa, trafiğin açılması daha da uzun sürecekti, ama adam geriye dönüp bakmadı. Bailey'nin aklına gelen tek şey bunun ışınlama olduğuydu. Bir parçacığın uzamsal koordinatları, içinde tutsak olduğu çelik şasiydi. Oradan kaçmak için parçacığın çıkıp yürümesi yeterliydi.)

Bailey elbette ışınlamayla ilgilenen tek fizikçi değildi. Yıllar içinde, çocukken Arthur Conan Doyle'un *Parçalara Ayırma Makinesi*'ni, (*Asla Geri Gitmeyen Saat*'in de yazarı olan) Edward Page Mitchell'ın *Bedeni Olmayan Adam*'ını okuyan ve bunları

asla unutmayan çok kişi tanımıştı. Ama bir yere varamayacaklarını biliyordu, çünkü yeterince çok düşünmüyorlardı. Sözgelimi, ışınlama makinesini terk eden bir nesnenin geriye bir boşluk bırakamayacağını, yeni hedefine varınca orada bulunan maddenin yerini alamayacağını anlamıyorlardı. Fizik yasaları buna izin vermezdi. Işınlamanın bir alışveriş olması gerekirdi. Eğer cihazı düzgün şekilde ayarladıysanız, bir insan bedeni tam olarak aynı şekle sahip hacimdeki bir havayla yer değiştirmeliydi. Ama birkaç metre uzakta kalırsa, özne kendisini yarı yarıya bir duvarın içine gömülmüş bulabilirdi, tıpkı Scarborough'daki o bar penceresinden fırlamış at gibi olurdu ve ışınlama makinesinin bölmesinde bir tür kış rölyefi görülürdü. Hatta çıplak bir cesedi bir mermer bloğun içine ışınlarsanız, sivilcelerine kadar tıpatıp aynı bir heykel yaratabilirdiniz.

Athenaeum Kulübü'ndeki partide Adele'le tanıştıktan sonraki pazartesi Bailey *Venedik Büyücüsü*'nü sipariş etti ve kitabı bitirince Los Angeles Halk Kütüphanesi'ne gidip Lavicini hakkında araştırma yapmaya başladı. Bulduğu her ayrıntı onu ışınlamanın sırrının orada olduğuna ikna ediyordu. O yüzden hükümetten kibar bir adam gelip ona, Cordell Hull emriyle artık bilimsel çalışmalarını Rhode Island'da oturan H.P. Lovecraft adlı duyulmamış bir yazarın son keşiflerine göre yürüteceğini bildirdiği zaman, Bailey hiç de adamın beklediği gibi şaşırmadı. Lovecraft öykülerinin hükümet tarafından gönderilen özetlerine göz atınca, çok tanıdık sözlerle karşılaştı. Lovecraft her şeyi anlıyordu. Bailey adama Lucretius'tan alıntı yaptı:

"Kör karanlıkta nasıl ürkerse çocuklar,
Üstlerine bir şeylerin yürüdüğünü sanırlarsa,
Bizler de bir o kadar temelsiz korkuların
Pencesinde buluruz kendimizi duru gün ışığında.
Ne günün ilk ışıkları işler bu kuşkulara
Ne ergen gün. Alt edilebilir bunlar ancak
Akıl erdirmekle doğanın işleyişine ve yapısına."

Kafasını sallayan adam Bailey'e geriye tek bir küçük engel

kaldığını söyledi: Bailey hakkında tam bir temiz kâğıdı almak mümkün olmamıştı, çünkü nedense hükümet müfettişleri onun, Throop Teknoloji Koleji adlı yere kaydolduğu yıl olan 1915'ten önceki varlığına dair herhangi bir iz bulamamıştı. Herhalde, diyordu adam, bunun basit bir açıklaması vardır. Ama Bailey, adam öksürüp gitmek için izin isteyinceye kadar bir şey söylemeden, sessizce baktı. Güvenlik soruşturması konusu bir daha hiç açılmadı, ama artık Amerikan hükümeti için çok değerli olduğundan uçakla seyahat etmesinin yasak olduğu bildirildi.

O günden sonra, hükümet Bailey'e Lovecraft'ın yayımladığı her öyküyü gönderdi ve ayrıca genellikle el konulup buharla açılan mektuplarından alıntıları da daktilo edip yolladı. Çok geçmeden Bailey başka koşullarda Lovecraft'la iyi arkadaş olabileceklerini hissetmeye başladı. Lovecraft'ın da gençliğinde Lucretius okuduğunu öğrenmek onu şaşırtmadı: Lovecraft'ın o iğrenç tanrıları bile katı şekilde maddeciydi ve şunu yazmak bile ampirik sorgulamanın sınır konulamaz sahasına karşı Lucretiuscu bir inanç gerektiriyordu: "Her biri kendi yönüne çeken bilimler bugüne dek bize çok az zarar verdi; fakat bir gün dağınık duran bilgiyi biraraya getirerek öyle korkunç gerçeklik manzaralarını ortaya çıkaracak ve bizim bu manzaradaki korkunç konumumuzu ortaya koyacaklar ki, ya bu vahiyle delireceğiz ya da bu öldürücü ışıktan kaçıp yeni bir karanlık çağın barış ve güvenliğine saklanacağız." Bailey, Lovecraft'ın *Antropik Bilişsel Sağlıksızlığın Tam Tekmil Taksonomisi*'ni biraz da olsa beğeneceğini düşünüyordu.

Fakat Lovecraft'ın zenci ve Yahudilere karşı uğursuz bir saplantısı vardı sanki. Bailey'nin babasının kitabı bunu yasaklardı. "Ya toplayıp göz önünden kaldıracaksın," diye yazmıştı bir arkadaşına Lovecraft, "ya da hepsini geberteceksin." Bunu okumak zordu, ama Lovecraft böyle düşünen tek kişi değildi. Çok hayranlık duyulan Amerikan Baileylerinin büyük kısmı şimdi ya da geçmişte soylu beyaz ırkın kıymetli geleceği meselesiyle ilgilenmişti. KalTek kurucusu Robert Millikan. *The Iconoclast* adlı serbest düşünce dergisinin şehit editörü William Cowper Brann. Birleşik

Devletler kentlerindeki aşırı yüksek ırksal karışım oranlarından tramvayların yerine özel taksilerin geçmesini sorumlu tutan sosyolog Edward Alsworth Ross. Ve tabii ki Henry Ford. Belki diğer ırklar gerçekten de aşağı ve tehlikeliydi. Belki değillerdi. Bailey bilmiyordu; onu ilgilendirmiyordu bu...

"Dün gece partide eğlendin mi?" diye sordu Adele.

Bir an için 1935 yılında Athenaeum Kulübü'nde verilen partiden bahsettiğini düşündü. Ama elbette dün gece Muttonların Pasifik Palisades'te verdikleri partiden bahsediyordu. Loeser aylarca onu bu evdeki partilere götürmeye çalışmış, Bailey de bunun sebebini anlayamamıştı bir türlü. Ama daha ilk gidişinde, bu ülkede henüz bir iş bulamamış çok fazla sayıda Alman ve Avusturyalı bilim adamıyla karşılaşmak şaşırtmıştı onu. Üstelik bazıları parçacık fiziğindeki bazı büyük gelişmelerle ilgili daha KalTek'e bile ulaşmamış dedikodulardan haberdardı. Ayrıca ev sahipleri onun gelmesinden hiç aşina olmadığı bir sevince kapılmışlardı (bir ara Dolores Mutton onu ve birkaç misafiri ay ışığında yüzmeye davet edecek kadar ileri gitmişti, ama Bailey bu teklifi geri çevirdi, çünkü kırk bir yaşında olduğu halde suyun içinde durup kollarını sallamayı bile öğrenememişti hâlâ). Dolayısıyla o zamandan beri gönüllü olarak üç-dört kez daha gitmişti oraya. "Eh, fena değildi" dedi. Saat yediye geliyordu ve ultramigrasyon akümülatörü bir çevrim tamamlamıştı. "Neden eve gitmiyorsun Adele? Bütün o provalardan yorulmuş olmalısın."

"Pek sayılmaz" dedi asistanı.

"Israr ediyorum. Bir şey kaçırmış olmazsın. Bugün başka deney yapmayacağım."

Bu doğru değildi. Çeşitli nedenlerle Adele varken yapılamayacak bazı deneyler vardı. Bu üzücüydü, çünkü Bailey onu her fırsatta yanında görmeyi seviyordu. Dört yıl önce o partide onun hakkında hissettikleri umduğundan çok daha doğru çıkmıştı. Neden olduğunu bilemiyordu ama Işınlama Makinesi'ni Adele çalıştırdığı zaman prototip daha iyi çalışıyordu sanki. Işınlama gibi değişken bir dalda, fen bilimleri alanında resmi eğitim almamış

olması avantaj sağlıyordu belki de. Kız da çok sıkı çalışıyordu. Kabul etmesi zor olan tek tuhaflığı ikide bir durup onu uzun uzun seyretmesi, adamın dişinin arasında bir şey kalmış olduğu hissine kapılmasına neden olmasıydı. Genellikle düşüncelere dalıp gidiyordu. Kampüsteki bir sürü erkeğin kızdan erotik açıdan etkilendiğini de fark etmişti Bailey. Sözgelimi Loeser bunu açıkça gösteriyordu. Slate de öyle. Bailey sekse gençken bile ilgi duymamıştı. Bildiklerinin çoğu Lucretius'tan geliyordu ve o da bu işi pek çekici bir şekilde anlatmamıştı:

"Sonra sarmaş dolaş olmuş sevgililerin
Gençlik çiçeğini derleyecekleri an gelir.
Delice bir oburlukla yapışır bedenleri,
Dudaklar dudakları ezer, uzun soluklar alınır
Kenetlenmiş dişlerden. Bir şey koparamazlar ki
Âşıklar birbirlerinden; ne de iç içe girince
Eriyip yok olabilirler birbirlerinin bedeninde.
Duydukları tadın büyüklüğüyle
Kolları bacakları boşalıp erirken.
Kösnü duralar neden sonra, dinince tutku seli,
Ama uzun sürmez bu. Çılgınlık çabuk döner.
Nöbet bastırır. Ne aradıklarını sorarlar:
Yoktur çaresi hummanın. Görünmez yara tüketir bedeni."

İnsan ne diye böyle bir şey yaşamak isteyebilirdi ki?

Adele gittikten bir süre sonra Bailey yürüyüşe çıkmaya karar verdi. Taze hava onu zinde tutardı. Ama Obediah Laboratuvarları'ndan çıkınca Rupert Rackenham'ı orada, bir selvi ağacının yanında dururken görünce şaşırdı. İngilizin ağzında bir sigara vardı ve dört bir yanına tohum serper gibi izmarit serpmişti.

"Profesör Bailey..."

"Siz hep burada mıydınız?"

"Evet. Sizi böyle rahatsız ettiğim için kusura bakmayın, aramızda kalsın ama bu makale için aldığım ücreti çoktan harcadım, o yüzden bana çalışmalarınızı konuşmak üzere bir buçuk dakika bile ayırsanız, büyük bir iyilik yapmış olacaksınız."

"Bay Rackenham, eğer Adele'in arkadaşı olmasaydınız, şimdi Throop Binası'ndaki güvenlik görevlisine telefon edip buraya izinsiz girdiğinizi bildirirdim."

"Beyefendiye böyle davranma Franklin. Sen hep terbiyeli bir çocuktun."

Bailey döndü ve karşısında Lucy'yi gördü. Bir an için onun bütün gün gördüğü korkutucu derecede canlı hatıralardan biri olduğunu düşündü, ama Lucy'yle ilgili hatıralarında baston yoktu, o lekeli gerdan yoktu ve üstelik Rackenham, "Profesör Bailey'nin arkadaşı mısınız madam?" diye sorduğunda yanıt veremezdi.

"Doğduğu günden beri."

"Bu kadını tanımıyorum" dedi Bailey.

"Franklin!" dedi Lucy.

Rackenham kaşlarını kaldırdı. "Araya girmek istemem Profesör Bailey, ama sanki isminizi biliyor hanımefendi."

"İsmimi herkes bilebilir." Geçen yıl hükümet Bailey, Clarendon ve meslektaşlarının yüksek gizlilik derecesindeki çalışmalarını korumak üzere kampüs güvenliğini artırmayı önermiş, ama Millikan reddetmiş, enstitüyü askeri üsse çevirmek istemediğini söylemişti. O sırada Bailey rahatlamıştı bu karardan, ama şimdi onunla bütün dünya arasında Throop Binası'ndaki Bayan Stiles'ten başka birinin olmamasının çok saçma olduğunu anlıyordu. Işınlama Makinesi'ni sır olarak saklamak için Bailey elinden geleni yapmıştı, ama daha babasıyla yaptığı uzun hac yolculuğunda anlamıştı sırrın, tıpkı kinetik enerji gibi sürekli dağıldığını; yani "sonsuza dek saklanan sır", tıpkı ışınlama makinesi gibi sadece olanaksız değildi, aynı zamanda, "sürekli devinim makinesi" gibi akıl almaz bir şeydi de.

"Siz de benim gibi bütün akşamı burada mı geçirdiniz madam?" diye sordu Rackenham.

"Evet" dedi Lucy. "Beni görmek istemediğini söylediler. Ama onu görmem lazımdı. Bu yüzden bekledim. Sizin de beklediğinizi gördüm."

"Aç olmalısınız. Ben kesinlikle acıktım. Size yakında bir yer-

de yemek ısmarlamama izin verir misiniz? Kaygılanmanız gerekmez," dedi Rackenham gülümseyerek, "uygunsuz niyetlerim yok. Ama hatır bilmeyip kalp kıran Profesör Bailey hakkında sohbet ederdik biraz."

"Buna hakkınız yok!" dedi Bailey.

"Neye?" diye sordu Rackenham.

Bailey'nin istediği son şey Lucy'yi laboratuvara davet etmekti, ama Rackenham'dan kurtulmak için başka şansı yoktu. "Lucy, gel içeri."

"Onu tanımadığınızı sanmıştım" dedi Rackenham.

"Gel içeri" dedi Bailey tekrar. Lucy'nin koluna girip onu bastonla yürüdüğünden daha hızlı bir şekilde Obediah Laboratuvarları'na soktu. Sonra kapıyı arkalarından kilitledi. 11 no'lu odaya dönünceye kadar ikisi de konuşmadılar, sonra Bailey, "Beni nasıl buldun?" diye sordu.

"Torunum Pasaneda'da oturuyor" dedi Lucy nefes nefese. "Emekli olunca onun yanına taşındım. Bir gün sokakta gördüm seni. Sen olduğunu hemen anladım. Nasıl anladım bilmiyorum –en az otuz yıl geçti– ama hemen anladım. Küçük Franklin'im benim. Hemen karşına çıkmak istemedim. Çok gerilmiştim. O yüzden taksiye binip seni takip ettim. Enstitü'de olduğunu anladım. Kendine artık Bailey dediğini öğrendim."

"Adım Franklin Bailey ve her zaman da öyle oldu."

"Baban ne anlattı sana anneciğin hakkında, Franklin? Ne anlattığını hep merak ettim. Hatırlarsın; tam da büyükannenle senin kiliseye kabul törenin hakkında tartışma yaşarken vefat etti anneciğin. Büyükannenle büyükbabanın ona bir şey yaptıklarını mı söyledi baban? Sana da bir şey yapmasınlar diye mi seni götürdüğünü söyledi?"

Şapelin kapısındaki kilit. Ameliyat masasındaki oluklara benzeyen sunak oymaları. Pırıl pırıl cilalı ayin kadehi. "Hasta bir ihtiyarsın sen."

"Böyle söyledi, değil mi? Franklin, anneciğine gerçekten ne olduğunu bilmek istemez misin?"

"Kimse bilmiyor ne olduğunu. Kayboldu ve bir daha bulamadılar."

"Buldular, yavrum. Baban seni götürdüğü sırada bulunamamıştı. Sadece bir gün bekledi o. Daha sonra buldular. Ama sen çoktan gitmiştin, o yüzden asla öğrenemedin."

"Yeter bu zırvalar, lütfen." Babasının annesini öldürdüğünü söyleyecekti. Babasının yakalanmamak için kaçtığını söyleyecekti. Babasıyla birlikte Phenscotlardan ve Katolik Kilisesi'nden değil, polisten kaçtıklarını söyleyecekti. Yalan söyleyecekti. Yalancı olduğunu biliyordu. Biliyordu. Biliyordu! Bilmiyordu... Hiç bilmemişti. Lucretius'u düşündü.

'Sürülseler de sılalarından bu adamlar,
Suça bulaşsalar, ağına düşseler de kara yazgının,
Sıkıca yapışırlar yaşamaya. Ve fırsat düştüğünde
Kaçınmazlar bağışlardan bunlukları ölçüsünde.
Kara koyunlar kurban ederek
Sungularla siftinirler tanrılara.'

Lucy kederle gülümsedi. "Franklin, anneciğin bir asansör boşluğundan aşağı düştü."

"Ha?"

"Bir oteldeydi, gözlüklerini yanına almamıştı, kapılar açılmaması gerektiği sırada açıldı ve o da dosdoğru asansör boşluğuna yürüdü. O güzelim boynunu kırdı. Bir buçuk gün fark etmediler orada olduğunu. Baban alelacele sonuçlar çıkardı bu olaydan."

"Lucy, ölülerin tanrılarına tapınıyor musun hâlâ?" diye sordu Bailey.

"Beni dinliyor musun yavrum?"

"Hâlâ ölülerin tanrılarına tapınıyor musun? Halkının geldiği adada rahiplerin atalarına öğrettiği o tanrılara?"

"Ben iyi bir Katoliğim artık Franklin."

"Yazık" dedi Bailey. "Ataların yanılıyordu –ölülerin tanrısı yoktur– ama yine de senin bildiğinden çok daha fazlasını anlamışlardı."

"Profesör Bailey?"

Bailey dönüp baktı. Clarendon 11 no'lu odanın eşiğinde duruyordu. Obediah Laboratuvarları ne zaman Union İstasyonu'na dönmüştü böyle? Sonra ilk kez bütün bunların gerçekten tek bir günde olup olmadığını merak etti; Dabney Binası'nın çatısında Ford'u göreli bir hafta mı olmuştu, Adele'i provada seyredeli iki hafta mı olmuştu; acaba ara geçişleri Studio City'deki bir montajcı gibi kesip atmış mıydı belleğinden? Emin olamadı. Bir insanın bir yerde, sonra başka bir yerde ve zamanda, daha sonra başka bir zamanda olması, aralarındaki mesafeleri hiç katetmemiş gibi olduğu halde, mümkün müydü? "Evet, Dr. Clarendon?" dedi.

"Tayfometreyle yaşadığım sorun hakkında konuşabileceğimizi düşünmüştüm. Ama meşgulsünüz gördüğüm kadarıyla." Clarendon'ın Bailey'nin laboratuvarında yaşlı siyahi bir kadın görmekten şaşırdığı belliydi.

"Hayır, meşgul değilim. Hanımefendi kaybolmuş. Neden laboratuvarınıza gitmiyorsunuz, ben de bir-iki dakika içinde gelirim."

"Tamam." Clarendon Lucy'ye başıyla selam verip gitti.

"Bu adam kim Franklin?" diye sordu Lucy.

"Bir meslektaş."

"Tuhaf bir hali vardı, kanımı dondurdu."

"Pek güleryüzlü değildir, doğru."

"Onunla tek başına kalman iyi olmayabilir bence, yavrum."

Bailey Lucy'nin KalTek'teki ölümlerle ilgili söylentileri duyup duymadığını merak etti. "Yüzlerce kez tek başıma kaldım onunla. Zararsızdır. Neyse, senin gitme vaktin geldi. Arka kapıdan çık en iyisi. Buraya bir daha gelmeni de, o İngilizle konuşmanı da istemiyorum."

"Franklin, lütfen..."

"Seni tanımıyorum. Anne babamı tanımıyordun. Herhalde benden para sızdırmak için geldin buraya; Rackenham gibi senin de burada olmaman gerekiyor." Sonra Lucy'e arkasını dönüp ultramigrasyon akümülatörünün kontrollerini kurcalamaya başladı. Gerekirse sonsuza dek böyle kalabilirdi, ama bir süre sonra kadı-

nın derin bir iç çekip siyah bir inek gibi ağır aksak gittiğini duydu.

Ultramigrasyon akümülatörü tam güç çalışmaya başladığı zaman, Bailey oyuncak treni cebine koydu ve üst kata, Clarendon'ın laboratuvarına çıktı. Fizikçi tayfometresini parçalara ayırıyordu. "Görüyorsunuz, fazladan bir çift valf makarası ekledim" dedi Bailey içeri gelince, sanki bir konuşmanın ortasında kalmışlar gibi. "Bence sorunu bu yaratıyor olabilir. Ne dersiniz?"

"Açıkçası, Dr. Clarendon, Dabney Binası'nda size göstermek istediğim bir şey var. Sizin yaşadığınız sıkıntının sebebi olabilir."

"Nedir o?"

"Yolda açıklayacağım. Sonra dönüp sizin valf makaralarınıza daha yakından bakabiliriz."

"Gerçekten böyle düşünüyorsanız" dedi Clarendon ve tornavidayı gönülsüzce bıraktı. Birlikte çıktılar Obediah Laboratuvarları'ndan. Bu kez, Clarendon'un şansına, ne Rackenham ne de Lucy'den iz yoktu.

"Adriano Lavicini'ni hiç biliyor musunuz?" diye sordu Bailey yürürlerken.

"Biraz. Onun hakkında yazılan romanı okudum."

"*Venedik Büyücüsü*. Evet. O zaman Rackenham'ın, Théâtre des Encornets'nin yıkılmasının Işınlama Makinesi'nin bir teknisyen tarafından sabote edilmesi sonucunda olduğunu öne sürdüğünü hatırlarsınız. Bu hipotez akla yatkın değil, çünkü seyircilerin bildirdiği tuhaf fenomenleri hiç açıklamıyor. Sıcaklık düşüşü. Korkunç koku. Dokunaçlar. Lavicini üzerine çok araştırma yaptım, Işınlanma Kazası'na neden olan şeyi biliyorum sanırım. Aslında ortada bir kaza bile yoktu. Théâtre des Encornets'nin yıkılması, İnsanların Bir Yerden Başka Yere Neredeyse Anında Taşınmasını Sağlayan Sıra Dışı Mekanizma'nın amacıydı zaten." Dabney Binası'nın girişine gelmişlerdi, Clarendon içeri girmeye davrandı ama Bailey başını sallayıp onu köşedeki yangın merdivenine doğru götürdü.

"Lavicini neden herkesin ölmesini istesin?" diye sordu Clarendon. "Bir de bunun valf makaralarıyla ne alâkası var?"

"Benim ışınlama araştırmamın temelinin, bir parçacığın fiziksel koordinatlarını silip yerine yenilerini geçirmek olduğunu hatırlarsınız. Bir keresinde asistanım Adele'e, 'Yeryüzünde hemen her şeyi kökünden sökebilecek tek şey nedir?' diye sordum. Çok iyi bir asistandır ama duygusallaşabiliyor, yüzündeki o yavan ifadeden aklından aşk ya da ona benzer bir şey geçtiğini anladım. Filmlerde olsa böyle olurdu. Ama bu aşk değil. Aşk hiçbir şey yapmaz. Aşk sadece bir çeşit antropik bilişsel akıl hastalığıdır. Bir şeyleri kökünden söken şey şiddettir. Bunu siz zaten anlamış olmalısınız Dr. Clarendon. Sonuçta hayalet dediğiniz şey ancak şiddetli bir ölüm evrenin fizik yasalarında lokal bir çarpıklığa yol açarsa ortaya çıkar. Ve öyle de oluyor. Ama ne yazık ki sizin sandığınız gibi değil. Hayalet diye bir şey yoktur. Kimse çalışan bir tayfometre yapamaz. Sizin araştırmanız boşunaydı. Daha iyi bir fizikçi olsaydınız belki bu kadar yılı boşa harcamazdınız."

Clarendon şaşalamıştı. "Ama Profesör Bailey, ben hep sandım ki..."

"Size bunu söylemenin vakti gelmemişti. Araştırmanızı yarıda bıraksaydınız, hükümetin KalTek'te benden başka rahatsız edecek adamı kalmayacaktı ve bu da tatsız olabilirdi. Şimdi, Lavicini'nin fizik bilgisi Lucretius'tan fazla değildi. Ama tıpkı Lovecraft gibi, o da gerçeği başka yollardan öğrendi. Paris'te, Mucizeler Sarayı'nda öğrendi. Sanatçıdan çok bir deneycinin mizacı vardı onda. Venedik Cephaneliği'nde mucit olarak çalışıyordu. Tiyatro bir paravandı. Tıpkı benim gibi gerçek bir ışınlama cihazı yapmak istiyordu. Ve başardı. Lavicini'nin 1684 yılında, Işınlanma Kazası'nda ölmüş olması gereken tarihten beş yıl sonra, Venedik'te görüldüğünü biliyor muydunuz?" Artık yangın merdiveninin tepesine varmışlardı. Clarendon, Bailey'nin peşinden çatıya çıktı; Ford Model T hâlâ çatının kıyısında park halinde duruyordu. Daha ötede bütün KalTek binaları dağınık bir halde uzanıyordu, tıpkı Clarendon'un masasına özenle dağıtılmış tayfometre parçaları gibi.

"Ne yapıyoruz burada?" diye sordu Clarendon.

Bailey arabanın şoför mahallinin kapısını açtı. "Binin" dedi.

"Neden?"

"Binin. Göreceksiniz."

Clarendon söyleneni yaptı. Bailey kapıyı kapatıp arabanın öteki tarafına geçti ve yolcu koltuğuna oturdu.

"Acele et, kapat kapıyı" dedi babası.

Arabanın tavanına vuran yağmur öyle bir gürültü çıkarıyordu ki, Bailey babasıyla konuşmak için bağırmak zorunda kaldı. "Kaliforniya'da böyle fırtınalar olduğunu bilmiyordum."

"Bazen kasırga bile oluyor evlat. Dolu. Toprak kayması. Hep günlük güneşlik olmuyor."

Yağmur bir anda başlamıştı, sanki göğün çatısının bir kısmı aniden çökmüştü. Yakınlardaki birkaç bodur ağaç dışında, hiçbir sığınağın olmadığı bir yerde yakalanmışlardı yağmura. Sonra babası bayırın biraz yukarısına park edilmiş olan Ford Model T'yi görmüş ve bisikletleri bırakıp kapılarını açık bulup bulmayacaklarına bahse girerek koşmuşlardı.

"Peki ya arabanın sahibi geri gelirse?" diye sordu Bailey. Ayaklarının dibinde katlı halde bir güney Kaliforniya haritası vardı; üzerinden damlayan sular haritayı sırılsıklam ettiğinden kendini kötü hissetti. İçerideki kokudan bu arabada bazen iri bir köpeğin de seyahat ettiği belliydi.

"Gelmez. Bu yağmurda araba kullanılmaz ki."

"Güney Kaliforniya'daki o kasabada, çatıda gördüğümüz Model T'yi hatırıyor musun? Neydi o kasabanın adı?"

"Scarborough. Hatırlıyorum."

Yakınlarda bir yerden gelen gök gürültüsünü duydu. "Şimdi ne yapacağız baba?"

O sabah, patlamış bir ampulün içindeki is lekeleri gibi duran birkaç gri fırtına bulutuyla kaplı cam gibi mart göklerinden birinin altında, Tiny Lustre'a varmışlardı sonunda. Boston'dan Kaliforniya'ya bisikletle gitmek beş yıllarını almıştı –beş yıl!– geri dönerek, yana saparak, dolanarak ve saklanarak geçen beş yıl; bir kıta haritasının üzerindeki delice karalama gibi, istatistikî

kaza sayılabilecek kadar belli belirsiz bir batı vektörü gibi, aydınlık bir balo salonunu araştıran at sineği gibi geçen beş yıl; Phenscot ve Katolik Kilisesi ajanlarından ve o ajanların içinde pusuya yatabileceği kalabalıklardan kaçınarak geçen beş yıl; oteller, patlak lastikler ve *De Rerum Natura*'yla geçen beş yıl; din despotizmi ortadan kalkıncaya kadar güvenle saklanabilecekleri Temecula yakınlarındaki özgür düşünceliler kolonisine varma çabasıyla geçen beş yıl. Birkaç ayda bir babası Tiny Lustre'a şifreli mektuplar gönderiyor, liderlerini *clinamen*'lerinin ilerleyişi konusunda bilgilendiriyordu, ama elbette mektuplar okunabilir ve şifre çözülebilir diye mevcut konumlarını asla belirtmiyordu, bu yüzden de karşılık olarak bir haber alamıyordu.

Koloniye çam ağaçlarının arasından dolanan çamurlu bir yoldan gidiliyordu. Yaklaşırken her zamanki gibi bisikletlerinden indiler ve Bailey bu küçük ritüeli son kez yapıyor olabileceklerini fark etti; kendi bile inanamıyordu buna. Tiny Lustre'ın dış dünyaya muhtaç olmadan ayakta kalabilen bir yer olması amaçlanmıştı; o yüzden ağaç kulübelerin arasında keçi ahırları, tavuk kümesleri ve sebze tarhları vardı. Fakat bütün bunlar bakımsız kalmıştı ve ortalıkta tek bir insan bile görünmüyordu. Koloninin diğer ucunda pencereleri kırık büyük bir toplantı salonu vardı, herkesin oraya toplanmış olabileceğini düşündüler, ama kapıyı açınca sıraların arasında tavla zarı gibi yuvarlanan iki küçük beyaz kemirgenden başka bir şey göremediler. Eğer bir Pentekostalist olsaydım, diye düşündü Bailey, Vecd Anı'nın geldiğine inanabilirdim. Fakat Tiny Lustre'daki bütün erkek ve kadınlar ateistti. Ateistlerin de bir Vecd Anı olabilir miydi? Kuşkuculuğun saf ateşi insanı anında gamma ışınlarına çevirecek kadar büyük olabilir miydi?

"Belki gölde yüzüyorlardır" dedi babası. "Heey?" diye bağırdı sonra da. "Kimse var mı orada?"

Arkalarında bir ses duyup döndüler. Tulum giymiş bir ihtiyar, elinde keski kadar ince bir havuçla duruyordu. "Yoakum ve diğerlerini mi arıyorsunuz?" diye sordu.

"Evet."

"Gittiler." Havucun ucundan ısırdı. "Çok uzaktan gelmediniz inşallah."

"Ne oldu?"

"Kimsenin arkasından dedikodu yapılmaz" dedi ihtiyar. "Kuraldır burada." Etrafına bakındı. "Ama kuralların manası yok artık sanırım. Uzun lafın kısası; Yoakum başkalarının karılarıyla düşüp kalkıyordu. En az üç tanesiyle. Bir anda ortaya çıktı bu olay. Burada şiddet yoktur, bu da bir kural, o yüzden ona eşyalarını topla ve git dedik. Bir hafta sonra Temecula'dan polis geldi, burada kadın ve kızları ağaçlara zincirlediğimize dair ihbar aldığını söyledi. Yoakum ihbar etmiş olmalı. Bir şey bulamadılar –bulacak bir şey yoktu– ama bizi buradan göndermek için uğraşmaya başladılar. Bu topraklarda çiftçilik yapmaya hakkımız olmadığını söylediler. Bizi kasabada hiç sevmezlerdi zaten."

"Burada yaşamaya gelmiştik" dedi Bailey'nin babası.

"Yoakum'a yazan siz miydiniz? Özel şifreyle?"

"Evet."

"Sizden bahsetmişti. Şifreyi çoğunlukla pek çözemedi ama geleceğinizi biliyordu. İstediğiniz gibi takılabilirsiniz burada. İstediğiniz kulübeyi seçebilirsiniz. Ama polis gelir yakında. Burada olduğumu biliyorlar; benim de gitmemi istiyorlar."

"O zaman biz de kalmayız. Ohio'da böyle bir topluluk daha vardı. Bu kadar büyük değildi, ama oraya gidebiliriz. Yardımınız için sağ olun."

Böylece Bailey ve babası bisikletlere binip ağaçlıklı bayırdan yola inmişlerdi. Sonra yağmur başlamış ve Ford'a sığınmışlardı. "Ne yapacağız şimdi?" diye sordu Bailey tekrar.

"Ohio'daki koloniye gideceğiz; adama dedim ya. Gider oraya sığınırız."

"Ne kadar sürer oraya varmamız?"

"Bilmem. Tabii, aynı önlemleri almamız gerekecek. San Jacinto'daki adamı hatırlasana: *Onların* tedbiri elden *bıraktığını* düşünmek için bir sebep yok. Hangi mantıksal hata olurdu bu?"

Bailey'nin bu soruya *Antropik Bilişsel Sağlıksızlığın Tam Tekmil Taksonomisi*'nin ilgili maddesinden yanıt vermemesi, fiziksel olarak onu rahatsız edecek bir şeydi. Ama yine de, "Bu yıllarca sürer" dedi.

"Belki de."

"Bunu istemiyorum baba. Yaşamak istiyorum. Üniversiteye gitmek istiyorum."

"Bu şimdilik imkânsız."

"Ohio'ya gelmeyeceğim seninle."

"Başka ne yapmamızı önerirsin? Trene binip Boston'a mı dönelim? Bu kadar zaman seni, annene yaptıkları şeyi sana da yapsınlar diye korumadım."

Gök gürültüsü öyle bir patladı ki, Bailey havadaki dalgacıkları gördü neredeyse. "Ne yaptılar anneme?"

"Bu konuyu açmamak daha doğru, biliyorsun evlat."

"Sen onun kurban edildiğini düşünüyorsun. Onların dininden çıkacağı için o şapelde kanını döktüklerini düşünüyorsun."

"Bu konuyu açmamak daha doğru."

"Hiç açıkça söylemedin ama, bana düşündürmek istediğin şey hep bu. Ama her şey olmuş olabilir. Kaza da olabilir. Kendi canına kıymış da olabilir."

"Bunun kanıtı yok" dedi babası.

"Onu sen de öldürmüş olabilirsin."

"Tiny Lustre konusunda hayal kırıklığına uğradın, biliyorum evlat, ben de uğradım, ama öfkenin aklını başından alması rasyonel değil."

"Senin anneni, Moğolistan'daki bir kadından daha çok düşünmen rasyonel mi? Günün her saati bunca insan ölürken, senin kendi annenin ölümüne yas tutman rasyonel mi?"

"Bildiğin gibi bu soruyu *Taksonomi*'nin üçüncü bölümünde uzun uzun ele alıyorum ve vardığım sonuca göre..."

"Peki ya baban?" diye sordu Bailey. "Kendi babanın ölümüne yas tutman rasyonel mi? Yoksa yolun kenarındaki bir arabanın içinde ölü bulunması hiçbir anlam taşımıyor mu?"

"Neden bahsettiğinizi hiç anlamıyorum, Profesör Bailey" dedi Clarendon. "Benim babam hâlâ hayatta. Işınlanma Kazası'ndan bahsettiğimizi sanıyordum ben."

"Evet. Dediğim gibi. Işınlanma Kazası bir insan kurban etme eylemiydi. Tıpkı Azteklerin yaptığı gibi. Lucy'nin Hispanyola Adası'ndaki atalarının yaptığı gibi. Paris'teki Mucizeler Sarayı'nda olduğu gibi. Innsmouth'taki Ezoterik Dagon Tarikatı'ndaki gibi. Fakat Lavicini bunun işe yaramasını sağladı. Şiddetin ne yapabileceğini anlamıştı. Ve bu yüzyılda doğmuş olsaydı, tıpkı Wittgenstein'ın *Tractatus*'ta yaptığı gibi, 'yerçekimi kuvveti', 'elektrik yükü,' 'Planck sabiti' ve hatta 'nedensellik'in Dagon, Tezcatlipoca, Yehova ve Ryujin'le aynı olduğunu anlayacaktı; insanların gördüğünü sandığı kalıplar bunlar, oysa gerçek kalıp onların göremeyeceği kadar karmaşık. Lavicini harika bir adamdı. Ve tam da bütün o insanların öldüğü anda, istediği yerde görünüp kaybolma gücünü elde etti; tıpkı İncil'de yazdığı gibi, şeytanın da elde ettiği o gücü. Kendi uzamsal koordinatlarını değiştirip Théâtre des Encornets'nin altında kalmamayı başardı. Benim Işınlama Makinem de her nesneye aynı şeyi yapacak. Clarendon, şu anda hükümete ve de ülkene tayfometreyle yapabileceğinden çok daha büyük bir fedakârlıkta bulunuyorsun. Bu gece Lucy'yi kullanmayı düşünmüştüm, ama sonra beni onunla gördün; onu bulduklarında sıkıntı yaratabilirdin."

"Siz pek iyi görünmüyorsunuz Profesör Bailey. Bence aşağı inelim artık."

"Her şeyde boşluk vardır" dedi Bailey. Yeşil bir el arabasının gıcırtısını duydu. "Gördün mü? Ben gördüm. Her şeyde boşluk vardır. Lucretius böyle diyor ve ben onu gördüm." Ona doğru uzandı.

"Ne halt yiyorsun sen, evlat?"

"Her şeyde boşluk vardır!" diye bağırmaya başladı Bailey. "Her şeyde boşluk vardır! Her şeyde boşluk vardır!" Bunu böyle yan yana otururken yapması biraz zordu ve Ford'un süspansiyonu araç içinde itiş kakışa göre yapılmamıştı; babası parmaklarını

gırtlağından uzaklaştırmaya çabalarken, Clarendon da pencere kanadına sıkışmış bir güve gibi çaresizce yüzüne erişmeye çabalıyordu, ama Bailey bastırmaya devam etti ve sonunda sol başparmağının altında dil kemiğinin uysalca kırıldığını hissetti, ondan sonra diğer adamın gevşeyip mücadelenin sona ermesi sadece yedi-sekiz dakika sürdü. Bailey arkasına yaslanıp dinlendi bir süre, babasının kanlı canlı alnından aşağı inen son ter damlasının şişmiş bir damar tepeciğinde duraksamasını seyretti. Derken oyuncak trenini cebinden çıkardı ve göğüs kafesini kırıp geçinceye kadar onunla Clarendon'ın gövdesine defalarca vurdu. Açtığı tünele doğru uzandı, Clarendon'un kalbini yerinden sökmek için sert bir bükme hareketi yaptı, derken biraz daha derinlere daldırdı dişlerini, pantolonuna kan damlamasın diye ılık cesedin üzerine iyice eğildi. Kafa dağıtmak için Lucretius'u düşündü.

"Çünkü parçalara ayrılamaz boşluksuz varlık
Ne yırtılır, ne bölünebilir iki parçaya,
Ne nem sızdırır içine, ne de buz gibi soğuğu
Ve ne yakıcı ateşi. Yani dayanır kolayca
Yıkımın evrensel etkenlerine.
İçindeki boşluğun çokluğu oranında
Madde dayanıksızdır saldırı karşısında."

İşi bitince gösterge paneline son bir kıkırdak parçası tükürdü, ağzını ve gözlüklerini Clarendon'ın mendiliyle sildi. Sonra arabadan çıktı, yangın merdiveninden indi ve ultramigrasyon akümülatöründen bazı raporlar almak üzere laboratuvarına döndü. Yarın, Işınlama Makinesi'nde başka bazı testler yapmasını isteyecekti Adele'den. Başarılı olacaklarını şimdiden biliyordu. Bunu babasının gözlerinde görmüştü.

7
LOS ANGELES, 1940

Amerikan ordusu Loeser'ın evine zehirli gazla saldırdığı sırada tan yeni ağarıyordu ve o hâlâ uyuyordu. Burun deliklerine, hayatı boyunca kokladığı en kötü şeyden milyar kere daha kötü bir kokunun saldırısıyla uyandı; lastik, sarımsak, dizanteri ve cinayetin habisçe kaynaşması gibiydi, belki de 1679'da Işınlanma Kazası'ndan az önce Théâtre des Encornets'deki seyircilerin duyduğu kokunun aynısıydı. Son dünya savaşının başlarında İngiliz askerleri ve klor bombaları hakkında okuduklarını hatırlayarak eski bir pamuklu külot arandı, külotu iki kat katladı, penisini pijamasından çıkardı ve külota işeyip sırılsıklam yaptı. Sonra külotu ağzına sıkıca bastırarak oturma odasından çıplak ayakla koşarak geçip evin dışına çıktı. Etrafa bakındı, ama gökte herhangi bir savaş uçağı göremedi, hatta Palmetto Yolu'nda kabak suratlı siyah buldoğunu sakin sakin gezdiren yaşlı bir kadından başka bir şey yoktu. Dikkatle çekti külotu suratından. Dışarısı her zamanki gibiydi. Yani tek hedef olmuştu Loeser. Başkan Roosevelt, tüm modern Amerikalılar kadar tembel olduğu için, Almanya'dan alacağı intikama ülkesinde el altında olan bir Alman vatandaşından başlamaya karar vermişti.

Gorge köşkünün kapısını açan Woodkin çoktan kalkmış, saatlerdir ayaktaymış gibi görünüyordu, o yüzden onunla göz göze gelmek bile Loeser'ın hafiften başını döndürmeye yetti. "Günaydın Bay Loeser."

"Savaşa girdiniz mi?"

"Amerika Birleşik Devletleri olarak mı? Daha değil, efendim, ama Albay her an girebileceğimize inanıyor. İçeri gelmek ister miydiniz? Şunu alayım isterseniz?"

Loeser sidikli donunu hâlâ elinde tutuyordu; sanki Gorge'a hoş bir sürpriz yapmak istemiş de, her zamanki gibi şarap ya da çiçek getirmek yerine daha cesur bir şey tercih etmiş gibi... Buraya gelirken Gorge'un mahzenine saklanmak için izin istemeyi düşünüyordu, ama onun yerine, "Evime gelmeniz mümkün mü? Bir şeyler oldu" dedi.

"Elbette Bay Loeser."

Evin dışında bir koku yoktu. Fakat içeri girer girmez korkunç gerçekle yüzleştiler. "Bence zehirli gaz bu" dedi Loeser, artık pek o kadar emin olmayan bir sesle. "Metil heptin karbonat falan gibi bir şey."

Woodkin burnunu kırıştırdı. "Çok büyük talihsizlik olmuş, efendim. Bu bir kokarca."

"Kokarca mı? Saçmalama. Kokarcalar bir kerede bir çay kaşığı kadar gaz çıkarır. Bu kadar kokutmak için Hint fili büyüklüğünde kokarca lazım."

"Her zaman değil. Bir kokarca ölür de çürümeye başlarsa, bezeleri bazen mikroplu gazla dolar ve sonra da patlar. Bir kez başıma gelmişti; insan kolay kolay unutamaz o kokuyu."

"Belki biraz dağınığım, ama giysi dolabımda kokarca ölse fark ederdim herhalde."

"Böyle bir evde hiç bilemeyeceğiniz boşluklar vardır. Yerin altına girmiş olabilir. Ya da duvarların içine."

Loeser hayaletini düşündü. "Ya da çatıya?"

"Evet, efendim. Bir keresinde bir rakun benim çatıma yazlık evini kurmuştu."

"Ne yapabilirim peki?"

"Birilerini göndereyim. Kokarcayı kolayca bulabiliriz umarım. Çoğu kez evin bir kısmını yıkmadan hayvana ulaşmak mümkün olmaz. O zamana kadar kokuyu alsın diye çeşitli yerlere kap içinde domates suyuyla karbonat koymanızı öneririm. Ne yazık ki bazı eşyalarınıza çoktan sinmiş olabilir."

Temizlik dininde Woodkin kadar kıdemli bir başrahibin sırf dil gücüyle kokuyu püskürtebileceğini ummuştu hâlbuki Loeser.

"Yani elbiselerim çürük kokarca zehiri mi kokacak?" diye sordu.

"Daha kötüsü olabilirdi Bay Loeser. Nadir görülen genetik bir hastalık var..."

"Fakat bununla uğraşmaya hiç vaktim yok ki! İlk gösteri bu akşam!"

Durdukları yerin az ötesindeki duvarda belli belirsiz bir leke vardı; Loeser'ın, eylül ayında bir gün, *Los Angeles Herald* okurken duvara fırlattığı Almanca-İngilizce sözlüğün bıraktığı lekeydi bu. *Arzu Yaraları*'nın yönetmeni Eric Goatloft'un Rupert Rackenham'ın *Venedik Büyücüsü*'nü sinemaya çekeceğini öğrenmişti; Prenses Anne Elisabeth rolünde Ruth Hussey, Adriano Lavicini rolünde Tyrone Power, Auguste de Gorge rolünde Charles Coburn, XIV. Louis rolünde ise Gene Lockhart oynayacaktı. Berlin'i terk ederken Loeser, döner dönmez *Işınlanma Kazası*'nı sahneleme niyetindeydi; yedi yıl sonra bile, hatta Rackenham'ın beş para etmez romanının bütün o başarısından sonra bile, Lavicini hikâyesinin hâlâ ona ait olduğunu hissediyordu ve bu hikâyenin ilk dramatik uyarlamasının Bay "Karanlığa Düşme" tarafından yapılmasını asla kabullenemezdi. O yüzden Millikan'a telefon etmiş ve o sene Gorge Oditoryumu'nda sahnelenecek Noel oyununun planlanan *Bir Yılbaşı Hikâyesi* değil, kendi şaheserinin dünya prömiyeri olmasını talep etmişti. Millikan da ona, hem öğrencilerin hem de fakültenin mevsime uygun bir oyun görmeyi tercih edeceğini söyledi. Bunun üzerine Loeser ültimatom verdi –ancak ikisi de bunun sondan bir önceki, hatta iki önceki ültimatom olduğunu biliyordu. Müzakereler yapıldı ve sonunda anlaşmaya varıldı. Kaliforniya Teknoloji Enstitüsü Tiyatrosu bu yıl, yazar ve yönetmen Egon Loeser'ın *Bir Yılbaşı Işınlanma Kazası* adlı yürekleri parçalayan tarihsel hikâyesini sahneleyecekti.

Loeser bu tavizden rahatsızdı, ama çok da şaşırmamıştı. Sonuçta Pasadena caddelerinde tank kadar büyük motorlu kızaklar dolanıyor, Noel baba kılıklı adamlar köşe başlarında asker gibi nöbet tutuyor ve hoparlörlerden yurtsever marşlar gibi Noel şarkıları çalıp duruyordu. Anladığı kadarıyla burada Noel kut-

lamaları sıkıyönetim gibi bir şeydi. Görünüşe göre geyikler evini karargâha çevirmediği için şanslı sayılırdı.

Bir Yılbaşı Işınlanma Kazası'nın ilk gösterimiyle birlikte Loeser –evet– şeytanı duvara resmetmiş oluyordu. Ekim ayında, Muttonlardaki bir partiye giderken Bailey'e anlatmıştı oyunu ve Bailey'nin Lavicini'nin hikâyesini *Venedik Büyücüsü*'nden zaten bildiği anlaşılmıştı. Fizikçi, prodüksiyona yardımı olup olamayacağını bile sormuştu; Obediah Laboratuvarları, demişti, yenilikçi tiyatro efektleri için kolayca uyarlanabilecek araç gereçlere sahip. Loeser'ın Klugweil'a cinsel seviye atlatan o mekanik Işınlama Makinesi'ni tekrar yapmaya niyeti yoktu aslında, ama *Lavicini* üzerinde çalıştığı onca yıl boyunca, Théâtre des Encornets'nin yıkılma sahnesini nasıl canlandıracağına dair iyi bir fikir bulamamıştı. O yüzden Bailey'e yardımlara açık olduğunu söyledi. Böylelikle Bailey bir haftadır Gorge Oditoryumu'na deneysel sahne prototipini yerleştirmekle uğraşıyordu; henüz tam bitmiş değildi çalışması, Loeser da onun ne yaptığını çok iyi bilmiyordu. Bu arada oyuncular da bu yıl isyanın eşiğindeydi.

O yüzden Loeser'ın aklında bu akşamki prömiyerin tam bir felaket olmamasını sağlamaktan başka bir şey olmamalıydı. Buna rağmen Woodkin gittikten sonra Loeser'ın düşünebildiği tek şey hayaletiydi. Eğer bütün gece kafasında dönen o sesler işgalci bir kokarcadan başka bir şey değilse, o zaman hayalete inanma sebeplerinin yarısı gitmiş demekti. Belki de merhum Dr. Clarendon haklıydı. Ama Loeser evde hâlâ belirmeye devam eden kadınsal *objets trouvés*'leri açıklayamıyordu. Antika ahşap sandık, hiç yaşanmamış bir seks cinayetini soruşturmak üzere sapık bir polis müfettişinin sakladığı adli delil kutusu gibi duruyordu. İçindekiler nereden gelmişti? Bu kadar şeyin kendiliğinden maddeleşmesi mümkün müydü? Acaba...

Adele'e telefon etti.

"Egon, daha kahvaltı bile yapmadım. Eğer son sahneyi yeniden yazdığını söylersen, o zaman kendine bir dublör bulman gerekecek." Loeser, kızın sigara yaktığını duydu. Adele *Bir Yılbaşı*

Işınlanma Kazası'nda lanetli balerini oynuyordu (bu sefer kılık değiştirmiş Prenses Anne Elisabeth değildi).

"Benimle yatmak istiyorsun."

"Ne?"

"Benimle yatmak istiyorsun" dedi Loeser tekrar. "Kendi kendine itiraf edemiyorsun ama kanıtlayabilirim. Işınlama Makinesi'nde kendi başına deneyler yapıyorsun, değil mi? Bailey'nin haberdar olmadığı gece deneyleri? Ben senin bölmeye neler koyduğunu biliyorum. Küçük romantik hediyeler. Külotlu çoraplar, sütyenler, rujlar, mendiller falan." Adele dumandan öksürdü ve Loeser haklı olduğunu anladı. "Bana nesnelerin nereye gittiğini kontrol edemiyoruz demiştin, çünkü kalbini kontrol edemiyorsun, ışınlama makinesi de aşkla çalışıyor. Ama aşkla çalışmıyor. Arzuyla çalışıyor. Sen de bilinçdışında benimle yatmak istiyorsun, o yüzden de hepsini dosdoğru buraya gönderiyorsun. Bailey'e –iffetli, karşılıksız– aşk duyduğunu sanabilirsin, ama bu tipik Freudyen yer değiştirme. Benim anne babam psikiyatrdı, unuttun mu? Bunların hepsinden anlarım. 'Aşk iki cinsel nesne arasındaki en küçük farkın aptalca abartılmasıdır.' Bir ara bana böyle demiştin. Bailey'le benim aramda küçük bir farktan daha fazlası var, ama bazı açılardan ikimiz de aynıyız. İkimiz de ışınlama cihazı inşa etmek isteyen münzevi birer dehayız. Sen sadece ikimizi karıştırdın. Onu benim yerine koydun. Önceleri emin bile değildim Bailey'nin Işınlama Makinesi'nin çalıştığından. Ama şimdi seni ta Amerika'ya kadar takip etmekte haklı olduğumu anlıyorum!"

"Bu telafisi imkânsız bir saçmalık" dedi Adele.

"Öyleyse bütün bu mahrem eşyalarının benim evimde olmasını nasıl açıklayacaksın? Senin bölmeye ne koyduğunu nereden biliyorum?"

"İyi bir tahminde bulunmuşsun. Belki de kadın psikolojisi hakkında akşam dersleri alıyorsundur."

Farkında değil ama tam üstüne parmak bastı, diye düşündü Loeser. Gerçi *Kadınlar! Nasıl Yatağa Atılırlar* bu seferinde ona hiç yardımcı olmamıştı. Uzaklardan bir kahkaha duyduğunu san-

dı ama Palmetto Yolu'nda etraf sakindi. Ziesel bir keresinde ona evrenin ısı ölümünden bahsetmişti; bütün bu termodinamik serbest enerji milyarlarca yıl sonra bitecek, böylece ne bir devinim ne de yaşam olacaktı: Batı Pasadena sık sık böyle bir yer oluyordu. "Bu akşamki gösteriden sonra akşam yemeğine çıkalım" dedi.

"Herhalde seninle yatmazsam Profesör'e Işınlama Makinesi'yle oynadığımı anlatacaksın. En az Drabsfarben kadar kötüsün."

Loeser kaşlarını çattı. "Ne demek bu? Bunların Jascha'yla ne alâkası var?"

"Ne demek istediğimi çok iyi anlıyorsun. Çok geçmeden onun yöntemlerini taklit edeceğini tahmin etmeliydim."

"Drabsfarben seni ayartmaya mı çalışıyor?"

"Bilmezden gelme. Drabsfarben ve Profesör hakkındaki her şeyi biliyorsun. Palisades'deki o partiler de ne?"

"Bailey'i bazen Muttonların evine götürüyorum, çünkü Dolores Mutton böyle istiyor" dedi Loeser. "Anne babamın mezarı üzerine yemin ederim ki, burada bir entrika dönüyorsa ben parçası değilim. Haydi, anlatsana şunu. Bu yıl provalarda hep sinirli olmanın nedeni bu mu?"

"Gerçekten bilmiyor musun?"

"Adele, doğru dürüst içime çekmeyi öğrenmeden beş yıl sigara içtim ben. Her zaman" –uygun bir söz arandı– "şıp diye anlamam."

"Drabsfarben Profesör'e şantaj yapıyor" dedi Adele.

"Ne?"

"Profesörün geçmişiyle ilgili birtakım sırlar bildiğini iddia ediyor. Herkese söylerse Profesör mahvolurmuş. Bence blöf yapıyor. Profesör geçmişi hakkında asla yalan söylemez. Neden söylesin? Açıkçası Egon, bir zamanlar Drabsfarben'le yatmaya çalıştığıma inanamıyorum. Berlin sanki başkasının hayatı artık."

Loeser'a ise zaman hiç geçmemiş gibi geliyordu. "Adele, bu arada ben de Drabsfarben'in şantajına uğradım. Dolores Mutton derken kastettiğim oydu. Herif anlaşılan çok çalışkan bir zorba; bir tür Balzac. Seninle yatmak için aynı taktikleri kullanmadığımı tekrar söyleyebilir miyim?"

"Dur bakalım, bir sarhoş ol da görelim."

"Bailey neden Drabsfarben'i polise bildirmiyor?"

"Ben de söylüyorum. Ama polisi karıştırmayı reddediyor."

"Peki, Drabsfarben ne istiyor Bailey'den?"

"Bilmiyorum. Profesör söylemiyor."

"Hiç fikrin yok mu?"

Adele tereddüt etti. "Bir ara Rusya'yla ilgili bir şeyler söyledi."

"Rusya mı?"

"Bak Egon, bugün laboratuvara gidecektim, ama sırf sen ilk geceye dinlenmem gerektiğini söylediğin için gitmedim. Ama bu sohbetin de beni pek dinlendirdiği söylenemez. Sahne arkasında görüşürüz artık. Umarım o vakte kadar unuturum bunları." Telefonu kapadı; Loeser hayatının son beş yılını soyunmaya başladığı hissine kapıldı.

"Bu konu daha sonraya kalamaz mıydı?" diye sordu birkaç saat sonra Dolores Mutton, Chateau Marmont'un barında, kırmızı kadifeden bir sedirde Loeser'ın kaşısına otururken. Özel bir görüşme talebiyle telefon etmişti Loeser, Dolores Mutton da kocası evde olduğu için arabayla ta Hollywood'a kadar gitmeyi gönülsüzce kabul etmişti. "Stent'le akşamki oyuna geliyoruz. Bu koku nedir?"

"Ölüm" dedi Loeser. Birasından bir yudum aldı. "Drabsfarben casus mu?"

Dolores Mutton'ın yüzü sonraki iki-üç saniyede bütün niyetlerini safha safha sergiledi; ancak Loeser biliyordu ki, o geçişleri görüp okuyabilmek için o kadına âşık olmak, ya da en azından bir ara âşık olmuş olmak gerekiyordu. Dolores Mutton'ı bir kez olsun çıplak görebilmek için kemik iliğini ipotek ederdi Loeser, ama ona âşık değildi; o yüzden onun bir garson çağıracağını, duble votka isteyeceğini, sabırla gelmesini bekleyeceğini, büyük kısmını içip sonra şu yanıtı vereceğini tahmin edemezdi: "Ne zaman birinin çıkıp da bana bu soruyu sorduğunda ne diyeceğimi düşünsem, o kişinin hep Stent olacağını farz ederdim.

Ya da FBI'dan biri. Ya da önemi olan biri. Hiç senin gibi birinin soracağını düşünmemiştim. Bunun provasını yapmadım. Şimdi de kendime, söyleyeceğim şeyi neden söyleyeceğimi hatırlatmaya çalışıyorum. Ama bu sabah hiçbir şeyi umursamayan biri gibi hissediyorum kendimi." Alkolün tadını yeni almış gibi sırıttı. "Biliyorum, şimdi öyle görünmüyor ama, bir zamanlar hepsine inanmıştım. Yıllar önce, New York'tayken, oltalarına ilk takıldığımda. *Kapital*'i baştan sona okudum; Bill Foster'ın bile *Kapital*'i sonuna kadar okuduğunu sanmam! Yardıma hazırdım, ama asla gözdeleri olmadım, çünkü Parti için ruj sürüp diplomatlarla yatan o kızlardan değildim. O sırada Stent'le tanıştım, evlendik, buraya taşındık. Her şeyi unuttum. Sonra, 1934'te bir gün Drabsfarben beni görmeye geldi ve Komünist Enternasyonal'in sadık bir dostu olduğumu öğrendiğini söyledi."

Loeser Komünist Enternasyonal'in bir şarkı olduğunu sanıyordu hep. Başını salladı.

"Önce, sadece Stent'in ismini birtakım dilekçelerde görmek istedi. Sonra gazetelere yazılan mektuplar başladı. Sonra Moskova'ya seyahat etmek zorunda kaldık ve Stent o makaleleri yazmak zorunda kaldı. Bu arada romanların hepsinin kapitalizm karşıtı, burjuva karşıtı, hükümet karşıtı olması gerekiyordu. Gerçekten aldırmıyordum bütün bunlara. Bazen iyi bir şey yapmış gibi de hissediyordu insan. Ama sonra Drabsfarben daha direkt yardımlar istedi. Kaliforniya'ya gelen insanlar vardı. Gugelhupf ilkiydi. O gülünç cam kutuda yaşamak istediğimi mi sanıyorsun gerçekten? Belki Berlin'de böyle bir ev inşa etmek politik bir jesttir. Burada Gotik bir şato ya da yerli kulübesi ya da işte öyle bir şey inşa etmekten farkı yok. Ama şu var ki, buradaki müteahhitler Gugelhupf'ın projesinden hiçbir şey anlamıyorlar, o yüzden hiçbir şey birbirine uymuyor, her taraftan çiviler fırlıyor falan. Üstelik yılın yarısı, içinde bir şey düşünemeyecek kadar sıcak oluyor! Ama Drabsfarben Gugelhupf'a ev yaptırmamız gerektiğini söyledi, çünkü onun Kaliforniya'ya gelebilmesinin en kolay yolu buydu. Ona burada ihtiyaçları vardı. Hâlâ bilmiyorum niye.

Peki, o dangalak bize nasıl teşekkür etti? Eski bir tasarımını elden geçirdi. Sonra da Drabsfarben bana paravan olarak Kültürel Dayanışma Komitesi'ni kurdurdu. Partiler vermeye başladık. O partilerden nefret ediyorum. Hep nefret ettim partilerden. Drabsfarben istemeden önce bir kere bile parti vermemiştim. Geceleri ne yapmayı severim bilir misin? Kocamla yemek yapmak, sonra da kumsalda sevişmek. Ama Drabsfarben haftada iki kez beni evi yabancılarla doldurmaya zorluyor, böylece onları ağa düşürmek için fırsatı oluyor. Her yıl daha da kötüleşiyor işler. Her yıl Drabsfarben daha fazlasını istiyor."

Loeser beş yıl önce Muttonların partisinde yanlış anladığı konuşmayı hatırladı. İnsan hep yanılıyor, diye düşünüyordu şimdi, hep, hep yanılıyor, her konuda; genç bir yakını ondan hayat hakkında öğüt almak istese, tek söyleyebileceği buydu. Bu gerçek geceleri kafanın içinde ileri geri koşturur, ama asla kürkünün renginden ötesini göremezsin. "Peki ya kocanız bu konuda ne düşünüyor?" diye sordu.

"Stent mi? En ufak fikri yok! Benim onun çalışmasıyla ilgilenmemden hoşlanıyor. Öneri ve düzeltmeler yapmamdan hoşlanıyor. Bir yazarın sahip olabileceği en iyi editör olduğumu söylüyor." Başını salladı. "Artık bana ne olduğuna aldırmıyorum. Casusluktan içeri atılmaya da aldırmıyorum. Hatta Drabsfarben beni öldürüp cesedimi okyanusa atsa bile aldırmıyorum. Ama Stent öğrenmemeli. O adamı yeryüzündeki her şeyden daha fazla seviyorum. O adamı o kadar seviyorum ki, bu yüzden dişlerim gıcırdıyor geceleri. Bütün evlilik hayatımız boyunca benim onu kandırdığımı bilseydi... Bu yüzden bırakamıyorum. Eğer Drabsfarben'in söylediklerini yapmayı bırakırsam, yaptığım şeyleri Stent'in öğrenmesini sağlar. Biliyor musun, bir kere Sinclair Lewis'in karısıyla tanıştım. O da benimle aynı delikte. Ama sonunda FBI'a gitti. Sanırım ben o kadar cesur değilim."

"Jascha ne istiyor Bailey'den?"

"NKVD, Bailey'nin ışınlama üzerinde çalıştığını öğrenince, Drabsfarben'den Bailey'i engellemesini istediler. Ondan sonra

bu onun baş derdi oldu. Ama Drabsfarben sadece ressamları, yazarları, müzisyen ve mimarları tanıyordu. O sıralarda KalTek'le bağlantısı yoktu. Hatta KalTek'le bağlantısı olan biriyle bile bağlantısı yoktu. Sonra senin Gorge'un evine akşam yemeğine gittiğini gördük. Gorge tiyatro için harcadığı o bir milyon dolarla KalTek'te iyi bir yer edindi. Drabsfarben senin bir gün yararlı olabileceğini düşündü."

Dolores Mutton'ı fark ettiğinden beri salonun öbür yanındaki barmen aynı bardağın aynı tarafını gitgide daha küçük ve daha hızlı dairelerle cilalıyordu. "Bu yüzden daha sonra beni çağırdınız ve bütün o tehditlerle birlikte o iş teklifini yaptınız" dedi Loeser.

"Evet. Uzun vadede işe yaradı. Drabsfarben'in planları hemen her zaman işe yarar. Biraz baskı uyguladık ve sen Bailey'i dosdoğruca bize getirdin. NKVD heyecanlandı. Fakat bir yıl kadar sonra Drabsfarben Bailey'nin gönüllü olarak iltica etmeyeceğini anladı. Şantaja başvurdu."

"Adele anlattı onu. Peki ya Bailey'nin geçmişindeki bu sır nedir?"

"Kuzey Dakota'dan bir içki kaçakçısıdır? Bilmiyorum. Drabsfarben anlatmadı. Ama Drabsfarben'in tek bildiği bu değil. Bailey konusunda elinde başka bir koz daha var. Çok daha büyük bir şey. O kadar büyük ki, şu anda bunu ortaya sermenin çok tehlikeli olacağını söylüyor. NKVD Komünist Enternasyonal'ı dağıttı ve Drabsfarben'i tamamen onların adamı olarak görüyor. Yani arkasını kollaması gerek. Artık insan içine eskisinden daha az çıkıyor. Willi Münzenberg'e neler olduğunu duydun mu?"

"Kime?"

"Berlin'de onu tanımıyor muydun? Komünist Enternasyonal'e Drabsfarben'le aynı dönemde girdi. Yıllarca beraber çalıştılar. Bir sahafa birbirlerine paket bırakıyorlardı."

"Luni'nin dükkânı!"

"Bilmiyorum. Ama birkaç ay önce Lyon yakınlarındaki bir toplama kampının dışında, ağaçta sallanırken bulundu. Drabsfarben aynı şeyin kendi başına gelmesinden korkuyor. Ancak

Bailey'i Moskova'ya götürürse kendini kurtaracağına inanıyor. Başaramaz inşallah."

"Bence de öyle! Bailey bu gece benim için Işınlanma Kazası'nı canlandıracak." Loeser birasını bitirdi. "Bana yine ayda otuz dolar ödeyecek misiniz?"

"Hayır. Eğer Kültürel Dayanışma Komitesi devam edecekse, gerçek sürgünler için gerçek iyilikler yapmasını istiyorum."

"Haa. Peki, son bir soru: Jascha'nın birini öldürdüğünü gördünüz mü hiç?" Loeser ilk kez Drabsfarben'in KalTek'teki ölümlerle bir alâkası olabileceğini düşünmüştü.

"Belki sırf seni korkutmak için söylemişimdir onları. Ama yine de, eğer bu konuda herhangi birine tek kelime anlatırsan, o sahte çeklerden çok daha ciddi kaygıların olur."

"Korkmanız gerekmez Bayan Mutton. Kimseye anlatmayacağım. Kime anlatabilirim ki?"

Yanıt elbette Blimk'ti. Blimk'e anlattı. Dolores Mutton onu Chateau Marmont'un barında yalnız bıraktıktan sonra Loeser hesabı ödedi, öğleden sonralarını genellikle geçirdiği dükkâna yürüdü ve Blimk'e tüm ayrıntılarıyla her şeyi anlattı.

"Politikayla neden ilgilenmemek gerektiği konusunda bundan daha inandırıcı bir ispatla karşılaşmamıştım" diyerek bitirdi sözlerini Loeser.

"Kadın için üzüldüm" dedi Blimk. Loeser'ın kokusu hakkında herhangi bir yorum yapmamıştı, çünkü dükkânın olağan müşterileri düşünüldüğünde, akıllara kazınacak derecede kötü bir koku sayılmazdı bu.

"Ondan korkmamam gerekiyor ama korkuyorum."

"Yani Washington'daki ahbabımın numarasını mı istiyorsun?"

"Lovecraft seven hükümetteki şu adamın mı? Niye?"

"Herhalde durup dururen FBI'ı aramaktan daha kolay."

"FBI'ı niye arayayım ki?"

"Palisades'te olup bitenleri anlatmak için."

"Bunu senin dışında kimseye anlatmam. Bailey'i Moskova'ya götürmek gerçekten Drabsfarben'in kendini kurtarmak için son

şansıysa, o zaman beni zorlayabileceği bir şey kalmamış demektir. Artık kaygılanmama gerek yok. Oturup olan biteni seyredebilirim."

"Ama o bir komünist casus. Herhalde ülkeyi batırmak istiyor."

"Senin politikayla ilgilenmediğini sanıyordum."

"İlgilenmiyorum, ama herkesin yaşadığı yerle ilgili bazı sorumlulukları vardır."

"Benim yok" dedi Loeser. "Ben hani şu 'köksüz kozmopolit' dedikleri şeyim. Berlin'e karşı bir sorumluluğum yoktu, Los Angeles'a hiç yok. Zaten Drabsfarben ülkeyi batırsa ne olur? Kim ne için yas tutsun? Mayonezli jöle salatası için mi?"

"Beş yıldır buradasın ve hâlâ buradan nefret ediyormuş gibi mi yapıyorsun? Beş yıl geçmiş ve sen hâlâ ülkendeki arkadaşların burayı sevdiğini itiraf edersen ne der diye mi düşünüyorsun?"

Blimk daha önce hiç bu kadar sert konuşmamıştı. "Bak, geçen yıl İngiliz bir yazarın *The Nation*'da yazdığı bir makaleyi okudum," diye söze girdi Loeser, "adam 'Eğer ülkeme ihanet etmekle,' diyordu -burası benim ülkem değil zaten de, ama yine de-, 'ülkeme ihanet etmekle arkadaşıma ihanet etmek arasında bir seçim yapsaydım,' –tabii Drabsfarben de arkadaşım değil, ama yine de- 'böyle bir seçim yapmak zorunda kalsaydım, umarım yapacağım şey..' neyse, tam olarak cümleyi nasıl tamamladığını hatırlamıyorum, ama söylenmek istenen şey... Dolores Mutton'ı kırmızı bir elbiseyle görmeden, içinde bulunduğum durumu anlayamazsın."

"Bu ışınlamacı herifi kızıllar ele geçirirse senin için hiçbir şey fark etmez mi yani? Hitler ile Stalin'in yaptığı anlaşmaları hiç okumuyor musun?"

"Öyle şeylere ilgi göstermemeye çalışıyorum."

Blimk elindeki kahve fincanını masaya bıraktı. "Dükkânımdan defol git."

"Ne?"

"Vatanımı layığıyla sevmiyorum belki ama yine de seviyorum, tamam mı, ve bence vatanım sana hak ettiğinden daha iyi davrandı."

"Vatanın dükkânını elinden alsa da ülkeni bu kadar çok sevecek miydin?"

"Bu da ne demek şimdi?"

"Bu yakınlarda Trafik Dairesi'nden adamlar geldi mi yine?"

"Ne olmuş gelmişlerse?"

Loeser Blimk'e yükseltilmiş tramvay hattı hakkında her şeyi anlatacaktı, ama bu bilginin bir çırpıda verilmeyecek kadar önemli olduğunu biliyordu. "Fikrin bir gün değişebilir demek istiyorum."

"Dükkânımdan defol dedim. Defol."

Loeser en iyi dostuyla olan sorunlarını *Bir Yılbaşı Işınlanma Kazası*'nın prömiyeriyle aynı gün çözecek kadar iç dayanıklılığa sahip olmadığına karar verdi; ama doğruca Gorge Oditoryumu'na da gidemezdi, çünkü ilk geceler karşısında hep bir tür Berkeleyci idealist yaklaşımı benimsemişti, sorunların yönetmen oraya gelip onlarla uğraşmaya başlayıncaya kadar üremediğine inanırdı ve o koku bombası yüzünden eve de gitmek istemiyordu. O yüzden Elysian Parkı'nın kıyısında, KalTek'e bir saat önceden yola çıksa rahatça varabileceği mesafedeki bir kafede oturdu; Bailey'nin yeni tiyatro efektinin uzun zamandır beklenen tam test sürüşünü yapmak için bir saat yeterdi. Fakat Gorge Oditoryumu'na giderken, Bailey'nin Obediah Laboratuvarları'ndan içeri girdiğini görünce şaşırdı. Fizikçinin peşinden 11 no'lu odaya kadar çıktı, sabırsızlığından kapıyı bile çalmadı.

"Profesör Bailey? Rahatsız ettiğim için kusura bakmayın ama artık tiyatroda olmamız gerekiyor."

"Sadece bir dakika Bay Loeser." Bailey ultramigrenson, ya da adı her neyse işte, o makinenin kontrol paneline doğru eğilmişti. Loeser iç çekip odaya göz gezdirdi. Yakındaki bir masada Bailey'nin oyuncak treni duruyordu ve Loeser onun altında tanıdık gelen, sarı illüstrasyonlu, ince, beyaz bir kitap gördü: *Innsmouth Üzerindeki Gölge*, H.P. Lovecraft.

"Sizin Lovecraft düşkünü olduğunuzu hiç bilmiyordum Profesör!" dedi Loeser.

"Ne?" Bailey makineden kafasını kaldırdı ve sonra romanı Loeser'ın elinde görünce yüzünden hoşnutsuz bir ifade geçti. "Onu yerine bırakabilir misiniz lütfen?"

Kitabı karıştıran Loeser, Bailey'nin bazı sayfalara kurşunkalemle not aldığını fark etti. Hiç böyle sıkış tıkış bir yazı görmemişti. "Sizi şeyle tanıştırayım ben..." Az kalsın, "Arkadaşım Blimk'le" diyecekti, ama kederle hâkim oldu kendine. "Lavicini hikâyesinin tamamını biliyorsunuz, değil mi?" diye sordu onun yerine. "Rackenham'ın komedisinde yer vermediği şeyleri?"

"Evet."

"Dokunaçlar, koku falan... Bazen sanki Işınlanma Kazası'nın hikâyesini Lovecraft yazabilirmiş gibi gelmiyor mu size de?"

"Ortak yanlar saptamadığımı söyleyemem" dedi Bailey. "Neyse, Bay Loeser, tiyatrodan yeni geldim ve tabii olabildiğince çabuk oraya geri döneceğim, ama izin verirseniz bu deneyi başlatabilmek için biraz daha zamana ihtiyacım var."

Loeser kitabı bıraktı. "Bu daha ilk gece. Ne diye deney yapıyorsunuz şimdi?"

"Emin olun bu geceki Işınlanma Kazası'ndan uzaklaştırmayacak kafamı. Ama sanırım Adele ve diğerleri sizi görmek için sabırsızlanıyordu. Lavicini'yi ne yapacaklarını bilemiyorlardı."

"Nasıl yani?"

"Ah, biliyorsunuz sandım; baş karakter konusunda bir sorun olmuş. Ayrıntıları dinlemedim."

Loeser Berlin'deyken, kariyerinin başlarında, en hırçın yeni ekspresyonistler arasında bile ilk gece öncesinde belli derecede gerginliğin yaşandığına tanık olmuştu, ama Gorge Oditoryumu'nun sahne arkasında karşılaştığı atmosfer, kıyamet mahkemesini bekleyen günahkârların halini andırıyordu. Adele telaşla yanına geldi. "Egon, aptal, nerede kaldın? Üç saattir evini arıyoruz! Bu koku da ne böyle?"

"Evde değildim. Kokuyu unut. Söylesene, neler oldu?"

"Dick hastanede."

"Ne?"

"Kaza olmuş. Lake Bulvarı'ndaki o fırının yanından yürürken bir araba küçük bir kıza çarpmamak için direksiyonu kırmış..."

"Tanrı aşkına. Dick'e araba mı çarpmış?"

"Hayır, araba fırına çarpmış ve devasa boyuttaki bir kurabiyeyi devirmiş, kurabiye de dosdoğru gelip Dick'e çarpmış. Beyin sarsıntısı geçirdiği için yarın sabaha kadar bırakmıyorlar. Kim oynayacak Lavicini'yi?" Loeser, Hecht'in *Sıradan İnsana Çağrı*'nın bir "performansı"nı sahnelediği dönemi hatırladı; performansta oyun başladıktan yarım saat sonra baş oyuncunun bir kuyuda boğulduğu (yanlış) ve biletlerin parasının geri ödenmeyeceği (doğru) söyleniyordu seyircilere. "Belki Rackenham'dan isteyebiliriz diye düşündüm" dedi Adele.

"Senaryoyu hiç bilmiyor ki!"

"Ama o kadar çekici ki hiç önemi yok."

"Kesinlikle hayır." Loeser doğruldu. "Lavicini'yi benim oynamam lazım."

"Ah, Egon, hayır."

"Peki, başka kim olabilir? Ziesel'da anlaşacağımızı sanmıyorum. Ben senaryoya bir göz atsam yeter. Kimseyi kaygılandırmaya gerek yok. Herkese endişelenmemelerini söyle." Bu arada, evinden getirdiği sedef saplı tırnak makasını çıkardı ve kendini beğenmiş bir havayla Adele'e uzattı.

"Bu benim değil."

"Evet, senin."

"Daha önce hiç görmedim."

Adele'in bu konuda yalan söylüyor olması ne kadar önemli olsa da, kız sanki doğruyu söylüyor gibiydi. Cesareti kırılan Loeser, tırnak makasını makyaj masasına koydu ve kızın hemen kendi makyajını yapmaya koşmasına engel olmadı. Yarım saat sonra soyunma odasından, Dick'in iri sörfçü omuzlarının namevcut olması nedeniyle biraz çarpık duran, ama aksi takdirde üzerine fena oturmamış bir kılıkla çıktı. Erkek kılığıyla Montand'ı oynuyan Bayan Jones, yakın bir köşede kamburunu çıkartmış, sanki herhangi birinin bu cümleleri geçerli başka bir gramer yapısında

ifade etme olasılığını yok ediyormuşçasına, büyük bir ağırbaşlılıkla üç satır repliğini bıkmadan yineliyordu. Perdenin kıyısından salona göz atınca Loeser seyircilerin çoktan yerlerini almaya başladığını gördü. Muttonlar gösteriden önce Athenaeum Kulübü'ndeki kokteylde Millikanlara eşlik etmişti, şimdi dördü ön sırada oturuyordu; Jascha Drabsfarben'le birlikte. Loeser –sanki sevdiği bir tablonun önünde resmin sembolizmini açıklayan bir makale okuduktan sonra ilk kez duruyormuş gibi– öğrendiği yeni şeyleri Drabsfarben'in yüzünden okumaya çabalıyordu. Ama casus, Loeser'a hâlâ bir besteci gibi görünüyordu.

Daha arkalarda Gould, Hecht ve Wurtzel aralarında bir fıstık paketi gezdiriyorladı. Plumridge bile karısıyla oradaydı. Loeser, Rackenham ya da Gorge'u göremedi, ama Woodkin'i gördü; Loeser'ın dikkatini hemen çeken yanındaki kıza bir şeyler söylüyordu. Kız yirmi iki-yirmi üç yaşlarındaydı, bir horozun ibiğindeki kızıl-kahverengi renkte parlak saçları ve koyu, kısık gözleri vardı; yüzünde öylesine soğuk, öylesine anlaşılmaz ve kendine güvenli bir sıkıntı ifadesi vardı ki, onu böyle toplu bir etkinlikte görecek olsanız, onun eğlenmediği bir şeyden keyif aldığınız için kendinizi aptal hissetmekle kalmaz, çirkin ve kusurlu da hissederdiniz. Loeser bakışlarını kaçıramadı; ta ki biraz sonra onun karşısında sahneye çıkması gerektiğini hatırlayana dek.

Ama Loeser gergin hissetmiyordu kendini. Lavicini'ydi o. Hep öyleydi. Cephaneliğin küçük gölden yansıyan ışıklarını bile görebiliyordu. Belki de sonraki dört gösteride Dick'in rolü geri almasına izin vermezdi. Perde açılmadan önce kısa bir zaman vardı, o yüzden gidip Bailey'i aradı ve kısa süre sonra onu makyaj masasının yanında Adele'le konuşurken buldu.

"Işınlanma Kazası için her şey hazır mı Profesör?"

"Kesinlikle hazır" dedi Bailey.

"Emin misiniz? Test etme fırsatımız olmadı."

"Profesöre güvenmen lazım Egon" dedi Adele.

"En azından biraz anlatabilir misiniz?"

"Tabii, sahnede o sırada sadece dört kişi var, ama Lavicini yir-

mi beş kişiyle bir kediyi öldürüyor, ben de bunu göstermenin en iyi yolunun..."

"Öldürüyor mu?"

"Pardon?"

"Lavicini'nin yirmi beş kişiyi öldürdüğünü söylediniz. Lavicini kimseyi öldürmüyor. Işınlama Makinesi bozuluyor ve o yüzden yirmi beş kişi ölüyor. Bu yüzden ona Işınlanma Kazası deniyor."

"Ah, tabii, elbette" dedi Bailey. "Yanlış ifade ettim."

"Ukalalık etmek istemem, ama Lavicini kasten Théâtre des Encornets'yi yok etmiş olsaydı," diye öksürdü Loeser, "bu... bu çok farklı bir oyun olurdu."

O öksürük, daha doğrusu ölüm hırıltısı, engin ve mecburi bir iç krizin genizden gelen belli belirsiz ve istemsiz ifadesiydi. Çünkü tam da o anda Loeser, Bailey hakkında bir tümdengelim yapmıştı; bu tümdengelim bir tür ters doğum gibi baş aşağı gerçekleşmiş, öncüllerden önce sonuçlar forsepse gelmişti. Öyle ki Loeser bir anda, Bailey'nin gerçekten Lavicini'nin Théâtre des Encornets'yi kasten yok ettiğine inandığını; Bailey'nin aynı şeyi Gorge Oditoryumu'na yapmayı planladığını; Bailey'nin Marsh, Clarendon, Pelton ve bütün diğerlerini öldürmüş olması gerektiğini anlayıverdi. Üstelik aynı anda, zaten bildiği ama hiç biraraya getirmediği ayrı ayrı bir sürü olguyu da hatırlayarak, hükümetin Bailey'le yeni silahlar üzerinde çalıştığını; Cordell Hull adlı bakanın Lovecraft'ın yazdığı her şeyin doğru olduğuna inandığını; *Innsmouth Üzerindeki Gölge*'nin konusunun insan kurbanı olduğunu; Bailey'nin en başından beri Adriano Lavicini hakkında Rackenham'ın *Venedik Büyücüsü*'ne koymaya zahmet ettiğinden daha fazla ayrıntı bildiğini; kimsenin kesin olarak hangi gizemli kuvvetin Işınlama Makinesi'ni çalıştırdığını bilmediğini; Drabsfarben'in Bailey hakkında şantaj konusu olabilecek kadar büyük ve tehlikeli bir sırrı bildiğini; Marsh'ın cesedi 1938 yılının o gününde Obediah Laboratuvarları'nın bodrumundaki dolaptan yuvarlandığı zaman da Bailey'nin yüzünde tam bir balık dinginliği ifadesi olduğunu idrak etti.

"Bir dakika için izninizi rica ediyorum, Profesör" dedi Loeser. Sonra dönüp kostümlerin asılı olduğu yere doğru olabildiğince hızlı yürüdü; orada bu yıl ses ve ışık teknisyenliğinden sahne menejerliğine terfi ettirilen Ziesel, elinde bir yazı tahtasıyla duruyordu. Loeser Bailey'i tek başına zapt edebileceğinden emin değildi, ama Ziesel'in cüssesi vardı. "Gel benimle" dedi.

"Sanırım karnaval maskelerinden birini kaybetmiş olabiliriz" dedi Ziesel.

"Hemen gel benimle" dedi Loeser yeniden. Böylece Ziesel onun peşinden makyaj masasının yanına, az önce Bailey ile Adele'in durduğu yere doğru ilerledi.

Loeser çevresine bakındı. Rackenham'ın korse fabrikasında Adele'i ondan alıp götürdüğü zamanın çaresiz hatırasını bir kenara bırakıp çifti aramaya başlamak üzereydi. Derken ne olmuş olması gerektiğini anladı.

Bailey onun bildiğini biliyordu.

Loeser'ın sırf öksürüğü bile onu ele vermeye yeterdi, ama gözlerindeki bir şey, sesindeki bir şey ya da sadece aralarındaki uzamın ruhsal büklümündeki bir şey, Bailey'e sonunda Loeser'ın her şeyi çözdüğünü anlatmış olmalıydı.

"Yangın!" diye bağırdı Loeser. Kimse onu duymadı. "Yangın!" diye bağırdı tekrar ve bu kez, sahne teknisyenliği yapan birkaç öğrenci dönüp baktı. "Yangın! Yangın var! Büyük, korkunç bir yangın!"

"Egon, tanrı aşkına ne yapıyorsun?" dedi Ziesel.

Loeser dekorun yanından perdeye koştu ve perdeyi açıp sahneye çıktı. Şaşkın alkışlar yükseldi. "Yangın!" diye bağırdı. Kimse kıpırdamadı. "Yangın! Yangın! Yangın! *Feuer*! Yangın! Yaşamak istiyorsanız kaçın buradan!" Stent Mutton ayağa kalkan ilk kişi oldu.

Yan tarafa koşarken az kalsın Slate'le çarpışıyordu. "Herkesin çıktığından emin ol" dedi hademeye. "Herkesin!"

"Nerede o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o o..."

"Önemi yok, sen dediğimi yap."

Loeser sahne arkasında yine Ziesel'i buldu. Ziesel, "Sahne korkun bu kadardıysa Egon, böyle davranmak yerine..." diye söze başlamıştı ki, Loeser onu kolundan tutup çıkışa doğru sürükledi. Ölçülü bir hızla Obediah Laboratuvarları'nın önündeki çimlerde ilerlediler ve sonra merdivenlerden çıkıp 11 no'lu odaya vardılar. Loeser kapıyı açtı.

"Olduğunuz yerde kalın lütfen, Bay Loeser" dedi Bailey. Tek eliyle çığlık atmasın diye asistanının ağzını kapamış, diğer eliyle kızın şahdamarına sedef saplı bir tırnak makası dayamıştı; makas pergel gibi açık duruyordu, kızın solgun boynunda küçük bir daire açmaya hazırdı. Bu arada Bailey'nin arkasındaki ışınlama bölmesinin ağır çelik kapısı da ardına kadar açıktı ve ultrasonik akordeoncudan elektrikli süpürgemsi sesler geliyordu. Loeser kollarındaki tüylerde statik bir kaşıntı hissettiğini sandı.

"Tiyatroyu boşalttık" dedi Loeser. "Senin o 'yeni tiyatro efekti' neydi, bilmiyorum, ama artık kimseye zarar veremeyecek."

"O zaman Bayan Hister bu deneyin tek deneği olacak" dedi Bailey. "Her şeyde boşluk vardır. Bunu unutmayın Bay Loeser; ne olursa olsun. Her şeyde boşluk vardır. Bu ülkeyi bir el arabası içinde katedin, o zaman görürsünüz." Dengesizce, sanki isteksiz bir dans eşiyle yeni, tuhaf bir dans adımını deniyormuş gibi, Adele'i geri geri ışınlama bölmesine çekmeye başladı. Loeser'ın elleri panikten iki yumruk halini alıvermişti, ama Ziesel'in yanında durup seyretmekten başka bir şey gelmiyordu aklına. Adele'i on iki yıldır tanıyordu, bu kıtadaki herkesten daha uzun bir süreydi bu ve kız gözlerinin önünde kurban edilecekti.

Sonra Bailey, nereye gittiğini göremediği için, kalçasının arka tarafını bir masanın kenarına çarptı. Adele'i sıkıca kavrayan kolu sadece bir anlığına gevşedi; bu süre kızın tam olarak kurtulmasına yetmezdi, ama Adele yana uçtu, Loeser'ın daha önce bıraktığı yerden oyuncak treni aldığı gibi Bailey'nin sol gözüne çaktı.

Bailey, şaşırtıcı derecede kadınsı bir çığlık atıp tırnak makasını Adele'in böğrüne sapladı. "Adele!" diye bağırdı Loeser. İşte tam o sırada Ziesel, ragbi oyuncusu gibi kafasını eğip öne atıldı ve

Bailey'i sırtüstü ışınlama bölmesinin içine uçurdu.

"Dieter, kapıyı kapatmasına izin verme" diye seslendi acıdan gözyaşları içindeki Adele. "Zaman ayarı var! Onunla içeride kapalı kalırsın!"

Böylece, sonunda gaza gelen Loeser, öne doğru hamle yaptı. Ama tam parmak uçları kola eriştiği sırada, ışınlama bölmesinin kapısı ölümcül bir tangırtıyla kapanıverdi. Ziesel tek eliyle tırnak makasını Bailey'nin elinden almaya çalışıyordu. Diğer eliyle de kendini içeri kilitledi.

Loeser hayal kırıklığıyla kapıyı yumrukladı ve sonra kıvrılıp kalmış olan Adele'e yardım etmek üzere dizlerinin üstüne çöktü. Vampir yarasa ısırığına benzeyen tırnak makasının bıraktığı ikiz yara çok derin değildi sanki ve Loeser Adele'in balerin kostümünü, geleneksel ipek yerine sağlam yeni ekspresyonist vatoz derisinden tasarlamış olduğuna minnettardı. Oyuncak tren yakında duruyordu; tenekeden makinisti göz sıvısıyla ıslanmıştı.

"Geçer" dedi Adele. "Ama Dieter'i kurtarmamız gerekiyor."

Loeser bir an için çelik kapıya bastırdı kulağını, ama diğer taraftan hiç ses gelmiyordu. "Bölmeye nasıl girebiliriz?"

"Bilmem. Koş. Birini bul."

Loeser, hayatında ikinci kez, Adele'i dudaklarından öptü ve sonra söyleneni yaptı. Dışarıda, Gorge Oditoryumu'nun kapılarında kalabalık toplanmıştı. Hâlâ kostümünü çıkarmamış olan Bayan Jones, kucağında manasızca bir yangın söndürme cihazı tutuyordu. Loeser Muttonların yanına koştu.

"Egon, ne halt oluyor?" diye sordu Stent Mutton.

"Yardım lazım. Ne yapacağımızı bilmiyoruz."

Loeser 11 no'lu odaya Muttonlarla birlikte döndüğünde, Adele sırtını duvara yaslamış, elini yaralarına bastırarak oturuyordu. Muttonlara Ziesel'i ve zaman ayarını anlattı.

"Mekanizmayı kırmak mümkün değil mi?" diye sordu Stent Mutton.

"Yapabilsek bile kapının iç kısmında" dedi Adele.

"Bailey'nin cihazıyla bağlantısını kessek?" diye sordu Loeser.

"Zaman ayarı çoktan işlemeye başladı, işe yaramaz."

"O zaman şu oksi bilmem ne kesme torçlarından lazım bize" dedi Mutton. "*Sessiz Alarm*'da benim banka soyguncularının kullandığı gibi bir şey."

"Dr. Pelton eski roket prototiplerini parçalamak için onlardan bir tane kullanıyordu" dedi Adele. "Nerededir şimdi?"

"Bilmiyorum. Laboratuvarını temizlemişlerdi şeyden sonra... Profesör..."

"Ayrılıp arayalım" dedi Mutton.

Böylece Loeser bodruma indi, fakat kilitli olmayan bütün dolapları, hatta eskiden Marsh'ın türbesi olan dolabı bile yokladığı halde bir şey bulamadı. Yukarıya çıkınca Mutton'ın da yakındaki laboratuvarlardan eli boş döndüğünü gördü.

"Başka bir yol olmalı.

"İçeri na-na-na-nasıl girileceğini biliyorum."

Loeser döndü: Konuşan Slate'ti.

Sekebildiği kadar hızlı seken hademe Loeser'ı koridordan geçirdi, bir kat yukarı çıkardı, sonra başka bir koridordan geçirdi; orada kapısında kilit asılı olan ve üzerinde de "Bozuk" yazan bir tuvalet vardı. Loeser 11 no'lu odanın tam üstünde olmaları gerektiğini anladı. Kemerindeki bir anahtarı kullanan Slate onları tuvalete soktu; Loeser içeride, duvara yaslanmış duran katlanabilir metal bir merdiven ile yerde, kenarları iki metre uzunluğunda kare bir boşluk gördü. Slate yere diz çöküp delikten aşağı uzandı ve Loeser'ın, gri lastikli panellerinden ışınlama bölmesinin tavanının parçası olduğunu anladığı şeyi çekti. Anlaşılan bölmenin her santimi gerçekten kurşunla kaplanmamıştı.

Korkuya kapılan Loeser aşağıdaki odaya baktı. Ziesel platformun yanında sırtüstü yatıyordu, kafası bir kan gölünün içindeydi, gözleri iri iri açıktı, tırnak makası hâlâ boynunda saplandığı yerde duruyordu. Büyük olasılıkla mücadele kapı kapandıktan birkaç saniye sonra sona ermişti.

Fakat Bailey yoktu.

Kurtaracak veya yakalayacak kimse olmayınca Loeser dönüp

Slate'e baktı. "Bütün bunları sen mi hazırladın?" diye sordu, delikle merdiveni gösterip.

Slate evet anlamında başını salladı.

"Niye? Zaman ayarı açıkken oraya neden inmek istedin?"

Slate yanıt vermedi, onun yerine dönüp tuvaletten çıktı. Loeser onun peşinden iki kat aşağı, bodruma indi. Orada, Slate belindeki başka bir anahtarla uzak köşedeki bir dolabı açtı. Sonra bir şovmen gibi eliyle bir şeyi göstererek yana çekildi.

Loeser, kendi evindeki antika ahşap sandığın tuhaf bir kuzenini gördü burada; gerçi bu polis kanıt kutusundan ziyade metruk bir Karadeniz şapelindeki kutsal emanet sandığına benziyordu. Slate dolabın içine altı küçük ahşap raf koymuştu ve o rafların üzerinde, Loeser'ın dört yıldır nereden geldiğini düşünüp durduklarıyla aynı türden kadın eşyaları duruyordu: külotlar, külotlu çoraplar, jartiyerler, sütyenler, tokalar, rujlar, kaş kalemleri, tırnak törpüleri, parfüm şişeleri, mendiller, uyku maskeleri. Ama mücevher yoktu.

"Bütün bunlar Adele'e mi ait?"

Slate başıyla onayladı.

"O gelip onları ışınlama bölmesine koyuyor, sonra da sen merdivenden inip onları çalıyor, buraya getiriyorsun, öyle mi?"

Slate başını salladı.

"Ona âşık mısın?"

Slate ayaklarına baktı.

"Tanrı yardımcın olsun" dedi Loeser. Hademeyi kendi *Wunderkammer*'iyle baş başa bırakarak 11 no'lu odaya döndü; Dolores Mutton Adele'in yanındaydı. "Stent bir kaynakçı bulmaya gitti" dedi.

"Profesör nerede?" diye sordu Adele.

"Gitmiş" dedi Loeser. "Ziesel ölmüş, ama Bailey yok."

"Nasıl olur?" dedi Dolores Mutton. "O dolaptan, ya da her neyse, başka bir çıkış yolu var mıymış?"

"İçeriden yok. Ama belki dışarıdan." Loeser'ın bir yanı daha fazlasını söylemek istemiyordu, ama Adele artık sevdiği adamın bir manyak olduğunu anlamışsa, adamın Işınlama Makinesi'nde

yaptığı deneylerin aslında hiç gerçekleşmediğini öğrenmesinin de zararı yoktu. "Slate –hademe– onun yaptığı bir çıkış varmış."

"Demek ki Jascha gerçekten de onu yakaladı" dedi Dolores Mutton.

"Ne demek istiyorsun?" diye sordu Loeser.

Dolores Mutton Adele'e bir göz attı, sonra Loeser'ı konuşmalarının duyulmayacağı koridora çekti. "Jascha'nın vakti kalmamıştı, unuttun mu?" dedi alçak sesle. "Belki de bu gece son şansıydı. Belki de, ne olursa olsun, yarın gideceğini biliyordu. Ya Bailey'i de alıp Moskova'ya dönecekti, ya da bir NKVD ajanı tarafından arabanın bagajına tıkılıp öldürülmek üzere çöle götürülecekti."

"Ama tiyatroda yanınızdaydı o."

"Evet, öyleydi. Ama sen yangın alarmı verdin, dışarı çıktığımızda o da ortadan kaybolmuştu."

"Slate'in çatı girişinden nereden haberi olacak ki?"

"Herhalde bu Slate denen herifle bir alâkası vardı. Zaten herkesle var."

Drabsfarben tuvaletin kilidini açmış olabilir, diye düşündü Loeser, yedek bir anahtar kullanmış, merdiveni indirmiş ve Bailey'nin kaçmasını sağlamıştı. Sonra da her şeyi eski yerine koymuştu. Kesme torçu arandığı sırada buna vakit bulmuş olabilirdi. Belki de Slate, Drabsfarben Bailey'le birlikte kaçıncaya kadar ertelemişti Loeser'a tuvaleti anlatmayı. Gizli kapıdan inip çıkmak, şeytanın giriş çıkış tarzıydı. "Ama eğer Drabsfarben gitmiş olsa bile," dedi Loeser, "bu onun Bailey'i bulduğu anlamına gelmez ki. Belki de NKVD bu geceyi seçti Drabsfarben'i emekli etmek için. Belki kampüste adamları vardı. Artık halk arasına gitgide daha az karıştığını siz söylemiştiniz. Belki de bu çok iyi bir fırsat oldu."

"Jascha başka koşullarda ortadan kaybolsaydı, ben de bunu düşünürdüm. Ama Bailey yok. İçeriden çıkamayacağını kendin söyledin. Demek ki bunu Jascha yapmış olmalı. Başka bir açıklaması yok. Jascha kendini kurtardı. Orospu çocuğu."

"Slate'le konuşacağım yine." Loeser bodruma indi; hademe bir sıraya oturmuş sigara içiyordu. Sigarasının üzerine gergin bir tavırla eğilmişti; sanki sigara yarı ölüymüş de, her an kaçabilirmiş gibi...

"Adele'e söy söy söy söy söy söy söyleyecek misiniz?" dedi Slate.

"Daha bilmiyorum. Dinle beni Slate; Jascha Drabsfarben senin bu gizli mabedini biliyor muydu? Sana bu konuda şantaj yaptı mı? Bailey hakkında sorular sordu mu? Ona gizli geçidinden söz ettin mi hiç?"

Slate ayaklarına bakıyordu.

"Haydi, Slate, yanıt ver. Jascha Drabsfarben."

"Onun ki ki ki ki ki ki ki ki kim olduğunu bilmiyorum."

"Doğruyu söyle. Bana gizli mabedini göstermen gerekmiyordu. Ama sonra rahatladın sanki. Artık orayı bilen tek kişi olmadığın için Drabsfarben sana baskı yapamayacak diye, değil mi?"

"Onun kim olduğunu bilmiyorum" dedi Slate yine. Loeser, Slate'in ara sıra ortaya çıkan kekelemesinin yalan mı, yoksa doğru mu söylediğinin işareti olduğunu çıkaramadı. Tekrar yukarı, 11 no'lu odaya çıktı ve tam içeri girdiğinde ışınlama bölmesinin kapısından manivela sesi gibi bir ses geldi.

"Neydi o öyle?" diye sordu Dolores Mutton.

"Ultramigrasyon akümülatörü turunu tamamlamış olmalı," dedi Adele, "yani zaman ayarı serbest kaldı."

Loeser ışınlama bölmesinin kapısını çekip açtı, sonra eşikten aşağı boşanan sıvıyla beraber geriye çekildi. Odaya yukarıdan bakarken fark etmemişti ama bütün bölme ıslaktı, sanki birisi buraya bir küvet dolusu su boca etmişti. Merak edip çömeldi, parmağını ıslatıp sonra da yaladı.

"Egon, ne yapıyorsun?" diye sordu Adele.

"Tuzlu bu."

"Herhalde Dieter'in kanıdır. Kusturacaksın beni."

"Hayır, daha çok... deniz suyu bu."

"Okyanustan yirmi kilometre uzaktayız. Bir boru sızdırmış olmalı."

"Bu borularda neden tuzlu su olsun?"

"Dr. Carradine'ın yılanbalıkları var yukarıda, belki onunla ilgilidir." Işınlama bölmesinin açık kapısına yan yan baktı. "Hâlâ inanamıyorum. Profesörün yaptıklarına."

"Profesörün yaptıklarına inanıyorum, ama Ziesel'in yaptıklarına inanabildiğime hâlâ emin değilim. O kapıyı kapattığı zaman orada büyük olasılıkla öleceğini biliyor olmalıydı."

"Seni ve beni Profesör'den kurtarmak için yaptı bunu. Hem de sen ona onca yıl zorbalık ettiğin halde... Lornadette'e ince bir-iki kelime etmelisin."

"Kime?"

"Karısına."

"Ah. tabii." Loeser bunu asla yapmayacağını biliyordu.

Adele Dolores Mutton'a bir göz attı, sonra Loeser'a yanına diz çöksün diye işaret etti, kulağına bir şey söyleyecekti. "Egon, gerçekten hâlâ yatmak istiyor musun benimle?"

"Ne?"

"Herhalde sana izin vereceğim, gerçi önce canımın acısı bir geçsin, sen de bir yıkan temizlen. Sen de en az Ziesel kadar kurtardın hayatımı. Ama az önce beni öptün ya, benimle yatmak istiyormuşsun gibi gelmedi. İstiyor musun?"

İstiyor muydu? Loeser, bir konuşmadan sonra birkaç soru sorulmasına izin vermiş ve meslek hayatı boyunca ilk kez, bütün dik açıların birbirine eşit olduğuna nasıl emin olabildiği sorusuyla karşılaşmış çok yaşlı, titiz bir Öklid geometrisi profesörü gibi hissediyordu kendini. Kürsüsüne dehşet ve neşeyle karışık bir hisle bakıyordu. Dokuz yıl boyunca Adele'e duyduğu arzu bütün diğer doğruların çıkarsanabileceği temel aksiyom olmuştu. Eğer o yanlış olursa, o zaman her şeyin yanlış olması gerekirdi. Onunla yatmak istemişti. Yatmak zorundaydı.

Belki, tam da bu yüzden istemiyordu.

Loeser nasıl dik açıların eşitliğini düşünerek kendini rahatlatamıyorsa, aynı şekilde artık Adele'in istekli bedenini düşünerek de kendini kışkırtamadığını fark etti. Bu onun içinde o kadar zaman-

dır saklı kalmıştı ki, artık herhangi bir anlamı yok gibiydi. Kendi kalp atışının sesinde müzik yoktu, kendi ağız tadında lezzet yoktu. Bir aksiyomda şehvet yoktu.

"Kafam karışık" dedi. Ve sonra, sanki halden anlarmış gibi bütün oda sarsıldı. Dolores Mutton'a çevirdi bakışlarını. "O da neydi öyle?"

"Bir bomba patladı sanki?"

Loeser dışarı koştu ve Bailey'nin yaptığı şeyi gördü. Gorge Oditoryumu sanki havadan kampüsün orta yerine bırakılmış gibi görünüyordu; çatısı yoktu, doğu duvarı yoktu, diğer duvarları o sırada hâlâ çatırdıyordu ve panik halinde, az önce bekledikleri tiyatronun kapılarından uzağa kaçmaya çalışan *Bir Yılbaşı Işınlanma Kazası* seyircilerinin peşinden koyu, gri bir toz bulutu kovalıyordu. Daha ötede portakal renkli bir parıltı görünüyordu, belki de koltukların kadife kaplamaları tutuşmuştu. Herhangi bir dokunaç görünmüyordu. Loeser saatine baktı: sekiz buçuktu. Oyunda Théâtre des Encornets'nin yıkıldığı saat. Bailey "yenilikçi tiyatro efekti" için tıpkı Işınlama Makinesi gibi bir zaman ayarı yapmış olmalıydı. Laboratuvara geri döndü. Adele, geç de olsa bayılmıştı.

Ona Pasadena'daki küçük hastaneye kadar eşlik ettikten sonra Loeser dosdoğru eve yürümeye karar verdi. Stent Mutton polisle konuşmak için kampüste kalması gerektiğini söylemişti, ama Bailey'i bulmalarına imkân olmadığından emin olduğu için, gecikmenin önemi olmadığını düşündü Loeser ve zaten solipsist bir viskiye çok ihtiyacı vardı. Fakat Palmetto Yolu'ndan kendi caddesine saptığı zaman evde ışıkların açık olduğunu gördü. Woodkin bu kadar mı becerikliydi; bu kadar mı çabuk kokarca levazımatçısı bulmuştu?

Loeser sokak kapısının kilidini açtı. "Kimse var mı?" diye seslendi.

"Ah, hoş geldin Loeser" dedi oturma odasında çırılçıplak duran Rackenham. "Bu kadar erken gelmeni beklemiyordum. Bu gece oyun yok muydu?"

Loeser gözlerini kapattı ve kendi kendine, eve gelip de karşılaşacağı en kötü şey buymuş gibi davranmasının aşırı tepki olacağını söyledi. Daha kötü birçok şey olabilirdi. Bir hayalet sözgelimi; ya da kokarca; ya da dev bir hayalet kokarca; ya da mahmuzlarını balık tanrı Dagon'un atlı habercisi gibi dev bir hayalet kokarcaya geçirmiş olan intikamsever ve yeni dev olmuş Profesör Franklin Bailey; hatta eski kız arkadaşı Marlene.

Hayır. Hiçbiri yoktu. Orada çıplak duran Rupert Rackenham'dan daha kötü bir şey yoktu. "Evimde ne halt yiyorsun sen?" dedi Loeser, Almanca.

"Sana söylemememin akıl sağlığın için çok daha iyi olacağından emin olabilirsin."

"Söyle sen." Rackenham'ın penisine bakmamaya çalışıyordu, ama görüş alanının üçte ikisini kaplıyordu neredeyse.

"Peki, illa bilmen lazımsa: Gorge'un karısıyla birlikteydim. Kokunun ne olduğunu anlayamadık –öğrenmekten mutluluk duyacağım bu arada– ve o psikiyatrıyla randevusuna gitmeden önce başka yer bulmamıza imkân yoktu, o yüzden ben neyse ne diyerek girişti. Winchester'da beş yıl boyunca her dönem sekiz erkekle aynı odayı paylaştım, yani bu, onun yanında hiç sayılır. Ama tam, deyim yerindeyse, pompaya başlamıştık ki midesi bulandı. Kalkıp giyindi, gitti. Ben de gidecektim, ama bu koku buradan hiç silinmeyecek bir kokuysa bir daha buraya gelemeyebilirim diye düşündüm ve fırsat bu fırsat, Delia Sprague 'in tırnak makasını aramaya karar verdim. Aile yadigârı mı neymiş, haftalardır başımın etini yiyor. Zengin kadınlar her şeyin yerine yenisinin konabileceğini bildiklerinden unutkan olmayı öğreniyorlar, fakat bazen konmuyor işte. Doğrusunu istersen, senin o kutuna bakınca, biriktirdiğin süprüntünün sayı ve çeşidine inanamadım. Bütün onların nereden geldiğini hiç merak etmemen şaşırttı beni."

"Elbette merak ettim dangalak! Kaç kadın attın sen bu eve?"

"Bir sürü. Sen yokken. Beni evlerine alamazlar ya, değil mi? Bunlar milyoner karısı. Uşaklar laf eder. Venice Beach'teki evim de arabayla bir saat uzakta. Los Angeles çok büyük. Ne

diye senin buraya taşınman için o kadar ısrar ettim sanıyorsun? Woodkin'den anahtarı alıp sana getirmek için hevesliydim o kadar? Herhalde unutmamışsındır Gorge'un evine seni ilk akşam yemeğine çağırdığımda söylediğin şeyi; bana bir iyilik borçlu olduğunu söylemiştin."

Daha bir yığın soru vardı Loeser'ın sormak istediği, ama hayretle şu çıktı ağzından: "Peki ne diye çıplaksın hâlâ?"

"Aralık ayı için fazla sıcak bir gün. Neyse ahbap, şu tırnak makası bana cidden lazım; nerededir, hiç fikrin var mı?"

"Sana söylemesem Delia Sprague'in huzuru için iyilik yapmış olurum, emin ol. Git giy giysilerini."

Kokarcanın meslektaşı giysilerini topladı, banyoya gidip giyindi ve geri geldi. "İşin aslı, bir fincan çaya hayır demezdim, gitmeden önce.."

"Hayır" dedi Loeser.

"Bu arada, Brecht'i duydun mu?"

"Ne olmuş Brecht'e?"

"Los Angeles'a geliyor. Finlandiya'da şimdi, ama vize başvurusu yapacak."

"Lütfen, beni Pasifik'in içine yürüme arzusuyla dolduracak başka bir şey söylemeden defol git evimden."

Loeser'ın bungalovuna düzenli gelen tek misafir postacı olduğundan, Rackenham'ın evden uzaklaşan ayak sesleri ona posta kutusuna o gün bakmadığını hatırlatmaya yetti. Dışarı çıkınca kutuda Berlin pulu taşıyan bir mektup buldu. Adrese bakınca el yazısını tanıdı ve koca bir oh çekerek rahatladı.

Loeser, Blumstein'ın 1938 yılında gönderdiği, tramvaydaki şu olayı anlatan mektubuna asla yanıt vermemişti. Ama eski akıl hocası dostluklarını canlı tutma çabasında ısrarcı çıkmış, üç-dört haftada bir yazmayı sürdürmüştü. Her seferinde Loeser bir paragraf kadar okuyor ve Blumstein Berlin'deki koşullardan bahsetmeye başladığı anda okumayı bırakıp mektubu çöpe atıyordu. Loeser kendi kendine, Allien Tiyatrosu'ndan on bin kilometrelik yolu sırf eski akıl hocasının acıklı duygudaşlık çağrılarına katlan-

mak için aşmadığını söylüyordu. Bu çağrılardan gitgide daha çok rahatsız olmaya başlamıştı. Fildişi renkli her zarf Blumstein'ın hayatından gelen yoksul, zavallı bir göçmen gibiydi; sınırdan geri çevrilmiyorlardı, çünkü yetkililerden gerekli mühürleri almışlardı. Aylar peş peşe geçiyordu ve Blumstein'ın elyazısıyla adresini her gördüğünde, kafasını bir ayı tuzağına kaptırmış gibi hissetmemek, hissettiği şeyin suçluluk duygusu değil de sıkıntıyla rahatsızlığın banal bir bileşimi olduğuna kendini ikna etmek gitgide zorlaşıyordu: Çünkü Blumstein'ın mektupları karşısında suçluluk duyduğunu kabul etmek, hatta suçluluk duymasının beklenebileceği herhangi bir neden olduğunu kabullenmek bile, Adele'le yaşadığı son deneyime çok yakın büyüklükte bir "içsel yeniden düzenleme" gerektirecek, sadece orada yaşadığı kurtuluş duygusu eksik olacaktı. Ve kimse onu bunları kabul etmeye zorlayamazdı, o yüzden kabul etmedi. Sonra da mektuplar kesildi.

Blumstein mektup yazarken Loeser onun mektup yazmamasını istiyordu. Fakat Blumstein mektup yazmayı bırakınca, Loeser onun yeniden yazmaya başlamasını istedi; üstelik on kat daha fazla istedi. Blumstein mektup yazarken, Loeser kendini Blumstein'ı düşünmemeye zorlamak mecburiyetinde kalıyordu. Blumstein mektup yazmayı bırakınca, Loeser yine kendini Blumstein'ı düşünmemeye zorlamak mecburiyetinde kaldı; üstelik on kat daha fazla zorladı. Sık sık başka mektuplar aldığını hayal ediyordu, ama bugüne kadar hiçbir şey gelmemişti.

Loeser posta kutusunu kapattı. Eve döndü. Oturup zarfı açtı. Zarf boştu.

Boş zarf nedense ona, o kapalı bölmenin içinde ölü yatan Ziesel'i hatırlattı; kokarca kokusuyla iki kez öksürdü, gözleri doldu ve tam o anda Blumstein'ın bir daha mektup yazamadan öleceğini anladı.

Mantıklı bir şey değildi bu elbette. Zarfın boş gelmiş olmasının binbir türlü nedeni olabilirdi. Blumstein dalgınlık yapmış olabilirdi; karısı Emma yapmış olabilirdi; ya da bu bir hata olmayabilir, herhangi bir uzlaşma fırsatının ortadan kalktığını gösteren kasıtlı

bir performatif metafor olabilirdi; yahut bir posta görevlisi zarfı sansür, casusluk ya da hırsızlık amacıyla açmış ve sonra içindekileri geri koymayı unutmuş olabilirdi. Bütün bu açıklamaların bir manası vardı, fakat boş bir zarfla Blumstein'ın ölümü arasında kurulabilecek tek bir sebep-sonuç ilişkisi dahi yoktu.

Buna rağmen Loeser emindi. Blumstein'ı bir daha asla göremeyecekti. Tayfometre olmadan asla.

Telefon çaldı, Loeser açmaya gitti. Tam da Blumstein'dan ilk mektup geldiği zaman olduğu gibi, Woodkin'di arayan; merhametli bir tavırla düşüncelerini bölüp onu köşke davet ediyordu.

Gorge'u yazdan beri görmemişti. Woodkin, köşke varan Loeser'ı koridorda durdurdu. "Bay Loeser, içeri girmeden önce sizi işverenimin durumunun kötüleşmeye devam ettiği konusunda uyarmalıyım."

"Ne oldu bu kez?"

"Artık okuyamıyor."

"*Mein Gott*, o kadar hasta mı?"

"Lütfen yanlış anlamayın. Albay Gorge hâlâ bir sayfa üzerindeki sözcükleri mükemmel yorumlayabiliyor. Zaten sorun da bu belki. Albay gazetede 'fırtına' sözcüğünü okuyunca, bizzat bir fırtınanın içinde olduğuna inanıyor. Bu onun ontolojik agnozisinin daha da ilerlemiş hali, nesnelerle nesnelerin zihindeki temsillerini birbirinden ayıramıyor."

"Bana okumanın Gorge'un hobilerinden biri olmadığını söylemiştiniz."

"Hayır, ama Albay Sky-Shine'ın muhasebe defterlerine büyük önem verirdi. Fakat şimdi, '898.854,02$' diye okusa, fiilen önünde 898.854 dolar ve iki sent görüyor; oysa gerçekte Albay üçüncü kez silah kuşanıp George Washington'ı onu kaçıranlardan kurtarmaya kalktığı zaman binadaki bütün paralar toplatılmıştı. Ve sonra, '-898.854,02$' diye okuduğu zaman gördüğü şey –gerçi kriz geçtikten sonra bile yaşadıklarını kelimelere dökmekte zorlandı– benim anladığım kadarıyla, dokuz yüz bin dolarlık bir açığın elle tutulur, yağmalanmış hali. Hangi işadamı yaşarsa yaşasın tatsız

bir şey. Albay Gorge, tıpkı sizin yurttaşınız Bay Gödel gibi, çok katı bir matematiksel gerçekçi. Tahmin edeceğiniz üzere, işlerini telefonla yürütüyor ve haberleri radyodan alıyor."

"Peki ya soyut kavram gösteren bir sözcük okursa?" diye sordu Loeser. "Mesela, 'pişmanlık'? O zaman ne görüyor?"

"Neyse ki, Albay'ın da sıkça söylediği gibi, soyut kavramlar onun için mana taşımıyor. Başarısına atfettiği kişisel niteliklerden biri de bu."

Bütün bunlara rağmen, Loeser'ın bilardo odasında bulduğu Gorge hiç de sakin görünmüyordu. "Macbeth mi, Krauto?"

"Pardon?"

"Yanlış yerde Macbeth mi dedi?" diye şaka yaptı Gorge. "Aktörlerinden biri?"

"Profesör Bailey tiyatronuzu yok etti. Lanet babında demiyorum."

"Evet. Bailey. Dinamit kullandı. Kilolarca, kilolarca, diyor polis. Bütün bu mekânı patlatmaya yeteeeeeee..." Derken Gorge koltuğundan bir komando yuvarlanışı yapıp ellerini kafasının üzerine koyup yere yattı.

Loeser artık ontolojik agnozinin psikopatolojisini o kadar iyi öğrenmişti ki, para babasının elini sallayarak köşkün hipotetik yıkılmasını gösterdiğini, sonra kendi elini görüp köşkün gerçekten yıkıldığını sandığını ve kendini korumaya çalıştığını anlaması, bir an bile sürmedi. "Albay, patlama olmadı, sizin kendi elinizdi o."

Gorge koltuğuna döndü. "Eller! Doğru. Affedersin. Neyse, siktiğimin ailesinden gelen bir şey, tiyatroların çökmesi. Her şey kötü değil ama. Vergi indirimini alacağız yine de. Kimse ölmedi. Bunun için sana teşekkür etmeliymişim, Woodkin öyle diyor?"

"Tamamen benim sayemde, evet."

"Ve kaybolmuş ortadan, Bailey, dediler. Onun o Işın Zamazingosu'ndan haber yok artık. Peki: karar. Söyle bakalım. Gerçek mi, değil mi?"

"Bailey kesinlikle mükemmelleştirememişti. Şimdi de onun çalışmasını devam ettirecek kimse yok."

"Konu o değil. Demiştim. Önemi yok, özellikle de Bailey'nin Işın Zamazingosu'nun. Çalışıyor ama ha? Demek ki biri yapabilir. Demek ki yapacaklar, bir-iki yıl alır. Demek ki Plumridge ve lanet olası tramvaylarıyla uğraşmaya gerek yok."

Loeser o öğleden sonra Blimk'le yaptığı tartışmayı düşündü. Yaşadığı yer hakkında gerçekten sorumluluğu varsa, o zaman Gorge'u ışınlamanın mümkün olduğuna ikna etmesi gerekiyordu. Böylelikle Los Angeles tramvay ağına kavuşabilir, yaşanılması tahammül edilesi bir kente dönüşebilirdi. Ama bu aynı zamanda Blimk'in dükkânını kaybetmesi demekti. Peki, ne yapması lazımdı? Onu kabul eden ülkeye mi, yoksa arkadaşına mı ihanet edecekti? *The Nation*'daki İngiliz yazara göre ilkini yapması lazımdı. Ama bu kez bilhassa arkadaşı ona yurtsever olma talimatı vermişti, o zaman öyle ya da böyle arkadaşına ihanet edecekti.

Sonra Blumstein'dan gelen boş zarfı düşündü ve kararını verdi. Blimk bir yere kadar haklı olabilirdi; insanın yaşadığı yere karşı sorumlulukları vardı. Ama Loeser artık bir insanın temel sorumluluğunun çok daha basit olduğunu düşünmeye başlamıştı. Sana kibarlık eden insanlara hıyarlık etme!

"Bailey'nin Işınlama Makinesi bir kurmacaydı" dedi. "Asistanı sonuçlar üzerinde oynuyordu. Işınlamanın mümkün olduğunu gösteren herhangi bir kanıt görmedim." Dilinde tuz tadındaydı yalan.

"Bunu söylemeni ummuyordum" dedi Gorge. "Neyse, yapacak bir şey yok. Çürümüş kokarca gibi, bu arada. Üzerindeki koku. Kabalık etmeyeyim."

Loeser bunun son fırsatı olabileceğini fark etti. Bugün eski bir tanıdığın öldürüldüğünü görmüştü; tuhaf bir soru sormaya yeltenebilirdi. "Sahiden de çürümüş kokarca. Albay Gorge, sizin için Bailey'i gözlemek üzere KalTek'te iki yıl geçirdim. Para almayı beklemiyorum, çünkü birçok açıdan çok cömert davrandınız ama tek bir şey var..."

"Dur bakalım, Krauto. Ne diyeceğini biliyorum."

"Sanmıyorum bildiğinizi."

"Benim kitabımı istiyorsun. Fransız. Nadir."

Loeser şaşırdı. "Nereden biliyorsunuz?"

"Woodkin'e kitaplarımı sorduğun zaman tahmin etmek zor olmadı. Herhalde bunun için gelmiştin zaten."

Loeser daha da şaşırdı. "Evet, öyleydi." Gorge, bunun da mı kokusunu almıştı üzerinden?

"Kendi kendime ondan asla ayrılmayacağımı söyledim. Ama bana bir yararı yok artık, sözcük dolu kitaplar. Bırakacak bir oğlum da yok."

Loeser az kalsın *Hemşirelik Yüksekokulunda Geceyarısı*'nda birkaç anlamlı başlıktan başka yazı olmadığını söyleyecekti, ama kendini tuttu. Bunca zaman sonra o ilahi saatten birkaç tik-tak uzakta olduğuna inanamıyordu.

"Woodkin?" diye seslendi Gorge.

Özel sekreter bilardo odasına geldi. "Buyurun, efendim?"

"Krauto'yu hazine odasına götür. Sonra Clowne'ı çağır, ona Mildred'ı alabileceğini söyle."

"Peki, efendim. Lütfen buradan buyurun Bay Loeser." Köşkün şarap mahzenine inen merdivenlerden indiler, ama tabii ki içerde şarap yoktu. "Burası Albay Gorge'un hırsızlık ya da anarşist ayaklanma durumunda korumak istediği eşyalarını saklamak için tahkim edilmiş bir oda" diye açıkladı Woodkin, ağır bir kapıyı açarken. Loeser'ın aklına biraz ışınlama bölmesi, biraz Slate'in gizli mabedi geldi. Aynı anda, her şeyde olduğu gibi, bunda da Gorge'un iyi bir ticari akıl sergilediğini fark etti. Eğer hukuk düzeni bozulursa, büyük bir depremden sonra mesela, çoğu insan altın, kurşun, konserve kayısı gibi, ortaya çıkacak olan takas ekonomisinde değerini kaybedecek türden mallar istiflemeyi düşünecekti. Fakat çok az kimsenin aklına kitaplara tutunmak gelirdi. *Berlin Alexanderplatz*, ya da *Ullyses*, ya da *Venedik Büyücüsü*, hatta *Montaj Hatti*'nı kimse düşünmeyecekti; herkes okumayı unutunca bütün bunlar değersiz olacaktı. Ama hiç değerlerini kaybetmeyecek türden basılı malzemeler vardı. O günlerde yağmalanan dükkânlar arasında en doğru seçim Blimk'in dükkânı olacaktı.

Fakat Loeser hazine dairesinin beklediği gibi kitap raflarıyla

kaplı olmadığını gördü. Onun yerine odada ön camları kırılmış, çamurlukları eğrilmiş, Sedan marka iki eski araba vardı; hurdalığa park edilmiş gibi duruyorlardı.

"Bunlar ne arıyor burada?" diye sordu Loeser.

"Albay Gorge onları 1925 yılında, Nevada'daki bir kazayı duyduktan sonra buraya getirtti. Sıcak bir pazar günüymüş, tesadüfen iki şoförümüz de o sabah arabalarını Sky-Shine'la iyice cilalamış. Karşı yönlerden ilerliyorlarmış, birbirlerine yaklaşırken güneşin motor kapağında ayna gibi ışıl ışıl yansımasından gözleri kamaşmış. Hâkimiyeti kaybedip çarpışmışlar. İki şoför de yara almadan kurtulmuş. Albay Gorge arabaları reklam sergisinde kullanma niyetindeydi. Fakat sonradan vazgeçti."

"Niye?"

"Kazada üç küçük kızla bir teriyer öldü." Woodkin tıra devam ediyordu. "İşte bu Marlene Dietrich'in imzalı fotoğrafı. Bu da bezeleri Dr. Voronoff tarafından Albay'a nakil edilen çakal. Bu gerçek bir Troodoniyen kantorunun iskeleti. Bu Albay'ın büyük-büyük-büyük-büyük-büyük babasının kukla gösterisinden berbat bir kukla; geçen yıl New Orleans'taki çatı katında bulundu. Bu beş yaşındayken Albay'ın kızının yaptığı bir resim. Bu da Albay'ın almanızı istediği kitap."

Fransızcaydı, nadirdi, ama *Hemşirelik Yüksekokulunda Geceyarısı* değildi. Bir fotoğraf albümü bile değildi. Çok daha eski, daha küçük bir kitaptı, Loeser'ın Marais'de aldığı Dante'nin *Inferno*'su gibi koyu kırmızı deri cildi vardı, *Un rapport de la confession sur son lit de mort d'Adriano Lavicini comme elle a été dit à son ami Bernard Sauvage en l'an de grâce 1691* adını taşıyordu; Adriano Lavicini'nin, Hıristiyanlığın 1691'inci yılında arkadaşı Bernard Sauvage'a ölüm döşeğinde yaptığı itirafın kaydıydı.

"Ama Işınlanma Kazası 1679'da oldu" dedi Loeser.

"Evet" dedi Woodkin. "Fakat Lavicini oradan kurtuldu. Auguste de Gorge, yani işverenimin büyük-büyük-büyük-büyük-büyük-büyük-büyük babası, birkaç yıl sonra bu gerçeği öğrendiğinde tiyatrosunu yok eden Venedikliden intikam almaya

karar verdi. Ama o sırada kaynakları kıttı ve Lavicini'nin saklandığı yeri bulduğu zaman, Lavicini çoktan ölmüştü; o yüzden de Gorge'un tek tesellisi kitabın bir örneğini satın almak oldu. Bernard Sauvage sadece bir düzine, en yakın tanıdıkları için bastırmıştı. Gorge'un baba soyundan gelen servetlerinden günümüze ulaşmış olan nadir miraslardan biridir. Başka bir kopyanın varlığı bilinmiyor. Lavicini'nin bütün sırları burada." Woodkin duraksadı. "Bir sorun mu var Bay Loeser?"

"Ah, hayır. Yok tabii." Loeser bunun büyük olasılıkla hayatı boyunca alacağı en sıra dışı hediye olduğunu biliyordu. Hayal kırıklığını gizlemek için elinden geleni yapıyordu. "Lavicini gerçekten Işınlanma Kazası'nı planlamış mı? Sanırım Bailey böyle sanıyordu."

"Evet."

"Niye?"

"Bir kadın yüzünden" dedi Woodkin. "Paris'e bir kadın yüzünden gitti. Işınlanma Kazası'nı bir kadın yüzünden hazırladı. Venedik'e bir kadın yüzünden gitti. Kanıtlar böyle söylüyor."

"Gerçekten o kadar insanı bir kadın yüzünden mi öldürdü?"

"Tam olarak böyle olduğu söylenemez. Gerçeği sizin bizzat okuyarak keşfetmenizin daha iyi olacağını söylersem beni umarım hoş görürsünüz Bay Loeser. Şimdi, sanırım yorucu bir akşam oldu bu ve kendi ihtiyaçlarınızı karşılamaya vakit bulamamış olabileceğinizi fark ettim. Watatsumi'nin Albay'ın kızı için hafif bir akşam yemeği hazırladığını biliyorum. Belki ona eşlik etmek istersiniz. Ama daha önce yıkanmak, elbiselerinizi değiştirmek ister misiniz?"

Loeser hiç karşılaşmamıştı Mildred Gorge'la, ama o akşam yemek salonuna girdiği anda hemen tanıdı kızı: Gorge Oditoryumu'ndaki seyirciler arasında oturan kızıl saçlı kız buradaydı işte; herhalde aşikâr sebeplerle kendi tiyatrosuna gidemeyen babası tarafından görevlendirilmişti. Woodkin onları tanıştırdı. Loeser oturdu. Kız pek aldırmıyordu varlığına. Ve yarım saat içinde Loeser âşık olduğuna karar verdi.

Olayların bu beklenmedik gelişiminin açıklamasının bir girizgâhı olmak üzere, Loeser'ın o akşam Mildred Gorge'la yaptığı ve hanımefendide gözle görülür en küçük bir onay ya da ilgi zerreciği bile uyandırmayı başaramamış olan sohbetinde yer alan konuların kısmi bir listesini veriyoruz. Watatsumi'nin hazırladığı lezzetli kurutulmuş tuna bifteği ve enginar salatası; Watatsumi'nin bütün yemekleri; kızın yediği bütün yemekler; genel olarak yiyecekler ve içecekler; Los Angeles'ın havası; herhangi bir yerin havası; genel olarak gün ışığı, ayrıca gölge; Cambridge Üniversitesi'nin beşeri bilimler okumak üzere kıza teklif etmiş olduğu cömert yüksek lisans bursu; genel olarak eğitim; genel olarak rasyonellik ve ayrıca delilik; İngiltere; Avrupa; uygar dünya; genel olarak seyahat ve ayrıca evde oturmak; Gorge köşkü; aile serveti; genel olarak para ve ayrıca onunla satın alınanlar; farazi erkek arkadaşlar; genel olarak aşk macerası; genel olarak insan yakınlığı ve ayrıca yalnızlık; tiyatro; genel olarak sanat; onun ve yüzlerce insanın hayatına mal olabilecek bir patlamadan şans eseri kaçmış olması; genel olarak hayata devam ediyor olması ve ayrıca ölümü; tekne gezileri; kaplan yavruları; fulyalar; tarçın; kahkaha.

Kız gerçekten hiçbir şey sevmiyordu. Bu bir hastalıkmış gibi gelse de kulağa, aslında Mildred Gorge depresyonda ya da bunalımda değildi, ve ergenliğe takılıp kalmış gibi de görünmüyordu: Onun dünya hakkındaki görüşleri bir ruh hali, mizaç ya da tavırdan kaynaklanmıyordu, rasyonel bir değerlendirmenin sonucuydu. Gelecekte belli bir noktada, belki de bir süre sonra bir fikir, olay, nesne ya da insan karşısında kızlara has bir şaşkınlığa kapılıp heyecanlanma olasılığını yok eden bir şey yoktu, ama şimdilik hâlâ her şey canını sıkıyordu. Başka deyişle, bir başkası olsa, Mildred Gorge'la sohbet etmeyi kulaktan ketamin almaya benzetirdi, ama Loeser için o hiç de yorucu değildi. Etkilemenin güç olduğu bir kızdan daha çekici bir şey yoktur. Ve Loeser, Mildred Gorge'dan daha zor etkilenen bir kızla hiç karşılaşmamıştı. İçinde doğduğu şehrin kusursuz bir negatifiydi, Kaliforniya'nın kendi içinde büyüttüğü inci gibi bir böbrek taşıydı, başını bir kez

sallaması bile biteviye kafa sallayan bir milyon petrol kuyusunu utandırmaya yeterdi. Hazine odasında gördüğü resmi hatırladı Loeser: Taş ocağı gibi bir yerde tek başına duran sakat bir ihtiyarın üzerine yağmur yağıyordu. Pasadena'da yaşayan beş yaşında bir kızdı ve bunu çizmişti.

Loeser hayatı boyunca hiçbir şeyle evlenmeyi bu kadar çok istememişti.

"Daha önce tanışmamış olmamız tuhaf" dedi bir hizmetçi tabakları alırken. Woodkin muhtemelen refakatçi rolüyle hâlâ odadaydı, ama Loeser ondan daha sırnaşık parke süpürgelikleri de tanımıştı.

"Pek sayılmaz" dedi Mildred. "Radcliffe'ten ayrıldığımdan beri genellikle arkadaşım Goneril'de kalıyorum."

"Affedersin, Goneril mi dedin?"

"Evet. Niye? Tanıyor musun o kızı?"

"Hayır, ama annemle babam psikiyatrdır, bir keresinde kızlarından birinin adı Goneril olan Amerikalı bir hastaları olmuştu, o kız da senin yaşında olmalı artık, üstelik çok alışılmamış bir isim."

"Regan adlı bir kız kardeşi var."

"Tamam, o."

"Babası yatına *Titanik*, şirketine de Roma İmparatorluk Holdingi adını vermiş."

"Kendi kaderinin efendisi olduğunu kanıtlamak için yapmıştı bunu. Ne oldu ona?"

"Yat battı, şirket iflas etti, kızları da onu tımarhaneye kapattı."

"Ah."

"Neyse ki Goneril bir amcasından biraz para aldı."

Mildred Gorge'a sahip olmak istediğini fark etmiş olmasına paralel olarak, yeni bir bilgi daha boy veriyordu Loeser'ın içinde: Bu şehir onun için bungalovuydu, Gorge Tiyatrosu, Adele'e olan özlemi, Kültürel Dayanışma Komitesi'nden her ay gelen çekler, Muttonların evindeki partiler, Bertolt Brecht'in mutlak yokluğu... Fakat artık bunların hiçbirine güvenemezdi. Kaliforniya Dr. Voronoff'un ameliyat masasından hiç kalkmamış, organları

akla hayale gelebilecek her tür yabancı bezeyle üzüm salkımları gibi oluncaya dek transplant üstüne transplanta razı olmuş bir hasta gibiydi. Fakat beş yıl boyunca yeni ev sahibinin vücuduna ekşi sıvılar saldıktan sonra, Egon Loeser adlı ksenograft sonunda reddedilmişti. Artık ne yapacağını da bilmiyordu. Sadece, Gorge Woodkin'e seslenip de, Woodkin odayı Loeser masaya oturduğundan beri ilk kez terk ettikten sonra bir şey söylemesi gerektiğini biliyordu.

"Baban seni Norman Clowne'la evlendirecek" cümlesi çıkıverdi ağzından.

"O da kim?"

"Los Angeles Trafik İdaresi Müdürü."

"Ne diye beni Los Angeles Trafik İdaresi Müdürü'yle evlendiriyor?"

"Çünkü ben ona ışınlamanın gerçek olmadığını söyledim."

"Ah" dedi Mildred, anlaşılan bu açıklamadan tatmin olmuş bir halde. "Los Angeles Trafik İdaresi Müdürü'yle evlenmek istemiyorum ben."

"Ben de evlenmeni istemiyorum" dedi Loeser cesurca.

"Herhalde bir seçeneğim yok."

"Kaçabilirsin. Los Angeles'tan çıkabilirsin."

"Peki, nereye gideyim? Cambridge'e mi?"

Loeser'ın aklına *Kadınlar! Nasıl Yatağa Atılırlar* geldi. "Eğer kadife gibi bir parça için elinizde çok numara yoksa, fakat yumurta pişirme makinesinin zamanlayıcısı da tik-tak çalışıyorsa, birkaç topu ağzınıza koyup körlemesine birkaç atış yapabilirsiniz. Milyonda bir tutar gibi gelebilir belki, ama bazen hanımefendi öyle şaşırır ki beyni altüst olur ve evet diyerek öper sizi. Tanrı böyle yaratmıştır onu." Gerçekten işe yarayabilir miydi? Beze kopup beraberinde böbrek taşını da götürebilir miydi, anestezi gerektirmeden? Elbette eğer Mildred burada olmazsa Clowne onunla evlenemezdi, o zaman Clowne'ın Plumridge'in tramvay işini durdurmak için bir sebebi kalmazdı ve bu da tahminen Blimk dükkânını kaybedecek demekti. Ama, "Sana kibarlık eden insan-

lara hıyarlık etme!" gibi bezdirici kurallara bağlanmak, daha şimdi yeni âşık olmamışken kolaydı. Lavicini bir kadın için yirmi beş kişiyi öldürebiliyorsa, ona kıyasla bu da fena sayılmazdı. Hayatı boyunca böyle bir şeyi denememişti, ama artık ne olursa olsun Los Angeles'ı terk etmesi gerektiğinden emindi. Kaybedecek hiçbir şeyi yoktu.

"New York" dedi. "New York'a gel benimle."

Mildred bir süre süzdü onu, sonra omuz silkti. "Tamam" dedi. "Zaten yapacak daha iyi bir şeyim yok."

4. Bölüm

Zeitgeisterbahnhöfe (dört son)

8
VENEDİK, 1961

Gondolcu veba doktoru maskesi takmıştı, uzun beyaz bir gagası vardı ve başını salladığı zaman maskenin gözlerinin kırmızı camındaki yarım ay yanıp sönüyordu. "Vignole'a gitmek istemezsiniz."

"Neden?" diye sordu Sauvage.

"Havanın güzel olduğu bir öğleden sonra hoş olabilir, ama orada yapacak pek bir şey yoktur. Aylardır geçmedim ben karşıya. Onun yerine Murano'ya götüreyim sizi. Çok daha keyiflidir. Geceleyin yapacak daha çok şey var."

"Adada bir işim var."

"Ölü bir bitki örneğini satın almak için yaşlı bir deliyle pazarlık mı yapacaksınız?"

"Belki öyledir."

"Gerçekten Vignole'a gitmek istemezsiniz. Eğer sizi şimdi vazgeçirmezsem sonra beni suçlarsınız. Haklı da olursunuz. Fransızsınız değil mi? Venedik'te biz misafirlerimizi kollarız."

Ağzını açıkta bırakan sıradan bir yaldızlı *bauta* takmış olan Sauvage, kemerindeki keseden iki altın *zecchini* çıkarıp gondolcunun eldivenli eline sıkıştırdı. "O zaman, lütfen hoşnut edin beni."

Gondolcu bir an sessiz kaldı ve sonra bir el işaretiyle Sauvage'a kayığa binmesini işaret etti. Gölde ilerledikleri sırada Sauvage, cephaneliğin surlarının üzerinde, batıda yükselen iki muhafız kulesine dönüp baktı. Venedik'e geldiğinden beri şehir bir ada değil de, ipi çözülmüş büyük bir salmış gibi geliyordu ona; karaya ilgisini kaybettiği anda güneye doğru yüzüp gidebilecek olan, köprülerle, çamaşır ipleriyle ve güvercin sürüleriyle birbirine bağlı olan koca bir sal.

"Neden özellikle o maskeyi taktınız?" diye sordu.

"Veba denizden gelir Venedik'e" dedi gondolcu. "Bir süredir yok, ama gelecek yine. Biz kayıktakiler veba krallığında yaşarız, tıpkı doktorlar gibi." Hızlı kürek çekiyordu, ama sesinde zorlanma yoktu. "Ayrıca yeğenlerim seviyor bunu."

Karşı kıyıya geldikleri sırada bir kurt kıyıda oturmuş, suyun yüzeyindeki ay ışığı yansımasından onları seyrediyordu. Kurdun güzelliği Sauvage'ın omurgasını bir an için ksilofon gibi titretti, ama sonra gondolcu küreğini birkaç kez kayığın kenarına vurdu ve kurt da kalkıp çöp gibi bacaklarıyla sakin sakin uzaklaştı.

"Burada bekleyecek misiniz beni?" diye sordu Sauvage, küçük tahta bir mendireğe çarptıkları sırada.

"En iyisi sizinle geleyim. Yakınlarda bir sürü olabilir."

"Venedik'teki kurtların insanlara saldırdığını duymamıştım hiç."

"Orada saldırmazlar" dedi gondolcu, başparmağıyla cephaneliğin bulunduğu tarafı işaret ederek. "Ama burada, Vignole'de, onları besleyecek kadar çöp olmaz."

Bu yüzden gondolcu kayığını bağlarken Sauvage bekledi ve sonra kıyıdan, çan kulesi çökmüş, harabe halindeki küçük bir kiliseye doğru ilerlediler.

"Burası hakkında bilginiz var mı hiç?" diye sordu Sauvage. Venedik'te bir hafta kaldıktan sonra, geceleyin Vignole'un sessizliğine şaşırmıştı.

"Pek değil. Eski bir yer sanırım. En azından Barbarigo'nun zamanına dek uzanıyor. Büyük-büyük-annemi öldüren veba sırasında oradaki rahip hastaları kabul etmeye başlamış. Kısa sürede dolmuş içerisi, sonra rahip de ölmüş ve veba sona erdikten sonra orayı devralmak isteyen kimse çıkmamış."

Sauvage, dosdoğru kiliseye gitmek yerine, sağındaki alçak tepeye tırmanmaya başladı, gondolcu da peşinden geldi. Tepeye varınca kesesinin içinden bir kâğıt parçası çıkardı: Kâğıdın üzerindeki, durdukları tepeden görünen manzaranın ustaca çizilmiş karakalem bir eskiziydi; cephanelik solda kalıyor, çalılıklarsa sağda

uzanıyordu. "Buraya, karşı kıyıdan bakarak doğrulayamadığım bir şeyi kontrol etmeye geldim. Bu çizim on beş yıl önce Venedik'e resim yapmayı öğrenmeye gelen bir Siyamlı tarafından yapılmış. Kilise burada, ön planda, ağaçların yanında olmalı. Ama yok."

"Belki de kiliseyi bilerek çizmemiştir. Doğulular tanrı tanımaz zaten."

"Çizen kişi bir Hıristiyan, üstelik hiçbir şeyi eksik bırakmamış. Ona ben sordum."

"Onunla tanıştınız mı?"

"Evet. Hâlâ Venedik'te. Bunu satın aldım ondan; o da yanında bir hediye verdi." Sauvage kemerinden küçük bir kumaş kese çıkarıp içindekileri gondolcuya gösterdi.

"Nedir bunlar?"

"Neye benziyorlar?"

"Kabuklu böğürtlene."

"Liçi bunlar. Siyam'dan geliyorlar."

"Venedik'e kadar nasıl geliyorlar?"

"Bilmem." Sauvage bir tane yedi, sonra üç tane daha soyup otların üzerine attı. "Belki kurtlar bunları bulur da kursaklarına bir şey girmiş olur." Yüz yıl sonra şehirlerde yabani hayvan diye bir şey kalmayacağını düşünmek kederlendiriyordu onu.

Tepeden kiliseye doğru inmeye başladılar. Etraftaki erguvan ağaçlarının her tarafından pembe çiçekler fışkırıyordu. "Neden bu kiliseyle bu kadar çok ilgileniyorsunuz?" diye sordu gondolcu.

"Yani diyorsun ki -ay!– altmış yıl önce terk edilmiş" dedi Sauvage, neredeyse kurumuş bir sarmaşığa takılıp düşüyordu. "Öyle de görünüyor gerçekten. Ama on beş yıl önce burada değilmiş. Bu ilginç değil mi sizce?"

Yaklaştıkça, sadece çan kulesinin değil, kilisenin ön duvarının da çökerek bütün yapıyı araba hangarı gibi açık bıraktığını gördüler. İçeride bir sunağa doğru uzanan köhne bir sıra; karşı tarafta ise ay ışığında renklerinin hiçbirini saklamayan vitraylı bir pencere vardı. "Bu kiliseye giren ya da çıkan kimse gördünüz mü?" diye sordu Sauvage.

"Dediğim gibi, pek gelmem Vignole'e. Ama emin olun, burayı kimse kullanmıyor artık."

"Nasıl emin olabiliyorsunuz?"

Gondolcu eliyle işaret etti. "Yarasalar." Gerçekten de Sauvage kirişlerden baş aşağı sarkan, birkaç tanesi alacakaranlıkta kımıldayan ya da sallanan o küçük yaratıklardan onlarcasının silüetini görüyordu. Ayaklarının altındaki taş kurumuş pislikle çıtır çıtırdı. "Sıçanlar insanlara aldırmaz. Kedi, kuş ya da örümcekler de. Ama yarasalar ikide bir rahatsız edilmeye gelmez."

"Bakalım, haklı mısın" dedi Sauvage, kilisenin içlerine ilerleyerek. Her zamankinden daha yüksek sesle konuşuyor, yankıyı tartmaya çalışıyordu.

"Burada olmamamız gerekiyor. Durduğumuz bu yerde pek çok kişi ruhunu teslim etti."

"Ben hayaletlerden korkmam."

"Kayığa dönmemiz lazım."

"Yanıldıysam, döneceğiz."

"Dönün."

"Daha değil:"

"Sana dön dedim, Fransız."

"Yoksa ne?" dedi Sauvage. "Gaganla beni ölünceye kadar gagalar mısın?"

Bir an sonra Sauvage yerdeydi, gondolcu tepesine çıkmış, boynuna bir bıçak dayamıştı. "De Gorge gönderdi seni, değil mi?"

"Hayır! De Gorge benim düşmanımdır!"

"Venedik'te daha kaç kişi var onun emrinde? Söyle, yoksa öldürürüm."

"Benim adım Bernard Sauvage, Nicolas Sauvage'ın oğluyum."

"Öyle ya da böyle, öldürürüm seni."

Ama o sırada hava Sauvage'ın takip edebildiğinden daha hızlı bir şekilde, bir iskambil ustasının *bonneteau* hilesi yapışı kadar hızla değişti; aynı anda dönen makaralar ile pucurgaların sesi duyuldu ve az önce karanlık, boş bir mekândan ibaret olan yerde ışıl

ışıl bir kapı belirdi. O sırada Sauvage'ın nefes alma fırsatı olsaydı, kesinlikle nefessiz kalırdı.

"Bırak onu, Melchiorre."

Emir bir öksürük gibiydi. Ama gondolcu söyleneni yaptı. Sauvage ayağa kalktı, ezilen omzunu ovuşturdu. Büyük olasılıkla, diye düşünüyordu, yere itildiği zaman burnunun kırılmasını engelleyen şey şu ucuz *bauta*'sıydı.

Kapının ardındaki oda gaz lambalarıyla aydınlatılmıştı ve tahmin edilebileceğinden daha büyüktü. Odanın ortasında bir yatak vardı ve yatakta maskeli bir adam yatıyordu. Yatağın ahşap çerçevesi orta yerinden menteşeliydi, böylece adam yatakta doğrulup oturabiliyordu ve bir masa, iskelet gibi karmaşık bir vinç sistemiyle adamın önüne sarkıtılmıştı, dolayısıyla adam konumunu değiştirmeden çalışabiliyordu. Oda çepeçevre, üzerine aletler, fırçalar, boya, sarmaşık, kumaş ve metal yığılmış tezgâhlarla kaplıydı.

"Gel içeri evlat, otur" dedi yataktaki adam, bir tabureyi göstererek. Odaya giren Sauvage saygı gereği *bauta*'sını çıkarmaya davrandı, ama adam onu durdurdu. "Hayır, maskeni çıkarma" dedi. "Karnaval vakti. Ben de maskemle ölmeye niyetliyim."

"Théâtre des Encornets" dedi Sauvage yaklaşırken, yumuşak bir sesle.

"Tanıdın mı?"

"Elbette. Yıkıldığı yıla kadar Paris'te yaşardım."

Adamın maskesi, opera binasının 1679'da ayakta olan büyük cephesinin yaldızlı bir replikasıydı. Ayrıntı yoğunluğu göz alıcıydı, Sauvage'ın gördüğü herhangi bir bebek evinden ya da mimari süslemeden yüz kat daha ayrıntılıydı; yani mermer frizdeki bütün çıplakların tek tek göğüs uçlarını görmek mümkündü. Buna rağmen maske mimetik sayılmazdı, çünkü cephe, insan yüzü şeklini alacak biçimde ustaca çarpıtılmıştı; ve sadece genel bir insan yüzünün biçimini değil, Sauvage'ın babası ölmeden önce, Paris'te çocukluğunu geçirdiği eve birkaç kez gelmiş olan bir adamın yüzünün biçimini almıştı.

"Beni bulman zor oldu mu?" diye sordu Lavicini.

"Çok" dedi Sauvage.

"Öyleyse kendimi saklamak için ne çok sıkıntı çektiğimi biliyorsun. Buna rağmen yanında kimi getirdiğine aldırmadın, öyle mi?"

Sauvage, Melchiorre'ye göz attı. "Bana aylardır Vignole'ye gitmediğini söyledi. Ama mendirekteki o gevşek kalasın üzerinden hiç bakmadan sıçradı. Yalan söylediğini anladım."

"Evet, Melchiorre çok sadık biridir."

"Burayı ne zaman yaptınız?"

"On bir yıl önce. Paris'ten ayrıldıktan birkaç mevsim sonra."

"Neden sahte bir kilise? Niye sahte bir kulübe değil sadece? Ya da sahte bir ahır?"

"Kimse bir şapele bakıp da içinde ne olduğunu merak etmez."

"Peki yarasalar?"

"Melchiorre, ona bir yarasa göstersene" dedi Lavicini. Gondolcu hemen tezgâhlardan bir şey alıp Sauvage'a göstermeye geldi. Yarasanın demir iskeleti, siyah kadife kanatları vardı, yüzü ya da ayakları yoktu. "Bir kirişe tutunuyorlar, Melchiorre yayı kurduktan sonra bütün gece uyurken kıpırdanıyorlar."

"Peki ya kurt?"

"Kurtlar gerçek." Lavicini sanki ciğerleri sıcak yağla doluymuş gibi öksürdü ve Sauvage kendini tutamayıp yüzünü buruşturduğu için maskesini çıkarmadığına sevindi. "Herkes biliyor mu hayatta olduğumu?"

"De Gorge biliyor elbette, ama başka çok kimse yok. Benim emin olmam da zaman aldı."

"Evet. Kimse bulamamalıydı aslında. Ama her şey ters gidince özensizlik etmeye başladım. Planladığım bütün önlemleri almayı ihmal ettim."

"Ne demek bu, 'her şey ters gidince'?"

"Hâlâ anlamadın mı Théâtre des Encornets'de neler olup bittiğini?"

"Büyük kısmını biliyorum, sanırım. Hepsini sizin planladığınızı biliyorum. Ama hiç anlayamadığım bir şey var."

"Nedir?"

Sauvage duraksadı. "Siz babamın dostuydunuz. Sizi iyi bir insan sayıyordu. İki düzine insanın o şekilde ölmesine izin verdiğinize inanamıyorum. Bir anlamı yok bunun."

"İki düzine insanın ölümüne izin vermedim ben."

"Ertesi sabah cesetleri kazıp çıkartırken seyrettim."

"Yarasalarımı gördün, ama hâlâ buna inanıyorsun demek?"

"Yani o gece kimse ölmedi mi?" diye sordu Sauvage.

Adam başını salladı. "Bu da pek doğru sayılmaz."

1677 yılının bir yaz gecesi. Venedik'teki tek gerçek Parisli pasta ustasına ait pastanede servis edilen çikolatalı *croquembouche*'un kremayla kaplı tepesinden choux çöreği boyunca aşağıya ağır ağır badem şurubu damlası süzülüyor; mum ışığı, damlanın üzerinden düzeltme işareti gibi yansıyor. Cephanelikteki işini opera için tasarımcı olmak üzere terk ettikten sonra de Gorge'un derin cepli elçilerinin dokuzuncusunun karşısında oturan kişi Lavicini. O da o şurup damlasına asılı kalmış; bu şişko Fransız yalayacak olsa, onunla birlikte yalanmaya dünden hazır. De Gorge'dan gelen daha önceki bütün teklifleri geri çevirmişti. Onun gibi bir canavar için çalışmak istemiyordu. Ama Hamsin bayramının ertesi günü, Lavicini'nin gerçekten sevdiği tek kadın ona, Tanrı'nın kendisinden kocasına dönmesini istediğini söylemişti. Oyun yazarı arkadaşı Foscolo geçen yıl bir fahişe kalbini kırdıktan sonra kendini göle atıp boğmuştu; ama Lavicini ciddi ciddi intihar etmeyi düşünmüyordu. Yine de Pelinotu'yla, suyunu kekreleştiren yıldızıyla, aynı şehirde yaşamaya katlanamıyordu. Artık aldırmıyordu nerede olduğuna, ne yapması gerektiğine, yeter ki bir daha kazara onu Rialto Köprüsü'nden telaşla geçerken göreceğim diye kaygılanmasın. O yüzden karşısındaki Fransızın *croquembouche*'undan ilk ısırığı almasını bekledi, sonra da de Gorge'un işini bu kez kabul etmeye hazır olduğunu söyledi. Uşak zaferle kahkahayı patlattı, masanın üzerine krema parçaları saçtı ve brendi istedi bağırarak. İki hafta sonra Lavicini, içki içmekten kendine hiç gelemese de, Paris'e geldi.

Pelinotu'ndan sonunda bir mektup geldiğinde Lavicini yaklaşık bir yıldır Théâtre des Encornets'deydi. Kadın, o gittiğinden beri gece gündüz Tanrı'yla kavga ettiğini söylüyordu. Tanrı sözünden dönmüyor, hâlâ kocasına sadık olmasını istiyordu. Ama kadın artık Tanrı'nın ne istediğine aldırmıyordu. Tanrı bekleyebilirdi. Lavicini Venedik'e döner, kararsızlığı yüzünden onu affederse, o zaman birlikte olabilirlerdi yine.

Hemen bir ata atlayıp oradan ayrılacaktı az kalsın. Ama sözleşmesine göre dokuz yıl daha kalmak zorundaydı ve de Gorge'un sözleşmelerini bakire kızını korur gibi savunduğunu biliyordu. Birkaç hafta uzaklaşabilirdi, ama sonunda yakalanır, dövülür, Paris'e geri getirilirdi. Sözleşmeden kurtulmanın tek yolu ölmekti.

İşte tam bu sırada arkadaşı Villayer ortadan kayboldu. Lavicini hemen anladı suikastin emrini Louis'nin verdiğini, ama birkaç hafta sonra katilin parasını ödeyen kişinin kendi patronu olduğunu öğrendi. Paris'te Louis'nin, Versailles gibi güvenli bir mesafeden bile elini kirletmek istemediği işler oluyordu, o yüzden onun adına birtakım işleri bazen de Gorge hallediyor, buna karşılık Louis de Théâtre des Encornets'ye gelip gidiyor, buranın başkentin en moda mekânı kalmasını sağlıyordu. Lavicini dostunun intikamını almak istiyordu elbet, fakat ondan çok daha gözü kara insanlar de Gorge'un karşısına çıkmış ve sonra kendi burun ve kulaklarının tadına bakmışlardı. Ayrıca şiddete eğilimi de yoktu. Onun yerine, hem de Gorge'u serseme çevirecek, hem de geçim kaynağını yok edecek bir ölüm tiyatrosu sahnelemenin yolunu bulması gerektiğine karar verdi. Birkaç ay sonra Nicolas Sauvage da Villayer'yle aynı koşullarda ölünce, kararlılığı perçinlendi.

Kertenkele Prens'in prömiyer gecesinde, yirmi beş kostümlü otomat, özel localarda oturmuş kıpırdanıp duruyordu. Lavicini hepsine de sahte isimlerle tam bilet almak zorunda kalmıştı. Yıllar önce, XIV. Louis hâlâ çocukken, Camus adlı bir oyuncak imalatçısı onun için mekanik atları, mekanik arabacısı, mekanik uşağı ve mekanik hanım yolcusu olan küçük bir atlı araba tasarlamıştı, ama Lavicini'nin kendi eserleri o kadar gelişmişti ki, Gü-

neş Kral'ınkiler gibi deneyimli gözlerin bile onların birer otomat olduğunu anlayamayacağına inanıyordu. Otomatların üstündeki tavanda, iki ton kırık buzla birlikte sandıklara doldurulmuş yirmi beş ceset vardı; Lavicini onları iflas eden bir anatomi okulunun kapıcısından, aristokrat bir İngiliz müşteriden çok karmaşık ve sıra dışı bir sipariş aldığını söyleyerek satın almıştı. Théâtre des Encornets'nin her yerine düzenekler yerleştirmiş, böylece otomatlardan geriye hiçbir iz kalmazken, Venedik Büyücüsü Adriano Lavicini'nin ruhunu almaya gelen şeytanın Théâtre des Encornets'nin bir kısmını da yerle bir ettiği düşünülmüştü.

İkinci perde sona ererken, Lavicini sahne arkasındaki bütün odalara tek tek giriyor, boş olduklarından emin olmaya çalışıyordu; sonra tiyatronun yan kapısından dışarı kaçtı. Arkasında kalan binadan kıyametvari bir gürültü yükselirken, batıl bir inanca kapılarak dönüp seyretmedi. Onun yerine, Filles du Calvaire Manastırı'na ilerledi telaşla; Paris'teki son gecesini geçirmek üzere manastırın karşısındaki kasabın üstünde soğuk, boş bir oda kiralamıştı.

O yüzden, ertesi sabah kılık değiştirip Théâtre des Encornets'nin enkazına bakmaya gelinceye kadar ölen balerinden haberi olmadı. Seyirci kalabalığının arasında gezindi, konuşulanları dinledi, gerçeği kimsenin bilmediğinden emin olmaya çalıştı. Gerçekten de kimse bilmiyordu Lavicini'nin hayatta olduğunu. Ama herkes Marguerite adlı bir dansçının öldüğünü biliyordu. Hikâyenin tamamını öğreninceye kadar uzun uzun gezmesi gerekti: Sıra Dışı Mekanizma'yı görür görmez bayılan kızı sahne arkasına götürüp bir sedire yatırmışlardı, opera binası çöktüğü sırada kız orada yatıyordu hâlâ. Lavicini o sedirin soyunma odasına açılan kapının arkasında kaldığını hatırladı. O yüzden sahne arkasını son bir kez gözden geçirirken onu fark etmemişti. Marguerite'le hiç konuşmamıştı ama yüzünü hatırlıyordu, çünkü Montand provalar sırasında ona özel bir ilgi gösteriyordu sanki.

Lavicini o zaman Pelinotu'nu bir daha asla göremeyeceğini anladı. Kocası ölünceye dek onunla birlikte Venedik'te, sahte isimle

yaşamayı planlamıştı, sonra da Lavicini adını kimsenin işitmediği egzotik bir yere kaçacaklardı. Ama şimdi eğer ona dönerse, biraraya gelebilmeleri için bir kızın öldüğünü, onların aşkları uğruna kurban olmuş gibi, Lavicini'nin beceremediği intiharı gerçekleştirmiş gibi öldüğünü itiraf etmesi gerekecekti. Zina hadi neyse de, bir cinayete ortak olmanın suçu Lavici'nin sevgili Pelinotu'nun aklını başından alırdı. Bir çıkış yolu bulamazdı. Eh, Lavicini de onunla birlikte olup gerçeği ondan saklayamazdı. En iyisi diğer herkes gibi onun da, Théâtre des Encornets yıkımından kurtulduğunu öğrenmemesiydi.

Buna rağmen Venedik'e döndü. Pelinotu'yla birlikte olamayacaksa da en azından kendi yurdunda olurdu. Vignole'de, sürgün hayatı yaşar gibi kefaretini çekecekti, o arada da gençken, mutlu bir adamken çalıştığı cephaneliği seyredecekti. Karnaval aylarında da şehirde, tıpkı Olimpos'a dönen Hephaistos gibi, yılın geri kalanında küçük sahne dekorları gibi yapıp boyadığı maskeleri takarak gezinecekti. Günde seksen kere Pelinotu'yla karşılaşsa bile fark etmezdi, çünkü onun sevgili Pelinotu karşısındakinin o olduğunu asla bilmeyecekti.

"Yani ta Paris'e, oradan da geriye, bütün bu yolculuk bir kadın için miydi?" diye sordu Sauvage, Lavicini hikâyesini bitirince.

"Doğrusu, iki kadın." Lavicini uzun uzun öksürdü. "Neden geldin buraya?"

Sauvage kendine geldi. "Bir oyun yazdım" dedi. "Sahneyi senin tasarlamanı istiyorum. Seni bulmak zorundaydım, çünkü başkası asla yapamaz bunu."

"Paris'te bir sürü yetenekli halefim var."

"Hayır. Oyun iki buçuk asır sonrasında geçiyor. Bunları gerçek gösterebilecek başka kimse tanımıyorum. Arkadaşları, tıpkı Güneş Kral'a benzeyen bir tiran tarafından öldürülmek üzere olan bir delikanlı hakkında. Fakat delikanlı onları kurtarmaya çalışmak yerine Yeni Dünya'daki bir koloniye kaçıyor."

"Peki, neler geliyor başına?"

"Kaşağı satışından servet yapmış çok zengin bir adamla ta-

nışıyor, adam onu İnsanların Bir Yerden Başka Yere Neredeyse Anında Taşınmasını Sağlayan Sıra Dışı Mekanizma'yı inşa etmeye çalışan muciti bulmakla görevlendiriyor. Ama seninki gibi bir sahne aracı değil bu; gerçek bir makine. Çoğaltılabilir türden bir mucize. Kahraman mucidi buluyor ama aynı zamanda mucidi alıp İstanbul'a götürmek isteyen bir Osmanlı casusuyla karşılaşıyor."

"Casus başarılı oluyor mu?"

"Daha karar veremedim. Önemli olan, kahramanın korkaklığının farkına varıp tiranı devirmek üzere doğduğu ülkeye geri dönmesi. Fakat arkadaşlarını kurtarmak için çok geç kalmış oluyor."

"De Gorge, başarılı bir oyun kahramanının, seyircilerin evlerine yemeğe davet etmekten mutluluk duyabileceği biri olması gerektiğini söylerdi hep. Yoksa kimse oyunun başından sonuna durmazmış salonda. Senin bu arkadaşlarını ölüme terk eden 'kahramanın', pek de öyle biri değil sanki."

"De Gorge bayağı pezevenkten fazlasını bilmez."

"Çok kurnaz pezevenk ama."

"Burada konu, kahramanın değişmesi. İsyan ederek kefaretini ödüyor. O olmasa hikâye anlamsız olur zaten."

"Herhalde seyircilerde sen de aynı düşünce tarzını uyandırmak istiyorsun?"

"Louis babamı öldürdü. Başka nasıl intikam alacağımı bilmiyorum. Cromwell değilim ben. Oyun yazarıyım."

Lavicini başını salladı. "Özür dilerim Bernard, ama senin sahneni tasarlayamam. Çok hastayım. Birkaç ay içinde ölmüş olacağım burada, tam da ta en başta, Théâtre des Encornets'nin içinde olması gerektiği gibi. Beni hâlâ canlı bulman büyük şans. Ziyaretine minnettarım, ama ne yazık ki elin boş dönmen lazım. Gitmeden önce Melchiorre'yle maskelerinizi değiştirin. Eğer takip edildiyseniz biraz kafa karışıklığı yaratır bu."

"Eli boş gitmeyeceğim kesinlikle."

"Eğer mekanik yarasayı saklamak istersen, al, senin olsun."

"Hayır" dedi Sauvage. "Senin hikâyenle birlikte gideceğim.

Sen bana bir kısmını anlattın, ama ben kalanı da istiyorum, tümünü, ta en başından itibaren. Ben yazacağım bunları ve sen öldükten sonra yayımlayacağım ki kaybolmasın. Babam hep hayat hikâyesini yazmak istemişti. Ama ölmeden önce fırsat bulamamıştı buna."

"Bu sükûnetimde hiç gurur kalmamış gibi yapmayacağım; ama emin misin gerçekten?" diye sordu Lavicini, bu fikir hoşuna gitmişti. "Anlatacak çok şey var."

"Elbette."

"Pekâlâ. Umarım saatler akıp giderken bu fikirden pişmanlık duymazsın. Melchiorre, misafirimize biraz kâğıt, mürekkep ve bir divit, bana da biraz su getirebilir misin?" Gondolcu söylenenleri getirdi. Lavicini suyu içti ve sonra yastığına yaslandı. "Hazır mısın Bernard?"

"Evet."

"Peki, öyleyse: Paris'te, Hıristiyanlığın 1648'inci yılında doğdum..."

9
WASHINGTON, DC, 1947

BAŞKAN: Komite yerine geçsin lütfen. Bir sonraki tanık, Egon Loeser.

BAŞ SORGUCU: Ne zaman ve hangi ülkede doğdunuz Bay Loeser?

BAY LOESER: Almanya'nın Berlin şehrinde, 1907 yılında doğdum.

BAŞ SORGUCU: Komitenin karşısına size 23 Eylül Salı günü teslim edilen bir tebligat nedeniyle çıkıyorsunuz; doğru mu bu?

BAY LOESER: Evet.

BAŞ SORGUCU: ABD vatandaşı mısınız?

BAY LOESER: Hayır, vatandaşı değilim. Hâlâ geçici vatandaşlık evraklarım var.

BAŞ SORGUCU: Ne zaman aldınız bu geçici evraklarınızı?

BAY LOESER: 1935 yılında, bu ülkenin kıyısına ayak bastığımda.

BAŞ SORGUCU: Şu anda nerede oturuyorsunuz?

BAY LOESER: New York City'de, karımla birlikte.

BAŞ SORGUCU: Adresiniz?

BAY LOESER: 36 Batı 73. Cadde, Central Park civarı. Yılbaşında sizden bir kartpostal beklemeli miyim?

BAŞ SORGUCU: Bay Loeser, şimdi ya da geçmişte Komünist Parti üyesi oldunuz mu?

BAY LOESER: Hayır. Ama kısa bir açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN: Bay Loeser, ifade verdikten sonra açıklamanızı yapabilirsiniz.

BAY LOESER: Şimdi yapmak istiyorum.

BAŞKAN: Soruları ve yanıtları tamamladıktan sonra.

BAY LOESER: Size komünist olmadığımı söyledim zaten. Politik herhangi bir bağlılığım yok. Başka ne söyleyeyim?

BAŞ SORGUCU: Bay Loeser, komiteye tanıklık etmeye çağrılma-

nızın sebebi, 1934 ila 1940 yılları arasında Los Angeles'ta yaşayan bir Sovyet casusuyla yarın ifade verecek olan roman ve senaryo yazarı Stent Mutton arasındaki ilişkinin doğasını soruşturuyor olmamız. Sizin bu ilişki hakkında özel bir bilgiye sahip olduğunuzu söyleyebilir miyiz?

BAY LOESER: Çoğu durumda neler olup bittiğinden habersizdim.

BAŞ SORGUCU: Ama iki tarafı da tanıyordunuz?

BAY LOESER: Evet, Drabsfarben'i tanıyordum ve Mutton'ı da tanıyordum. Yani Mutton'ı hâlâ tanıyorum.

BAŞKAN: Özür dilerim Bay Loeser ama ne yapıyorsunuz?

BAY LOESER: Ne yapıyor gibi görünüyorum?

BAŞ SORGUCU: Kravatınızı çıkartmış, çoban sarığı gibi kafanıza doluyor gibi görünüyorsunuz.

BAY LOESER: Evet. Bunun da tutanağa girip girmeyeceğini merak etmiştim.

BAŞ SORGUCU: Ne demek bu?

BAY LOESER: Bir tutanağın en tuhaf yanı hiçbir sahne yönergesine yer verilmemesidir. Sizi kendi tokmağınızla canınız çıkıncaya kadar dövebilirim, ama biri kalkıp da, "Bay Loeser'ın Başkan'ı kendi tokmağıyla canı çıkıncaya kadar dövdüğünü kayıtlarda belirtelim" deyinceye kadar, kâtip bunu ima bile etmez.

BAŞKAN: Bir Kongre görevlisini ölümle mi tehdit ediyorsunuz, Bay Loeser?

BAY LOESER: Sadece kuramsal açıdan yaklaşıyordum.

BAŞ SORGUCU: Lütfen kravatınızı indirin. Yasayla yetkilendirilmiş bir Kongre Komitesi karşısında olduğunuzu hatırlatabilir miyim size?

BAY LOESER: Ama ben böyle bir şey karşısında durduğumu sanmıyorum. Hatta ben ayakta durduğumu bile sanmıyorum. Bence Capitol'dan üç kilometre ötede, Shoreham Hotel'de yatakta uyuyorum.

BAŞKAN: Böyle bir iddiayı nasıl delillendirebilirsiniz, Bay Loeser?

BAY LOESER: Çünkü buraya geldiğimi hatırlamıyorum. Tek hatırladığım şey çalar saat bizi uyandırdıktan sonra karımla seviş-

meye başladığım.

BAŞ SORGUCU: Hangi pozisyonda?

BAY LOESER: Ben onun üstündeydim, sağ kolum onun sol dizinin altındaydı, kalçasını yukarı doğru kaldırmıştım.

BAŞ SORGUCU: Neden iki kolunuz iki dizinin altında değildi?

BAY LOESER: O çok çaba gerektirir. Kırk yaşındayım. Devam edebilir miyim?

BAŞ SORGUCU: Lütfen.

BAY LOESER: Boşaldım, içinden çıktım, yana yuvarlandım, karımın boynunu öptüm, gözlerimi kapadım. Sonra o banyoya gidip küçük lastik diyaframını çıkartmadan önce omzumdan sarstı ve "Egon," dedi, "sakın dalma yine, saat dokuz olmuş, bir saat içinde kentin öbür tarafında olman lazım." Ona canıgönülden hak vererek homurdandım. Sonra yine dalmışım. Sanırım hâlâ da rüyadayım.

BAŞKAN: Bu size bir rüya gibi mi geliyor?

BAY LOESER: Pek değil. Ama bu da bir şey kanıtlamaz. Schopenhauer hepimizde kronik ontolojik agnozi olduğunu söylerdi. "Yaşam ve rüyalar tek ve aynı kitabın sayfalarıdır." Duyularımız bize birkaç titrek ışık, mırıltı, gıdık verir, biz de o temsilleri gerçek nesneler ve gerçek deneyimlerle karıştırırız, gözü yaşlı uyandığımız her sabah bize, uyanıncaya dek düşlerimizi yaşamdan ayıramadığımızı söylese bile. Hiçbirimiz daha aklı başında değiliz Albay Gorge'dan. Brecht'ten tiksiniyorum...

BAŞ SORGUCU: Bay Brecht birkaç hafta içinde Komitenin karşısına çıkacak, o yüzden lütfen saygılı bir dil kullanın.

BAY LOESER: ...fakat onun, seyircinin sadece sahnedeki oyuncuları seyrettiğini unutmasını olanaksız hale getirmesini de takdir ediyorum. Tiyatroda, özel bir geçici ontolojik agnozi geliştiririz ve Brecht bize irademize rağmen ilacı enjekte eder. Ama biz tiyatrodan çıkıp da Broadway'de yürümeye başlayınca, aynı iğneyi iki doz fazlasıyla kim yapacak? Kimse filozofları okumuyor artık.

BAŞ SORGUCU: Yani Bay Loeser, iddianız şu mu; tarihin uyanma-

ya çalıştığınız bir kâbus mu olduğunu söylüyorsunuz?

BAY LOESER: Hayır. Tarih pencereden fırlatıp atmak istediğim bir çalar saat. Açıklamamı yapabilir miyim artık?

BAŞ SORGUCU: Daha değil. Neden geldiniz Amerika Birleşik Devletleri'ne?

BAY LOESER: Sağlığım için. Berlin'i terk etmeden önce ölseydim doktorlar dalağını yarıp fotoğrafı çekilsin diye havaya kaldıracak ve "Şuradaki, şuradaki lekeleri, çürümüş köpek maması dokusunu ve rengini görüyor musunuz? Hasta sadece yirmi altı yaşındaydı, fakat böyle bir öfke ve kıskançlık zehir birikimini normalde altmış yaşından genç erkeklerde görmeyiz" diyeceklerdi. Tabii, bir de Adele'in gözleri.

BAŞ SORGUCU: Bu sabah daha ileri bir saatte aynı soru size sorulduğu zaman ne diyeceksiniz?

BAY LOESER: Hiç fikrim yok. Bu arada, Almanca mı İngilizce mi konuşuyoruz? Emin olamıyorum; bu da bunun bir rüya olduğunu düşündürüyor. İkiniz de zaten bunu kabul etmek üzere gibisiniz.

BAŞKAN: Bu şekilde konuşmayalım, lütfen.

BAŞ SORGUCU: Ne işle meşgulsünüz?

BAY LOESER: Şu anda bir işim yok. Eskiden sahne tasarımcısıydım.

BAŞ SORGUCU: Neden bıraktınız?

BAY LOESER: Lavicini'nin kitabını okuduktan sonra bir anlamı kalmadı. Adam yapılacak her şeyi yapmış zaten. Büyük ihtimalle, Torelli'den sonra, gelmiş geçmiş ikinci profesyonel sahne tasarımcısıydı, ama buna rağmen sahne tasarımı tarihindeki hemen her gelişmeyi önceden gördü. Bugün sadece hayal makinelerini hatırlıyoruz, ama o sadece bir teknisyen değildi. O bir avangarttı.

BAŞ SORGUCU: Gerçekten de, doğduğu şehri ve ilk başarılarını sırf bir ayrılık yüzünden terk eden bir adamı mı "rol model"i olarak benimsediniz? Ölüm, boşanma falan değil, sadece ayrılık yüzünden terk etmiş şehri? Bu rasyonel mi?

BAY LOESER: Tümüyle rasyonel, evet. Böylesine güçlü bir karaktere sahip olan herkese hayranım. Bazen çatı katınızda ölü bir kokarca olur ve bütün evden vazgeçmeniz gerekebilir.

BAŞ SORGUCU: Artık sahne tasarımcısı değilseniz nasıl geçiniyorsunuz?

BAY LOESER: Savaşın büyük kısmını beş parasız geçirdik. Mildred'ın babası biz kaçınca mirastan men etti onu. Ama sonra bir yargıç, geriye dönük olarak, onun böyle bir vasiyet hazırlayamayacağını, çünkü akli dengesinin yerinde olmadığını ilan etti.

BAŞ SORGUCU: Neden oldu bu?

BAY LOESER: Gorge'un ontolojik agnozisi, bahsetmiştim az önce, kaçınılmaz son safhasına ulaştı. Artık bir sözcüğü sesli olarak duyması o sözcüğün temsil ettiği şeyi karşısında görmesine yol açıyordu. Hastalık o kadar tuhaflaşmıştı ki dönmüş dolanmış sıkıcı bir hâl almıştı, bütün o diğer sanrılı ihtiyarlardan farkı kalmamıştı. Woodkin bile konuşamıyordu artık onunla, sadece saf soyutlamalarla konuşuyorlardı, kötü bir soyut şiir gibi. Mildred bazen Pasadena'ya gidiyor onu görmeye.

BAŞ SORGUCU: Barıştılar mı?

BAY LOESER: Evet. Vasiyetini geri dönmesi için değiştirdiğini söylüyor, kaçtığı için affetmiş onu. Bana hâlâ Krauto diyor ama. "Damadım, Krauto."

BAŞ SORGUCU: Peki, celp kâğıdını hangi koşullar altında aldığınızı anlatın.

BAY LOESER: Karımla birlikte akşam yemeğini yiyorduk, kapıya bir adam gelip kendisini Amerika Birleşik Devletleri polis şefi yardımcısı olarak tanıttı. Bana bir evrak teslim etmek istiyordu. Bahşiş vermedim. Karımla birlikte oturduk, evrağı ona verip bana okumasını istedim.

BAŞ SORGUCU: Kendiniz okumadınız mı?

BAY LOESER: Ben bifteğimi yiyordum. Ama sonra Kongre'den bahsetti, Amerikalılara yakışmayan faaliyetlerden ve Washington'a gidip ifade vermekten bahsetti, ben de hemen

çatal bıçağını bırakıp evrağı elinden kaptım.

BAŞ SORGUCU: Neden bu kadar telaşlandınız?

BAY LOESER: Birkaç haftadır Kongre Kütüphanesi'ndeki bir kütüphaneciyle, onlardaki *Hemşirelik Yüksekokulunda Geceyarısı* için yazışıyordum. Kendimi Columbia Üniversitesi'nden bir araştırmacı diye tanıtmıştım, ama asıl niyetim Washington'a gitmek, karanlık basınca kütüphaneye süzülmek ve kitabı çalmaktı. Celp gelince, ilk aklıma gelen şey komplomun ortaya çıkmış olduğu –nasıl olduğunu bilemiyordum çünkü kimseye tek kelime söylememiştim– ve mahkemeye çağrıldığımdı. Ne yapacağımı bilmiyordum. Sessizce celp kâğıdına baktım. (Uzun ve açıklanmayan sessizlikler karşısında Mildred'dan daha rahat hareket eden birini tanımadım.) Sonunda karım yemeğini bitirip bir sigara yaktı. "Washington'a gitmemiz lazım" dedim ergen aksanıyla.

BAŞ SORGUCU: Yanıtı ne oldu?

BAY LOESER: Aynı anda gözlerini devirdi ve ağzının kıyısından sigara dumanını sanki bütün yüzü sağa yatıyormuş gibi çıkardı. Karşılıklı periyodlarına bağlı olarak bu iki eylem birkaç haftada bir görülür ve ben bunu çok güzel bulurum.

BAŞ SORGUCU: Gülüşünden daha mı güzel?

BAY LOESER: Evet. Zaten çok nadir gülümser.

BAŞ SORGUCU: Kahkahasından daha mı güzel?

BAY LOESER: Evet. Zaten çok, çok nadir kahkaha atar. Sadece *Krazy Kat* okurken.

BAŞ SORGUCU: *Krazy Kat* nedir?

BAŞKAN: Sanırım bir gazetede yayımlanan çizgi bant karakteri.

BAY LOESER: Evet, George Herriman çiziyor. Geçen yıl, kitapçı Wallace Blimk'in tavsiyesiyle karıma New York'ta, Henry Holt and Company tarafından EE Cummings'in önsözüyle yayımlanmış olan bir *Krazy Kat* antolojisi satın aldım. Neresini komik bulduğunu hiç anlayamadım, ama kaç kez eve gelip de onu kitap kucağında bir koltuğa oturmuş, yakın bir akrabasının ölüm haberini yeni almış biri gibi salya sümük içinde, da-

ğılmış, kıpkırmızı bir suratla bulduğumu bilmiyorum.

BAŞ SORGUCU: Bu sizin Herriman'ı kıskanmanıza yol açmıyor mu?

BAY LOESER: Bir parça, ama adam 1944'te öldü. Zaten, bildiğim kadarıyla karıma bir orgazm yaşatmış da değil.

BAŞ SORGUCU: Konumuza dönersek, celbin içeriğine dair bu yanlış izleniminiz ne kadar sürdü?

BAY LOESER: Washington'a gidinceye dek. İşin aslı, dün öğleden sonraya kadar hâlâ hamamböceği gibi eziktim, sonra, yedek bir çift getirmeyi unutmuş olan karım için çorap almak üzere otelden çıktım. Calvert Caddesi'nden aşağı yürürken tanımakta birkaç dakika güçlük çektiğim birini gördüm. Onu on beş yıldır görmemiştim. Hans Heijenhoort; Ziesel'in Berlin'deki yakın arkadaşı. El sıkıştık ve bir kafeye girip oturduk.

"Ne zaman terk ettin Almanya'yı?" diye sordum sıcak çikolatam gelince.

"Savaşın sonunda" dedi Heijenhoort. Güçlü, hatta cesur yüz hatları vardır, ama yüzü hem çok uzun, hem de alt kısmı çok geniştir, o yüzden sadece başını eğdiği ve yamuk oranları perspektifte küçük göründüğü zaman tesadüf eseri çok yakışıklı görünür; tevazuyla ilgili bir meselden alıntı gibi.

"Peki, Washington'da mı yaşıyorsun?" diye sordum.

"Hayır, New Mexico'da yaşıyorum. Birtakım toplantılar için geldim buraya. Üniversiteden kimseyle görüşüyor musun hâlâ?"

Böyle durumlarda herkesin yaptığı gibi tek tek isimleri sıralamaya başladık. "Ziesel'in başına gelenleri duydun mu?" diye sordum.

"Evet. Korkunç."

"Ben de o odadaydım. Peki ya Klugweil?"

"Evet, onu da duydum" dedi Heijenhoort.

"Ben duymadım! Ne oldu ona?"

"Ah, çok heyecan verici bir hikâye. Wehrmacht'a yazıldı ve sonunda Paris'teki ordu propaganda biriminde çalışma-

ya başladı. Kimse ayrıntıları bilmiyor ama bir şekilde oradaki Direniş'e karışmış; bir kız meselesi sanırım. Çok coşkun bir hain olmuş. Sözgelimi, bir sonraki güvenlik aramalarının nerede olacağını falan anında bildiriyormuş. Neyse, bir gün komuta subayının ondan kuşkulandığını fark etmiş ve kaçmış. Direniş onu Paris'in hemen dışında bir çiftlik evine saklamış, ertesi sabah da Fransa'dan kaçırmaya çalışacaklarmış. Ama o gece çiftliğe SS gelmiş; kimbilir, belki Direniş'in içinde de hainler vardı. Onu dövüp bir sandalyeye bağlamış, sonra da çiftlik evini parafinle ateşe vermişler. Canlı canlı yanacağını söylemişler."

"Ya sonra?" Bunun eski kız arkadaşımla kabul edilemez şekilde yatmaya başladığı vakti hatırlatmak için iyi bir zaman olmadığına karar vermiştim.

"Çiftlik evi yanıp kül olunca SS'ler etrafı yoklamak için tekrar içeri girmiş. Klugweil'ın kapkara iskeletini görmeyi bekliyorlarmış. Ama içerde hiçbir şey yokmuş. Bir pencereden kaçıp gitmiş. Birkaç ay sonra İsviçre'de görülmüş."

"Ne olmuş ki?"

"SS bir adamı bağlamayı iyi bilir tabii. Kendi kolunu ekleminden çıkartsan bile o iplerden kurtulamazsın. Ama Klugweil yapmış. Bunu açıklamayı hiç istemediğini duymuştum."

"Peki ya Achleitner?" diye sordum.

"O öldü, Berlin Savaşı'nda."

"Peki Blumstein?"

"Dora."

"O kim?"

"Bir çalışma kampı."

"Ah." Bir süre sustum. Sonra, "Peki, sen ne yapıyordun savaşta?" diye sordum.

"Fizik. Her zamanki gibi."

"Yine üniversitede miydin?"

"Hayır."

"Neredeydin peki?"

Heijenhoort kahve fincanını aldı ve sonra yudumlamadan bıraktı. "Bir süre Levazımat Dairesi'ndeydim."

"Yapma! Wehrmacht için mi çalıştın?"

"Örgütsel yapıdan kaynaklanan bir tesadüftü sadece. Benim işim hep kuramsal fizikti. Yeraltında köle emeğiyle roket yapmıyordum von Braun gibi."

Sinsi bir sıcaklıkla kaplanmış halde koltuğuma yaslandım. "Biliyor musun Heijenhoort, ben hep senin herkese ayrım yapmadan yakın ve yardımcı olmanı doğallıktan uzak bulmuştum, demek ki haklıymışım! Eminim sen Üçüncü Reich'a da aynı şekilde, hiç ayrım yapmadan yakın ve yardımcı olmuşsundur! İyi mizaç sapkınlıktır, hep dediğim gibi. Karımla tanışman lazım, sana bir-iki şey öğretebilir."

Heijenhoort ayağa kalkıp atkısını taktı. "Seçeneğim yoktu, Loeser. Anlayamazsın. Orada değildin."

"Ah, Hans, haydi, gitme ama! On beş yıl oldu seni görmeyeli!" Ondan kalmasını rica ettiğim zaman gideceğim diye tutturmayacağını biliyordum. Elbette oturacaktı tekrar. "Almanya'dan nasıl çıktın?" diye sordum.

"Savaşın son Nisan ayında laboratuvardan tahliye edildik. Dağlara saklandık. Artık muhafız yoktu başımızda, ama SS'in sırf kimse bizi bulmasın diye vuracağından korkuyorduk. Onun kadar kötü bir şey de Ruslara yakalanmaktı. İşkence etmek için bizi dosdoğru Moskova'ya götürürlerdi. İngiliz ya da Fransız fena olmazdı. Ama Amerikalılar çıkıp geldi. Bize omlet yaptılar. Sonra birkaç hafta kulübelere koydular, sonra uçakla Boston, derken trenle New Mexico."

"Yani şimdi hükümete mi çalışıyorsun?"

"Evet."

İlk yıllarımda benim için de hükümette bir iş ayarlansaydı, belki benim de Amerika'yı çok farklı görebileceğim geçti aklımdan; sonra kendimi tutamayıp, böyle bir işin orada geçen ilk yıllarımı düzene sokmak için ne gibi hedefler koyması gerekeceğini hayal etmeye çalıştım. "Cordell Hull sana bol bol H.P.

Lovecraft okutuyor mu?" diye sordum.

"H.P. Lovecraft kim? Neyse, yok, Hull artık orada değil. Birkaç yıl önce istifa etti. Sarkoidoz."

"Peki, ne yapıyorsun onlar için?"

"Üzgünüm Loeser, ama eminim ki bu konuda bir şey söyleyemeyeceğimi anlayacaksındır."

"Herhalde daha önce Levazımat Dairesi için ne yaptıysan öyle bir şeydir" dedim. "Bu yüzden değerlisin. Ama Levazımat Dairesi'nin kuramsal fizikle alâkası ne? Atom bombası falan mıydı konu?"

"Hayır."

"Ne öyleyse? Bana tahmin oyunu mu oynatacaksın? Hiç yararı yok. KalTek'te birkaç yıl geçirdim, ama son teknolojiyi kapamadım. Hayaletler, robotlar, elektrikli yılanbalığı enerjisiyle çalışan ve yılanbalığı yemeği yapan bir makine icat etmeye çalışan o adamdan başka hiçbir şey bilmiyorum, yani o zamanlar tek duyduğum şey..." Öne doğru eğildim. "Ah yüce Tanrım! Işınlama. Sen ışınlama üzerinde çalışıyordun, değil mi? Naziler ışınlamayı savaş silahı olarak geliştirmek istiyordu."

Bu kez Heijenhoort bakışlarıma karşılık verdi. "Evet, Loeser. Doğru. Hiç de fena yapmadık ama. Sovyetler neden Hitler'in kalıntıları yanıp göçük altında kalmış gibi yaptı sence?"

"Tanrı aşkına, Hitler kendini sığınaktan ışınladı mı diyorsun?" diye çığlık attım. "Hâlâ yaşıyor mu yani?" Çevrede oturanlar şaşkın şaşkın baktı.

"Evet Loeser. Sana söylediğim şey yeryüzünü sarsacak bir sır, ve ben onu burada, bu kafede söylüyorum."

"Ah, dalga mı geçiyorsun benimle?"

Heijenhoort tekrar kalktı ayağa. "Üzgünüm Loeser ama gitmem lazım."

"Ne zamandan beri alaycı oldun sen?"

"Savaş çok şey yapıyor."

"Hey, dinle, sana New Mexico'da bir sürü sır vermiş olmalılar, değil mi?" diye sordum.

"Pek değil. Biz hâlâ Almanız."

"Ama biliyorlar mı Bailey'e ne olduğunu?"

Heijenhoort kahvesi için çeyrek dolar bırakırken başını salladı. "KalTek'ten aldırdıktan sonra cihazı bir yıl kadar incelediler."

"Ve?"

"Hoşçakal Loeser. Görüşürüz."

"Haydi, bana anlatman lazım! Drabsfarben onu bölmeden kurtardı mı, yoksa kazara kendini Pasifik Okyanusu'na falan mı ışınladı?"

"Yanıt aklına gelen değil."

"Ama aklıma ne geldiğini söylemedim. Heijenhoort, dur! Geri gel!"

Ama gitmişti. Ve onu bir daha göreceğimi hiç sanmıyorum. Umarım kâtibi bu diyaloğun imlasıyla çok sıkıntıya sokmamışımdır. Açıklamamı okuyabilir miyim artık?

BAŞKAN: Daha değil.

BAŞ SORGUCU: Washington'a çağrılma nedeninizi ne zaman öğrendiniz?

BAY LOESER: Shoreham'a külotlu çorapla döndükten sonra doğruca odaya çıkmadım. Onun yerine bara gittim, tek başıma oturup bir viski ısmarladım. Washington'a gelirken mucizevî bir şekilde bu işten kurtulsam diye dua ediyordum ama artık ifade vermeme on yedi saat kalmıştı ve meselenin nereden kaynaklanmış olabileceğine dair hiçbir fikrim yoktu. Mildred'a kocasının Amerika Birleşik Devletleri ulusal kütüphanesinden *Hemşirelik Yüksekokulunda Geceyarısı* adlı bir kitabı çalmayı planlarken yakalandığını söylemek zorunda kalacaktım; kocasının basının ve kamuoyunun önünde rezil olacağını, büyük olasılıkla sınır dışı edileceğini söyleyecektim. İçkimi bitirmiştim ve bir tane daha ısmarlasam mı diye düşünürken Stent Mutton girdi bara. 1943 yazından beri görmemiştim onu. O

Temmuz ayında Los Angeles'ta insanı mahveden, güneşle alay edecek kadar yoğun, dünyanın çatısında kokarca çürüyormuş gibi kopkoyu bir sis vardı ve doğal olarak herkes, tıpkı benim birkaç yıl önce yaptığım gibi, bunun görünmeyen bir düşmanın saldırısı olduğuna inanmıştı. Hayır. Sadece arabalar.

"Loeser!" Mercan düğmeli beyaz takım elbise giymişti. "Sen de burada mı kalıyorsun? Seni yarına kadar görmem diye düşünüyordum."

"Yarın mı?" dedim.

"Evet. Caucus Odası'nda senden hemen sonra ifade vereceğim. Ama biliyorsundur zaten."

"Davalı mı davacı mı?" diye sordum. Gülümsedi. "Çok komik."

Ama çok ciddiydim. "Senin de işe karışmış olacağını mı düşünüyorlar?"

"Hangi 'işe'?"

"*Hemşirelik Yüksekokulunda Geceyarısı*. Kongre Kütüphanesi. Hırsızlık."

Sizi sonra olanlarla ya da içimin nasıl ferahladığıyla sıkmayacağım. Ama çok geçmeden Mutton, bugün onun Drabsfarben'le olan ilişkisi hakkında ifade verirken herhangi bir olayı saklamam gerekmediğini açıklıyordu. Benim anlattığım gerçekler ona (ya da bana) başka suç yüklemeyecekti.

"Peki ya sen?" diye sordum içkisi gelince. "Sen onlara ne anlatacaksın?"

"Drabsfarben'in casus olduğunu ne benim ne de karımın hiç bilmediğini. Tersini kanıtlayamayacaklarını. Dolores ile ben bu yalanı anlatmak için o kadar çok alıştırma yaptık ki bir tür konservatuar bile açabiliriz. Ve de son kanıt: Saklayacak bir şeyimiz olsaydı o evde nasıl yaşayabilirdik ki?"

"Peki, gerçekten ne zaman öğrendin?"

"Loeser, Drabsfarben'in Ruslar için çalıştığını ilk akşam yemeğine geldiği zamandan beri biliyordum."

"Bu imkânsız. Ben Los Angeles'ı terk etmeden kısa süre

önce karın bana, senin onun Komünist Enternasyonal için çalıştığından hiç şüphelenmediğini söylemişti."

"Öyle sanmalıydı. Bildiğimi bilmesine asla izin vermedim."

"Ama seni yönlendiriyordu. Senin Rusya'ya gidip yavru köpeklerin Stalin'i ne kadar çok sevdiğiyle ilgili makaleler yazman gerekiyordu."

"Çok da zor olmadı. Anlaman lazım, bir seçeneğim vardı. Ya biraz aptal ve kördüm, ama yine de karımın mükemmel bir tanrıça olduğuna inanıyordum. Ya da o kadar aptal ve kör değildim ve karımın beni Moskova'nın gönlü hoş olsun diye kandırdığını biliyordum. Evliliğim ilkini atlatırdı ama ikincisini asla atlatamazdı. Dolores'i her şey için bağışlardım. Ama onun affedilmeyi kaldırabileceğini sanmıyorum. Sen de evlisin artık Loeser, bilirsin bu işin nasıl olduğunu. Sen de kendince birtakım dile dökülmeyen pazarlıklar yapmış olmalısın."

Evet, belki de yapmıştım. "Bunları sonsuza dek saklayacak mıydın?" diye sordum.

"Hayır. Ama Drabsfarben'in Los Angeles'ta çok kalmayacağını anladım. Gölgesi doğru düşmüyordu. Dolores'le benim altı yaşında bir oğlumuz var, biliyor muydun? Karım tam da Drabsfarben ortadan kaybolduktan birkaç ay sonra gebe kaldı."

"Yani o zamana kadar siz..."

"Ah, tam tersine, yıllardır deniyorduk. Ama bence Dolores'in rahmi yalan ortasına bir çocuk yapmayı reddetti. Etik bir organ."

"Hâlâ cam kutunun içinde mi yaşıyorsunuz?"

"Evet. Tabii savaş sırasında kolay olmadı. Komşularımız –ve tabii 'komşularımız' derken, kumsalda yarım kilometre kadar uzakta yaşayan ve her şeye burnunu sokan yabancıları kastediyorum– dilekçe yazdılar. Japon pilotların bizim evin ışıklarını, yakında yapmaları beklenen gece baskınlarında yol belirlemek için kullanacağını düşünüyorlardı. Sonunda bütün mekânı huş ağacı kabuğuyla kapladık. Gugelhupf'un iste-

diği gibi olmadı tabii. Ama lanet olsun Gugelhupf'a. Savaşın büyük kısmında ne yaptı biliyor musun? Kimyasal Harp Teşkilatı'nda iş buldu, New Mexico çölüne Berlin binalarının kopyalarını yaptı ve her yeri Bauhaus mobilyalarının taklitleriyle doldurdu. Yangın bombalarının tasarımını geliştirmek üzere tekrar tekrar yaktılar binaları."

Yani Amerika'da bir Alman şehri gerçekten yapılmıştı, sırf her hafta Yunan mitolojisinden çıkma bir işkenceyle yok edilmek üzere. Merak ettim; Gugelhupf çok özlediği cadde ve meydanları taklit edebilmiş miydi, test yangınında kaybolmadan önce bir kez daha yürüyebilmiş miydi oralarda? Yoksa en az özlediği cadde ve meydanları mı kopyalamıştı –hepimizin bellek haritalarında reddedilme ya da umutsuzlukla sonsuza dek ilişkilendirdiğimiz yerler var–, böylece kundaklanmaları gizli bir intikam da olabilir miydi? Mutton'la birlikte bir-iki içki daha içtik –bana artık bilimkurgu yazdığını anlattı– sonra ben de karımı almaya gittim, köpük banyosu yapmış dinleniyordu ve hep birlikte otele yakın bir Çin restoranında akşam yemeği yedik. Mutton'ın avukatı, garsonlar sizin adınıza casusluk yapıyor olabilir diye, Shoreham'da yemesini yasaklamıştı.

BAŞ SORGUCU: Garson çalıştırmayız biz.

BAŞKAN: Ama telefonlara telekulak koyarız.

BAŞ SORGUCU: Woodkin de bizim için çalışıyordu başından beri.

BAY LOESER: Gerçekten mi?

BAŞKAN: Şu anki oturum amacıyla söylersek, evet, başından beri.

BAŞ SORGUCU: Bay Loeser, son bir soru. Neden hep böyle hıyarlık ediyorsunuz?

BAŞKAN: Bunun ailenizle bir alâkası olabilir mi sizce?

BAY LOESER: "Ailemle bir alâkası olabilir miymiş." Böyle sezgilerle psikiyatr olmalıymışsınız.

BAŞ SORGUCU: Onları pek sık düşünmüyor ya da onlar hakkında çok sık konuşmuyorsunuz sanki.

BAY LOESER: Çünkü öldüler.

BAŞ SORGUCU: Evet. Işınlanma Kazası.

BAY LOESER: Bir Işınlanma Kazası değildi. Trafik kazası sadece.

BAŞKAN: Kazalar da kadınlar gibi bir şeyleri çağrıştırır. Hatırlıyor musunuz Bay Loeser, Fransız Devrimi hakkında Nietzsche ne demişti? "Sonunda metin yorum altında kayboldu." Genellikle böyle olur.

BAŞ SORGUCU: Sizin Amerika'ya gelmenizi sağlamak için bir sürü insan öldü. Aileniz ve bütün o milyonlarca Yahudi. Lavicini'nin yirmi küsur ölüsüne göre büyük gelişme.

BAY LOESER: Sanki bunlar kurban edilmiş insanlarmış gibi konuşuyorsunuz. Ben kimseyi öldürmedim, Lavicini de öyle (bir tek o kız dışında), arada sebep sonuç bağlantısı da hiç yoktu.

BAŞ SORGUCU: Belki yoktur. Ama onlar öldüler ve siz sanki onlar birer robotmuş gibi hiç aldırmıyorsunuz.

BAY LOESER: Aman, yapmayın hadi. Hepimiz birer robotuz.

BAŞKAN: Bay Loeser, bu ülkede bir misafir olduğunuzu unutmamanız lazım.

BAŞ SORGUCU: Nuremberg Mahkemeleri'ni takip ettiniz mi gazetelerden?

BAY LOESER: Etmemeye çalıştım. Artık açıklamamı okuyabilir miyim?

BAŞKAN: Evet Bay Loeser, artık okuyabilirsiniz açıklamanızı.

BAY LOESER: Ah, affedersiniz, ben...

BAŞKAN: Bir sorun mu var?

BAY LOESER: Burada ne yazdığını anlayamıyorum.

BAŞKAN: Siz kendiniz yazdınız, değil mi?

BAY LOESER: Evet, ben yazdım sanıyordum, ama...

BAŞKAN: Ne diyor?

BAY LOESER: Şöyle diyor...

BAŞKAN: Evet?

BAY LOESER: Şöyle diyor, "Uyan Egon, geç kalacaksın. Ben taksi çağırırken sen de giyin haydi. Uyan, Egon. Beni duyuyor musun? Uyan. Uyan."

10
BERLİN, 1962

Fitzgerald Vakfı, "Kederli Soylular" Sahte Diyor

F. Scott Fitzgerald vakfının bir avukatı dün, merhum yazarın kayıp eseri olduğu iddia edilen *Kederli Soylular* adlı kitabın bir sahtekârlık ürünü olduğunu bildiren bir açıklama yayımladı. Açıklamada, Bay Fitzgerald'ın mektup ya da defterlerinde *Kederli Soylular*'a dair bir referans bulunmadığı ve kızı Bayan Frances Scott Fitzgerald Lanahan'ın böyle bir kitaptan bahsedildiğini hatırlamadığı bildiriliyor. Bu da kendisini Bay Fitzgerald'ın eski arkadaşı olarak tanıtan ve geçen hafta elyazmasını 1931 yılından beri sakladığını söyleyerek uluslararası kamuoyunu heyecanlandıran Herbert Wolf Scramsfield'in iddialarıyla çelişiyor. Paris'teki evinden telefonla görüşme yapılan Bay Scramsfield sahtekârlık iddialarını sertçe reddetti. "İşin aslı şu ki, Scott dünyanın bu kitaba ne zaman hazır olduğuna karar verme işini bana bıraktı" dedi. "Bu yüzden bu kadar zaman sır olarak kaldı. Açıkçası, birilerinin benim bu kadar iyi bir şey yazabileceğimi düşünmesine sevindim. Ama mantıksız bir şey bu. Hayatım boyunca bir kitap yazmadım, hele bir şaheser, asla yazmadım."

Fakat gazetenin yaptığı soruşturma sonucunda, Bay Scramsfield'in kariyerinin daha önceki dönemlerinde, takma isimle, 1930 yılında Los Angeles'da Muscular Press tarafından yayımlanan, *Kadınlar! Nasıl Yatağa Atılırlar* adlı bir baştan çıkartma rehberi yazdığı ortaya çıktı. Dün bu konuda görüşlerini almak üzere konuştuğumuz *Esquire* dergisi editörü Arnold Gingrich, kitaptan bazı parçalar yayımlamak üzere yapılan planların iptal edildiğini, çünkü

"Rupert?"

Rackenham gazetesinden kaldırdı başını. Onun yaşlarında bir kadın duruyordu karşısında; antika bir eşyayı yere düşürmüş gibi bir hali vardı.

"Evet?" dedi.

"Beni tanımadın mı?"

Rackenham özür dilercesine gülümsedi.

"Sonsuza dek kalbinde tutacağına söz vermiştin beni."

"Ya. Gerçekten mi?"

Kadın gözyaşlarına boğuldu. Rackenham ceplerinde temiz bir mendil ile belleğinde bir isim ya da en azından bir bağlantı arandı. Kadının büyük kabalık ettiğini düşünüyordu ister istemez. Neyse ki birkaç dakika sonra kadın, Rackenham'ın, onu yanına oturması için davet etmeyeceğini kabullenmiş gibi görünüyordu, ama gitmeden önce yine de Rackenham'ı adresini kaydedip ona uzun bir mektup yazmaya söz vermeye zorladı. Tam ismi bile bir şey hatırlatmadı Rackenham'a ve bu yüzden, böyle şeylerde her zaman olduğu gibi, ancak kadın kafeden çıkarken Rackenham bir şeyler hatırlamaya başladı. Kadın kapıda dönüp Rackenham'ın masasına baktı, Orfe gibi, ve bunu yaparken zayıflığı nedeniyle kendini kınadığı yüzünden okunuyordu, sonra dönüp yola koyuldu yine, kendini buna zorladı, ve telaş ettiği için yoluna çıkan şişko bir adama çarptı ve kötü Almancasıyla özür dilemek zorunda kaldı. Bütün bu kederli olaylar dizisi Rackenham'ı 1932'ye ya da 1934'e, her ne zamansa işte, o döneme alıp götürdü ve sonunda kadını hatırladı. Bir gece kadın ondan kendisini çıplak olarak ayakkabı bağcıklarıyla çamaşır askılığına bağlamasını istemişti, ama askı çökmüştü, Rackenham da ev sahibesine parasını ödemek zorunda kalmıştı.

Randevusuna hâlâ birkaç dakikası vardı, ama huzuru kaçtığına göre en iyisi hesabı ödesindi. Dışarıda, Kurfürstendamm'da gökyüzü, koyu bulutların kirli postal izleri gibi durduğu gri kaldırım taşlarını andırıyordu ve kırlangıçlar her zamanki gibi turistlerin arasında turluyor, sahipsiz kalmış kraker arayışlarını sürdürüyor-

lardı. Kino Astor'da sağa döndükten sonra dar bir geçide girdi; geçit, hoş bir avlu olabilecekken, alanın her santimetre küpünü gaz gibi doldurmaya heveslenmiş dev bir çınar ağacının kasvete bürüdüğü bir avluya açılıyordu. Kapıyı buldu, girmek için zili çaldı ve yukarı çıktı.

"Hiç yaşlanmıyor gibisin Rackenham" dedi Loeser, adamı içeri davet ederken. "Bunu da kompliman olsun diye söylemiyorum. Uğursuz bir şey."

"Burada tek başına mı kalıyorsun?" Rackenham'ın bunu sormasına gerek yoktu; bu daire onun Londra'daki evine o kadar benziyordu ki, içinde bir kadın yaşamadığını söylemek çok kolaydı. Mekân içinde yaşayanın alışkanlıklarına uygun ve dengeli bir şekilde rasyonelleşmişti, pek dağınık olduğu söylenemezdi: koltuğun kıyısında yerde bir şişe votka, bir etimoloji sözlüğünün içinde yer edinmiş elektrikli tıraş makinesi, sigorta kutusunun kapağının üstüne takılmış bir askıdan sarkan fitilli kadife ceket, bu görüşmelerdeki varlıklarının amaçsız bir diplomatik formalite olduğunu bilen, daha kadınsı bir ülkeden gelmiş küçük bir heyet gibi pencerenin kıyısındaki vazonun içinde duran krizantemler.

"Mildred'la ben elli dörtte boşandık" dedi Loeser. "O yüzden döndüm Berlin'e. Ama bir 'kız arkadaşım' var" diye ekledi çiçekleri göstererek başıyla. "Bu sözcük kulağa gülünç geliyor, tabii."

Geçen yıl kuzeni Etty, Rackenham'ın Paddington'daki dairesine çay içmeye gelmiş, etrafa bakınırken öyle bir taziye havası takınmıştı ki, Rackenham kendini bir açıklama istemekten alıkoyamamıştı. "Burada mutlu olamayacağın aşikâr Rupert" demişti kadın. "Böyle yaşamak. Yapayalnız." İster inansın ister inanmasın, kadına mutlu olduğunu anlatmaya çalışmıştı; aslına bakılırsa, onun sesine bile tahammül edemedikleri her hallerinden belli kocası ve iki çocuğuyla yaşayan kuzeninden çok daha mutlu olduğu kesindi. Fakat Loeser burada mutlu muydu; onu söylemesi henüz zordu. Ne tuhaf, diye düşündü Rackenham, Loeser'ın Gorge'un kızıyla evlenmesi sonucunda, cinsel soykütük açısından Rackenham Loeser'a bir tür kayınpeder olmuştu. Annesiyle kızı aynı

şekilde mi sevişiyordu acaba? Amelia Gorge'la Loeser'ın Pasadena'daki divanında geçirdiği öğleden sonraları hatırladı; deri yastıkların arasında parmaklarına çarpan soğuk bozuk paraları... Rackenham şunu kabul etmeliydi ki, kadının bedenine yaptığı hiçbir şey, onun kocasının şarap mahzenine dair yaymasına yardımcı olduğu tatsız söylentiden aldığı hazla boy ölçüşemezdi. "Buraya dönmekten mutlu musun?" diye sordu.

"Eski semtleri bulamıyorum artık. Ryujin'in kızını sarayından kaçırmaya çalıştım ve yurda onu almadan döndüğümde saray sanki üç yüz asır geçmiş gibi harabe halindeydi. Puppenberg, Schlingesdorf, Strandow, Hochbegraben. Ne oldu onlara?"

"Bombalandılar. Yıkıldılar. Duvarlarla bölündüler."

"Ama hepsine yapmış olamazlar. Her caddeye... Bu çok anlamsız. Fakat dün Kreuzberg'deydim ve rüzgâr bir çiçek fırtınası yarattı birden, burada olduğuma çok mutlu oldum. Bu şehrin ne kadar bereketli olduğunu unutmuşum." Oturdu, Rackenham'a da aynı şeyi yapmasını işaret etti. "Beni neden görmek istediğini anlamaya çalışarak epey vakit harcadım. Ama aklıma gelmedi bir şey."

"Amerikan televizyonu için bir belgesel hazırlıyorum" dedi Rackenham. "Berlin'in savaştan birkaç yıl önce nasıl olduğunu anlatıyor. *Kristallnacht*, ralliler, Gestapo, falan. Görüşme yapmayı kabul eder misin diye sormaya geldim sana. Buradaki fikir, kendi hatıralarımı başka birtakım ünlü tanıdıklarımın hatıralarıyla karıştırmak."

"Ama ikimiz de 1934'te terk ettik burayı. En kötü zamanı kaçırdık."

"Televizyondakiler bilmiyor bunu, bilmeleri için bir sebep de yok."

Loeser kuşku dolu bir ses çıkardı. "Ne söyleyeceğimi nereden bileceğim?"

"Ah, o iş kolay. 'Bir kabareye gittim ve bir SS subayını, bir kadeh şampanyayı döktü diye metresini haince tokatlarken gördüm, işte o zaman güzel günlerin sonsuza dek sona erdiğini anladım.' Böyle şeyler işte, biliyorsun."

"Hayır Rackenham. Kesinlikle olmaz."

"Görüşme için belirlenmiş bir ücret yok, ama harcama bütçesi neredeyse sınırsız. Bir şeyler ayarlarız. Onlara önemli bir tekboynuz için fatura keseriz." Rackenham bunun Loeser'ın ilgisini çektiğini görüyordu, o yüzden, "Bu sıralar nasıl geçiniyorsun?" diye sordu.

"Bir kitap yazıyorum."

"Avans aldın mı?"

"Hayır. Bir yayımcım yok daha. Ama Norb Vakfı'ndan burs aldım."

"Konusu ne?"

"*Endlösung der Judenfrage*'da toplu taşımacılığın rolü" dedi Loeser.

"Şaka mı yapıyorsun?"

"Hayır. Üçüncü Reich iki yüz bin demiryolu çalışanıyla bin altı yüz trende sekiz milyon kişiyi taşıdı. Üstelik bu, iki cephede savaş yapılırken oldu. İnanılmaz bir başarı bu. İnsanlar hayvan vagonlarından bahsederken, Nazilerin onları daha ziyade küçültücü bir simgesel jest gibi kullandığını düşünüyorlar. Ama o hayvan vagonları, onları mantıksal bir zorunluluk olarak anlarsak çok daha fazla şey söyleyebilir. Her vagonda yüz elli kişi, her trende elli beş vagon, her yolculuk en az dört gün sürüyor. Bunu ancak savaştan önce *Deutsche Reichsbahn*'a bir sürü ekleme yaptıkları için becerebildiler; bir sürü kömür olduğu için yapabildiler; Fransız, Hollanda, Belçika devlet demiryolları çok yardımsever olduğu için yapabildiler." Loeser bir an sustu. "Biliyor musun, kırk yedi yılında Washington'a gittiğim zaman metro diye bir şey yoktu, ama şimdi nihayet bir tane yapıyorlar. İşin aslı, kamusal taşımacılık sistemi planlayan herkes, Nazilerin çözmek zorunda kaldığı sorunları çözmeye çalışıyor. Sadece farklı amaçlarla. Eğer bir Aydınlanma'yı çok uzun süre devam ettirirsen, sonunda, öyle ya da böyle, çok sayıda insanın hareket etmesine sebep olur. Kırk üçte hâlâ Los Angeles'ta mıydın? O ilk büyük siste? O hafta Pasadena'daydım yine. Herkes Japonların yaptığını söylü-

yordu. Kendi arabalarının onların aleyhine döndüğüne inanmak istemiyorlardı. Aynı yıl Naziler nakliye kamyonlarını kullanmaya başladılar, şoför bir düğmeye basınca motorun egzosu arka tarafa pompalanıyor ve yolcuları boğuyordu. Nakliye sırasında ölen bütün o insanlar –bir bakıma kendi bedenlerinin ağırlığıyla ölüyorlardı, çünkü onlar daha ağır olunca motor daha çok benzin yakıyordu, yani aylarca açlık çektikleri için yaşamları da birkaç dakika daha uzamış oluyordu– kalori ve kütleyle ilgili bir denklem, bütün tarih gibi..."

Rackenham Loeser'ın o delikten daha da aşağılara inmesine izin verilmemeye karar verdi. "Los Angeles'ta o tramvay şebekesi hiç yapılmadı" dedi.

"Ben ayrılırken yapacaklarını sanıyordum. Mildred'ı almıştım, o yüzden Gorge'un Clowne'a verecek bir şeyi kalmamıştı, Plumridge'i durduracak bir şey de yoktu."

"Ne oldu?"

"Plumridge askere çağrıldı. Kırk iki yılında neredeyse tek başına Ordu Nakliye Teşkilatı'nı kurdu. Orduyu o kadar çok sevdi ki Kaliforniya'ya asla dönmedi. O olmayınca da tramvay şebekesini zorlayacak kimse çıkmadı. Yani benim yaptığım hiçbir şey fark yaratmadı. Birkaç yıl önce eski tramvayları, Redondo Sahili civarında balıkçılık için yapay resif olarak kullanmaya başladılar. Bir düşünsene, hepsi öylece suya batmış. Kaliforniya'da gerçek bir toplu taşımacılık olan tek yer neresi biliyor musun? Disneyland. Disneyland'da tramvaylar, buharlı trenler ve tekraylılar var, hepsi de mükemmel çalışıyor." İç çekti. "Bütün bunlara kitapta yer verdim. Hepsini çıkartmak zorunda kalacağım yine."

"Seni soykırım hakkında bir kitap yazarken bulmayı ummuyordum." Rackenham konuyu değiştirmek istiyordu ama öğrenmek de istiyordu: "Sen ne zaman başladın..."

"İlgilenmeye mi?" dedi Loeser.

"Evet."

"Bilmem. Zamanla oldu. Çok yavaş. Achleitner'la takside Hitler'in hayatımda en ufak değişikliğe yol açmayacağı konusun-

da bahse girdiğimi hatırlıyor musun? Haklıydım. Neredeyse haklıydım. Bütün o yıllar boyunca, bütün o tarih boyunca... Başka herkes bir tramvaya tıkışmışken ben kliması açık, pencereleri kapalı, radyosu açık arabamla gidiyordum. Fakat sadece ben değildim. Brecht de hep 'çok politikti', ama neler olup bittiğini benden daha iyi anlamadı asla."

"Nereden biliyorsun?"

"Öldüğünden beri biraz okudum onu. Şiirleri fena değil. 'Biliyoruz sadece geçici olduğumuzu ve ardımızdan / Bahsetmeye değer bir şey gelmeyeceğini'."

"Ve bir de Los Angeles'ın tıpkı cehenneme benzediğini anlatan şiir."

"Kırk yediye kadar ayrılmadı oradan" dedi Loeser. "Benden çok sonra ayrıldı."

"Sen daha önce gittin."

"Evet. Ama orada yaşamadım hiç. Samimi bir şekilde yani. Bailey'nin sorduğu o soruyu duydun mu hiç? 'Yeryüzünde her şeyi kökünden sökebilecek tek şey nedir?' İşte bunu icat etmeyi düşünüyordu. Ama icat etmesi gereken şey onun tam tersiydi. Bir ışınlama makinesinin tam tersi. Hepimizin ihtiyaç duyduğu şey bu. Bir insanın ortamına kök salmasını sağlayan şey. Altındaki kayganlığı alacak bir şey."

"Bir parça *in-der-Welt-sein*."

"Lütfen bu eve Heidegger girmesin. Kendimi yeterince zaman *zum Tode* hissediyorum."

"Bence ışınlama cihazı olan bir adam, orta yerinden upuzun duvar geçen bir şehirde iyi iş yapar." Rackenham, Loeser'ın masasında, kolonya şişesinin yanında bir kitap durduğunu fark etti. "Onu yeniden mi okuyorsun?"

"*Berlin Alexanderplatz*'ı mı? Yeniden okumak mı? Hayır. Onu otuz yıldır okuyorum. On bir sayfam kaldı. Umarım gelecek sonbahara bitiririm."

Rackenham ayağa kalktı. "Pencereyi açabilir miyim?"

"Nasıl istersen."

Böylece Rackenham pencereyi açtı, *Berlin Alexanderplatz*'ı aldı ve dışarı attı. Kitap dalların arasından aşağı yorgun bir ahşap güvercin gibi kayarak geçti ve sonra dalla gövde arasında bir yere yerleşti.

"Ne diye yaptın şimdi bunu?"

"Birdenbire, eğer o kitabı bitirirsen olduğun yere düşüp öleceğinden emin oldum. Çin tıbbında var böyle şeyler." Rackenham pencereyi kapatıp oturdu. Aslında, her şeye rağmen seviyordu Loeser'ı. "Bu filmde yer alacak mısın, almayacak mısın?"

Loeser soruyu duymazdan geldi. "Bana bir tek şeyi söyle."

"Neyi?"

"Nasıl yaptın?"

"Neyi nasıl yaptım?"

"O kadar kadınla nasıl yattın? Adele, Gorge'un karısı ve daha bir milyon kadın? Sırrın neydi? Hâlâ bilmek istiyorum. Bana bir yararı olmaz artık, ama yine de bilmek istiyorum."

"Loeser, eğer sözcüklere dökebildiğim bir hile gerçekten var olsaydı, ben... yani, herhalde bir rehber falan yazardım. Zengin olurdum. Neyse, aslında Adele'le hiç yatmadım."

"Nasıl yani?"

"Dikiş makinesi fabrikası mıydı neydi, işte oradaki partiden sonra. Onunla birlikte çıktım oradan ama o sonra fikir değiştirdi."

"Ciddi misin?"

"Evet. Bana babasını hatırlattığımı söyledi."

"*Gott im Himmel*, eğer bunu bilseydim asla bu kadar patolojik bir saplantı haline getirmezdim! Paris'e hiç gitmeyebilirdim. Ya da Los Angeles'a. Her şey farklı olabilirdi."

"Ah, gülünç olma. Berlin'i terk ettin, çünkü Berlin'den nefret ediyordun. Zaten gidecektin. Sonunda ona ne oldu?"

"Adele'e mi? Los Angeles'ta kaldı. Goatloft adlı o yönetmenle evlendi. Çok mutlu olduğunu duydum. Bu arada Brogmann da İçişleri Bakanı olarak atanmış ve Marlene de *Die Zeit*'ın film eleştirmeni olmuş. Anlaşılan o günlerden herkes kendisi için iyi

bir şeyler yapmış. Hayatta kalan herkes. Biliyor musun, geçen ay Kurfürstendamm'daydım ve Drabsfarben'i köpek gezdirirken gördüğüme neredeyse eminim. Böyle bir şey olamaz tabii."

Rackenham bir paket Sobranies çıkardı ve Loeser'a da teklif etti, Loeser başını sallayarak geri çevirdi. "Biraz kokainim var" dedi, kendine sigara yakarken.

"Ne?"

"Kameramanımdan aldığım çok sağlam üç gram kokainim var. Eğer belgeselime katılırsan, ne kadar istersen alabilirsin, 'masraflara' ek olarak. İstersen şimdi tadına bakabiliriz biraz."

"Otuz yıldır kokain kullanmadım" dedi Loeser.

"O zaman harika, duygusal bir buluşma olacak. Haydi, benden sonra tekrarla: '1938 yılında bir kabareye gittim ve bir SS subayını bir kadeh şampanyayı döktü diye metresini haince tokatlarken gördüm, işte o zaman güzel günlerin sonsuza dek sona erdiğini anladım.' Bunu yarın öğleden sonra bir saat yapacağız. Hepsi bu kadar."

Loeser hemen yanıt vermedi, sonra iki adam bir süre sessizce birbirlerini seyrettiler. Dışarıda, rüzgârın yönü değişti ve *Berlin Alexanderplatz* kayıp düştü ağaçtan.

11
LOS ANGELES, 19310

Gondolcu manati kemiğinden bir gözlük takmıştı, gözlüğün burun köprüsünde pornografik oymalar vardı, ve kafasını olumsuzluk anlamındaki Troodoniyen jestiyle sağa çevirince, öğleden sonra güneşi gözlük camlarının puslu camında parladı. "Tapınağa gitmek istemezsiniz."

"Neden istemeyeyim?" diye düşündü Mordechai.

"Elektrikli yılanbalıkları" diye düşündü gondolcu. "Görebileceğiniz en büyük elektrikli yılanbalıkları. İnsanı bir anda küle çevirebilirler. Yalan söylüyorsam yarığım kapansın." Vurgulamak için yemini yüksek sesle yineledi.

"Takas yapabilirim. *Manna* var yanımda."

"Ben bilmem. Sizi o sulara götürmeyeceğim. Tanrının bana verdiği yaşama değer veriyorum."

Böylece Mordechai gondolcuyu bayıltıp kayığını çaldı.

Kürek çekerken gölün turkuvaz yüzeyini seyretti, elektrikli yılanbalıklarının nefes almak için ikide bir su yüzeyine çıkmak gibi amatörce bir zorunluluğu olduğunu biliyordu. Doğu'da asker olarak sayısız kere ölümün soluğuyla karşılaşmıştı, o yüzden korkmuyordu ama tedbirsiz yakalanmak istemiyordu. Sakinleşmek için ikide bir kuyruğunu suyun içinde gezdirerek hortumunu ıslatıyor, sonra çok fazla tuzla kaplanmasınlar diye gerdan tüylerini çırpıyordu. Uzakta beyaz tepeler suyun içinden bir kaya havuzuna yarı batmış göğüs kafesi gibi yükseliyordu ve sol tarafında, suların altında kalmış kara parçacıklarıyla girintili çıkıntılı kıyı uzanıyordu; bayırlar liçi ağacı korularıyla kaplıydı. Sayısız oktaeterisler önce, Dagon-Ryujin'in yarı-balığı gelmeden önce, Troodoniyenlerin hâlâ dünyalarını araştırma keyfine sahip oldu-

ğu zaman, bu kıyıda arkeologlarla oyun yazarları yaşardı, her gün maymunların batık şehirlerine dalıp çıkarlardı. Ama artık hepsi gitmişti; elektrikli yılanbalıkları da bu yüzden gölde bu kadar tehdit edici bir şekilde, avcı ya da tuzakçılardan kaygılanmadan çoğalmaya başlamıştı.

Dagon-Ryujin'in öte yanına geçmiş olan birkaç bin iğrenç sapkın dışındaki bütün Troodoniyenler gibi, Mordechai de bütün zamanın bir an olduğunu, bütün mekânın bir nokta olduğunu anlıyordu –sadece Tanrı'nın yayılma ayrıcalığına sahip olduğunu ve onun yarattıklarının sadece bir pençenin ucundan ibaret olduğunu– bütün görünenlerinse tam tersine bir tür stereoskopik yanılsama olduğunu anlıyordu. Böylece her Troodoniyen gibi o da bütün bunların neden yarı-balık zamanında olduğunu, neden Tanrı'nın onların kavga etmesini istediğini ve buna rağmen, maymunlar zamanında onlardan kendilerini boyun eğmiş dört ayaklılar olarak alçaltmalarını talep ettiğini, iki dönemin yalnızca eşdeğer olmakla kalmayıp eşzamanlı da oluşunu anlamaya, bu gerçeklerdeki paradoksla baş etmeye çalışıyordu. Her şeye rağmen, Tanrı'nın onların kavga etmesini istediğini ve Tanrı'nın artık onların kazanmasını istediğini biliyordu. Ve bu yüzden o, Mordechai, yoldaşlarını bırakmış ve bir kıtayı geçip bu göle gelmişti. Âlimler ne derse desin Troodoniyenler kaybediyordu savaşı ve eğer yarı-balığı denize döndürmeyi umut ediyorlarsa, ya Tanrı'dan doğrudan bir müdahaleye ya da akla hayale gelmez yeni bir silaha ihtiyaçları vardı. İlkine güvenmeye cüret edemediğinden, Mordechai ikincisini aramak üzere bu tapınaklara gelmişti. Maymunlar çok fazla şey anlamazdı ama kavga etmeyi bilirlerdi. Burada, harabeler arasında unutulmuş bir şey olabilirdi; yası tutulmayan ve vasiyeti olmayan bir türden geriye kalan tesadüfî bir miras olabilirdi. Çok küçük bir olasılıktı bu. Ama denemesi lazımdı, çünkü başka kimse yapmayacaktı. Bu düşüncelere ve kürek çekmenin ritmine dalmıştı, birden kayığı kurumuş bir bezelye kabuğu gibi devrildi.

Suya düşen, kolu bacağı savrulan, hortumundan nefes tutmayı

akıl edemeyecek kadar şaşkın olduğu için köpük püskürten Mordechai, yılanbalığının canavarsı sağ gözüne bir an donup bakakaldı. Dev bedeninin büyük kısmı koyu griydi, ama karnı kendi intertarsal pullarının rengine çok benzeyen, alaca bulaca bir portakal rengiydi. Bitirmeye vakit bulamayacağı bir duaya başladı.

Ne var ki bir şekilde bitirdi. Gözlerini açtı ve ölü değildi.

Sonra bu hayvan için tehdit ya da yemek olmayabileceğini fark etti. Yılanbalığı sırf yukarı hava almaya çıkarken bir şeye çarptı diye voltaj organını ateşlemeye kalkacak değildi. Tanrıya şükür, aşağıya dalarken küreği kaybetmişti, yoksa onu silah olarak kullanmaya kalkacak kadar aptallık edebilirdi. Olabildiğince kıpırtısız durup daha fazla batınamaya çalıştı ve tam boş ciğerlerinin sıkışması katlanılmaz hale gelince, yılanbalığı bulanık sularda yüzerek uzaklaştı, uzun anal yüzgeci zarif bir zarda donmuş gölge gibi dalgalanıyordu. Mordechai'nin örgülü kafaderisi onunla birlikte titredi, derken balık gözden kayboldu. Yarı-balığın şahsından beri, bir yüze sahip olan bu uzun gırtlak kadar Dagon-Ryujin'e sadakat borçlu olduğu aşikâr başka bir yaratıkla karşılaşmamıştı.

Nefes nefese ve öğürerek, çalıntı kayığı düzeltme gücünü toplayıncaya kadar suyun üzerinde öylece kaldı. Gövdede küçük bir çatlak açılmıştı, kürek yoktu ve kayığa çıkarken dirseğini kötü ezmişti. Ama tapınaklara daha çok yol vardı. Buraya böyle uyduruk bir salla geldiği için kendisine lanet ederek, haklı çıktığı için gondolcuya lanet ederek, bu kadar parlak olduğu için güneşe lanet ederek elleriyle kürek çekmeye başladı.

İşte o zaman gördü onu. Sağındaki en yakın tapınağın çatısında tek başına, sahnedeki monolog oyuncusu gibi duran figürü. Tanrı'nın topraklarında sekiz-kere-sekiz-kere-sekiz kuşaktan beri yürümemiş olan bir hayvan.

Bir maymun.

Mordechai elinden geldiğince hızlı kürek çekti, suların her şıpırtısında dirseği acıyla yanıyordu. Yaklaşıkça, maymunu daha ayrıntılı görüyordu. Yüzü tüysüzdü, pembeydi ve burnu yoktu, sadece kafasının tepesinde seyrek gri tüyler vardı ve bir Troo-

doniyen kantoru gibi üzerinde neredeyse bütün bedenini örten dokuma bir kumaş göze çarpıyordu.

Kumaş iyice ıslanmış gibiydi, ama deniz alçalınca göl burada çatının seviyesine varmıyordu, yani maymun tapınağın daha aşağı bir kesiminden çıkmış olmalıydı. Maymunun sol gözünün yerinde etten bir tünel vardı ama Mordechai'nin bunun bir yara mı yoksa türünün karakteristiği mi –yanal bir duyu organı, yahut fazladan bir ağız– olduğunu kesin olarak anlaması imkânsızdı.

Maymun yüksek sesle bağırıyordu ve elbette sesin kendisi Mordechai için hiçbir mana taşımıyordu. Ama kayığının burnu tapınağın midyeyle kaplı, çatlak duvarına çarpınca, soyu tükenmekte olan bu memeliyi kendi kafasının içinde duyacak kadar yaklaşmış oldu.

"Nerede olduğumu bilmiyorum" diye düşünüyordu maymun. "Nerede olduğumu bilmiyorum. Nerede olduğumu bilmiyorum. Nerede olduğumu bilmiyorum. Nerede olduğumu bilmiyorum. Nerede olduğumu bilmiyorum."

NED BEAUMAN 1985'te doğdu ve Londra'da yaşıyor. İlk romanı **Boksör Böcek**, en iyi roman kategorisinde Writers' Guild ve Goldberg ödüllerini kazandı. Guardian İlk Roman ve Desmond Elliot ödüllerinde ise finalist oldu. 2011 yılında BBC tarafından İngiltere'nin en iyi 12 yeni yazarından biri olarak gösterildi.

SİZ AKŞAMDAN KALMAYKEN, TARİH YAZILDI TARİH!

Uzun zaman seks yapmayınca, başına gelebilecek en kötü şey buymuş gibi gelir insana.

Hâlbuki 1930'larda Almanya'da yaşıyorsanız, görebileceğiniz en kötü şey büyük ihtimalle bu değildir.

Ancak tarihsel gerçekler bile Egon Loeser için teselli olamadı; cinsel talihsizlikleri onu Berlin'in deneysel tiyatro sahnesinden Paris'in absent barlarına, oradan da Los Angeles'ın fizik laboratuvarlarına savururken kahramanımız şu iki gizemi çözme peşindeydi: Rönesans döneminin en büyük sahne tasarımcısı ve aynı zamanda Loeser'in idolü olan Adriano Lavicini, Şeytan'la girdiği işbirliği sonucu mu ölmüştü ve Loeser gibi yakışıklı, akıllı, hoş, mütevazı biri neden, kırk yılda bir de olsa, biriyle yatmayı beceremiyordu?

BOKSÖR BÖCEK'in yazarından, "içinde olduğu dönemin farkında olmayan" bir tarihsel roman geliyor. Bu aynı zamanda bir kara roman, ama ışıkları sonuna dek açıyor. Bir aşk romanı, ama romantik akşam yemeğine sarhoş geliyor. Bir bilimkurgu romanı, ama "izotop"un ne olduğunu hatırlayamıyor. Seks hakkında, şiddet hakkında, uzay-zaman hakkında, tarihle başa çıkmanın en güzel yolunun onu görmezden gelmek olduğu iddiasında, sonunu tahmin bile edemeyeceğiniz, son derece eğlenceli bir roman.

20 TL
ISBN: 978-605-4729-06-7
9 786054 729067
37810
AHS
domingo
www.domingo.com.tr